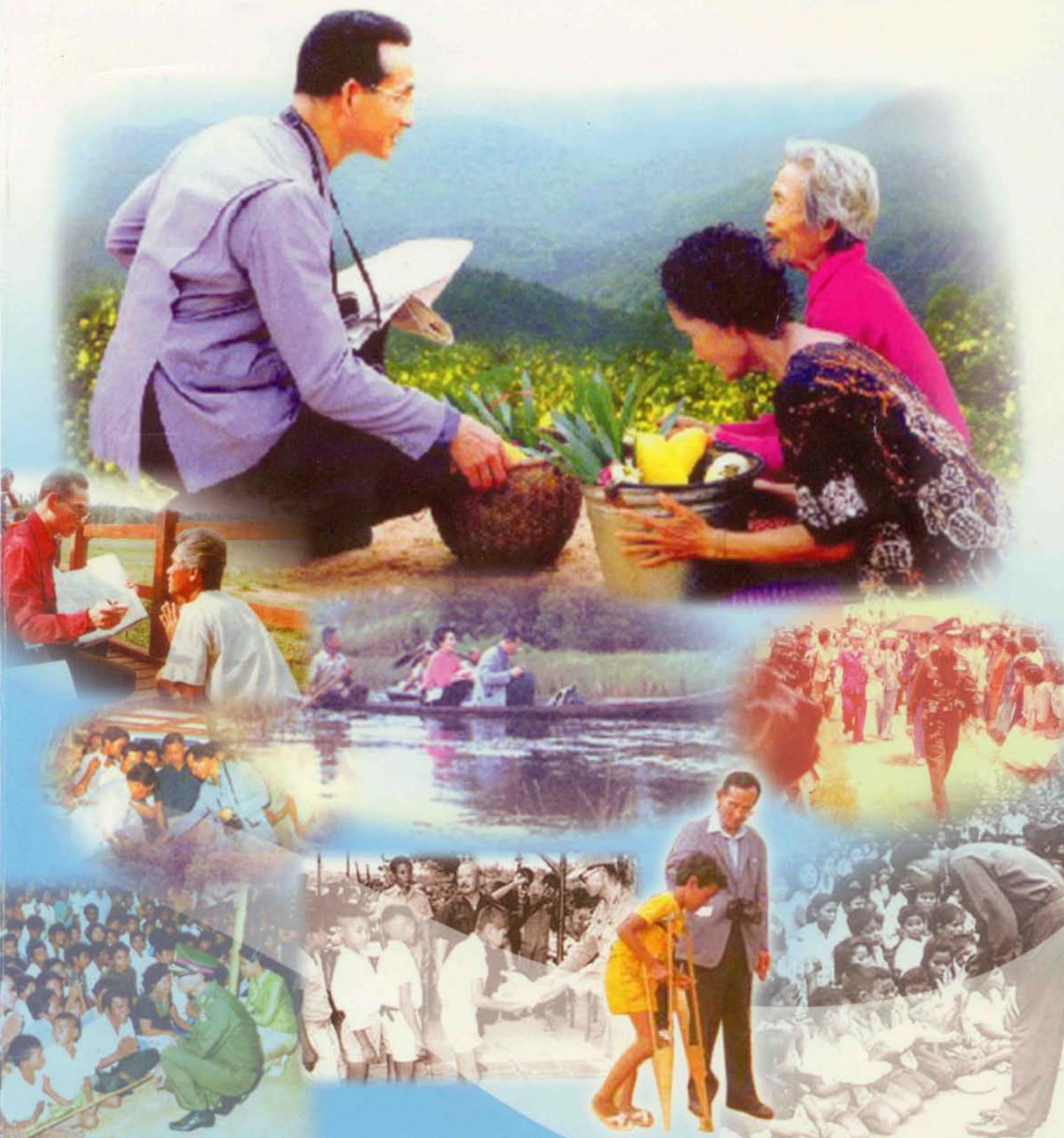

มนุษยสังคมสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

២០ ព្រះមហាក្សត្រនរោត្តម្ពាល់

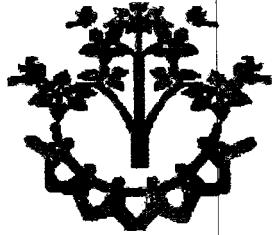

នៅអប់គមនាមិនទាន់
ព្រះមាក្យុលេក្ខកំលងរបីលូក
គើរម្នាក់ឯកធម្មលូដីយេងខ្សែចុច
កោមទរទសុីវិនិងខ្សែប្រឈម
ព្រះមហាថ្មនកប្រវត្តនកររោមអំណែកាំតាំ
អីគ្រាមដើរ ឬគំនិតិំតិំតិំ
ខ័ំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
ទាំគ្រាមតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
មាមធម្មនៅតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
ទរសិំរួមហេតិំលូតិំទិំទិំទិំទិំ
កំហ៊ុនអំបីជិំជិំជិំជិំជិំជិំ
ព្រះត្រីពិំពុំបុំបុំបុំបុំបុំ
ប៉ាម៉ោចចលូយនៅតិំតិំតិំតិំ
តិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
ហកតិំបិំគ្រូលូតិំតិំតិំតិំតិំ
ហកតិំបិំគ្រូលូរបុំបុំបុំបុំបុំ
ដៃតិំបិំព្រះមិនមិនព្រះ
ឯកតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ

បរមកម្មតិំរិយាភិឃិំទិំឡូ
ជិំតិំ ន កតាហិំតិំទិំឡូកិំ
វិភិំកិំតិំតិំតិំតិំតិំ
អិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
បិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
យិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
បិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
វិភិំកិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
បិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
បិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ

ទិំបិំតិំតិំតិំតិំតិំតិំ
ឱំព្រះពុំពុំ

គិតាផ្ទាយិំ ន កតាហិំតិំ
មហាថ្មនកប្រវត្តនកររោមអំណែកាំតាំ

มนุษยสัมคมสาร

วารสารวิชาการ

คณบดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริม เพยแพร่องาน และทรรศนะทางวิชาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนสาขา ที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นแหล่งข้อมูลในการเสนอผลงาน บทความ งานวิจัย และข้อมูลท้องถิ่นของล้านนา ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

เจ้าของ

คณบดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

โทรศัพท์ : ๐ - ๕๔๓๑ - ๖๑๕๔

โทรสาร : ๐ - ๕๔๓๑ - ๖๑๕๔

E - mail : human_lpru@sangkha.com

Homepage : <http://www.human.lpru.ac.th>

ที่ปรึกษา

อาจารย์สุรพงษ์ ภักดี

คณบดีคณบดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณบดีผู้จัดทำ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิภาพร นุสเณ

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คิริพร พรเมดี	กระแลซัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา พัวพันธ์	ช่วยงาน
อาจารย์คิริพร อาจารย์สุรพงษ์	แลสันกลาง
อาจารย์ประหยัด อาจารย์ศุภรัตน์	แสงอาทิตย์
อาจารย์คิริพร อาจารย์ดาวรุณี	นิพัทธ์ศานต์
อาจารย์รัชฎาภรณ์ อาจารย์ปิยะวดี	ทองเป็น
อาจารย์รัชฎาภรณ์ อาจารย์วังชัย	เดวา
นางสาวนิตยา	

กรรมการกลั่นกรอง

ดร.เจือจันทร์ วงศ์ผลกานันท์
ดร.สมเกียรติ เบญจศาตร์
ดร.ชนวิทย์ บุตรอุดม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคง กระแลซัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุติมา เวทการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนาการ สังเขป

บทความทางวิชาการและบทความงานวิจัยที่ปรากฏในวารสาร “มนุษยสัมคมสาร” คณบดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางนี้ เป็นทัศนะและความคิดเห็นของผู้เขียนโดยเฉพาะ มิใช่ของกองบรรณาธิการหรือคณบดีมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้ประස่งจะนำข้อความใดๆ ไปพิมพ์เผยแพร่ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

บรรณาธิการແດລງ

ปี พุทธศักราช 2550 นับເປັນປິ່ນທານມຄລອງປະໜົນຂວາໄທຍ ທີ່ພະບາຫສມເດືຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວ
ທຽບເຈົ້າພະບາຫມພຣະມາຄຣນ 80 ພຣະມາ ເນື່ອໃນວະອັນເປັນສຸກມົງຄລນີ້ ຄົນະມນຸ່ຍຄາສຕົງ
ແລະສັງຄມຄາສຕົງ ມຫາວິທຍາລໍຍຮາຊກັງລຳປາງ ຈຶ່ງໄດ້ຈົດທຳວາຣສາຣ “ມນຸ່ຍສັງຄມສາຣ” ຈັນປຸ່ມຖຸກໝັ້ນ
ເພື່ອເປັນເວົ້ວິຊາການຂອງຄົນຄາຈາຍຄນະ ແລະນັກວິຊາການທຳວ່າໄປ ທີ່ຈະໄດ້ນຳຄວາມຮູ້ປະສົບການນີ້ ແລະທຽບຄນະ
ທາງວິຊາການດ້ານມນຸ່ຍຄາສຕົງແລະສັງຄມຄາສຕົງມາເພີ່ມແລ້ວ ແລກປ່ລືຍນກັນ ອີກທັ້ງເປັນການປະຫາສັນພັນນີ້
ຄະສູ່ສາຫາຣນ໌ ແລະສັງເສົມໃຫ້ບຸຄລາການໃນຄນະ ໄດ້ສຶກຂາດັ່ນຄວາຫາຄວາມຮູ້ປະສົບການນີ້
ເພື່ອພັນນາຕົນເອງຕ່ອໄປ

ກອງບຣນາທີການຂອງຂອບຄຸນຄົນຈາຍແລະນັກວິຊາກາຮຖຸກທ່ານທີ່ໄດ້ເສີຍສະເລາສັງສຽງສຽງ
ພລງານທາງວິຊາການມາເພີ່ມແລ້ວໃນວາຣສາຣນີ້ ແລະໃຄ່ຂອງເສີ່ງຫວຸນຄົນຈາຍແລະນັກວິຊາກາທີ່ມີຄວາມ
ປະສົງຄົງຈະເພີ່ມແລ້ວບໍ່ທີ່ການທາງວິຊາການ ບໍ່ທີ່ການ ຈານວິຈີ້ຍດ້ານມນຸ່ຍຄາສຕົງແລະສັງຄມຄາສຕົງ
ທີ່ໄວ້ເຮືອງຮາວເກີຍກັນທ້ອງຄືນລຳປາງ ໃນວາຣສາຣ “ມນຸ່ຍສັງຄມສາຣ” ໄທ້ສັງພລງານໄດ້ທີ່ກອງບຣນາທີການ

ທ້າຍທີ່ສຸດນີ້ ຂອງຂອບຄຸນທຸກຝ່າຍທີ່ມີສ່ວນເກີຍວ່າຂອງ ໄທ້ການສັນບສຸນ “ມນຸ່ຍສັງຄມສາຣ”
ຄົນະມນຸ່ຍຄາສຕົງແລະສັງຄມຄາສຕົງ ມຫາວິທຍາລໍຍຮາຊກັງລຳປາງ ສໍາເລົງເປັນຮູ້ປະສົບການນີ້
ແລະບຸຄຄລທີ່ສັນໃຈທຳວ່າໄປ

ກອງບຣນາທີການ

ເຫດປັນ

หน้า

สรุปผลการวิจัย	1
เพลงลากาดวงเดือน	5
พฤติกรรมเยาวชนทุกวันนี้	12
มโนทัศน์ทางการเมืองการปกครองในพระสุตตันตปีฎก	14
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม้กลายเป็นหิน จังหวัดตาก	18
A Research on the Application of the Oral-Chinese Strategy Based on Situationnal Module for thai Student Program in Chinese at Lampang Rajabhat University	21
การวิจัยปรับใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทย	
โปรแกรมวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	22
ผลวัดการเมืองแบบชาวบ้าน : การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ	30
รายงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	50
คุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างไทยในประเทศไทย (Quality of Life of Thai Labour in Construction Industry in Singapore)	54
ภาษา กับ ความมั่นคงของชาติ	65
อิทธิพลของภัยธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์	69
ลำปางลุ่มโขงโยนกเชียงแสลงศึกษา	72
Identity Construction of the Marginalized Mon Women at the Thai-Burma Border : The Case of a Diasporic Mon Community in Kanchanaburi Province	80
การใช้คำในหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลรายวัน	93
คำสlangที่ใช้ในภาษาโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียง	98

สรุปผลการวิจัย

เรื่อง การศึกษาระบวนการมีส่วนร่วมในการทำแผนแม่บทชุมชนในพื้นที่
องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งกวัวว่า อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง*

● อนุชาติ ยศบัน

วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทนำ

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่มีความสับสนซับซ้อน ทั้งนี้สาเหตุของความยากจนมีทั้งปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเชิงโครงสร้าง จากบทเรียนการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมาได้ประสบกับปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค ต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมาก ประกอบกับสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลง และมีผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยเหตุนี้การแก้ไขปัญหาความยากจน จึงต้องมีการปรับกระบวนการทัศน์ และการบริหารจัดการรูปแบบใหม่

การศึกษาระบวนการมีส่วนร่วมในการทำแผนแม่บทชุมชน ในพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งกวัวว่า อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนด้านต่างๆ ของชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความยากจน 2) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนด้านศักยภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาระหนี้สินและรายจ่ายของครัวเรือน 3) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน และ 4) เพื่อสรุปบทเรียนกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการทำแผนแม่บทชุมชนและการดำเนินโครงการ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยร่วมกับชุมชนประกอบด้วย อบต. ผู้นำชุมชน และคนจน ร่วมกับปฏิบัติการวิจัย วิธีการวิจัยจะเน้นการจัดเวลาที่ชุมชนเป็นหลัก ซึ่งการดำเนินการวิจัยได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจสถานภาพและศักยภาพของตนเอง เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำแผนแม่บทของชุมชน กระบวนการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 8 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม 2547

สรุปผลการวิจัย

1. ชุมชนตำบลทุ่งกวัวว่า ประกอบไปด้วยหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน เป็นชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ยุคล้านนา มีประวัติศาสตร์ของชุมชนยาวนานกว่า 700 ปี มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่ายสามารถพึ่งตนเอง คงไว้ซึ้งชนบุรุษเนียม ประเพณีที่สืบทอดกันมาต่อมา เป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น เป็นของตนเอง ต่อมาได้เข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีการสร้างทางรถไฟมา.yangภาคเหนือทำให้เกิดการขยายตัวของระบบขนส่งน้ำมัน มีความต้องการใช้เงินตราของชุมชนในการซื้อสิ่งของจากนอกชุมชนมากขึ้น เป็นพัฒนาการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบมากขึ้นเมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วง 40 ปี ที่ผ่านมา มีการตัดถนนเข้าไปในหมู่บ้าน มีการนำไม้ออกจากชุมชนอย่างมาก ทำให้ป่าหมัดไป ชาวบ้านเปลี่ยนวิถีการผลิตมาเป็นการปลูกพืชเชิงเดียว

*โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2547

วิธีชีวิตชุมชนเปลี่ยนไป การเกษตรต้องลงทุนสูง ชาวบ้านเริ่มภัยเงินมาขายผลผลิตโดยนำเงินที่ได้มาซื้อปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ผลผลิตในระยะแรกๆ ได้ผลผลิตดี แต่ในปีต่อๆ มาพบว่าดินเริ่มมีปัญหาจึงต้องเพิ่มน้ำยาและยาฆ่าแมลง ทำให้ต้องลงทุนเพิ่มขึ้น และบางปีเกิดความแห้งแล้งเนื่องจากระบบน้ำเวศน์เปลี่ยนไป จึงทำให้ชาวบ้านต้องเสียหายเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นที่มาของปัญหาความยากจน

กล่าวได้ว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่แต่เดิมเป็นเกษตรกรที่ผลิตเพื่อยังชีพ แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนไป ชาวบ้านไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจตามระบบหุนนิยมที่กลุ่มทุนอาศัยความได้เปรียบในด้านกลไกการตลาด ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงกลายเป็นคนยากจนในที่สุด

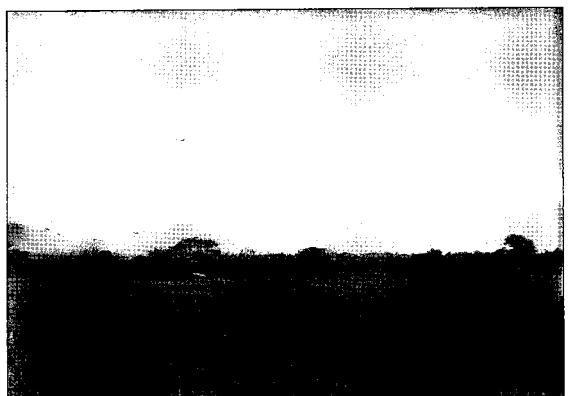
3. ศักยภาพของชุมชน พนวิชุมชนมีศักยภาพในด้านต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นป่าไม้ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีแบบแผนการดำเนินชีวิตเรียบง่าย ยังมีดินมันในวัฒนธรรมประเพณีที่มีการปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่น่าจะเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน และมีการรวมกลุ่มองค์กรที่สามารถพัฒนาให้มีความเข้มแข็งได้

4. ชุมชนทุ่งกว่าร้อยไร่ได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 20,955 บาท นับว่าเป็นรายได้ต่อปีที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับชาวชนบททั่วไป ของประเทศไทยแต่กลับมีรายจ่ายที่ค่อนข้างสูงโดยมีรายจ่ายเป็นประเภทที่ซักและเครื่องดื่มของมีนมา และทั้งดำเนินมีหนี้ที่ภัยเงินจากธนาคารในปี 2547 รวมเป็นเงิน 79,821.697 บาท

5. กระบวนการจัดแผนแม่บท โดยเบ็ดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ จนสามารถได้แผนแม่บทชุมชนที่ประกอบด้วยแผนงาน 7 แผนงาน ได้แก่ แผนงานโครงสร้างพื้นฐาน แผนงานการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน แผนงานพัฒนาสุขภาพอนามัย แผนงานพัฒนาสังคมและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน แผนงานสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี แผนงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม และแผนงานการบริหารจัดการขององค์กรชุมชนในแต่ละแผนงานจะมีกิจกรรมย่อยๆ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

การขับเคลื่อนแผนแม่บทนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง จึงต้องดำเนินการในแนวทางในขั้นตอนต่อไป คือ การทำแผนชีวิตระดับครัวเรือนให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง นำไปสู่การทำแผนชีวิตในระดับแผนแม่บท เป็นการรวบรวมเอาแผนชีวิตแต่ละหมู่บ้านมาฐานรากการร่วมกันให้เป็นแผนแม่บท และจากนั้นการนำเอาแผนแม่บทไปบูรณาการกับแผนงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งทางองค์กรปกครองท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำแผนชีวิตชุมชน และนำไปประกอบไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น 3 ปี พ.ศ. 2548-2550 ไฉไลยิ่ง

2. ปัญหาความยากจนของชุมชนทุ่งกว่าร้อย สรุปได้ว่า มีสาเหตุมาจากการไม่มีดินเป็นของตนเองหรือมีที่ดินน้อย ไม่มีคืนเลี้ยงดูหรือดูแลผู้สูงอายุ ขาดแรงงานช่วยทำงาน และในครอบครัวมีคนพิการร่วมอยู่ด้วย ชีวิตของคนจนดำเนินชีวิตด้วยการฟังฟัง การเกษตรเป็นหลัก รายได้เล็กน้อยจากการรับจ้างทั้งในและนอกหมู่บ้าน รายได้เงินขั้นอยู่กับความขยัน ความอดทน และการต่อสู้ชีวิตส่วนบุคคล การแก้ปัญหาเมื่อไม่มีกินหรือจำเป็นต้องใช้เงิน คือ การถ่ายเงินจากญาติที่นองและทำงานหาเงินมาใช้คืนภายหลัง หากเป็นผู้สูงอายุก็ขอให้ญาติที่นองหรือบุตรหลานก่อให้รับเบี้ยยังชีพจากองค์กรบริหารส่วนตำบล

เต็มรูปแบบ แสดงให้เห็นถึง อบต. ยังยึดເเอกสารความต้องการของชาวบ้านตามแผนชีวิตที่วางแผนไว้เป็นหลัก นับจากนี้ไปกระบวนการขับเคลื่อนแผนแม่บทให้สามารถบรรลุการจากระดับตำบลจนถึงระดับอำเภอและจังหวัด จึงต้องอาศัยความร่วมมือ การประสานงานกับภาคีที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

6. การเลือกโครงการเพื่อทดลองปฏิบัติโครงการนำร่องที่ชาวบ้านสามารถทำได้เอง โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ในเวทีได้เลือกจัดทำโครงสร้างฝายขนาดเล็ก (Check Dam) อันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อพัฒนาสภาพดินและป่าที่เลื่อมโกร姆ให้พื้นที่ป่าคืนสู่สภาพเดิม โดยประสานงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ร่วมการปรับปรุงพื้นที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษา ได้กำหนดในการรณรงค์สร้างฝายที่ล้ำหัวที่บ้านทุ่งจี้ ในวันที่ 4 ธันวาคม 2547 นี้ มีประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเครือข่าย ประมาณ 2,000 คน การดำเนินงานโครงการนี้ เพื่อที่จะสร้างจิตสำนึก ความรักในพื้นแผ่นดินให้กับชุมชนและเยาวชนให้ตระหนักรู้เรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการรวมพลังในอันที่จุดประกาย ในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยไม่ใช้งบประมาณแต่อย่างใด และที่สำคัญเป็นโครงการรณรงค์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

องค์ความรู้ ปัจจัยและเงื่อนไข

1. จากการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนควรจะเริ่มมาจากชุมชนโดยการประสานสัมพันธ์ ให้เชื่อมโยงในมิติอื่นๆ ที่เป็นวิถีชีวิตของชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้ศักยภาพของตนเองให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเอง ในอดีตที่ผ่านมาการเรียนรู้ของชุมชนเป็นไปอย่างผิดเพิน ฝึกอบรมโครงการสำเร็จรูป เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมในอาชีพต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้ชึ้นชั้นหรือนำไปสู่การปฏิบัติ ได้จริงและไม่ยั่งยืน ดังนั้นชุมชนจึงต้องหันมาปรับวิธีคิดใหม่เป็นการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา จัดกระบวนการเรียนรู้แล้วให้การสนับสนุนจากหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง การเรียนรู้ที่ได้มีการประสานสัมพันธ์กัน จึงน่าจะทำให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นและเป็นแนวทางที่จะพัฒนาไปสู่การพึ่งพาตนเองของชุมชน

2. ชุมชนยังมีทุนทางสังคมที่ดีงามหล่ออยู่ เช่น ความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติ การอยู่ร่วมกันในละแวกบ้านใกล้เคียงกัน หรืออยู่ต่างหมู่บ้านก็ยังมีการไปมาหากัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน ในด้านการแลกเปลี่ยน และที่เห็นชัดเจน คือ การแลกเปลี่ยนแรงงานระหว่างหมู่บ้าน ซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่นำมาเสริมสร้าง ความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนได้

3. ปัจจัยและเงื่อนไขที่จะส่งผลให้ชุมชนรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน กระบวนการทำแผนแม่บทเพื่อกำหนด ชะตากรรมของชุมชนได้นั้น อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกัน ถูกใจสำคัญ คือการมีผู้นำ ของชุมชนที่เข้มแข็ง ได้แก่ อบต. ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน เป็นผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า มีความเลี่ยสละ มีความพร้อมทุกด้าน และต้องการที่จะทำงานในการพัฒนาชุมชนเพื่อส่วนรวม

4. การมีส่วนร่วมในการทำแผนแม่บทชุมชนเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกชุมชนและผู้วิจัย โดยใช้วิธีการจัด เวทีเรียนรู้ร่วมกัน การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับการเตรียมพร้อมของวิทยากร กระบวนการ การ เทคนิควิธี และการสร้างบรรยากาศที่เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขัน เรียนรู้จากการแสดงออกในความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการระหว่างนักวิจัยและผู้เข้าร่วมเวที ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกคนมาร่วมกิจกรรม ร่วมแสดงพลัง และศักยภาพของชุมชน

5. การสร้างความตระหนักรู้ถึงความจำเป็นในการทำแผนแม่บทชุมชน อยู่ที่กระบวนการการจัดเก็บข้อมูล การเก็บ รวบรวมข้อมูลที่ดีที่สุด คือ ให้ชุมชนและชาวบ้านเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจชุมชนของตนเอง

และใช้ผู้นำที่ชุมชนที่มีความเชื่อถือ ผู้มีประสบการณ์ มีความคล่องตัว มีความรอบรู้ และมีความกระตือรือร้น เป็นผู้บริหาร จัดการเก็บข้อมูล รวมทั้งให้มีส่วนรับผิดชอบในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง

6. การสร้างความเข้าใจเพื่อโน้มน้าวซักจุ่งให้ชาวบ้าน และผู้นำชุมชนให้เข้าร่วมกันคิด ตัดสินใจ และการทำงาน เพื่อชุมชนได้ โดยเปิดช่องทางการสื่อสารผ่านเวทีหมู่บ้าน พบร่างสารภาพทำให้เกิดได้มากที่สุด บรรยายกาศของเวทีหมู่บ้าน ก็มีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีต่อการพูดคุยกันในเรื่องของส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด คือ การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างประชาชนเพื่อการตัดสินใจร่วมกัน ทำให้ทุกคนได้รู้ร่วมกันว่าอะไรเป็นประโยชน์ต่อประชาชนแต่ละคน อะไรคือผลประโยชน์ร่วมของทุกคน มีจุดมุ่งหมายที่เข้ากันได้บังหรือไม่ควรจะทำอะไรเพื่อแก้ปัญหา

7. การดำเนินงานตามโครงการตามแผนแม่บทที่จะก่อให้ผลสำเร็จ โดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จึงต้อง อิงกับกิจกรรมที่สอดคล้องสถานการณ์ที่เข้มโถงให้คุณภาพร่วมกันได้ เช่น อาศัยโครงการพระราชดำริหรือวันสำคัญของชาติเป็นจุด เริ่มต้นของดำเนินงาน ทำให้กลุ่ม ผู้นำองค์กรผู้นำชุมชน ผู้นำห้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ช่วยให้ดำเนินงานของชุมชน สามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว พร้อมๆ กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

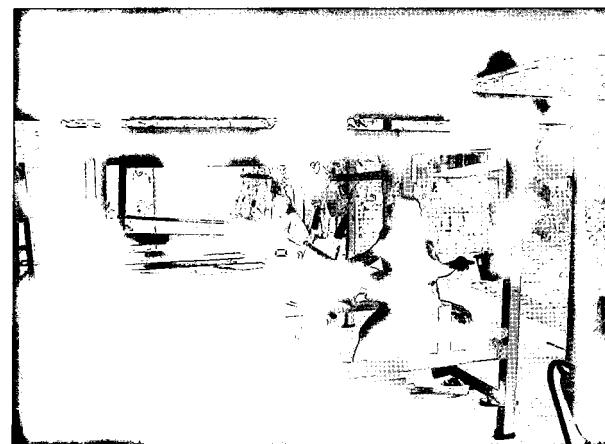
1. ข้อเสนอในเชิงนโยบาย ควรเปิดโอกาสให้คนจนในชุมชนได้มีการร่วมกลุ่ม จัดตั้งในรูปขององค์กรชุมชนและพัฒนา เครือข่ายในการแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและภาคีในการบูรณาการจัดการ การปล่อยให้ คนจนแก้ไขปัญหาด้วยตนเองย่อมไม่มีพลังอำนาจในการต่อรอง และสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเต็มที่

2. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ อบต. มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจน กระบวนการพัฒนา ต้องเริ่มจากชุมชน กระบวนการทำแผนแม่บทที่เข่นเดียวกัน อบต. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชน มากที่สุด ส่วนภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนภายนอกให้เป็นผู้สนับสนุนในด้านอื่นๆ เช่น งบประมาณการบูรณาการแผน เป็นต้น

3. แผนแม่บทชุมชนเป็นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ดังนั้นปัจจัยและเงื่อนไขที่จะให้เกิดผลสำเร็จ จึงอยู่ที่การสร้าง จิตสำนึกรักในการพัฒนาห้องถิ่นของตนเอง ซึ่งอาจผ่านกระบวนการ วิจัยแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ได้มีส่วนร่วม อย่างเข้มข้น อย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาระยะนาน การวิจัยที่ใช้ ระยะเวลาสั้นๆ ย่อมไม่มีผลในทางปฏิบัติ เนื่องจากการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา

4. ในการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีแนวทาง ในการพัฒนาเพื่อจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึงดูนเองให้เกิด ประสิทธิผลนั้น ได้แก่ การเตรียมคนที่จะเข้าร่วมทำงาน ให้มี ความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิดและวิธีการทำงานสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร ภาคี การพัฒนาอื่นๆ ในกระบวนการร่วมทำงาน และสนับสนุนการพัฒนาชุมชน การศึกษาชุมชนแต่ละชุมชนอย่างรอบด้าน ควรมีการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และควรมีผู้ประสานงานทำบลที่เข้มแข็ง

5. ต้องสร้างทีมประสานงานในพื้นที่ที่มีความสามารถในการเป็นวิทยากร เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ในเวที ระดับหมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นผู้นำกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชนที่ผ่านกระบวนการฝึกอบรมในการเป็นวิทยากรเป็นอย่างดี และสามารถขยายต่อยอดการพัฒนาไปถึงขั้นใหม่การรวมกลุ่มเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งต่อไป

ເພັນລາວດວງເດືອນ

● គຽ້ຍ ເທິງວັນສ້ອມ

ສ.ຄ.ມ. (ດຸຈີຍາງຄືໄຫຍ)

ອາຈານຢັ້ງປະຕົມນຸ່ມຍຄາສຕົວແລະສັງຄມຄາສຕົວ

ມາກາວິທາລັບຮາຊກັງລຳປາງ

ເພັນລາວດວງເດືອນ ພຣະນິພົນທີໃນພຣະອອກເຈົ້າເພື່ອພັນພົງ ກຣມທມີນພິໃຫຍມທິນໂຮດມ ຍຸກສມ້ຍັງກາລທີ 5
ພຣະບາທສມເດືອນພຣະຈຸລາຈົມເກລ້າເຈົ້າຢູ່ທ້າວ ວັດນຕີພິພາທີ່ວັງພຣະອອກເພື່ອ

ເພັນລາວດວງເດືອນ ເປັນບັທເພັນທີ່ເລີຍສໍາເນົາຢັ້ງມາຈາກເພັນສັກວາລາວເລັກ ເມື່ອທຽງພຣະນິພົນທີ່ເປັນທີ່ເຮັຍບ້ອຍແລ້ວຈຶ່ງ
ປະຫານຂຶ້ນວ່າ ເພັນລາວດຳເນີນເກົຍນ ແຕ່ເລື່ອມຜູ້ນຳນົກທີ່ເພັນນີ້ປ່ອງກຳທຳເພັນຈຸນໄດ້ຮັບຄວາມນິຍມຍ່າງແພ່ງທລາຍໃນຫຼຸ່ມສົງຄມ
ນັກດົນຕີ ທັ້ນນັກດົນຕີໄທ ແລະນັກດົນຕີສາກລ ອ້ອງຈາຈະເປັນໄດ້ວ່າເນື້ອຮ້ອງມີຄໍາວ່າ ດວງເດືອນ ເພັນລາວດຳເນີນເກົຍນ ຈຶ່ງເຮັກ
ມາເປັນເພັນລາວດວງເດືອນ ມາຈັນຄົງຢຸກປັຈຈຸບັນ

ເພັນລາວດວງເດືອນເປັນເພັນໄທສໍາເນົາຢາວ ອັດຈັງຫວະ 2 ຂັ້ນ ຜ້າທັບລາວ ເນື້ອທາຂອງເພັນກ່າວເຖິງຄວາມອາລີຍ
ອາວັນໃນການພລັດພරາກຈາກກັນ ມີການພຣ້າຮ່າພັນໃຫ້ອາມັນຄວາມຮູ້ລົກໃນບຣາຍາກາຍາມຄໍາຄືນທີ່ເຫັນເດືອນແຮມ ເວີຄຮ້າງເວຫາ
ເປັ່ນດູ້ໄຟເຫັນມີມືນ ພື້ນຖາກຂໍ້ທຸກໆຫນ ເຈົ້າດວງເດືອນເຍຍ ແສດງໃຫ້ເຫັນຄິດກາປະພັນນີ້ໃນບຣາຍາກາຍາມຮາດຕີເປັນສື່ອສ້າງ
ຈິນທາການ ບັກເພັນນີ້ດີເປັນດົນຕີຮັບດັບວຽກຄຣມທີ່ມີຄຸນຄ່າ ດັ່ງນັ້ນຜູ້ເຂົ້າຍິນຈຶ່ງໄດ້ເສັນກວາວິເຄຣະທີ່ເພັນລາວດວງເດືອນໃນລັກຄະນະ
ຂັ້ນພື້ນສູາານ ຂຶ້ງໄດ້ແກ່ ທຳນອງ (Melody) ກລຸມເສີ່ງ (Mode) ຈັງຫວະ (Rhythm) ພື້ນຝົວ (Texture) ແລະຮູປແບນ (Form)
ໂດຍມີຕົວອ່າງດັ່ງນີ້

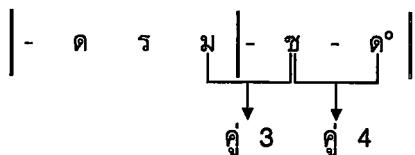
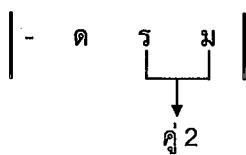
ທຳນອງ (Melody)

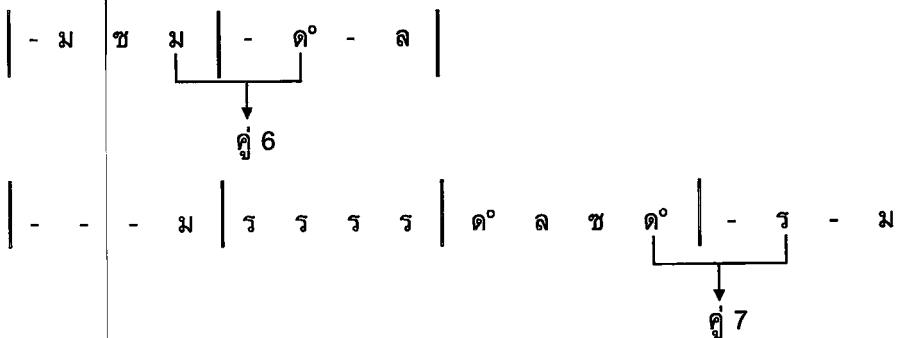
ທຳນອງຂອງເພັນລາວດວງເດືອນ ມີການຈັດເຮັງຂອງເສີ່ງທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງຂອງຮະດັບເສີ່ງຄືອ $Pc(1) = 123 \times 56$
ຫົວ້ອ ດຣມ \times ລ ມີຄວາມຍາວຂອງເສີ່ງຕາມແນວອນເປັນທຳນອງທີ່ກ່າຍດ້ອກຈາດຈຳ ມີລັກຄະນະເປັນເພັນນັກທາງຫົວ້ອເພັນກຣອ
ທີ່ມີທຳນອງທຳນອງເພັນສົດຄສ້ອງກັບຈັງຫວະ

ທຳນອງເພັນລາວດວງເດືອນທ່ອນທີ 1

- - - ຮ	ດ ຕ ຕ ດ	- ດ ຮ ມ	- ຂ - ດ	- - - ຮ	ດ ຕ ຕ ດ	ໜ ລ ດ ລ	ໜ ມ - ຂ
- - - ລ	ໜ ຂ ຂ ຂ	- ມ ຂ ນ	- ດ - ລ	- ຮ ຕ ລ	- ຂ - ມ	ຮ ຮ ມ	ຮ ດ - ຮ
- - - ນ	ຮ ຮ ຮ ຮ	ດ ລ ຂ ດ	- ຮ - ນ	- ຂ - ຂ	- ດ - ຮ	- ມ ຂ ຮ	ນ ຮ ດ ລ
- - - -	ໜ ລ ດ ມ	- - - -	- ຂ - ລ	ໜ ລ ດ ມ	- ຂ - ລ	ໜ ລ ດ ລ	- ຂ ຂ ຂ (1) ກລັບຕັ້ນ (2) - ດ ຮ ມ - ຮ - ດ

ຮູນແບນການເຄລືອນທຳນອງໃນທ່ອນທີ 1 ມີ 4 ບຣາທັດ ຮວມ 8 ວຽກ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນການເຄລືອນຂອງເສີ່ງ ທີ່ເຮັງລຳດັບເສີ່ງ
ແລະມີການກະໂດດຂອງຂັ້ນຄູ້ 2, 3, 4, 6, 7 ດັ່ງຕົວອ່າງເຫັນ

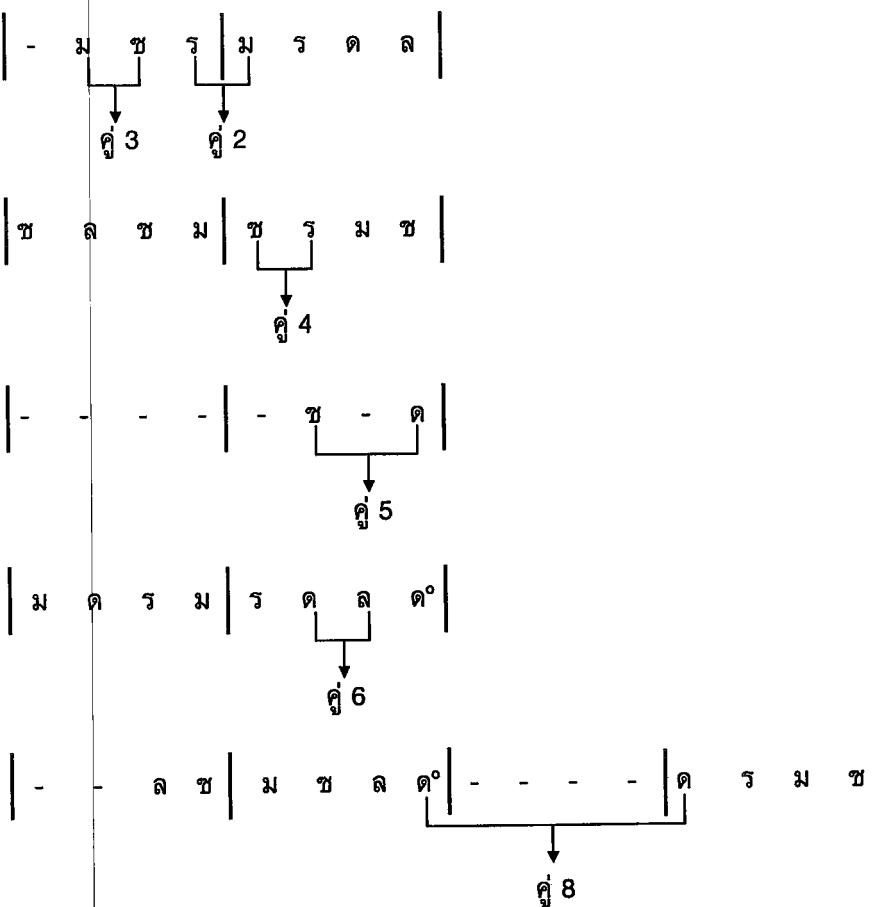
ข้อสังเกตในเพลงລາວດວງເດືອນທ່ອນທີ 1 ພບວ້າ ມີເສີຍ ດ(ໂດ) ເປັນເສີຍປັກຮອງ ເປັນຄູນຍົກລາງທີ່ໃຊ້ເປັນຫັກໃນການຈັດຕັ້ງໂນຕ້າວີ້ນໆ ຈະມີທຳກຳທຳກຳທີ່ກຳລັງກຳລັງພິຈາລະນາ ມີລູກທ່າປະສານກລອນເພັນຂຶ້ນຕົ້ນ ແລະຈຳດ້ວຍເສີຍເດືອນທີ່ກຳລັງກຳລັງພິຈາລະນາ ຄືວ້າເປັນການຈຳດ້ວຍສໍານວນເພັນທີ່ສົມບູຽນ໌ ແລະຢັ້ງສາມາດເຂື່ອມໄປເປັນທ່ອນ 2 ໄດ້ອ່າຍ່າງແນບເນື້ນ

ທ່ອນທີ 2

- - -	ຮ	ດ	ດ	ດ	- -	ມ	ຊ	ຮ	ຮ	ຮ	-	ດ	-	ຮ	-	ມ	-	ຊ
ດ	ຮ	ດ	ຮ	ດ	- - -	- - -	-	ດ	ຮ	ດ	- - -	ຮ	-	ຮ	- - -	- - -	- - -	- - -
ຮ	ດ	ຮ	ດ	ຮ	- - -	- - -	-	ຮ	ດ	ຮ	-	ຊ	-	ຮ	- - -	- - -	- - -	- - -
- - -	-	ຊ	-	ດ	- - -	-	ຮ	-	ນ	- -	ຮ	ຊ	- - -	ຮ	ນ	ຮ	ດ	ຮ
- - -	ດ	ຮ	ນ	ຮ	ດ	ຮ	ນ	-	ຮ	ນ	-	ດ	-	ຮ	-	ລ	ຊ	ນ
(- - -	ດ	ຮ	ນ	ຮ	-	ດ	ລ	ຮ	ນ	ຮ	ນ	ຮ	ດ	-	ລ	ຊ	ນ	ຂ

ກລັບຕົ້ນ

ຮູບແບບການເຄື່ອນທຳກຳໃນທ່ອນທີ 2 ມີ 6 ບຣතັດ ຮວມ 12 ວຣຄ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນການເຄື່ອນຂອງເສີຍ ທີ່ເຮັດວຽກເສີຍ ແລະມີການກະໂດຍຂອງຂັ້ງຂັ້ງ 2, 3, 4, 5, 6, 8 ດັ່ງຕ້ວຍຢ່າງເຊື່ນ

ข้อสังเกตในเพลงลາວดວງເດືອນທ່ອນທີ 2 ພບວາມີເສີຍ ຈັດຕັ້ງໂນຕ້ວ່າອື່ນໆ ມີລູກທ່າປະສານ ກລອນເພັງ ຂຶ້ນຕັ້ນຕ້າວຍເສີຍ ມີສົມບູຮັນແລະຢັ້ງສາມາດເຫື່ອມໄປເລີ່ມທ່ອນທີ 3 ໄດ້ອ່າຍ່າງແນນເນື່ອນ

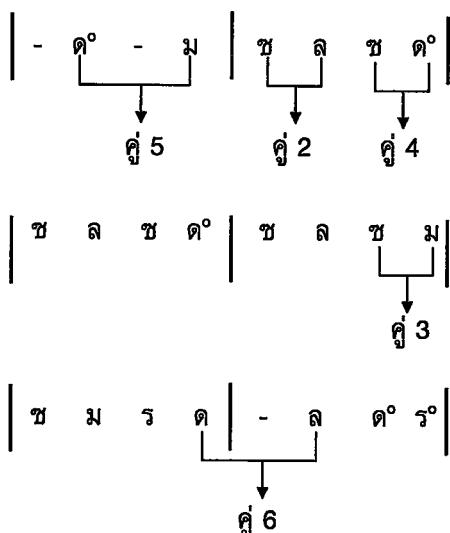
ທ່ອນທີ 3

(- ດ - ມ)	ຂ ລ ທ	- - -	- - -	ຂ ລ ທ	ຂ ລ ມ	- - -	- - -
-- ຮ ມ	ຂ ລ ທ	-- ທ	ຂ ລ ມ	-- ທ	ຂ ລ ມ	ຂ ມ ຮ	ຂ ລ ດ
- ຕ - ມ	ຂ ລ ດ	- - -	- - -	- - -	- ຕ - ລ	- ທ - ມ	- ຮ - ຕ
(- - -) ດ ຮ ມ	ດ	- - ດ	ຂ ມ ຮ	- ລ ດ	ດ ລ ດ	ຂ ມ ພ	- ລ - ຕ

2

ກລັບຕັ້ນ

ຮູບແບບກາຣເຄລືອນທໍານອນໃນທ່ອນທີ 3 ມີ 4 ບຽບທັດ ຮວມ 8 ວຽບຄ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນກາຣເຄລືອນຂອງເສີຍ ທີ່ເວີຍລຳດັບເສີຍ ແລະມີກາຣກະໂໂດຂອງຂັ້ນຄູ 2, 3, 4, 6

ຂໍ້ສັງເກດໃນເພັງລາວດວງເດືອນທ່ອນທີ 3 ພບວ່າ ຍັງມີເສີຍ ດ (ໂດ) ເປັນເສີຍປົກໂຮງເປັນຄູນຍົກລາງ ທີ່ໃຊ້ເປັນຫລັກ ໃນກາຣຈັດຕັ້ງໂນຕ້ວ່າອື່ນໆມີລູກທ່າປະສານກລອນເພັງໃນທ່ອນນີ້ໄດ້ເພີ່ມລູກລ້ວແລະລູກເໜື່ອມຂັ້ນທໍາໃຫ້ທເພັງມີຄວາມໄພເຮົາມາກຂັ້ນ ທີ່ສຳຄັນເສີຍຂັ້ນຕັ້ນແລະຈະນີ້ເປັນເສີຍເດືອກກັນເຖີ່ມເປັນກາຣຈັດຕັ້ງລຳນວນເພັງທີ່ສົມບູຮັນ

ກລຸ່ມເສີຍ (Mode)

ກລຸ່ມເສີຍຂອງເພັງລາວດວງເດືອນ ເປັນກລຸ່ມເສີຍທີ່ປັບອອກເຖິງລັກຂະນະເປັນເພັງໄທຢໍາເນີຍລາວ ເນື້ອພິຈານາຈະເຫັນວ່າ ກລຸ່ມເສີຍຫລັກ ໄດ້ແກ່ ດ ຮ ມ ຂ ລ ຈັດເຂົ້າປະເທດກລຸ່ມແບບ Pentacentric ອີ່ອກລຸ່ມເສີຍແບບປັງຈຸນູລ ດີວີ 5 ເສີຍເປັນເສີຍຫລັກ PC (1) ດຣມ x ຂລ (ທາງເພີ່ມອອນນ)

ຈັງຫວະ (Rhythm)

ຈັງຫວະເພັງລາວດວງເດືອນ ເປັນອັດຕາຈັງຫວະ 2 ຂັ້ນ ທ້ານ້າກັນລາວ ດຳເນີນຂ່າວເວລາຂະນະນາຮັງຄົນຕົວ ຈະລິ້ນສຸດກີ່ຕ່ອນເນື້ອຈົນນທເພັງແລ້ວ ຈັງຫວະມີຫຼາກທີ່ຄວບຄຸມກາຣເຄລືອນທີ່ຂອງທໍານອນເພັງໃຫ້ມີຄວາມສັມພັນກັນ

แผนภูมิจังหวะเพลงลາວดวงเดือน

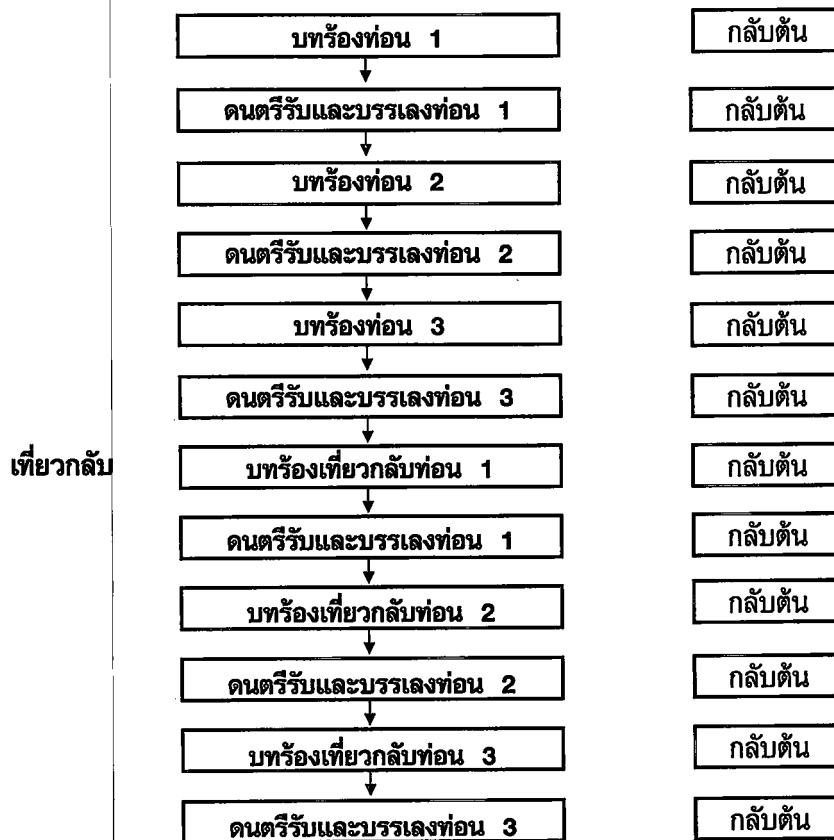
	จังหวะที่ 1	จังหวะที่ 2	จังหวะที่ 3	จังหวะที่ 4
ยัตรารاجหะสองชั้น				
ฉีง	- - - ฉีง	- - - ฉับ	- - - ฉีง	- - - ฉับ
ฉบับ	- กับกับกับ	- แซ่ - วับ	แซ่วันแซ่วัน	- แซ่ - วับ
โหน - รำมนา (หน้าทับลາວ)	- ติง - จິບ	- ติง - ติง	- - ติง ทົ່ມ	- ติง - ทົ່ມ
กรับ	- - - -	- - - กรับ	- - - -	- - - กรับ
ໂມ່ງ	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ໂມ່ງ

พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวของเพลงลາວดวงเดือน มีลักษณะที่ล้มพ้นร่องทำนองและเสียงมีการประสานเสียงระหว่าง เครื่องดนตรี หมายถึง การบรรเลงดนตรีด้วยเครื่องดนตรีต่างชนิดกัน มีการประสานเสียงในเครื่องดนตรีเดียวกัน ยกตัวอย่างการบรรเลงด้วยระนาดทຸມ จะมีคู่ 3 คู่ 4 คู่ 5 คู่ เป็นต้น ซึ่งเป็นเสียงที่เพิ่มเข้ามาช่วยให้ทำนองໄพเราะชິນ มีการประสานเสียงโดยการทำทางการແປร ทำนองหลักเป็นทำนองของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด เรียกว่า การทำทาง เป็นลักษณะของดนตรีที่มีแนวทำนองดังแต่สองแนว ขึ้นไป manner เรลงร่วมกัน และสลับในการร้องรับซึ่งมีพื้นผิวดำเนินต่อเนื่องกันเป็นช่วงๆ

รูปแบบ (Form)

รูปแบบของเพลงลາວดวงเดือน มีรูปแบบตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้นิพนธ์ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประดิษฐ์ทำนอง ซึ่งมีความໄพเราะมีความเปล่งปลั่งเป็นเสน่ห์ ทำให้เกิดลีลันและอารมณ์ ความรู้สึก ความรัก ความอ่อนหวาน ที่เปรียบเทียบกับพระจันทร์หรือดวงเดือน ส่วนทรอองนั้น จึงเน้นในด้านการแสดงความอาลัยที่ต้องจากคนรัก แม้จะอาลัยลังบานได สุดท้ายก็ต้องจากกัน ดังนี้

ท่อน 1

- - - ร	- ด ด ด	- ต ร น ม ไย	- ช - ด ลงทะเบียน	- - - ร	- ด ด ด	ช ล ด ล ดวงเดือน	ช น - ช ເວຍ
- - - ล	ช ช ช ช	- ນ ช ນ ข้อบัย	- ດ - ล มา เว้า รัก	- - ດ ล เจ้า สาว	- ช - ม คำ	ຮ ນ ช ນ ดวง	ຮ ດ - ຮ
- - - ນ	ຮ ຮ ຮ ຮ	ດ ລ ช ດ ໂວດີກ	- ຮ - ມ ແລ້ວ หนອ	- ช - ທ ຂ້ອຍ ຂອ	- ດ - ວ ຈຳ ດວງ	- ມ ຂ ວ ລາ	ມ ວ ດ ລ ສ່ວງ
- - - -	ໜ ລ ດ ມ ອກ ຂ້ອຍ	- - - -	- ທ - ລ ເມັນ ທ່ວງ	- - ດ ມ ຮັກ	- ທ - ລ ເຈົ້າ ດວງ	ໜ ລ ດ ລ ເດືອນ	(1) - ທ ຮ ພ ເວຍ (2)

ท่อน 2

- - - ร	ດ ດ ດ ດ	- ມ ຂ ວ ຂອ ລາ	ມ ວ ດ ລ ແລ້ວ	- - ດ ລ	ໝ ມ ທ ລ ເຈົ້າ ແກ້ວ	- ຕ - ວ ໂກ	- ມ - ທ ສຸມງົງ
ດ ວ ດ ລ	ດ ທ ລ ດ	- - - -	- - - -	ໜ ລ ທ ນ	ໝ ວ ມ ທ	- - - -	- - - -
ດ ວ ດ ລ	ດ ທ ລ ດ	- - - -	- - - -	ດ ວ ດ ລ	- ທ - ມ	- - - -	- - - -
- - - -	- ທ - ດ ຂ້ອຍ	- - - -	- ວ - ມ ນິ້ງ ຮັກ	- - ວ ທ ເຈົ້າ ບ່ອນ	- - - -	ຮ ວ ທ ນ ຫວັງ ຕາ	ຮ ດ - ວ ເວີຍ
[- - - -	ດ ວ ທ ນ ຈະຫາໄຫນ	ດ ທ ລ ດ	ໝ ວ - ວ ມາເທີຍ	- ວ ທ ເຈົ້າ	- ລ - ດ ດວງ	- - ລ ທ ເດືອນ	ມ ອ ລ ດ] ເວຍ

2
ກລັບຕົ້ນ

ท่อน 3

(- ຕ - ມ	ໜ ລ ທ ດ	- - - -	- - - -	ໜ ລ ທ ດ	ໜ ລ ທ ນ	- - - -	- - - -
- - ວ ນ	ໜ ລ ທ ດ ທອນ	- - ທ ດ	ໜ ລ ທ ນ ກລື່ມຄລ້າຍ	- - ທ ດ ຄລ້າຍ	ໜ ລ ທ ນ ເຈົ້າ ສູງ	ໜ ວ ນ ເວີຍ	ໜ ລ ດ) ເວຍ
- ຕ - ມ	ໜ ລ ດ ພ	- - - -	- - - -	- - - -	- ຕ - ລ ທອນ ນັ້ນ	- ທ - ມ ຍັງ	- ວ - ດ ປ່ ເລຍ
(- - - -	ດ ວ ທ ນ ນິ້ງ ທອນ	- - ດ ລ	ໜ ວ ດ ທຽມເຫຍ	- ດ ວ ເວຍ	ດ ທ ລ ດ ເງາ	ດ ລ ດ ພ ລະ	- ລ - ດ) ທනອ

2
ກລັບຕົ້ນ

เที่ยวกลับ

ท่อน 1

- - - - ร	- ด ด ด	- ต ร ມ ໄວ	- ช - ດ ລະ ຫນອ	- - - ຮ	- ດ ດ ດ	ช ລ ດ ລ ນາລ ຕາ	ໜ ມ - ໜ ເອຍ
- - - ລ	ໜ ໜ ໜ ໜ	- ມ ໜ ມ ຂ້ອຍ	- ດ - ລ ນີ້ ວັກ	- - ດ ລ	- ທ - ມ ແສນ ວັກ	ຮ ມ ຜ ມ ດັ່ງ ດວງ	ຮ ດ - ຮ ໃຈ
- - - ມ	ຮ ຮ ຮ ຮ	ດ ລ ທ ດ ໄວເປັນ	- ຮ - ມ ກຣມຫນອ	- ທ - ທ ຈຳ ຕ້ອງ	- ດ - ລ ດວງ	- ມ ຜ ຢ ຈາກ	ມ ອ ດ ລ ໄກລ
(- - - -	ໜ ລ ດ ມ ອກ ພີ	- - - -	- ທ - ລ ວາ ສັຍ	- - ດ ມ ເຈົ້າ	- ທ - ລ ດວງ	ໜ ລ ດ ລ ເດືອນ	- ທ ໜ ຜ ເອຍ

(1) ກລັບຕັນ
(2)

ท่อน 2

- - - ງ	ດ ດ ດ ດ	- ມ ຜ ຢ ເທິນເດືອນ	ມ ອ ດ ລ ແຮມ	- - ດ ລ	ໜ ມ ທ ລ ເວີີສ ຮັງ	- ດ - ວ ເວ	- ນ - ຜ ທາ
ດ ວ ດ ລ	ດ ທ ລ ດ	- - - -	- - - -	ໜ ລ ຜ ມ	ໜ ຮ ມ ຂ	- - - -	- - - -
ດ ວ ດ ລ	ດ ທ ລ ດ	- - - -	- - - -	ດ ວ ດ ລ	- ທ - ມ	- - - -	- - - -
- - - -	- ທ - ດ ເປັນ	- - - -	- ຮ - ມ ດູ ພຳ	- - ວ ທ ລະ ຫນອ	- - - -	ຮ ມ ຜ ມ ເທິນ ມຶດ	ຮ ດ - ວ ມນ
- - - -	ດ ວ ມ ຂ ພື້ນຖານຸໆ	ລ ທ ດ ລ	ໜ ມ - ວ ຖານຸໆ ທນ	- ດ ວ ມ ເຈົ້າ	- ລ - ດ ດວງ	- - ທ ຜ ເດືອນ	ມ ອ ລ ດ ເອຍ
- - - -	ດ ວ ມ ຂ ພື້ນຖານຸໆ	- - ທ ຜ	- ມ - ວ ຖານຸໆ ທນ	ມ ດ ວ ມ ເຈົ້າ	ຮ ດ ລ ດ ດວງ	ຮ ດ ທ ຜ ເດືອນ	ມ ອ ລ ດ ເອຍ

ກລັບຕັນ

ท่อน 3

(- ດ - ມ	ໜ ລ ທ ດ	- - - - ເລື່ອງໄກ	- - - - ຂັ້ນ ຂານ	ໜ ລ ທ ດ	ໜ ລ ຜ ມ	- - - - ມັນ ພວນ	- - - - ເຈື້ອຍແຈ້ວ
-- ວ ມ	ໜ ລ ທ ດ ຂ່າງຫວານ	- - ທ ດ	ໜ ລ ຜ ມ ສຸດ ແລ້ວ	- - ທ ດ	ໜ ລ ຜ ມ ແຈ້ວ	ໜ ມ ຮ ມ ເຈື້ອຍ	ໜ ລ ດ ຜ ເອຍ
- ດ - ມ	ໜ ລ ດ ປ	- - - -	- - - -	- - - -	- ດ - ລ	- ທ - ມ ກວະ	- ວ - ດ ໄຮ ເລຍ
(- - - -	ດ ວ ມ ຂ ປ່ເນືອນ	- - ດ ລ	ໜ ມ ຮ ດ ທຣາມເຊຍ	- ລ ດ ວ	ດ ລ ທ ດ ເຮາ	ລ ທ ມ ຂ ລະ	- ລ - ດ ຫນອ

2 ກລັບຕັນ

สรุป

เพลงลາວດວງເດືອນ ຊຶ່ງໄດ້ດໍາເນີນມານັ້ນໄດ້ສະຫຼອນໃຫ້ເທັນຄິດ ດັ່ງນີ້ມານັ້ນໄດ້ສະຫຼອນໃຫ້ເທັນຄິດ ຕ່ານຕົກຕິ ຄວາມຄິດ ທັ້ງທາງດ້ານການເນື່ອງແລກການບັນເທິງຂອງຜູ້ຄຸນໃນຄຽງອົດຕ ສາມາດສ່ຽງໄດ້ 4 ປະກາດ ດັ່ງນີ້

ປະກາດຮຽກ ແນວດຕົວໃນລາວດວງເດືອນ ທັ້ງ 3 ທ່ອນ ເຊື້ອວິເຄຣະທີ່ແລ້ວ ຈະເຫັນວ່າກ່ຽວ່າງມຸມເສີຍທັກໄດ້ແກ່ ດ ຮ ພ ຂ ລ ຈັດເຂົາກ່ຽວ່າງມຸມເສີຍແບນ Pentacentric ອີເກອກລຸ່ມເສີຍແບນປັບປຸງຈຸນຸດ (ທາງເພີ່ມອອນນີ້)

ປະກາດທີ່ສອງ ແນວດຕົວໃນລາວດວງເດືອນມາກ່ອນ ແລະ ໄທ້ເຫດຸພລວ່າພັນລາວດວງເດືອນມີສໍານວນທີ່ສອດຄລັງກັນພັນລາວດຳເນີນທຽມ ການຕັ້ງຂຶ້ອກຍັງລັບກັນ ຄື່ອ ລາວດຳເນີນເກວຍນ ນທັກອົງກົນບໍ່ນອກດືັນອາຍຂອງໝາວເອົາສຳພັນພສານອູ່ເຊັ່ນ ຂໍອຍ ເວົາ ເປັນຕົນ ຜູ້ນິພົນທີ່ພັນໃຫ້ທັກການປະເພີ້ນທີ່ພັນ ທີ່ມີສໍາເນົາເພີ້ນການ ດ້ວຍຄວາມທີ່ມີປະສນການນີ້ແລກວາມໝາຍ້ງກິດໃຈໃນການປະເພີ້ນທີ່ພັນ ຈຶ່ງໃຊ້ການທີ່ມີກິດລືນອາຍເອົາສຳພັນພສານອູ່ເຊັ່ນ ເຊັ່ນ ເປັນຜູ້ມີຄວາມຮັບຜິດຂອນ ມີນ້າໃຈຢ່າງແທ້ຈິງ ທີ່ສໍາຄັນຍັງມີຂ້ອລັງເກຫດອີກວ່າບໍ່ທັກ ແລະ ທຳມະນຸຍານພັນລາວດວງເດືອນຍັງມີນັ້ນແຜງໄວ້ໃນຫຼາວໃຈທີ່ບໍ່ອກຜ່ານການ ສໍາເນົາ ກິດລືນອາຍແລກວາມຈັນທີ່ຮັບອູ້ກຳລັກກັນ ໄປດີ້ຄົນຮັກໆທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ວ່າອູ້ທາງກາກເໜືອ ຈັງຫວັດເຊີ່ງໃໝ່ ປະເທດໄທ

ປະກາດທີ່ສາມ ພິຈາລະນາໃນແໜ່ງມຸ່ນະຍົບວິທີຢາ ໃນແໜ່ງຄວາມຈິງນາງອ່າງຂອງສັງຄົມມຸ່ນະຍົບນັ້ນ ບາງຄຽງກີ່ໄປຈຳເປັນຕົ້ນກ່າວອກມາຕຽງໆ ກີ່ໄດ້ ແຕ່ສາມາດທີ່ຈະໃຊ້ພັນທີ່ເປັນສື່ອແຫັນຫຼາວໃຈ ເຊັ່ນ ເຮັດວຽກຂອງທຸກໆສາວ ການຈຳລາຍເຊັ່ນທີ່ກີ່ໄດ້ເປັນສື່ອຄວາມໃນໃຈນີ້ໄດ້ ແລະ ພັນລາວດວງເດືອນກີ່ໄປໝັ້ນພັນທີ່ເປັນສື່ອໄດ້ເປັນຢ່າງດີ

ປະກາດສຸດທ້າຍ ດ້ວຍພັນລາວດວງເດືອນ ເມື່ອນຳທີ່ມີຄືລປະນີໃຊ້ເມື່ອນຳເຮັດວຽກເຮັດວຽກ ມີຄວາມໄພເຮົາຕາຕະຖົງກັບຜູ້ຮັບພື້ນ ທັ້ງໝັ້ນສາມາດໃຫ້ຄວາມບັນເທິງຮັບໃຊ້ສັງຄົມໄດ້ຢ່າງເໜາະສົມ ຕັ້ງເຕືອດີຕົວຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ ຍັງຄົງຈະເປັນອມຕະໄປອົກການເທົ່ານານຕຽບທີ່ສັງຄົມໄທຢັ້ງພື້ນພັນລາວໂດຍອູ່

ບຣຣະນານຸກຣມ

ຄຽງເງິນ. (2524). ເພັນໄທຢາມນັ້ນປະວັດທີ. ກຽງເທັນທານຄຣ : ທັກນຽມກົງທ່ານດິງ.

ເຈົ້າລູ່ພື້ນ. (2529). ທ່ານໄພໂຮຈົນ. (2529). ທ່ານໄພໂຮຈົນ. ມາຫາສາການ : ມາຫາວິທະຍາລັບຄວິນທຣວິຣອນ.

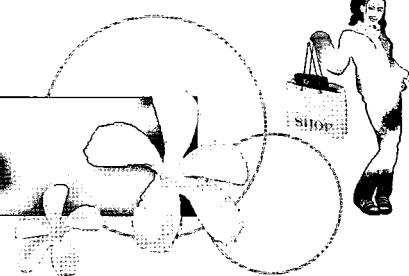
ພູ່ນິພົນ ອມາຕຍກຸລ ແລະ ຄະນະ. (2532). ນາມານຸກຣມຄືດມິນພັນພັນໄທຢາມນັ້ນປະວັດທີ່ກົດຕົວຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ ແພ່ງກຽງຮັດຕົວຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ ກຽງເທັນທານຄຣ : ໂຮງພິມພົບເວືອນແກ້ວ.

ສັດ ກູ່ເຂາທອງ. (2532). ການຕັ້ງທີ່ໄທຢາມນັ້ນປະວັດທີ່ກົດຕົວຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ ກຽງເທັນທານຄຣ : ໂຮງພິມພົບເວືອນແກ້ວການພິມພົບ.

ສະອອງ ຄລັງພະຄົກ. (2537). ວາරສາຮພັນດົນທີ່ກົດຕົວຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ : ມາຫາວິທະຍາລັບທິດ.

ອົດືນ ຮີ່ພື້ນ, ມ.ຮ.ວ. (2527). ສັງຄົມໄທຢາມນັ້ນປະວັດທີ່ກົດຕົວຈົນເຖິງປັຈຈຸບັນ ພ.ສ. 2325 – 2416. ກຽງເທັນທານຄຣ : ມາຫາວິທະຍາລັບອົດືນ.

พฤติกรรมของคนทุกวันนี้

● นุยูเจ็ค ครุฑณี่อง

ค.ม. การสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏล้านนา

ผู้เขียนเคยจำกลอนสอนใจตอนหนึ่งว่า “เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า
มีที่ทำแม่นและม้ายคั่นแม่พ่อ ผู้ใหญ่ตีเด็กก็ตามตามเหล่ากอ ผู้ใหญ่บ้าเด็กก็บอก
พอกัน..” ย่อมาชี้ให้เห็นว่า หากเราต้องการให้เด็กของเราเป็นอย่างไรก็ต้องดูแบบพิมพ์
ของผู้ใหญ่เป็นตัวอย่าง จากข่าวลือมวลชนทุกๆ สื่อจะพบว่า มีผลการวิจัยอุบกมา
เรื่อยๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนไทยของเรา บางเรื่องเป็นที่น่าตกใจ บางเรื่อง
ก็แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไปของเยาวชนอย่างชนิดที่เรียกว่า เกิดมาไม่เคย
พบเคยเห็นก็มี ไม่ว่าจะเป็นการคลั่งมือถือ (โทรศัพท์เคลื่อนที่) และแบบถ่ายคลิป
ภาพลับเฉพาะของตนเองตอนอยู่ชุดวันเกิดแล้วมีเพื่อนๆ แอบไปเผยแพร่ให้คนอื่นได้
ดูด้วย หรือแม้การถ่ายภาพเปลือยกายของตนเพื่อติดต่อหาลูกค้าที่จะมาซื้อบริการ
ทางเพศซึ่งมีดาวดีนมากในเวลานี้

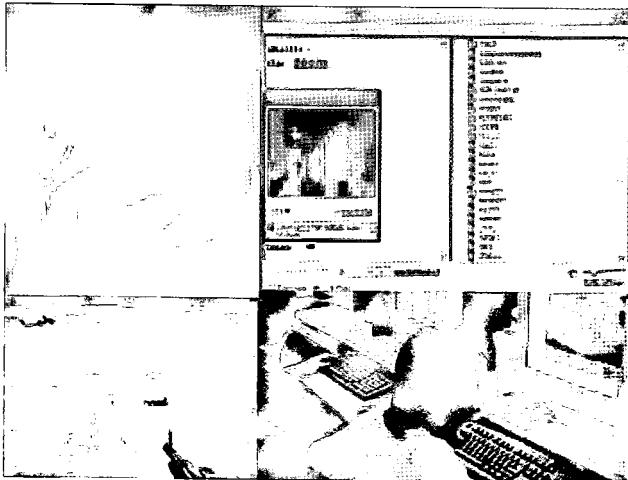
ยิ่งตามหน้าสถานการศึกษาที่มีหอพักให้เช่า
มากมายในเวลานี้ก็มักพบว่า มีนักเรียนนักศึกษาหลายคู่
มีพฤติกรรมที่ ห้าโลก และ ห้าโรค (เอ็ดดี) นั่นคือ การจับคู่มา
อยู่หอพักฉันสามีภรรยาอย่างออกห้ามออกตัว จนครูบา
อาจารย์หั้ง流星ที่ทราบข่าวต่างเอื่อมระอา กับพฤติกรรม
เหล่านี้ จนมีคำนิยามในหมู่นักศึกษาตัวอย่างกันว่าหากใครไม่มี
แฟนและไม่เคยเสียตัววนอนกับแฟนก็จะกลายเป็นได้ในเราร์
เต่าล้านปี หรือตกสำราญสุดขอบโลกไม่ทันคนอื่นเขา เป็นต้น
จึงเกิดเป็นคำนิยમที่จะต้องดื่นวนะเลือกกระล่อนและสว่างห้า
เพื่อมิให้น้อยหน้าเพื่อนๆ ในสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน

ในฐานะที่ท่านหั้ง流星เป็นครูบาอาจารย์และเป็น
ผู้ปกครองลองมาพิจารณาผลการวิจัยของสถาบันต่างๆ
ในช่วง 4-5 ปีมานี้ ว่าบุตรหลานและคิชช์ของเรามีสภาพ
อย่างไร มีอะไรป้อองกันหรือแก้ไขกันໄร่ได้มากน้อย แค่ไหน
เรื่องแรกที่จะกล่าวถึงก็คือ การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน
ของวัยรุ่นหั้ง流星 จากผลการวิจัยของ พศ.ดร. วิลาสินี
พิพิธกุล แห่งเอบแคร์โลล วิจัยพฤติกรรมวัยรุ่นอายุ 12 - 23 ปี
ในเขตกรุงเทพฯ และจังหวัดหัวเมืองใหญ่ เช่น เชียงใหม่
ขอนแก่น ชลบุรี สงขลา (เดลินิวส์ ก.ค. 2549 : 16) ใช้กลุ่ม
ตัวอย่าง 4,920 ตัวอย่าง พบว่าเด็กอายุระหว่าง 12 - 23 ปี
สนใจอ่านหนังสือ 91 % ไม่อ่าน 9 % เยาวชนจำนวน 65.5 %
ชอบดูทีวีและวีดีดี และ 43.3 % ชอบคุยกับโทรศัพท์ ส่วนมาก
จะขอผู้ปกครองชี้โทรศัพท์มือถือมากกว่าจะซื้อหนังสืออ่าน

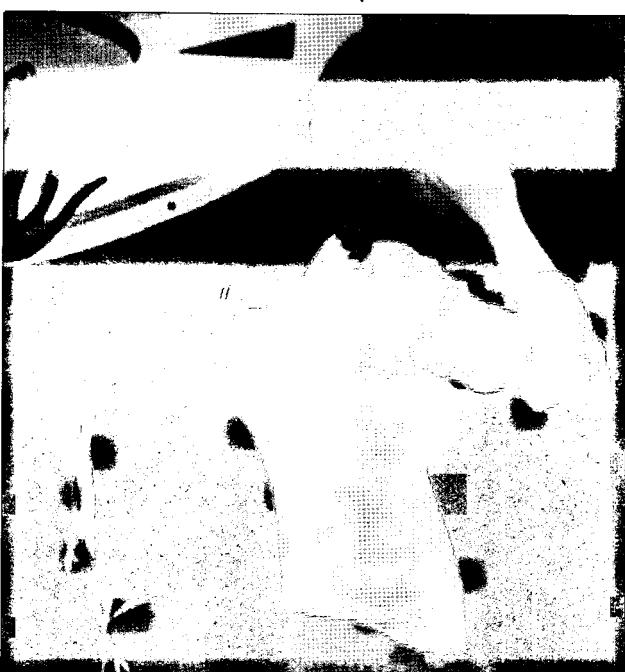
สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ
ที่มีการวิจัยสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ
ครัวเรือนคนไทยในปี 2549 (เดลินิวส์ 16 มีนาคม 2550 : 6)
พบว่า ประชากรที่มีอายุ 6 ขวบขึ้นไปเกือบมือถือกันแล้ว มีมากถึง
24.7 ล้านเครื่อง หรือ 41.6 % ของประชากรหั้ง流星สูงกว่า
ในช่วงเดือนเดียวกันของปี 2548 ถึง 3.1 ล้านคน แบ่งเป็น
ภาคกลาง 7.2 ล้านคน ตะวันออกเฉียงเหนือ 6.2 ล้านคน
ภาคเหนือ 4.1 ล้านคน กรุงเทพฯ 4.1 ล้านคน และภาคใต้
3.1 ล้านคน มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี คนที่อาศัยในเขต
เทศบาลจะใช้โทรศัพท์มากกว่าคนนอกเขตเทศบาล ขณะที่
โทรศัพท์พื้นฐานมีแค่ 4.22 ล้านครัวเรือน และยังสำรวจ
ครัวเรือนที่มีการติดตั้งระบบสื่อสาร โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์
และการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมือถือ 1.3 ล้านครัวเรือน จำนวน
34.7 % จ่ายค่าอินเทอร์เน็ตเดือนละ 500 บาทขึ้นไป
ประชากรในกรุงเทพฯ ใช้มากที่สุด 63 % ของครัวเรือนที่มี
คอมพิวเตอร์ใช้ รองลงมา คือ ภาคกลางใช้ 41.2 % ภาคใต้
39.9 % ภาคเหนือ 35.7 % ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ใช้ 24.5 %

จากการเปิดเผยของนางชนนุช ตรีทิพยบุตร
เลขานุการสถิติแห่งชาติ (มติชน 5 มิถุนายน 2550 : 18)
เกี่ยวกับการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของ
ครัวเรือนไทยช่วง 2546 – 2549 ช่วง 3 ปีที่ผ่านมา
โดยคนไทยปี 2549 ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มอีกเท่าตัว

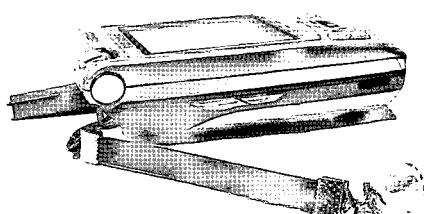
ในปี 2546 ใน 100 คน มีมือถือ 32 เครื่อง ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 42 คน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นใช้โทรศัพท์เพิ่มขึ้นประมาณเท่าตัว จากร้อยละ 25.3 ในปี 2546 มาเป็น 52.1 % ในปี 2549 การใช้โทรศัพท์ไม่ค่อยเกิดประโยชน์มากนัก เช่น 50% ใช้ส่งข้อความและรูปภาพ จำนวน 46.4 % ใช้เพื่อโหลดเพลงและรูปภาพ จำนวน 14.8 % ใช้เพื่อเล่นเกม ใช้ 0.5% เพื่อท่องอินเทอร์เน็ต จำนวน 0.7% ใช้รับ - ส่งอีเมลล์ วัยรุ่นมีการส่งสื่อสารแบบ SMS และ MMS มากที่สุด และจำนวน 14.8 % จะใช้โทรศัพท์แบบเติมเงินโดยใช้บัตร จำนวนมากร้อยละ 95 โดยส่วนใหญ่คนหนึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 600 บาท แต่ก็มีวัยรุ่นจำนวน 47.9 % ที่ไม่ใช้โทรศัพท์มือถือ ให้เหตุผลว่าอย่างไม่จำเป็นนัก

จากการเสนอข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว จะเห็นว่าในปัจจุบันนี้การแพร่หลายของเทคโนโลยี ด้านการสื่อสารนี้นับว่ามีความรุนแรงต่อพุทธิกรรมของ

คนไทยเป็นอย่างยิ่ง หลายคนอาจมีความเห็นว่าการสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ถือเป็นปัจจัยสำคัญของชีวิต เด็กวัยรุ่น ก็คิดว่า เป็นสื่อที่ตนต้องการเรียนรู้สิ่งเปลกรๆ ใหม่ๆ ที่ท้าทายความสนใจของวัยรุ่น จึงพยายามรับเทคโนโลยีสมัยใหม่มาอย่างไม่กลั้นกรอง มีการเปลี่ยนเครื่องโทรศัพท์รุ่นใหม่ๆ เสมอๆ จนผู้ปกครองต้องหาเงินมาให้จันแทนไม่ทัน หากพิจารณาตามสภาพปัจจุบันแล้ว เด็กจะต้องมีความคิดเห็นที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น การที่จะเข้าใจเด็กในวัยรุ่น จึงต้องมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและรอบคอบ ไม่ใช่แค่การสอนทฤษฎี แต่ต้องให้เด็กได้ลองใช้จริง ทดลองผิดพลาด แล้วหัดปรับปรุง จึงจะสามารถนำไปใช้ได้จริงๆ

สิ่งที่น่าจะมาพิจารณา ก็คือ การใช้โทรศัพท์มือถือที่มีผลต่อสังคมไทย นักศึกษา จะพบว่า บุคคลรุ่นหลังเรียนหนังสือก็มีเสียงเรียกของโทรศัพท์ ดังขึ้นมากกว่าเดิม นักเรียนนักศึกษาคนอื่นๆ บังคับ บังคับไม่มีความเกรงใจครูอาจารย์ที่กำลังยืนสอนอยู่ก็มี บังคับไม่ยอมครูอาจารย์ให้ฟังบทเรียน ให้ดูวิดีโอหน้าห้องเรียน บังคับไม่ฟังครูอาจารย์ในการสอน การสอนไปหมด ที่ร้ายกว่านั้น นักเรียนนักศึกษานักศึกษาคนอื่นๆ บังคับภาษาพูดที่ไม่สุภาพ พูดคุยกับเพื่อนทางโทรศัพท์จนคนอื่นได้ยินทั่วทั้งห้องก็ยังมี เรื่องนี้ถึงเวลาที่เราจะต้องสั่งสอน เรื่องการยatha การใช้โทรศัพท์มือถือในที่สาธารณะกันแล้ว ก่อนที่เด็กจะติดนิสัยไม่ดีไม่งามตามกันไปถึงเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2550 คาดว่าเด็กไทยจะต้องช่วยกันดูแลเด็กๆ ของเราด้วยเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีงามในการพูดสื่อสาร แก่เด็กและเยาวชนของไทยตลอดไป ..

มโนทัศน์ทางการเมืองการปกครองในพระสูตรต้นติปุภิ

(Political Concepts in Suttanta Pitaka)

● อำนวย สงวนกลาง

ศศ.ม. (ปรัชญา)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏล้านนา

๑. บทนำ

การศึกษาพุทธศาสนา ในแง่ของคำสอนดังเดิมตามพุทธพจน์ที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกทั้งหมดที่พุทธศาสนาิกชนเชื่อถือและยอมรับปฏิบัติกันอยู่ โดยไม่ต้องตีความคำสอนนั้นให้มากจนเกินไป ก็คุ้มเห็นว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรที่จะไปผลกระทบกระเทือนครั้งใดความเชื่อดังเดิมของพุทธศาสนาิกชนแต่ว่าการศึกษาพุทธศาสนาในเชิงปรัชญา หรือในการประยุกต์หลักคำสอนให้เข้ากับปัญหาและสถานการณ์ของโลกปัจจุบันนี้ เช่น การศึกษาในเชิงการเมือง สังคม เศรษฐกิจนั้น จะหลีกเลี่ยงการตีความและอธิบายหลักคำสอนในพระไตรปิฎกเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์นั้นๆ เริ่มจะมีปัญหานำ้แล้ว เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นลิ่งใหม่ไม่เคยมีมาก่อนในสมัยครั้งพุทธกาล เพราะสังคมในยุคหนึ่งนั้น มีความสับสนซับซ้อนต่างกัน ฉะนั้นจึงเป็นไปไม่ได้ที่จะให้พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องนั้นๆ โดยตรง แต่ว่าหลักคำสอนของพระองค์ก็สามารถนำมาตีความอธิบายให้เข้ากับ การตอบปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้นได้เป็นอย่างดีและเหมาะสม ดังที่เราพบเห็นว่าได้มีผู้รู้ทั้งหลายพยายามนำมาตีความอธิบายปัญหาและปรากฏการณ์ใหม่ๆ ของโลกปัจจุบันนี้อยู่แต่ปัญหาที่คือจะเชื่อถือได้มากขนาดไหนว่าการตีความหลักคำสอนนั้นเป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องตามหลักคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธองค์ อาจจะเป็นความคิดเห็นของผู้ตีความนั้นก็ได้ คำตอบในเรื่องนี้ก็คือว่าการตีความหรืออธิบายพุทธพจน์นั้น ต้องเป็นไปตามแนวทางมัชฌิมาปฏิปทา ถ้าเป็นไปแบบสัสตพิภูมิและอุจเฉทพิภูมิ ก็ไม่ใช่การตีความและอธิบายพุทธพจน์ที่ถูกต้อง แต่เป็นลักษณะรวมปฏิรูป คือคำสอนอื่นที่แอบแฝงเข้ามาแทน*

การศึกษาแนวความคิดทางการเมืองการปกครองในพระสูตรต้นติปุภินี้ก็เช่นกัน ผู้เขียนได้อICYการตีความหลักคำสอนนั้นตามแนวทางดังกล่าว และนำเสนอคำสอนในพระสูตรที่เห็นว่าเป็นคำสอนที่พระพุทธองค์สอน เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง แม้ว่าจะไม่ทรงตรัสตรง ๆ ก็ตาม

*การตีความใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่า พระพุทธเจ้าสอนให้คนพอใจในกิเลสมากกว่าการหลุดพ้น ต้องถือว่าการตีความนั้น ขัดกับหลักการของพุทธศาสนาแม้จะมีข้อความที่อาจชวนให้ตีความไปได้เช่นนี้ตามที่ ทั้งนี้เพราะการตีความจากภาระผูกพันโดยขาดเสีย เนี่ยจุดเดียวอาจทำให้เข้าใจผิดได้เมื่ອនการอ่านหนังสือบรรยายเดียวแล้วตีความกวนใจไปย้อมผิดพลาดได้ร้ายกว่าการอ่านทั้งหมด

๒. กำเนิดรัฐชาติ

หลักคำสอนที่แสดงให้เห็นถึงการก่อกำเนิดของมนุษยชาติและก่อเป็นสังคมมนุษย์จนเป็นเหตุให้มีการปกครองกันแล้วกำเนิดเป็นรัฐชาติขึ้นนั้น ก็คือเนื้อความในอัคคัญญสูตรนั้นเอง (ที่.ปा.๐๑/๔๙/๗๐) ซึ่งในอัคคัญญสูตรนี้พระพุทธองค์ทรงแสดงถึงวิวัฒนาการของการกำเนิดของมนุษย์คนแรก การอญ្យร่วมกันเป็นสังคมไปตามลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีบางคนที่มองว่าเนื้อความในอัคคัญญสูตรบางตอนนั้นเป็นเรื่องเหลวไหลเป็นการอธิบาย การกำเนิดของมนุษย์ที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางวิทยาศาสตร์ก็ตาม แต่ถ้ามองกันในแง่ของลำดับเหตุการณ์แล้ว จะเห็นว่าพระพุทธองค์ทรงแสดงถึงการกำเนิดของรัฐโดยธรรมชาติ คือมีวิวัฒนาการกันมาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เวิ่งจากการมีมนุษย์คนเดียวแล้วก่อเกิดเป็นสังคมของมนุษย์ เมื่อก่อตั้งปัญหาในการอญ្យร่วมกันในสังคมจึงเกิดมีการสมมติให้ครกนได้คนหนึ่งชื่อมาเป็นผู้ดูแลแก้ไขปัญหานั้นด้วยการร่างกฎติดต่อ กล่าวโหง และลงโหงขับไล่แก่ผู้ที่ประพฤติผิดฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือชั่มเหงรังแกผู้อื่น จนทำให้สังคมเต็อดร้อนเกิดความไม่สงบสุข ด้วยเหตุนี้เอง จะเห็นว่าเริ่มก่อตั้งรัฐบาล กระบวนการทางการเมืองการปกครองขึ้นโดยที่ผู้ปกครองนั้นถูกกำหนดให้เป็นผู้ดูแลแก้ไขปัญหานั้นเรียกว่า “กษัตริย์” และถ้าปัจจุบันให้เป็นประชาชนเกิดความสุขสงบเป็นที่พอยใจของประชาชนแล้วก็จะถูกเรียกอีกชื่อว่า “ราชา” ซึ่งแปลว่า ผู้บังความplain ยินดีให้เกิดแก่ประชาชน หรือผู้เป็นทรัพย์ของประชาชน

๓. อำนาจอธิปไตย

เมื่อมีรัฐชาติและผู้ปกครองรัฐชาติแล้ว อำนาจอธิปไตยคือความเป็นใหญ่ในการปกครองนั้นก็เป็นลิ่งสำคัญในสังคีติสูตร (ที่.ปा.๐๑/๔๙/๗๐) ได้กล่าวถึงหลักคำสอนเรื่องอธิปไตย คือ อำนาจความเป็นใหญ่ไว้ ๓ ประการคือ

๙. อัตตาธิปไตย ความถือตนของ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ของตนเองเป็นใหญ่

๑๐. โลกาธิปไตย ความถือเอาความคิดเห็น หรือ คตินิยมของชาวโลกเป็นใหญ่

๑๑. มัมมาธิปไตย ความถือเอาธรรม คือความถูกต้อง ตามหลักความจริงเป็นใหญ่

อธิปไตย คืออำนาจความเป็นใหญ่ทั้ง ๓ ประการนี้ แม้ว่าพระพุทธองค์ไม่ได้ทรงตรัสสอนเพื่อมุ่งเน้นไปในทาง การเมืองการปกครองตรงๆ ก็จริงอยู่ แต่มีพุดถึงเรื่อง การเมืองการปกครองแล้วคงหนีไม่พ้นเรื่องการใช้อำนาจ ในการปกครองควบคุมดูแลผู้คนในรัฐชาติให้ประพฤติตามกฎ ระเบียบของรัฐ เพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยในรัฐนั้นๆ เพราะฉะนั้นผู้ปกครองที่ดีจึงจะต้องทราบนักให้ดีในการใช้อำนาจในการปกครอง

๔. นักปกครองที่ดีต้องมีธรรม

พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนธรรมที่ผู้ปกครองคือ กษัตริย์หรือราชา เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วจะทำให้เป็นที่พอใจ รักใคร่ของประชาชนและได้เป็นพระเจ้าจกรพรดิ ซึ่งธรรมนี้ เรียกว่า จกรวัดตัวตระในจักวัดติสูตร (ท.ป.า.๐๑/๗๖/๕๒) ซึ่งพระเทพเวท (ป.อ. ปยุตโต) ได้สรุปไว้ว่าเป็นหน้าที่ของ นักปกครองที่ดีและผู้ที่จะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ควรมี ๔ ประการ คือ

๑. ธรรมอาธิปไตย และธรรมมิการักษาณคุปติ เป็น ธรรมอาธิปไตยดังตนอยู่ในธรรมและการจัดการคุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่ชนทุกหมู่เหล่าในแผ่นดินคือภายใน (พระมหาสี โวรส มีดา ข้าราชการในพระองค์ หรือคนในครอบครัว และใน การปกครองส่วนตัว โดยให้การบำรุงเลี้ยง อบรมลั่งสอน เป็นต้น ให้อยู่สุขสงบและเคารพนับถือกัน) ข้าราชการฝ่าย ทหาร ราชการฝ่ายปกครอง ข้าราชการพลเรือน นักวิชาการ และคนต่างอาชีพ พ่อค้า เกษตรกร ชาวนาคหบดี และชายแดน พระสงฆ์และบรรพชิตผู้ทรงคุณธรรม และสตว์ท้าสัตว์ปีก อันควรสงวนพันธุ์ทั้งหลาย

๒. มาธรรมการ มิให้มีการอันธรรม คือจัดการ ป้องกัน แก้ไข ปราบปราม มิให้มีการกระทำความผิด ความชั่วร้าย เดือดร้อนขึ้นในบ้านเมือง

๓. ฐานนุป Rathana ปันทรพย์เฉลี่ยให้แก่ชนผู้ยากไร้ ทรัพย์สิน มิให้มีคนชัดสนยกໄรในแผ่นดิน

๔. สมณพราหมณ์ปวิจุจชา แสร้งหาปัญญา และคุณธรรม ด้วยการปรึกษาหารือสอบถามปัญหา กับ

สมณพราหมณ์ ท่านที่ปรึกษาซึ่งเป็นประญูทรงวิชาการ ทรงคุณธรรม ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ไม่ใช่ผู้ประมาทว่ามา อยู่โดยสม่ำเสมอตามกาลอันสมควร เพื่อชักช้อมตรวจสอบตน ให้เจริญก้าวหน้า ไปในทางที่ถูกต้อง ที่ชอบธรรมดีงาม และเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข" (พระเทพเวท (ป.อ.ปยุตโต), ๒๕๖๐ : ๒๑-๒๒)

นอกจากนี้แล้วยังมีหลักคำสอนที่พระพุทธองค์ ทรงตรัสไว้ว่า นักปกครองที่ดีควรจะต้องนำมานปฏิบัติจึงจะ ทำให้การปกครองรัฐของตนเจริญรุ่งเรือง และเป็นไปในทางที่ ไม่มีเสื่อม นั่นคือหลักอปวิธานิยธรรม ๗ ประการ ที่พระองค์ ตรัสกับพระอานันท์ถึงความเจริญรุ่งเรืองของพวกเจ้าลิจฉี แห่งแคว้นวัชชี ในปัจจินิพพานสูตรฯ

๑. พากเจ้าวัชชีจักหมั่นประชุมกันเนื่องๆ อยู่เพียงได พึงหวังได้ชึ่งความเจริญรุ่งเรืองอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น

๒. พากเจ้าวัชชีจักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันทำกิจ ที่เจ้า วัชชีฟังกระทำอยู่เพียงได พึงหวังได้ชึ่งความเจริญรุ่งเรืองอย่าง เดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น

๓. พากเจ้าวัชชีจักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติได ไม่ถอนลิ่งที่ได้บัญญัติไว้แล้ว สามารถประพฤติอยู่ใน วัชชีธรรมของเก่าตามที่บัญญัติไว้แล้วอยู่เพียงได พึงหวังได้ ชึ่งความเจริญรุ่งเรืองอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น

๔. พากเจ้าวัชชีจักลักษณะการเคารพนับถือบุญชាត ที่เป็นผู้ใหญ่ของพากเจ้าวัชชี และจักเชือพึงถือคำของท่าน เหลานั้นอยู่เพียงได พึงหวังได้ชึ่งความเจริญรุ่งเรืองอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น

๕. พากเจ้าวัชชีจักไม่ฉุดคราชีนใจสตรีหรือกุਮารี ในสกุลให้ออยู่ร่วมด้วยอยู่เพียงได พึงหวังได้ ชึ่งความเจริญ รุ่งเรืองอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น

๖. พากเจ้าวัชชีจักลักษณะการเคารพนับถือ บุญเจดีย์ ของพากเจ้าวัชชีทั้งภายในภายนอก และจักไม่ปล่อยให้ธรรมิกผลี ที่เคยให้ที่เคยกระทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทราบไปอยู่เพียงได พึงหวังได้ชึ่งความเจริญรุ่งเรืองอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น

๗. พากเจ้าวัชชีจักจัดแจงไว้ดีแล้ว ชึ่งความอารักขา ป้องกันคุ้มครองอันเป็นธรรมในพระอหันต์ทั้งหลาย ด้วยดึงใจ ว่าในหนอพระอหันต์ที่ยังไม่พึงมาก่อนแล้วแคร้น และที่มาแล้ว พึงอยู่เป็นสุขในแคร้นดังนี้ อยู่เพียงได พึงหวังได้ชึ่งความ เจริญรุ่งเรืองอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น (ท.ม.๐๐/๖๘/๗๗)

๕. ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองการปกครอง กับเศรษฐกิจ

ในการปกครองรัฐหรือบ้านเมืองให้สงบสุข และเจริญรุ่งเรืองได้นั้น ปัญหาเรื่องปากท้องหรือเรื่องเศรษฐกิจของประชาชนในรัฐก็เป็นสิ่งที่สำคัญ คำสอนในจักวัดตีสูตรนั้นสอนจากจะเป็นคำสอนที่ทรงเน้นให้ผู้ปกครองต้องมีธรรมแล้ว การให้ปันหรือการจัดการทรัพย์สินให้แก่ประชาชนก็เป็นสิ่งสำคัญ และยังมีอิทธิพลหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงซึ่งให้เห็นถึงปัญหาทางเศรษฐกิจนั้นก็เป็นสิ่งที่ทำให้รัฐมีความมั่นคงหรืออาจเสื่อมลงได พระสูตรที่ว่า "นี้ก็คือภูทันตสูตร" (ที่ สล.๔/๒๐๑/๑๗๖) ซึ่งกล่าวถึงสาเหตุของอาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรัฐนั้นว่าล้วนมาจากปัญหาเรื่องปากท้องคือความอดอยากรของประชาชน และการที่จะทำให้อาชญากรรมนั้นหมดไปก็ต้องแก้ที่ปัญหาความอดอยากรของประชาชน การปราบปรามอาชญากรรม ด้วยการลงโทษจริงๆ ประหาร หรือปรับสินไหม ไม่ใช่เป็นการปราบปรามอาชญากรรมโดยชอบธรรม วิธีการปราบปรามโดยชอบธรรมก็คือ

๑. พลเมืองเหล่าไดในบ้านเมืองจะมักเข้มในกลิกรรมและโครักกรรม ก็จะเพิ่มข้าวปลูกและข้าวกินให้แก่ พลเมืองเหล่านั้นในโอกาสอันควร ฯ

๒. พลเมืองเหล่าไดในบ้านเมืองจะมักเข้มในพาณิชกรรมก็จะเพิ่มทุนให้แก่พลเมืองเหล่านั้นในโอกาสอันควรฯ

๓. ข้าราชการเหล่าไดในบ้านเมืองมีความชั้นชั้นแข็ง ก็จะพระราชทานเบี้ยเลี้ยงและเงินเดือนแก่ข้าราชการเหล่านั้นในโอกาสอันควรฯ

พลเมืองเหล่านั้นนั้นแหล่งจักเป็นผู้ช่วยในภารกิจของตนฯ จักไม่เบียดเบียนบ้านเมืองของพระองค์ อนึ่งกองพระราชทรัพย์มีจำนวนมากจักเกิดแก่พระองค์ บ้านเมืองก็จักดึ้งมั่นอยู่ในความเกงาม หาเลี้ยงนามมิได ไม่มีการเบียดเบียนกัน พลเมืองจักชื่นชมยินดีต่อ กัน ยังบุตรให้ฟ้อนอยู่บนอก จักไม่ต้องปิดประตูเรือนอยู่ ดูกรพระมหาณี พระเจ้าวิชิตรราชทรงรับคำพราหมณ์บุรุษติด แล้วก็ไดพระราชทานข้าวปลูกและข้าวกินแก่พลเมืองในบ้านเมืองของพระองค์ ที่จะมักเข้มในกลิกรรมและโครักกรรม พระราชทานทุนแก่ พลเมืองในบ้านเมืองของพระองค์ที่จะมักเข้มในพาณิชกรรม พระราชทานเบี้ยเลี้ยง และเงินเดือนแก่ข้าราชการในบ้านเมือง ของพระองค์ที่ชั้นชั้น พลเมืองเหล่านั้น นั้นแหล่งไดเป็นผู้ช่วยในภารกิจของตนฯ ไม่เบียดเบียนบ้านเมือง ของพระองค์ บ้านเมืองไดดำรงอยู่ในความเกงาม หาเลี้ยงนามมิได ไม่มีการเบียดเบียนกัน พลเมืองชื่นชมยินดีต่อ กัน ยังบุตรให้ฟ้อนบนอก ไม่ต้องปิดประตูเรือนอยู่แล้วฯ

๖. บทวิเคราะห์

จากเนื้อความในอัคคัญสูตรที่แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการการดำเนินดิของรัฐชาตินั้นแสดงให้เห็นว่า รัฐชาติ ตามทฤษฎีทางพุทธศาสนา ไม่ใช่รูปแบบเทวสิทธิ์ซึ่งคือว่า อำนาจอันชอบธรรมในการปกครองนั้นมาจากการเหวหรือพระเจ้าแต่รัฐตามแบบพุทธนั้นเป็นแบบธรรมราชา คือ ผู้ปกครองรัฐนั้น เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งธรรมะ และก็ใช้หลักธรรมะในการปกครอง เช่น ทศพิธราชธรรม และลังคหัวตุ เป็นต้น แต่ที่จริงแล้ว อำนาจในการปกครองเป็นของประชาชนอยู่ เพราะในระบบนี้ ประชาชนมีได้มอบอำนาจสิทธิ์ขาดให้แก่ผู้ปกครองอย่างลั่นเชิง ดังเช่น ในระบบปรัชญาการเมืองของ Hobbes (Hobs) ซึ่งคือว่า “ประชาชนทำสัญญาประชาคม (Social Contract) กันเอง แล้วยกอำนาจเด็ดขาดให้แก่ผู้ปกครอง โดยที่ผู้ปกครอง มีใช้คุ้สัญญา กับประชาชน” (Castell. 1963 : 361) แต่ในกรณีของอัคคัญสูตรนี้ ประชาชนพร้อมใจกันมอบอำนาจให้ผู้ปกครองก็จริงอยู่ แต่ยังมีพันธสัญญาว่าผู้ปกครองจะต้องปกครองโดยธรรมแล้วประชาชนจะแบ่งปันผลประโยชน์ ให้โดยการเลี้ยงภาษีอากร เพราะฉะนั้นผู้ปกครองคือกษัตริย์ หรือราชาในอัคคัญสูตรนั้น จึงอยู่ในฐานะผู้ที่มีอำนาจสมมติขึ้นมา เพื่อแก้ไขข้อพิพาทของประชาชนในรัฐเท่านั้น เพื่อรักษาความสงบสุขให้แก่สังคม มากกว่าจะมีอำนาจหรือบทบาทในการสร้างสรรค์กำหนดนโยบาย หรือออกกฎหมาย มาเพื่อบังคับใช้ให้ประชาชนในรัฐปฏิบัติตาม ดังเช่นปรัชญาการเมืองของ Hobbes เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ารัฐตามทัศนะนี้ จึงมีลักษณะที่ค่อนข้างจะเป็นไปทางเสรีนิยม ซึ่งผู้ปกครอง มีอำนาจน้อยที่สุดผู้ปกครองมีหน้าที่ปกครองมากกว่าจะสร้างสถาบันทางการปกครอง ส่วนอำนาจขอรับได้ใน การปกครองรัฐ ในอิปไตยสูตรนั้นเป็นคำสอนที่พระพุทธองค์ทรงเน้นให้ ผู้ปกครองเห็นว่าการปกครองที่ดี ควรจะต้องเว้นจากการใช้อำนาจแบบใด และควรจะใช้อำนาจแบบใดมากกว่า ที่จะกล่าวถึงระบบการปกครองแบบใดแบบหนึ่งว่าดีกว่ากัน หรืออย่างใน จักวัดตีสูตร ก็ทรงเน้นถึงข้อปฏิบัติที่จะทำให้ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิได้นั้นต้องมีคุณธรรมตามข้อปฏิบัติ คือจักรวัดติวัตร ไม่ใช่การสร้างระบบการปกครองขึ้นมา เพื่อให้ได้ความยิ่งใหญ่โดยอำนาจเชตหรือแวนแครวน แต่เป็นความยิ่งใหญ่โดยธรรม

ส่วนหลักอภิธานนิยธรรม ๗ ประการ ที่พอกเจ้าลิขวี แครวนรัชชีใช้ในการปกครองบ้านเมืองของตนได้เจริญรุ่งเรือง เป็นอย่างดี และพระพุทธองค์ก็ทรงตรัสว่า เป็นวิธีที่ทำให้ไม่เกิดความเสื่อมมีแต่ความเจริญโดยอย่างเดียวันหลักอภิธานนิยธรรมนี้มักจะมีผู้อธิบายว่าเป็นหลักการปกครองแบบประชานิยม โดยเฉพาะใน ๗ ข้อแรกแต่จริงๆแล้ว

สามข้อแรกนี้ก็เป็นเพียงการบริหารงานโดยการประชุมท่านั้น เพราะการประชุมก็มิใช่ลักษณะที่ทำให้ประชาธิปไตยต่างกัน การปกครองระบบอื่นๆ เพราะการปกครองในระบบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นราชอาชีว์ไทย สามัคคีธรรม หรือแม้แต่ระบบอื่นๆ แต่จากการก็มีการประชุมเช่นกัน อยู่ที่ว่าการประชุมนั้นใช้ไปในแบบใด อาจจะเป็นแบบประชาธิปไตยหรืออาจจะเป็นแบบเด็ดขาดในการในสากลได้ และแม้ว่าบุรุษธรรมทั้งสามข้อนี้ จะมีลักษณะไปในทางประชาธิปไตย คือเน้นการยอมรับมติร่วมกัน และเคารพในข้อตกลงซึ่งได้ตกลงกันไว้ก่อนก็จริง แต่ก็เป็นการหาข้อสรุปด้วยการประชุม ซึ่งมิใช่หลักการเรื่องอำนาจอย่างอื่นไปโดยอันเดียบันหลักการทางการเมือง และมิได้ระบุว่า เป็นเรื่องนิติบัญญัติซึ่งจะเป็นหลักพิสูจน์ว่าใครเป็นผู้ปกครอง แต่มีลักษณะเป็นการประชุมของฝ่ายบริหารมากกว่า และส่วนของเจ้าจิจิวิทีเป็นส่วนของชนชั้นสูงซึ่งเป็นเครือญาติกันมากกว่า ไม่ใช่ส่วนของผู้แทนราษฎร หรือเรื่องการไม่ละเมิดสิทธิมนต์รีกิลใช้แนวคิดเรื่องความเสมอภาคกัน แต่เป็นเรื่องของการไม่วังแก่สตรี คือ ไม่จุดควรร่าอาฆาเป็นลูกเป็นเมียซึ่งจะทำให้เกิดการพยายามทำรายจากบุรุษที่คุ้มครองสวีน้อยต่างหาก และถ้าจะมองว่าบุรุษธรรมนั้นเป็นธรรมที่พระพุทธองค์ทรงสอนแก่ผู้ปกครองรัฐแบบสามัคคีธรรมเช่นเดียวกับที่ทรงสอนทศพิธารธรรมแก่ผู้ปกครองรัฐแบบราชาธิปไตย ก็จะจะเป็นจริงตามเนื้อความที่ปรากฏชัดเจนแล้วในพระสูตร เช่นนั้น แต่ถ้า พิจารณาดูดูๆ แล้วจะเห็นว่าหลักคำสอนเรื่องบุรุษธรรมสามข้อแรกนั้น น่าจะเป็นการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่การปกครองแบบสามัคคีธรรมมากกว่า เพราะจุดอ่อนของการปกครองในแบบสามัคคีธรรมก็คือสามัคคีเท่ากัน การแตกความสามัคคี แต่ก็ใช่ว่าจะหมายเฉพาะแก่รัฐแบบสามัคคีธรรมก็ไม่ แบบอื่นๆ ก็ไม่ใช่ได้เช่นกัน และยิ่งธรรมอีกสิ่งหนึ่งที่เหลือนั้นยังไม่ใช่ลักษณะเฉพาะสำหรับรัฐแบบสามัคคีธรรมเท่านั้น แต่หมายสำหรับรัฐ หรือระบบการปกครองที่ดีทุกแบบ เพราะการเคารพนับถือผู้ใหญ่และความเห็นของท่าน ก็คือ การให้เกียรติและคุ้มครองสตรีก็คือ ไม่ใช่เรื่องเฉพาะรัฐแบบสามัคคีธรรมเท่านั้น แต่เป็นหลักทั่วไปและจำเป็นในการบริหารรัฐให้เจริญรุ่งเรืองมากกว่า และรัฐทุกแบบที่ต้องการความเจริญไม่ต้องการความเลื่อมจำเป็นต้องมี ในทำนองเดียวกับผู้ปกครองรัฐในแบบสามัคคีธรรมหรือทุกรอบน ก็จำเป็นต้องมีทศพิธารธรรมและลังคหัวตุธรรมด้วย

๗. บทสรุป

เมื่อพิจารณาจากพระสูตรที่สำคัญๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าคำสอนของพระพุทธองค์นั้น มิได้ปรากฏเป็นระบบการเมืองการปกครองที่ชัดเจน แต่เป็นการสอนเฉพาะเรื่องเฉพาะคราว ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่าพระพุทธองค์ไม่ได้ทรงดังพระทัยที่จะสอนปรัชญาการเมืองการปกครองโดยตรงฯ แต่เนื่องจากรัฐมิໄວ่เพื่อความสุขของประชาชน และความสุขที่แท้ด้องเป็นความดีงามตามหลักพระพุทธศาสนา ดังนั้น คำสอนที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองของพระพุทธองค์ก็จะต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคำสอนอื่นๆ และมุ่งไปสู่จุดหมายของชีวิต จุดเดียวกัน

เมื่อคำสอนของพระพุทธศาสนา ไม่ได้มุ่งไปที่ระบบการเมืองว่าระบบใดดีที่สุด แต่เป็นการสอนเน้นที่ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจ เช่น กษัตริย์ พระราชา พระเจ้าจักรพรรดิ หรือข้าราชการ เพราะฉะนั้นก็อาจพิจารณาได้ว่าหลักคำสอนเหล่านั้นเป็นหลักจริยศาสตร์ คือ หลักแห่งความประพฤติของมนุษย์มากกว่า การสร้างระบบการเมืองการปกครองแบบใดแบบหนึ่งขึ้นมา หรือเปลี่ยนแปลงระบบเดิมที่มีอยู่ก่อน ดังแนวคิดทางการเมืองแบบตะวันตกที่พยายามคิดสร้างระบบใหม่ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปรับปรุงระบบประชาธิปไตยแบบเก่าที่ไม่อ้าจะพาไปสู่จุดหมายที่แท้จริงได้ ที่เรียกว่า Good Governance ที่แปลว่า ธรรมรัฐหรือธรรมาภินิบาล นั่นแหล่ะ ซึ่งล้วนมีสาเหตุมาจากกรณีเมื่อพ่อใจในระบบเก่านั้นเอง โดยมีแนวคิดที่ว่าระบบที่ดีจะเปลี่ยนคนให้ดีได้ แต่พระพุทธองค์ทรงเน้นสอนธรรมแก่ตัวบุคคล ผู้มีหน้าที่ปกครองมากกว่า กล่าวคือถ้าตัวบุคคลเป็นคนดีมีคุณธรรมแล้ว ไม่ว่าจะปกครองด้วยระบบการเมืองแบบใดก็ตามที่ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะนำประชาชนไปสู่ความดีงาม และประสบความสุขทั้งล้วน หรือแม้จะสร้างระบบขึ้นมา ก็แน่ใจได้ว่าคนดีย่อมจะสร้างระบบที่ดี เช่นกัน (ความเชื่อเช่นนี้อาจจะเป็นแบบ อุดมคติกินไปก็จริง เมื่อพิจารณาถึงการนำไปปฏิบัติ แต่ว่าการถือว่าระบบอนการเมืองที่ดีจะเปลี่ยนคนให้ดีและมีความสุขได้หมด โดยไม่สร้างผู้ปกครองที่ดีก็เป็นอุดมคติพอ ๆ กัน)

บรรณานุกรม

กรรมการศาสนา

พีชนิกาย สีวรรค. (2514). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง. เล่มที่ 9, 10, 11 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

พระเพทเวที (ป.อ. ปัญโต). (2520). คู่มือดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.

วิทยา วงศุล. (2542). สร้างสังคมใหม่ชุมชนติไทยชุมชนกินไทย. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พิพิธภัณฑ์.

Albury Castelli. (1963). An Introduction to modern philosophy: (in seven philosophical problems).

London : The Macmillan.

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม่ถูกเป็นหิน จังหวัดตาก

● รัฐภารณ์ ทองเย็น

กศ.ม. (ภมีศาสตร์)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ความนำ

ในปัจจุบันนี้เมื่อพูดถึงการท่องเที่ยว ผู้คนทุกเพศทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ต่างรู้จักคำว่ากันเป็นอย่างดี เพราะเป็นคำที่ ออยู่ท่ามกลางกระแสงการไฟหลบป่าสู่สังคมไทย คนไทยมีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้น และเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นด้วย ทั้งคนเมืองและคนชนบท ทั้งท่องเที่ยวในประเทศไทยและต่างประเทศ ในปีหนึ่งๆ เม็ดเงินรายได้ จากการท่องเที่ยวมีจำนวนมาก many มหาศาลาจุนการท่องเที่ยวถูกมองว่าเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจชนบทของประเทศไทย ได้ดีกว่ากิจกรรมอย่างอื่น แม้แต่อุตสาหกรรมการส่งออก และภาคเกษตรกรรมกิตาม ทั้งนี้เพราะต้นทุนสำหรับวัสดุดิน ของการนำเข้าค่อนข้างสูง กำไรสูหิจิริงจึงค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์จากการอุตสาหกรรม ด้วยเหตุดังกล่าว รายได้จากกิจกรรมทั้ง 2 ประเภท จึงไม่ช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ที่กำลังตกอยู่ใต้มากนัก กิจกรรมการท่องเที่ยวถูกมอง ให้ความสำคัญอย่างยิ่งจากรัฐบาลว่าจะช่วยแก้ปัญหา ของประเทศไทยได้ ทั้งนี้ เพราะทรัพยากรการท่องเที่ยวคือ กิจกรรมที่ลงทุนค่อนข้างต่ำ แต่ได้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวเป็นต้นทุนเดิมอยู่แล้ว (มนัส สุวรรณ, 2545) อีกทั้งการท่องเที่ยวยังสามารถสร้าง งานสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

จังหวัดตากเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรการ ท่องเที่ยวมาก many ทั้งที่ได้พัฒนาไปแล้วและยังไม่ได้พัฒนา ถ้าพูดถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวของ จังหวัดตาก มีทั้งทาง ด้านวัฒนธรรมประเพณีและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีมากหลายแหล่ง ทั้งภูเขา เชื่อกัน ถ้ำ น้ำตกที่มีเชื่อเลียง ป่าไม้ที่ อุดมสมบูรณ์ เรียกได้ว่าถ้าจะเที่ยวให้ทั่วแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดตาก ต้องใช้เวลาหลายวัน นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ใหม่ๆ ขึ้นได้อีก เพราะจังหวัดตากยังมีทรัพยากรการ ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพอยู่อีกหลายแห่ง

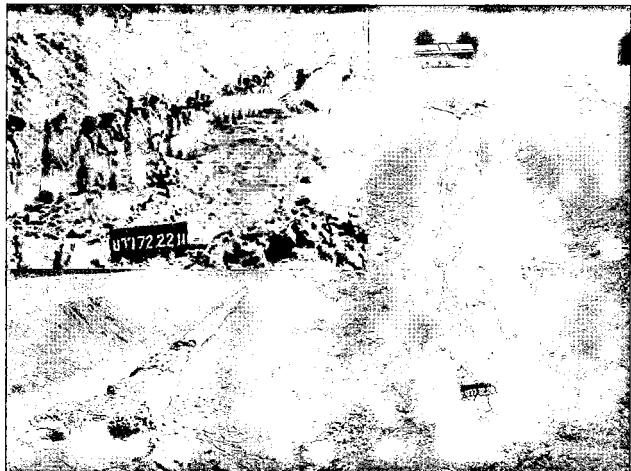
อย่างไรก็ตามทางจังหวัดตาก ยังต้องการที่จะพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักโดย ได้กำหนดไว้ ในแผนยุทธศาสตร์จังหวัดตาก วิสัยทัศน์ของจังหวัด

(Vision) คือ บ้านเมืองน่าอยู่ ประทุมการค้าชายแดน ชุมชนเข้มแข็ง นัดความยกระไร ใส่ใจทรัพยากรสิ่งแวดล้อม พร้อมส่งเสริม การท่องเที่ยว โดยในประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาและอนุรักษ์ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว จะพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวใหม่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแหล่ง ท่องเที่ยวที่คันพนแห่งใหม่ของจังหวัดตาก ที่ควรได้รับการ พัฒนาด้านการท่องเที่ยว นั้นคือ ไม้กาลัยเป็นหิน ที่วนอุทยาน เช้าพระบาท อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

เดิมที่พื้นที่เป็นวนอุทยานเช้าพระบาท มีน้ำไหลผ่าน ในช่วงของฤดูฝน โดยธรรมชาติเมื่อฝนหล่อผ่านจะกัดเซาะ หน้าดิน ราย gravid ให้หลงที่ต่ำ ชาวบ้านเข้าไปเก็บของป่า จึงได้ไปพบเห็นเข้าเม็นครั้งแรก ซึ่งชาวบ้านเข้าใจว่าเป็นต้นไม้ ขนาดใหญ่ที่ฝังจมอยู่ใต้ดินธรรมชาติ แต่เมื่อสังเกตดีๆ ทราบว่า เป็นหิน จึงแจ้งให้ทางเจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติทราบ ต่อมาในปี 2546 ดร.ปลดประเสริฐ สุรัสวดี ปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น นายสมชัย เพียรสกาว อดีตกรรมอุทยานแห่งชาติสัตหีบีและพันธุ์พิช มอบหมายให้ นายวัชระ ม่วงแก้ว ผู้อำนวยการสำนักบริหาร จัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ 12 (ซึ่งเดิม ป่าไม้เขตตาก ย้ายไปดำเนินตัวแทนที่จังหวัดนครสวรรค์ สถานที่ปัจจุบัน เปลี่ยนเป็นสำนักฯที่ 14) เข้าดำเนินการสำรวจศักยภาพ

พบว่า มีต้นไม้กล้ายเป็นหินเช่นนี้ในพื้นที่ใกล้เดียง มากที่สุด ที่บ้านแม่นอน และกระจายออกไปประมาณ 35 ตารางกิโลเมตร หรือมากกว่านั้น ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2546 จึงได้ประกาศให้เป็นวนอุทยานไม้กล้ายเป็นหินอยู่ในเขตพื้นที่ป่า ส่วนแห่งชาติ แม่สอด – ปิงแดง อำเภอบ้านดาก จังหวัดตาก นี่คือคำกล่าวจาก นายสุจินต์ พุ่มพกา หัวหน้าวนอุทยาน เข้าพระบานา สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ 12 ไม้กล้ายเป็นหินที่ อำเภอ บ้านดาก จังหวัดตากถือว่าเป็นแหล่ง ไม้กล้ายเป็นหินที่ยาวที่สุดในโลก ยาวถึง 77.22 เมตร ทั้งนี้ ยาวกว่าซากฟอสซิลไม้กล้ายเป็นหินในรัฐอิริโซนา ประเทศ สหรัฐอเมริกาซึ่งจากสถิติที่ผ่านมาถือว่าเป็นไม้กล้ายเป็นหิน ที่ยาวที่สุดในโลกมีความยาวเพียง 36 เมตรเท่านั้น

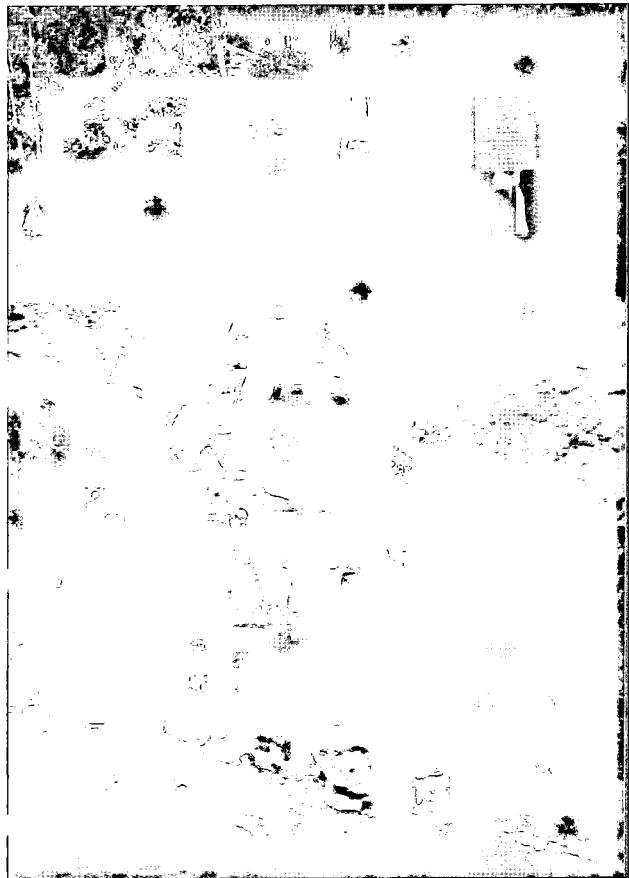
และคำตามที่เกิดขึ้นในใจของนักท่องเที่ยวก็คือ ไม้กล้ายเป็นหินคืออะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร และมีความสำคัญ แค่ไหน ในที่นี้จะได้กล่าวเป็นประเด็นดังต่อไปนี้ คำว่า “ไม้กล้ายเป็นหิน” ตามพจนานุกรมศัพท์ธรณีวิทยา ตรงกับ คำศัพท์ทางธรณีวิทยาหลายคำ เช่น Agatized Wood, Opalized Wood, Petrified Wood, Silicified Wood, Wood Stone อย่างไรก็ตามพจนานุกรมศัพท์ธรณีวิทยา ไม่ได้บัญญัติมาจากการคำศัพท์กลางๆ จาก “Petrified Wood” หรือ “Wood Stone” แต่มาจากคำศัพท์ค่อนข้างจำเพาะ คือ “Silicified Wood” ชื่อมายถึง เนื้อไม้กล้ายเป็นหิน เนื่องจากสารละลายชิลิกาเข้าไปแทนที่เนื้อไม้กล้ายเป็นหิน คือ แทนที่ไม่เลกุลต่อไม่เลกุล จนกระแท้ทั้งแทนที่หักห้าม โดย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและโครงสร้าง ปรกติชิลิกาในเนื้อ ไม่นี้จะอยู่ในรูปของโอบอุ่นหรือคลื่นไส้ (คณะกรรมการ จัดทำพจนานุกรมธรณีวิทยา, 2544) เห็นได้ว่า ความหมาย ข้างต้นน่าจะเป็นความหมายของคำว่า “ไม้กล้ายเป็นหินเนื้อ ชิลิกา” ดังนั้น คำว่า “ไม้กล้ายเป็นหิน” จึงน่าจะมาจากศัพท์ “Petrified Wood” หรือ “Wood Stone” มากกว่า

เนื่องจากเป็นคำกลางๆ ที่ไม่ระบุชนิดของสารละลายที่เข้าไป แทนที่ในเนื้อไม้ เพราะในสภาพที่เป็นจริงจะพบสารละลายได้ หลายชนิด เช่น สารละลายของเหล็ก หรือแมงกานีส ไอดรอกไซด์ สารละลายแคลเซียมไบคาร์บอเนต (ปูน) เป็นต้น ยกเว้นกรณีที่ต้องการเน้นชนิดของสารประกอบหรือแร่ ส่วนใหญ่ จึงอาจใช้คำว่า Silicified Wood, Agatized Wood, Opalized Wood, Calcified Wood เป็นต้น

สำหรับสาเหตุการเกิดไม้กล้ายเป็นหิน ส่วนใหญ่ เกิดจากสาเหตุ 2 ประการคือ เกิดจากการหันคอมพีนที่ป่าไม้ หรือต้นไม้ด้วยถ้าถ่าน หรือลาวาจากภูเขาไฟ วัสดุดังกล่าว มีชิลิกาเป็นองค์ประกอบอยู่มาก เมื่อผุพังสลายตัว ชิลิกา บางส่วนจะอยู่ในรูปสารละลาย ซึ่งสามารถแทรกซึมเข้าไป แทนที่เนื้อไม้อย่างช้าๆ จนกระทั้งแทนที่หักห้าม เช่น ไม้กล้ายเป็นหินในอุทยานเยลโลว์ สโตน รัฐไวโอมิง เป็นต้น ประการที่สอง เกิดจากภาวะน้ำท่วมครั้งใหญ่ ทำให้มีการพัด พาตะกอนกรวดทรายดินจำนวนมาก รวมทั้งชุ่งหรือท่อนไม้ ต่างๆ ที่หักโค่นหรือล้มตายจากน้ำไหลหลา หรือจากสาเหตุอื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนนั้น ตะกอนกรวดทรายจะตกตามทับคอมส่วนของ ต้นไม้ดังกล่าว โดยเฉพาะในบริเวณร่องแม่น้ำ ณ จุดที่กระแส น้ำมีความเร็วลดลงและไม่สามารถพัดพาต่อไปได้อีก ดินทราย กรวดที่หับอยู่หัวบัน จะค่อยๆ ถูกชะล้างโดยน้ำ หรือสารละลาย ที่มีสภาพเป็นกรดหรือด่าง ละลายเอาชิลิกาออกมานา สภาพที่ เหมาะสมในการที่จะละลายชิลิกาหรือเนื้อทรายได้ดี คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นด่าง น้ำละลายชิลิกาซึมผ่านเข้าไป ในเนื้อไม้ที่ผังอยู่ได้ดี หอนไม้หรือกิ่งไม้ก็จะอบชุ่มไปด้วย สารละลายที่มีชิลิกาอยู่ต่อลดทุกๆ ที่มีน้ำหรือสารละลายซึม ออกมานา จากนั้นหากในบริเวณนั้นมีสภาพเป็นกรด หรือเนื้อไม้ มีปฏิกิริยาเป็นกรด เช่น มีกรดคาร์บอนิก ก็จะทำให้น้ำที่นำ ชิลิกามาในลักษณะของสารละลายที่มีปฏิกิริยาเป็นด่าง เกิดสภาพเป็นกลวงขึ้น ทำให้ชิลิกาที่มีอยู่ในน้ำนั้นแตกตะกอน เป็นชิลิกาออกมานา เนื้อไม้เดิมจึงค่อยๆ ทำการตกผลึกหรือ ถูกแทนที่ด้วยชิลิกาเหล่านั้น หากชิลิกาที่เข้าไปแทนที่ในเนื้อ ไม้ยังมีน้ำประปนอยู่ จะทำให้เกิดโอบอุ้ปชั้น ส่วนใดที่มีชิลิกา แทนที่และมีน้ำไม่เพียงพอ หรือน้ำนั้นเหือดแห้งຈางไป ส่วนนั้นของไม้ที่ถูกแทนที่จะกล้ายเป็นเนื้อแร่คลีโนไฟลด์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเรื่องสองชนิดนี้ จะแทนที่ตรงส่วนไหน ของเนื้อไม้นั้นก็ยังขึ้นอยู่กับสภาพทางเคมีและพิสิกส์ของ สิ่งแวดล้อมและภัยในเนื้อไม้โดยเฉพาะ

สำหรับไม้กล้ายเป็นหินที่จังหวัดตากนักวิชาการทีม ผู้สำรวจคาดว่า เมื่อราว 8 แสนปีมาแล้วบริเวณดังกล่าว

เป็นป่าดงดิบ แม่น้ำปิงซึ่งมีความกว้างใหญ่ไหลผ่าน ต่อมาเกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง ตันไส้ล้มระ奔跑นาดตายหมดทำให้แม่น้ำปิงเปลี่ยนเส้นทางน้ำไป ปล่อยให้มีเหล่าน้ำถูกฝังอยู่ใต้กรวดทรายตะกอนละอียดแล้วค่อยๆ เปลี่ยนแปลงตัวเองถูกสารชีลิกาเข้าแทนที่เนื้อไม้ที่ละอ่อนเป็นพินไปทั้งตันตลอดทั้งป่าไม้ได้กล้ายเป็นพินเพราลavaภูเขาไฟเข้าไปท่วมหอหุ่มไว้หมดเหมือนที่อื่นในโลก จากร่องรอยหลักฐานดังกล่าว จึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ความเป็นมาเป็นไปของพื้นที่จังหวัดตากในอดีต และในทางวิชาการ การpubแห่งไม้กล้ายเป็นพินจะให้ความรู้ในศาสตร์ด้านต่างๆ เช่นทางด้านชีววิทยาด้านพฤกษศาสตร์และบรรพชีวินวิทยา ทำให้สามารถศึกษาชนิดพิชการจำแนกพิช และวิถีวนานาการของพิชตั้งแต่บรรพกาลจนถึงปัจจุบัน ด้านธรณีวิทยาสามารถบอกชั้นหินและตะกอนเป็นหลักฐานอธิบายประวัติการณ์ทางธรณีวิทยา ในด้านภูมิศาสตร์สามารถบอกสภาพแวดล้อมของโลกลมัยบรรพกาลแต่ละช่วงเวลา เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ พิชพรรณธรรมชาติ ซึ่งจะให้ความรู้เกี่ยวกับอดีตของห้องถินได้ดี ทั้งนี้เพราพิชส่วนใหญ่เกิดขึ้นและตายลงในที่เดิมหรือบริเวณใกล้เคียง

บทสรุป

จะเห็นได้ว่าไม้กล้ายเป็นพินของจังหวัดตาก มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อีกมาก หากได้มีการศึกษาและค้นคว้ากันอย่างจริงจัง เพราะไม้กล้ายเป็นพินมีใช้เป็นเพียงส่วนไม้ที่ร็อกอยให้นักท่องเที่ยวมา观赏และผ่านเลย หากแต่เมื่อเรื่องของรอยที่บอกให้เราทราบถึงพัฒนาการของโลกในอดีต ดังนั้น ไม้กล้ายเป็นพิน จึงเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าทางวิชาการ เศรษฐกิจการท่องเที่ยว เป็นมรดกของแผ่นดินที่ควรอนุรักษ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนรุ่นหลังได้ชมความงามตามและความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ซึ่งหาได้ไม่ง่ายนัก เพราะกว่าธรรมชาติจะสร้างตัวมันเองขึ้นมาต้องใช้เวลาถึง 8 แสนปี อีกทั้งทางจังหวัดจะต้องเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ให้เป็นที่สนใจ และดึงดูดใจคนต่างถิ่นให้เกิดความอยากรู้ไม้กล้ายเป็นพินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกที่จังหวัดตาก ขณะเดียวกันองค์ประกอบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวที่จะต้องได้รับการพัฒนา อาทิ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การต้อนรับอย่างมีน้ำใจ ลึกลับนี้มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตากในอนาคตอยู่ไม่น้อย

บรรณานุกรม

- ธงชัย พุ่มพวง. (2548). “ทัวร์เกย์ตระ.” เทคโนโลยีชาวบ้าน (362) กรกฎาคม.
- พจนานุกรมศัพท์ธรรมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2544). กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- มนัส สุวรรณ. (2545). “ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว: บางแนวคิดและทฤษฎี.” ภูมิศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
- กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สถาบันวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไม้กล้ายเป็นพินและทรัพยากรธรรมชาติวัสดุสถาน. (2550). ไม้กล้ายเป็นพิน ความสำคัญ กำเนิด การกระจายและอนุรักษ์. [ออนไลน์]. จาก: <http://www.nrru.ac.th/web/museum/rock2.html>.

A Research on the Application of the Oral-Chinese Strategy Based on Situational Module for Thai Students Program in Chinese at Lampang Rajabhat University

Ma Tao

ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)
นักศึกษาปริญญาโท สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา
คณานุชยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Abstract

The objective of this study was to apply the strategic development of the teaching methodology of oral-Chinese based on situational module for the Thai students program in Chinese of Lampang Rajabhat University.

In the study procedures, researcher firstly explained strategic development of teaching methodology of Pei Pei English. Secondly, the researcher explained the strategic development of teaching methodology of oral-Chinese based on situational module which adjusted from teaching methodology of Pei Pei English, which described problematic concerns, given issues, strategic ends, strategic development features, strategic development experiments and other related fields of study. Thirdly, the researcher applied the strategic development of teaching methodology of oral-Chinese based on situational module then analyzed the results of Pre-test and Post-test scores.

The instruments utilized in this study were teaching and learning manuals, tests and score sheets. Raw data, logical aspect, statistical values, mean, standard deviation, percentage and t-test were analyzed in the research.

The results of this research were:

1. A development strategy that teach oral-Chinese based on situational module for the Thai students.
2. The strategy that could increase interest of learning Chinese for Thai students and could offer opportunity of practicing oral-Chinese for Thai students in classroom.
3. The strategy that could increase the skill of speaking Chinese for Thai students efficiently.

Key word : the teaching methodology of oral-Chinese, situational module

การวิจัยปรับใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทย โปรแกรมวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

● Ma Tao

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทยโปรแกรมวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ระบบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะปรับเปลี่ยนคือวิธีการจัดการสอนภาษาอังกฤษแบบเพี่ย เพี่ย (Pei Pei English) ขั้นตอนที่ 2 ระบบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ปรับเปลี่ยนแล้วโดยการกล่าวถึงสภาพปัญหาทุกช่วงสอน การเลือกปัญหาเป้า การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ลักษณะของด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ปรับเปลี่ยนแล้ว หลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ยุทธศาสตร์และคีกษาผลการทดลองโดยวิเคราะห์ผลการสอน pre-test กับ post-test ของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คู่มือประกอบการเรียนการสอน แบบทดสอบ วัด และแบบบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ใช้ความเป็นเหตุเป็นผล และค่าสถิติ ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ และ t-test

ผลการวิจัย

1. ได้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทยวิชาเอกภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. การเรียนตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวสามารถสร้างความสนุกสนานและเป็นโอกาสให้ฝึกพิมพ์ภาษาจีนในชั้นเรียน
3. การเรียนตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวสามารถเพิ่มทักษะการพูดภาษาจีนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีน สถานการณ์จำลอง

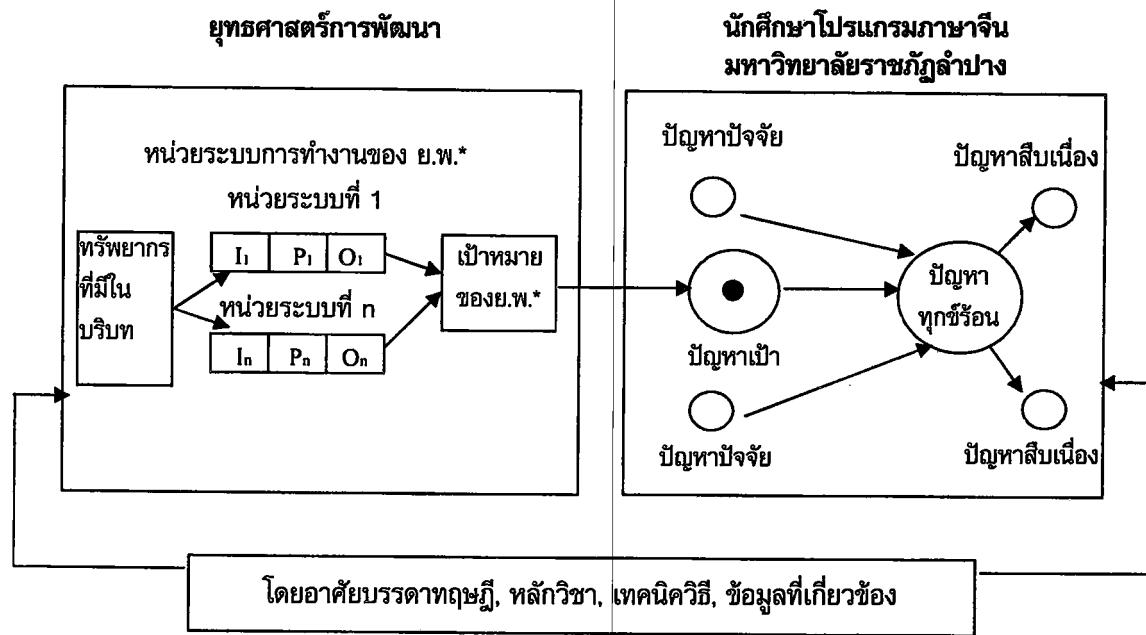
บทนำ

เศรษฐกิจประเทศจีนเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลต่อประเทศไทยเพื่อนบ้านมากยิ่งขึ้น พ.ศ. 2544 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้จัดตั้งโปรแกรมวิชาภาษาจีน และเปิดการเรียนการสอนภาษาจีน ผู้วิจัยเป็นอาจารย์พิเศษสอนภาษาจีน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบันนี้ระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาไทยผ่านการเรียนภาษาจีนมาหลายปี ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถติดต่อกันภาษาจีนกับคนจีนได้ เนื่องจากขาดเทคนิคและวิธีการสอนที่เกิดประสิทธิผลทำให้นักศึกษาไทยที่เรียนภาษาจีนสามารถใช้ภาษาจีนได้อย่างชำนาญ

ก่อนมาเป็นอาจารย์สอนภาษาจีนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดการสอนภาษาอังกฤษแบบเพี่ย เพี่ย (Pei Pei English) แต่งโดย Mrs.Xin Pei Pei ซึ่งเป็นชาวจีนที่เชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษ และมีผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ ที่เป็นเจ้าของภาษาาร่วมเป็นผู้แต่งด้วย ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1998 (พ.ศ. 2541) เป็นวิธีการเรียนสำหรับชาวจีน ที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถใช้สนทนากับชาวจีนได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวได้รับการยอมรับ และชื่นชมจากผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก (Pei Pei English. 1998 : คํานํา)

การวิจัยครั้งนี้จะอาศัย วิธีการจัดการสอนภาษาอังกฤษแบบเพี่ย เพี่ย (Pei Pei English) ของชาวจีนมาปรับใช้ เป็นวิธีการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาไทยโปรแกรมวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง นั้นคือ วิธีการสอนพูดภาษาจีน โดยใช้สถานการณ์จำลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โครงสร้างทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาของหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวุฒิศาสตร์การพัฒนา ในการวิเคราะห์ปัญหา และการปรับใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีน โดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทยโปรแกรมวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดังแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

*ย.พ. ย่อมาจาก ยุทธศาสตร์การพัฒนา

I = Input (ปัจจัยนำเข้า)

P = Process (กระบวนการ)

O = Output (ผลผลิต)

n = หน่วยระบบการทำงานไม่จำกัดจำนวน

ภาพที่ 1 โครงสร้างทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทย

โปรแกรมวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ที่มา (เฉลี่ย瓦 บุรีภักดี. 2543 : 26)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่ายุทธศาสตร์วิธีการสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีลักษณะตามองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนา คือ วิธีการสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ที่ได้ดำเนินการทดลองมาแล้วนั้นได้ผลดีจริงหรือไม่

1.1 ปัญหาทุกชื่อตอนในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาผ่านการเรียนภาษาจีนอย่างหนักเป็นเวลา 4 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถสนทนาร่วมภาษาจีนกับเจ้าของภาษาได้ แม้กระทั่งพยายามจะอ่านปากพูดก็ไม่ได้ ทำให้เลื่อนเป็นใบ้ แสดงว่า ประสิทธิภาพการเรียนการสอนต่ำมาก อาจารย์ชาดวิธีการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาปัจจัยในการวิจัยครั้งนี้ คือวิธีการเรียนการสอนไม่ถูกต้อง ในกระบวนการ การเรียนการสอนไม่ได้สอนให้ใช้ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนการพูดน้อย พฤติกรรมของนักศึกษาในชีวิตประจำวันไม่คุ้นเคยกับการใช้ภาษาจีน ทำให้ไม่มีทักษะความชำนาญในการใช้ภาษาจีน

1.3 ปัญหาสืบเนื่องในการวิจัยครั้งนี้คือ ผลการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ นักศึกษา มีทักษะในการพูดภาษาจีนอยู่ในระดับต่ำ นักศึกษาไม่กำลังใจในการเรียนภาษาจีน ภาษาจีนที่เรียนมาแต่ไม่ได้ใช้ ทำให้ลืม

2. การระบุปัญหาเป้าในการวิจัยครั้งนี้ คือวิธีการสอนภาษาจีนที่ผ่านมามีผลต่อการเรียนการพูดภาษาจีนของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ

3. การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนา คือ สร้างวิธีการสอนการพูดภาษาจีนแบบใหม่ขึ้นโดยการสร้างสถานการณ์จำลอง

4. การสร้างหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับวิธีการจัดการสอนภาษาอังกฤษแบบเพี่ย เพี่ย (Pei Pei English) ซึ่ง เป็นวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับชาวจีน มาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (ซึ่ง เป็นวิธีการเรียนภาษาจีนสำหรับ ชาวไทย)ยุทธศาสตร์นี้ประกอบด้วย 4 หน่วยระบบทำงานดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1 คัดเลือกจุดไวยากรณ์ภาษาจีนที่ผู้เรียนชาวไทยเข้าใจได้ยากหรือและจุดไวยากรณ์ภาษาจีนที่มีการใช้งานบ่อยในชีวิตประจำวัน

หน่วยระบบทำงานที่ 2 ยกตัวอย่างประโยคภาษาจีนให้จุดไวยากรณ์ จุดละ 8 ประโยค

หน่วยระบบทำงานที่ 3 ใช้ภาษาไทยสร้างสถานการณ์ที่เหมาะสมสำหรับประโยคตัวอย่าง

หน่วยระบบทำงานที่ 4 การบันทึกเสียงสถานการณ์ภาษาไทย และตามด้วยประโยคตัวอย่างภาษาจีน

5. การจัดทรัพยากรูปแบบต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ไวยากรณ์ภาษาจีน นักศึกษา ผู้สอน เทป เครื่องเล่นเทปที่เล่นเสียงช้าๆได้ แหล่งข้อมูล ทฤษฎีและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เวลา เงินทุน เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ สถานที่เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อปรับใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทย โปรแกรมวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

2. เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทย โปรแกรมวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

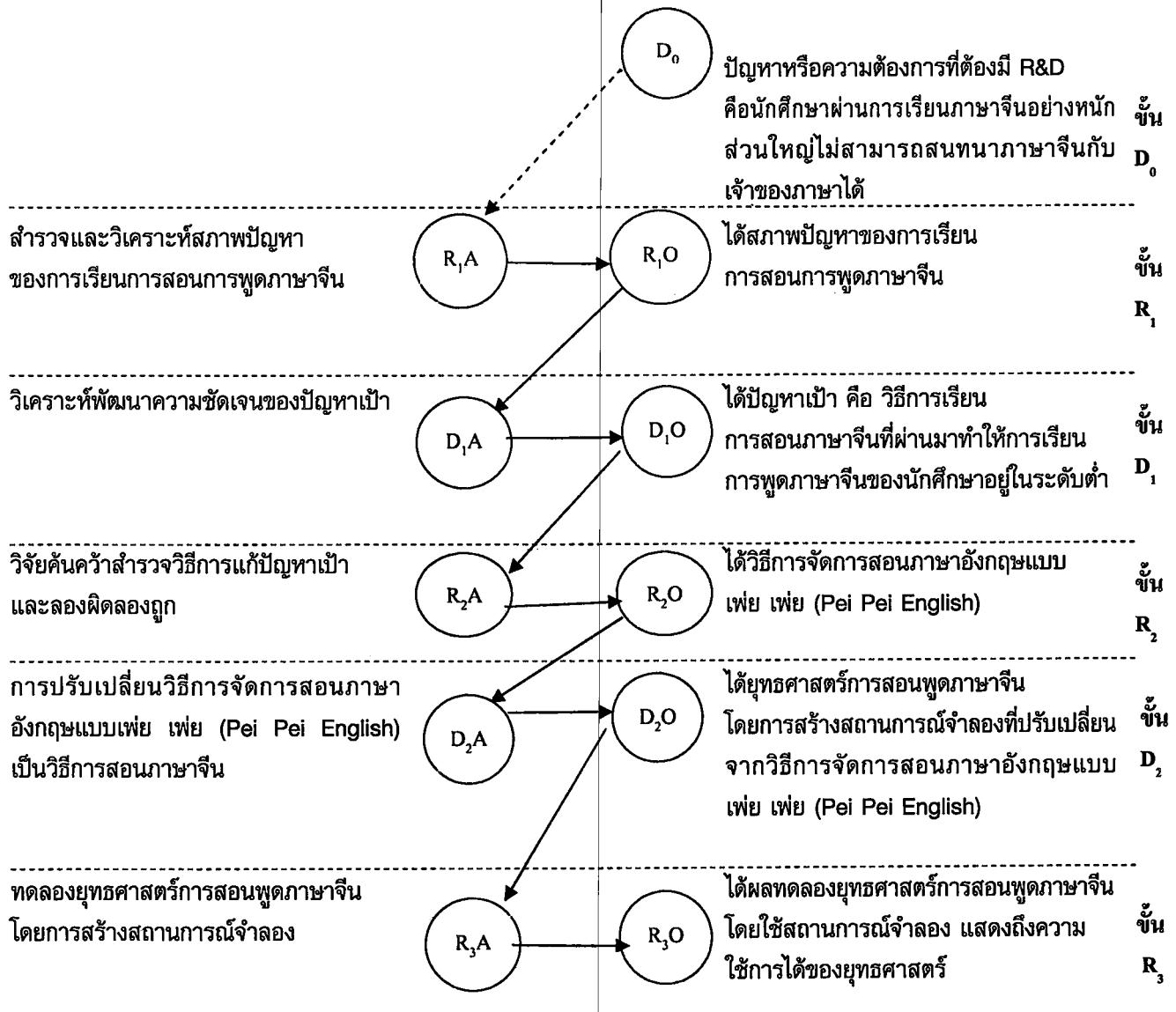
1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาตภาษาจีน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง ตำบลหมู่ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาเอกภาษาจีน ปี 2 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

จำนวน 17 คน

2. แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยปรับใช้ยุทธศาสตร์ ขั้นตอนในการวิจัยผู้วิจัยใช้กระบวนการการวิจัยและพัฒนา(R&D) ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 2 ลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (RA = Research Activity;

RO = Research Outcome; DA = Development Activity; DO = Development Outcome;

ตัวเลขที่ = ลำดับที่; ลูกศร = นำไปสู่)

3. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทย โปรแกรมวิชา ภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่ปรับเปลี่ยนจากวิธีการจัดการสอนภาษาอังกฤษแบบ เพี่ย เพี่ย (Pei Pei English)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.2.1 แบบทดสอบวัดผลการเรียนพูดภาษาจีนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 แบบบันทึกพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองปรับใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาจีนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ระหว่างวันที่ 21 เดือนมิถุนายน ถึงวันที่ 24 เดือนกันยายน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยดังนี้

4.1 สอบถามพูดตามแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (สอน pre-test และ post-test)

4.2 การสังเกตพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสังเกตการตอบคำถาม การพูดในสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้ และการมีส่วนร่วม มีความกระตือรือร้นในการเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test ในการวิเคราะห์ผลการทดลอง

ผลการวิจัย

1. ได้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับนักศึกษาไทยโปรแกรมวิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนด้วยสถานการณ์จำลองสำหรับนักศึกษาไทยโปรแกรมวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พบว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวมีการใช้งานได้ในการสอนพูดภาษาจีนให้กับนักศึกษาไทย

2.1 การเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนด้วยสถานการณ์จำลอง สามารถสร้างความสนุกสนาน และเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฟัง ฝึกพูด ในชั้นเรียน นักศึกษามีส่วนร่วม มีความกระตือรือร้น และมีความสุขระหว่างการดำเนินการทดลอง

2.2 การเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง สามารถเพิ่มทักษะการพูดภาษาจีนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่นำเสนอในรายงานฉบับกิ่งรายได้ดังนี้

1. สามารถเพิ่มทักษะการพูดภาษาจีนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากการสอนแบบยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาจีนทางด้านการพูดจาก 24.70 คะแนน เพิ่มเป็น 67.35 คะแนน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้วยสาเหตุหลายประการ

1.1 หลังจากการเรียนตามแบบยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง พบว่านักศึกษาสามารถพูดประโยคภาษาจีนที่เรียนมาได้อย่างยั่งยืนโดยไม่ต้องพ่านการแปลไทยเป็นจีนในสมองก่อน เนื่องจากขั้นตอนการสอนตามแบบ

ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เริ่มต้นด้วยการฟัง สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Mrs. Xin Pei Pei (Pei Pei English. 1998:12) ที่ว่าธรรมชาติการเรียนภาษาของมนุษย์ คือฟัง พูดก่อน แล้วเขียน แล้วจึงวิเคราะห์ไวยากรณ์ การเรียนภาษาแบบเริ่มต้นจากการฟังสามารถหลีกเลี่ยงการแปลในสมองก่อนพูด การคิดภาษาแม่ก่อนพูด การเรียนตามแบบบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองไม่สอนภาษาเขียนในระยะเริ่มแรก แต่เน้นทักษะการฟังและการพูดซึ่งสอดคล้องกับหลักการของแนวทางทฤษฎีการสอนแบบฟัง - พูด (รัชนากร สุทธิจิตต์. 2535 : 11-17)

1.2 หลังจากการเรียนตามแบบบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง พนวณนักศึกษาสามารถตอบประโยคภาษาจีนที่เรียนมาได้อย่างคล่องแคล่ว เนื่องจากการเรียนตามแบบบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีน โดยใช้สถานการณ์จำลองสร้างความชำนาญในการฟังการพูดภาษาจีนโดยให้นักศึกษาฝึกฟัง ฝึกพูดช้าๆ ตามテンปะประกอบ การสอนสอดคล้องกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise or Law of Practice) ของรัชนากร สุทธิจิตต์ (2535 : 1-3) ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมใดที่ทำช้าๆ จะทำให้เกิดความชำนาญ

1.3 หลังจากการเรียนตามแบบบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนจะโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นระยะหนึ่ง นักศึกษาพูดประโยคภาษาจีนได้เป็นจำนวนระดับหนึ่ง แล้วนักศึกษา จึงมีความกระตือรือร้นในการพูดภาษาจีนในสถานการณ์ที่ผู้สอนจัดให้ พฤติกรรมดังนี้สอดคล้องกับกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) รัชนากร สุทธิจิตต์ (2535 : 1-3) ซึ่งเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างเป็นผลลัพธ์ต่อเมื่อบุคคลนั้น ๆ มีความพร้อม

1.4 หลังจากการเรียนตามแบบบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง พนวณนักศึกษาสามารถพูดภาษาจีนออกมาอย่างอัตโนมัติและถูกต้องตามสถานการณ์ เนื่องจากประโยคภาษาจีนที่จัดให้เรียนนั้นมีภาษาไทยเล่าสถานการณ์ที่จะใช้ประโยคภาษาจีนนั้นๆ ทุกประโยค เสมือนสร้างลิ้งแวดล้อมทางด้านภาษาให้กับนักศึกษา สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Mrs. Xin Pei Pei (1998 : 4) ที่ว่า สำหรับการเรียนภาษาลิ้งแวดล้อมทางด้านภาษาสำคัญกว่าหนังสือเรียนหลายเท่า ผู้เรียนผู้สอนเข้าใจเรื่องนี้ดี แต่การสร้างลิ้งแวดล้อมทางด้านภาษาจะไม่ใช่เรื่องง่าย การใช้ภาษาแม่มาเล่าสถานการณ์เพื่อสร้างลิ้งแวดล้อมในการเรียนภาษาที่สอง จะสามารถทำให้การเรียนภาษาที่สองเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันยังเป็นแนวทางให้กับการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนภาษาที่สองของอนาคตได้

1.5 หลังจากการเรียนของบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง พนวณนักศึกษาสามารถสนทนากับชาวจีนได้ ด้วยสาเหตุว่า นักศึกษาสามารถสร้างประโยคใหม่ขึ้นมาโดยใช้คำศัพท์มาแทนที่ประโยคที่เรียนมา จำนวนประโยคภาษาจีนที่พูดได้จึงทรีเพิ่มขึ้นจนมากพอสำหรับใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับทฤษฎีของชอมสกี้ (Chomsky) ซึ่งเชื่อว่า สมองของมนุษย์เป็นกลไกในการรับรู้ทางภาษาอันหนึ่ง (Language Acquisition Device, LAD) ขอให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางภาษาที่สามารถแทนที่ด้วยภาษาบ้านไม่ถ้วน โดยผ่านการรับข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้น และผ่านกลไกกระบวนการ LAD

2. วิธีการสอนของบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เปรียบเทียบกับวิธีการสอนภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้ในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งได้ทดลองแล้วนี้ ผลสอดคล้องกับวิธีการจัดการสอนภาษาอังกฤษแบบเพี่ยร เพี่ย (Pei Pei English) ซึ่งสอนภาษาอังกฤษให้กับคนจีน สรุปบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เปรียบเทียบกับการสอนวิธีอื่นได้ดังในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบวิธีการสอนของบูรณาญาณ การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กับวิธีอื่น

บูรณาญาณ สถานการณ์จำลอง		วิธีอื่น
1 ผู้เรียนได้ต้องกับเทพชีงสร้างสถานการณ์ทางภาษาจีนให้ทำให้ประโยคภาษาจีนนั้นติดตามผู้เรียนไปทุกเวลา		ผู้เรียนไม่ได้ต้องกับเทพ ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับอย่างเดียว
2 ประโยคหนึ่งประโยคประกอบกับสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใช้สถานการณ์กระตุ้น ฝึกฝนให้สามารถโต้ตอบได้อย่างอัตโนมัติ		ต้องห้องคำศัพท์และจำไวยากรณ์ก่อน แล้วค่อยฝึกการฟังพูด ทำให้คุณเคยกับการคิดคำศัพท์ และไวยากรณ์ก่อนพูด ไม่สามารถโต้ตอบได้อย่างอัตโนมัติ

ตารางที่ 1 (ต่อ) เปรียบเทียบวิธีการสอนของยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับวิธีอื่น

	ยุทธศาสตร์สถานการณ์จำลอง	วิธีอื่น
3	แต่ละจุดໄວายกรณ์มีประโยชน์ที่มีความเกี่ยวโยงกัน ประกอบด้วย ประโยชน์ 8 ประโภค สามารถใช้การฟังเทปในการฝึกด้วยตนเองได้	ประโยชน์แต่ละประโภคไม่มีความเกี่ยวโยงกัน
4	ฟังสถานการณ์ภาษาไทยก่อน และฟังประโยชน์ภาษาจีน ฝึกฝนการฟังโดยพับสถานการณ์แล้วก็ประโยชน์ภาษาจีน เมื่อพูดได้แล้วความสามารถในการฟังก็ไม่เป็นปัญหา	ให้ประโยชน์ภาษาจีนก่อน และให้ความหมายภาษาไทยไว้ทำให้เกิดความเคยชินที่ต้องแปลเป็นภาษาไทยก่อนจะพูดภาษาจีน หากประโยชน์ภาษาจีนไป พูดเร็วเกินไป ก็ไม่สามารถฟังเข้าใจได้ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถในการฟังได้
5	ปฏิบัติตามหลักธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา คือ เรียนฟัง และพูดก่อน และจึงเรียนรู้ตัวอักษร ตามด้วยการวิเคราะห์ໄวยกรณ์	ผิดหลักธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา คือ เรียนรู้ตัวอักษรก่อนแล้ววิเคราะห์ໄวยกรณ์ ตามด้วยฝึกการฟังการพูด
6	ฟังเทปตามใจชอบและสนับสนุน ก็สามารถพูดภาษาจีนได้	เรียนโดยถูกบังคับและเหนื่อยหน่าย
7	สามารถใช้เวลาขั้นตอนทำงานบ้าน เดินเล่น หลับตาพักผ่อนในการเรียน ทำให้ประโยชน์ภาษาจีนสามารถค่อยๆ ซึมซับเข้าสู่สมองได้อย่างง่ายดาย	ต้องใช้ความเมียบงบ และเวลาเรียนโดยเฉพาะในการเรียน
8	สามารถใช้เวลาว่างในการเรียนวิชาอื่นๆ ในการฟังเทป ทำให้จดจำประโยชน์ภาษาจีนได้โดยไม่รู้ตัว	ใช้เวลาในการเรียนมาก ทำให้เสียเวลาในการเรียนและทำการบ้านวิชาอื่นๆ
9	มีสถานการณ์ภาษาจีนมีจุดໄวยกรณ์เป็นจุดยืนในการจำไม่จำเป็นต้องมีความสามารถในการฟังมากก็สามารถเข้าใจทำให้สามารถจำได้ในระยะเวลานาน	เทปไม่มีสถานการณ์ภาษาจีนประกอบ ไร้กฎเกณฑ์ในการจำ ประโยชน์ภาษาจีนไป หากมีระดับความรู้ไม่พอ ก็ไม่สามารถฟังต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนด้วยสถานการณ์จำลองสำหรับนักศึกษาไทยนั้น นอกจากใช้ในการสอนพูดภาษาจีนแล้วยังสามารถใช้เป็น เอกสารประกอบการสอนໄวยกรณ์ภาษาจีนได้ด้วย
2. เนื่องจากการเรียนตามยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนด้วยสถานการณ์จำลองสำหรับนักศึกษาไทยแทนไม่ต้องมีอาจารย์บรรยาย เพราะเน้นให้ผู้เรียนฝึกฟัง และฝึกพูดเองเป็นหลัก ผู้เรียนจึงสามารถเรียนด้วยตนเองได้โดยสามารถใช้เวลาว่างในการฟังและพูดตามเทป หรือฟังแต่สถานการณ์จำลองเล่าด้วยภาษาไทย และพูดประโยชน์ภาษาจีนที่ใช้ในสถานการณ์จำลองนั้นด้วยตนเองได้ผลดี ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีอาจารย์อยู่ด้วย เสมือนกับมีสิ่งแวดล้อมทางภาษาติดตัวไปตลอดเวลา
3. ควรเพิ่มจำนวนชุดໄวยกรณ์ภาษาจีน และเรียงลำดับความยากง่าย หรือการใช้งานมากน้อย โดยแยกเป็นระดับพื้นฐาน กลาง และสูง เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละชั้นเรียนที่มีความแตกต่างกัน
4. การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการถึงขั้นการทดลองใช้ และรายงานผลการทดลองเท่านั้น ไม่ได้ทำการทดลองซ้ำเป็นครั้งที่ 2 การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรเพิ่มจำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดลองสอนหลายๆ ครั้ง เพื่อความถูกต้องและแม่นยำเพิ่มขึ้น
5. แนวความคิดของยุทธศาสตร์การสอนพูดภาษาจีนด้วยสถานการณ์จำลองสำหรับนักศึกษาไทย สามารถนำไปใช้กับการเรียนการสอน การทำวิจัยแนวโน้มการสอนภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของผู้เรียนได้

จัง เย่ฉือ และคณะ. (2546). การเรียนการสอนภาษาจีนเชิงประยุกต์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

เฉลิย บุรีภักดี. (2543). หลักการและแนวปฏิบัติในการแนะนำและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์. เพชรบูรี :

บ้านพิพิธภัณฑ์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรี.

บุญญุนช ชีวงศ์กำจارد. (2547). ภาษาจีนพื้นฐาน 1-6. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.

พินทิพย พวยเจริญ. (2536). ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มานิต เจียรบรรจงกิจ. (2541). เรียนจีนกลาง 1-3. กรุงเทพฯ: ทฤษฎี.

รัชนากร สุทธิจิตต์. (2535). วิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. ลำปาง : สำนักส่งเสริมวิชาการ วิทยาลัยครุลำปาง.

ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2528). ภาษาอังกฤษสอน. เชียงใหม่ : สุนย์ส่งเสริมตำราและเอกสารวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรชัย โค้ดะระกูล. (2533). จิตวิทยาการเรียนการสอน. ลำปาง : สำนักส่งเสริมวิชาการ วิทยาลัยครุลำปาง .

เหยิน จึงเหวิน. (2546). จีกจิกจอจีน. กรุงเทพฯ : สุดสัปดาห์.

———. (2544). ภาษาจีนระดับต้น 1-2. กรุงเทพฯ : ชีเอ็คьюเคชั่น.

หวัง เหวิน ปี. (2546). การวิจัยตรวจสอบวิธีการสอนตัวอักษรภาษาจีนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมายสำหรับ

นักศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบูรี. เพชรบูรี : สถาบันราชภัฏเพชรบูรี.

戴雪梅、张若莹，《实用汉语语法三百点》。北京，新世界，1999。

郭玉玲等，《实用汉语口语五百句》。北京，新世界，2000。

国家对外教学领导小组办公室汉语水平考试部，《汉语水平词汇与汉字等级大纲》。北京，北京语言学院出版社，1992。

———，《汉语水平等级标准与语法大纲》。北京，北京语言学院出版社，1995。

———，《汉语水平等级标准与等级大纲（试行）》。北京，北京语言学院出版社，1988。

卢福波，《对外汉语常用词语对比例释》。北京，北京语言文化大学出版社，1997。

吕叔湘等，《现代汉语八百词》。北京，商务印书馆，2003。

辛沛沛等，《沛沛英语》(Pei Pei English)。珠海，珠海特区音像，1998。

叶盼云、吴中伟，《外国人学汉语难点释疑》。北京，北京语言文化大学出版社，1999。

杨惠元 《汉语听力说话教学法》。北京，北京语言文化大学出版社，1997。

ประวัติย่อผู้เขียน

ชื่อ	นางฟ้า เตา (Mrs. Ma Tao)
ตำแหน่ง	อาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
E-mail address	mataosemail@yahoo.com.cn
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 วิทยาศาสตรบัณฑิต Yunnan normal University พ.ศ. 2549 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บุพคลศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผลวัตถุการเมืองแบบชาวบ้าน : การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในเครือข่าย

กลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ¹

● วิเชด ทวีกุล

ศศ.ม. (ประวัตศาสตร์)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1. บทนำและคำถาม

การเคลื่อนไหวทางการเมืองไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยรวมเป็นเรื่องของการต่อสู้ยังชิงอำนาจกันระหว่างกลุ่มคนจำนวนน้อย ดังจะเห็นได้จาก การแย่งชิงอำนาจของคนในระบบราชการผ่านการปฏิวัติและการทำรัฐประหารในยุคเด็จการช่วงต้นพุทธศตวรรษ 2500 หรือแม้แต่ในบริบทการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย การเมืองกึ่งยังคงถูกสงวนพื้นที่ให้กับคนเพียงบางกลุ่มเข้าไปต่อรอง จัดสรรแบ่งปันอำนาจ ที่เห็นได้ชัดคือ กลุ่มคนในระบบราชการและกลุ่มคนที่มีฐานอำนาจบางส่วนจะใช้อาภิสิทธิ์ หรือผลประโยชน์จากการเมืองที่มีอยู่กับกลุ่มอิทธิพล เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ระบบการเมืองที่ถูกครอบงำด้วยระบบราชการกลุ่มทุนและผู้มีอิทธิพล จึงเป็นเวทีที่คุณส่วนกลางของสังคมไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการต่อรอง จัดสรรส่วนแบ่งอำนาจให้กับส่วนบนได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเหตุให้ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้นจากแรงผลักดันของคนส่วนน้อยและจำกัดวงอยู่เฉพาะการผลัดเปลี่ยนกลุ่มผู้มีอำนาจที่เข้าไปครอบครองพื้นที่ภายใต้ระบบเดิมเท่านั้น

รูปแบบของการเมืองข้างต้น ได้แปรเปลี่ยนไปอย่างเด่นชัดนับตั้งแต่ช่วงปลายพุทธศตวรรษ 2520 เป็นต้นมา และถือได้ว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่พลิกวิธีการรับรู้ตลอดจนแนวทางการศึกษา การเมืองไทยในทุกแขนงสาขาวิชา นั่นคือ การปราบภัยภาพความเคลื่อนไหวทางการเมืองของ “กลุ่มชาวบ้าน” ผู้ที่เคยถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่เฉียชา ไม่สนใจการเมือง ได้พยายามเรียกร้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะร่วมกับกลุ่มอำนาจเดิม และถูกเรียกว่าโดยทั่วไปว่า “การเมืองภาคประชาชน” หรือที่นักวิชาการบางท่านได้แนะนำนาม

ให้เป็นชื่อของการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (New social movement)² แม้ว่าการเคลื่อนไหวดังกล่าวจะมิใช่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของสังคมไทย เพราะในช่วงก่อนหน้าก็ปรากฏให้เห็นภาพการต่อสู้ของสหพันธ์ชาวนาฯ ไร้แห่งประเทศไทย ที่เป็นการร่วมกันของชาวบ้านในการเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2516 - 2519³ แต่การเคลื่อนไหวในบริบท “การเมืองภาคประชาชน” กลับชื่นความแตกต่างและความน่าสนใจ วิถีภายในอย่างชัดเจน กล่าวคือ การเคลื่อนไหวในช่วงนี้เป็นความเคลื่อนไหวที่ขยายวงปัญหาออกไปกว้างช่วง กว่าจะเป็นการเรียกร้องเรื่องค่าเช่านา แต่เป็นปัญหาที่หลังรากลึกไปในมิติของความชัดแยกด้านทรัพยากรดินน้ำป่า ที่สัมพันธ์อยู่กับความเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้และเข้าถึงทรัพยากรนับตั้งแต่ยุคของการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกัน ก็เป็นปัญหาความชัดแยกชี้งี่จ้ายด้วยกัน ระหว่างทุกพื้นที่สังคม ลั่นเสียงให้เกิดความหลากหลายของกลุ่มคน ที่เข้ามาร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จาก การปักหลักชุมชนของสังคมคนงานในช่วง พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2540 เป็นต้น⁴

ภาคเหนือตอนบน เป็นหนึ่งในพื้นที่สำคัญที่ปรากฏถึงความสับสนช้อนของปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร อันเป็นต้นต่อของความชัดแยกและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของ “กลุ่มชาวบ้าน” ในชุมชนชนบท การรวมกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สำคัญของภาคเหนือ รู้จักกันในนามของ

“เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ” (คกน.) ซึ่งมีจุดเด่นที่สร้างความน่าสนใจยิ่ง คือ เป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมกันระหว่างเครือข่ายชาวบ้านผู้ไร้อำนาจที่มีความหลากหลายทั้งมิติทางชาติพันธุ์ พื้นที่และชนชั้นทางสังคม

1 บทความนี้เรียนรู้และประเมินปุ่งจาก วิเชด ทวีกุล, “ผลวัตถุการเมืองภาคประชาชน : การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ พ.ศ. 2530 - 2547”, เอก不影响: มนุษย์ชุมชนไทย, 2548.

2 ไพบูลย์ เจริญสินโอพาร, วิชากรรมการพัฒนา : อำนาจความรู้ความเชิง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น, (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2542), หน้า 110 - 160.

3 ดูรายละเอียดใน กมศักดิ์ แก้วแท้, เศรษฐศาสตร์การเมือง ว่าด้วยชาวนาช่วงสมัย : บทวิเคราะห์สถาบันชุมชนชาวนาฯ ไร้แหแห่งประเทศไทย สถานะวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530).

โดยเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวที่แวดล้อมอยู่กับประเด็นปัญหาความชัดແย়งด้านทรัพยากรป่าไม้และปัญหาที่ดินทำกินทั้งในและนอกเขตพื้นที่ป่า

ในขณะที่ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของ “กลุ่มชาวบ้าน” ภาคเหนือผ่านการรวมตัวเป็นเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือมีมิติของความหลากหลายซ่อนอยู่ภายในแต่โดยทั่วไปแล้วเรามักจะพนห์ในคำอธิบายการกำเนิดและเป้าหมายของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมโดยอ้างอิงแนวคิดได้แนวคิดหนึ่งจาก 2 แนวคิดหลักเสมอๆ คือ แนวคิดของภาครัฐ ซึ่งมองว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้น มีสาเหตุมาจาก “การบุย” ของนักพัฒนาเอกชน เพื่อสร้างความไม่สงบภายในประเทศ และแนวคิดขององค์กรพันธมิตรชาวบ้าน ผู้อยู่ในแวดวงการต่อสู้ทางการเมืองเพื่อศักดิ์สิทธิ์ในการควบคุม จัดการทรัพยากรให้กับชุมชนที่อาศัยอยู่ทั้งในและใกล้เขตป่า ซึ่งอธิบายการเคลื่อนไหวของชาวบ้านว่าก่อตัวขึ้นจากการช่วยเหลือของนักพัฒนาเอกชนและเป็นการเคลื่อนไหวที่มีเป้าหมายเพื่อตอบโต้กระแสการแย่งชิงทรัพยากรของภาครัฐและ/หรือกลุ่มทุนเสียเป็นส่วนใหญ่ (ดังจะกล่าวในส่วนต่อไป)

ด้วยความสนใจเบื้องลึกของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้าน ส่งผลให้งานชั้นนี้เป็นความพยายามเล็กๆ ที่จะดึงคำถามต่อกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองด้านทรัพยากรที่เกิดขึ้นผ่านการมองหลักกระบวนการเคลื่อนไหวของ “กลุ่มชาวบ้าน” ภาคเหนือที่รวมตัวในนามของ “เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ” ลึกเข้าไปยังผลลัพธ์ความความเปลี่ยนแปลงและความชัดແย়งในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชนภาคเหนือตอนบนโดยเฉพาะทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ที่ก่อตัวขึ้นจากแรงกดดันของปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ขณะเดียวกันก็มีได้จำกัดมุ่งมองเฉพาะความชัดແย়งระหว่างชาวบ้าน

4 ถูกการศึกษาของ ประกาศ บันท窟แห่ง การเมือง กองท่องเที่ยว กทก 99 วันแม่ชากนจน และประวัติศาสตร์การเดินขบวน ชุมชนประท้วงในสังคมไทย. (กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายและการจัดการสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541).

กับรัฐบาล หากแต่รวมไปถึงความชัดແย়งระหว่างกลุ่มชาวบ้านต่างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมภายในชุมชนควบคู่ไปพร้อมกัน

การมองลึกเข้าไปยังความเปลี่ยนแปลงและความชัดແย়งที่เกิดขึ้นในชุมชนนี้ อาจเป็นเงื่อนไขสำคัญ ซึ่งส่งผลให้เราสามารถเข้าใจความชับช้องของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรของ “กลุ่มชาวบ้าน” ในลักษณะที่เป็น “ปฏิบัติการทางการเมืองของชาวบ้าน” ซึ่งໂโยงໄຍ แนวโน้มกับความเปลี่ยนแปลงและความชัดແย়งในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชน และเป็นความเคลื่อนไหวที่อาศัยอำนาจทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน มาใช้ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากร ตลอดจนแก้ไขปัญหาความชัดແย়งด้านการเข้าถึงทรัพยากรระหว่างชาวบ้านกับรัฐ และระหว่างกลุ่มชาวบ้านที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมแตกต่างกันภายในชุมชนอย่างมีพลวัต

2. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ด้านการควบคุม จัดการทรัพยากรของชุมชน

ชุมชนภาคเหนือตอนบน ทั้งชุมชนของคนพื้นราบ และชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ มีวิถีชีวิตรูปแบบอยู่กับการใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะที่ดินและป่าไม้สนับตั้งแต่อดีต ทั้งในแง่การผลิต การดำรงชีพ เท็นได้จากการบุกเบิกพื้นที่ป่าให้กลายเป็นที่อยู่อาศัย การบุกเบิกที่ดินทำกินทั้งในและนอกเขตป่า เป็นพื้นที่การผลิต การเข้าไปเก็บხางของป่าเพื่อใช้ส่งสายภาริยา ขาย และยังชีพ ฯลฯ ซึ่งได้ก่อรูปเป็นระบบความสัมพันธ์นฐานการควบคุม จัดการทรัพยากร ทั้งระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้านในชุมชน ชาวบ้านกับชุมชนภายนอก และชาวบ้านกับทรัพยากรนั้นๆ

อย่างไรก็ตาม ระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่ได้หยุดนิ่งตายตัว เนื่องจากชุมชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เข้ามายกระหนบอย่างต่อเนื่องรอบด้านทั้งความเปลี่ยนแปลงจาก การขยายตัวของกระแสการพัฒนาประเทศ การเข้าควบคุมการใช้ทรัพยากรจากอำนาจภายนอกชุมชนอย่างเข้มข้น ดังแต่ทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายในชุมชนเอง ส่งผลให้มีติความสัมพันธ์ทางการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรเริ่มปราศจากให้เห็นภาวะดึงเครียด ทั้งระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานรัฐ และระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้านผู้ใช้ทรัพยากรร่วมกันในชุมชน ภาวะความดึงเครียดดึงทวีความรุนแรงขึ้นจนกล้ายึดเป็นความชัดແย়งอย่างไม่มีที่ท่าจะลงบลลงอย่างง่ายๆ

เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง ในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรที่ดิน และป่าไม้ อันเป็นรากเหง้าของประเด็นปัญหาความขัดแย้ง และการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านในเครือข่าย กลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ จึงหลักเลี้ยงไม่ได้ที่จะต้องพิจารณา บริบทวัฒนธรรมหรือความสัมพันธ์ด้านการควบคุม จัดการ ทรัพยากรดังเดิมของชุมชนภาคเหนือตอนบนเป็นอันดับแรก

การควบคุมและจัดการทรัพยากรในที่นี่ หมายถึง กระบวนการกำกับ กำหนดรูปแบบการใช้ และการเข้าถึง ทรัพยากร (ที่รี ป่า ที่นา) ของชาวบ้านในชุมชน โดยอาศัย กลไกทางอำนาจบางประการเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ร่วมให้ คนในชุมชนปฏิบัติตาม เพื่อให้การใช้และการเข้าถึงทรัพยากร นั้นๆ เป็นไปอย่างยุติธรรม มั่นคง และยั่งยืน สำหรับชุมชน เขตป่าภาคเหนือที่อาศัยอยู่ท่ามกลางระบบมนิเวศ กฎเกณฑ์ ที่ถูกนำมาใช้ควบคุมจัดการทรัพยากร คือ กฎเกณฑ์ทางการีต กลไกทางอำนาจดังกล่าวก่อตัวขึ้นจากประสบการณ์ การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ ระบุรุข แล้วมีการสืบทอด ถ่ายทอด และปฏิบัติตาม ต่อๆ กันมา จนตกผลึกเป็นองค์ความรู้หรือรูปแบบแผน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์ กับธรรมชาติ ในลักษณะการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร บนฐานของการถือครองอย่างมีนัยสำคัญ

รูปแบบการถือครองทรัพยากรซึ่งสัมพันธ์กับความเชื่อ จริย แล้วดูนธรรมของชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะตามแบบแผนหรือหลักการใช้และการเข้าถึง คือ การถือครองพื้นที่ป่า การถือครองพื้นที่ไร่ และการถือครอง พื้นที่นา

การถือครองพื้นที่ป่า

ตัวได้กล่าวไปแล้วว่า ชุมชนต่างๆ ในเขตภาคเหนือ มีวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาอาศัยพื้นที่ป่าในการดำรงชีวิตมาอย่าง ต่อเนื่องยาวนาน เพราะลักษณะของภูมิประเทศที่มีที่ราบ เพียงเล็กน้อย ประชาชนต้องอาศัยอยู่ด้วยความต้องการที่ร่วนและหุบเขา ซึ่งแวดล้อมด้วยสภาพป่าธรรมชาติ ทำให้ชาวบ้านมีความ สัมพันธ์อยู่กับพื้นที่ป่าอย่างแน่นหนา ซึ่งปรากฏให้เห็นทั้งใน ด้านการนุยเบิกพื้นที่ป่าเพื่อตั้งถิ่นฐาน บุกเบิกเป็นพื้นที่การผลิต หรือแม้แต่การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าโดยตรง เช่น การเก็บ หาของป่า ไม่ใช้สอย เป็นต้น ภายใต้ความสัมพันธ์ที่แนบชิด

5. เมื่อทารกเกิดสายรากที่ตัดออกไปแล้วก็จะบรรลุกระบวนการอ่อน化ไปบิดฝ่าด้วยเศษผ้าแล้วนำไปผูกไว้ตามต้นไม้ในป่ารอบหมู่บ้าน ต้นไม้ต้นนั้นเรียกว่า “เดปอยู่” แปลว่าต้นสายราก วันที่ไปผูกสายรากติดกับต้นไม้นั้น เพื่อนบ้านทุกคนจะไม่ออกไปทำงาน ซึ่งถือเป็นชื่อห้าม “ตีต่าเบล” เมื่อถึงเวลาข้าวสายรากหลุดออกไปผูกเป็นฟอร์กจะไปทำพิธีผูกหัวมือเรียกว่า “วุญทางราก” เรียกพิธีผูกหัววุญว่า “กีเมลจือ” ปกเกลือจะเชื่อว่าชีวุญของคนจะมีอยู่ 37 ชีวุญที่อยู่ในรูปของสัตว์ต่างๆ

ระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับระบบมนิเวศ (ป่า) ที่ลະเอียดอ่อน ขึ้นช้อนส่งผลให้เกิดการสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับธรรมชาติเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสอดคล้องยั่งยืน ระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวปรากฏให้เห็นบนฐานของวัฒนธรรม ความเชื่อเรื่องสิ่งเหล่านี้ของธรรมชาติหรือความเชื่อผี ซึ่งมองว่าป่า เป็นเป็นที่สิงสถิตของผีและผีเป็นผู้ครอบครอง ป่าจึงเป็นพื้นที่ที่มนุษย์ไม่สามารถเข้าไปถือครอง มนุษย์เป็นเพียงผู้เข้าไปขอใช้ อย่างเคารพนับนوحและใช้ในพื้นที่อย่างจำกัดเท่านั้น

ภายใต้ระบบความเชื่อดังกล่าว ชุมชนจึงแบ่งพื้นที่ป่า ออกจากกันอย่างเด็ดขาดเป็น 2 ประเภท คือ พื้นที่ป่าห่วงห้าม ตามประเพณี ซึ่งชาวบ้านจะไม่เข้าไปใช้ประโยชน์ในทุกลักษณะ กับ พื้นที่ป่าที่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ในรูปของการทำไร่ เก็บไม้ใช้สอยหรือเลี้ยงสัตว์ได้ การแบ่งแยกพื้นที่ป่าพบเห็นได้ ทั้งในชุมชนของคนเมืองและชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวคือ ในกรณีชุมชนของคนเมือง พื้นที่ป่าที่เป็นเขตห่วงห้าม ตามประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ป่าที่ตั้งหอพื้นของหมู่บ้าน เช่น พื้นที่ปาน้ำจำกัดของบ้านทุ่งยว่า ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นต้น

ส่วนในกรณีชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เห็นได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอ ซึ่งได้จัดแบ่งป่าห่วงห้ามตามประเพณีหลากหลายลักษณะ รวมแล้วเรียกว่าป่า “ดูตะ” พื้นที่ป่า “ดูตะ” ที่เป็นเขตห่วงห้าม ตามประเพณีความเชื่อของชาวปกาเกอะญอนนั้น ได้แก่ ป่า “เด晦อเมอ” เป็นป่าที่มีลักษณะเป็นเนินเล็กๆ มีน้ำล้อมรอบ ป่าบริเวณนี้จะมีความชื้นมาก ดินเปียกชื้นอยู่เสมอและมี น้ำซึมตลอดเวลา ป่า “เด晦อเมอ” จึงเป็นแหล่งแห้งตันน้ำ

สำคัญของชุมชน ป้า “ต่าเดดี๊” คือป้าที่บ้านชี้งตั้งอยู่บ้านเรือน ก้าวโดยระหว่างภูเขาสองลูก ชาวบ้านเชื่อว่า ป้า “ต่าเดดี๊” เป็นทางเดินของวิญญาณบรรพบุรุษและผี ป้า “ปగ่าเซมอยู่” (ปาน้ำซับ) และ ป้า “ปగ่าที่เป็อกก่อ” (ปาน้ำผุด) เป็นป้าต้นน้ำของชุมชนห้วยต่างๆ ในหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นป้าที่บ้านเย็น จากความเชื่อที่มีของป้า “ดูดะ” ว่าเป็นที่อยู่อาศัยของผี จึงประท้วงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับบรรพบุรุษในลักษณะของความเกรงกลัวและให้ความเคารพน้อมซึ่งแสดงออกผ่านการประกอบพิธีกรรมเลี้ยงผีชุมน้ำที่ต้องกระทำทุกๆ ปี

นอกจากนี้ยังมีป้า “ดูดะ” อีกประเภทหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นระบบความเชื่อที่เป็นการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และระหว่างมนุษย์กับบรรพบุรุษควบคู่ไปพร้อมๆ กัน คือ “ป้าเดปอ” หรือ “ป้าສະตือ”⁵ “ป้าเดปอ” เป็นป้าตามประเพณีของชาวบ้านภาคกลางไทย เพื่อใช้เก็บสายสะตือของเด็กทารกแรกเกิดไว้ที่ตันไม้ และถือว่าเป็นตันไม้ประจำตัวของผู้นั้นพร้อมกับห้ามผู้อื่นมาตัด เพราะเชื่อว่าจะเป็นการทำลายชีวิตของผู้ที่มีหรือเคยมีสายสะตือแขวนอยู่ที่ตันไม้ตันนั้น “ป้าเดปอ” มีอยู่สองแบบ แบบแรก เป็นพื้นที่ที่ไม่ได้กำหนดบริเวณที่แน่นัด โดยแต่ละคนจะเลือกตันไม้ตันใดก็ได้ในบริเวณดังกล่าวผู้อื่นจะสามารถตัดตันไม้ตันอื่นได้ยกเว้นตันที่ใช้เก็บสายสะตือ แต่ตันไม้ที่แต่ละคนเลือกมักจะอยู่ในบริเวณเดียวกันหรือเป็นตันไม้ใหญ่บิเวณใกล้บ้าน เพื่อบังกับการถูกตัดโดยไม่ตั้งใจ “ป้าเดปอ” แบบที่สองจะเป็นป้าที่ถูกกำหนดบริเวณที่แน่นัด ซึ่งจะเป็นเขตที่มีตันไม้ใหญ่ เช่น ตันไทร ชาวบ้านจะห้ามตัดไม้บริเวณนี้ทุกชนิด ถ้าหากชาวบ้านคนใดเข้าไปตัดตันไม้ที่ใช้แขวนสะตือโดยไม่ตั้งใจ จะต้องมาทำพิธีขอมาและเรียกว่า “แก่ผู้ที่มีสายสะตือแขวนอยู่ที่ตันไม้ตันนั้น” ด้วยเหตุนี้ “ป้าเดปอ” จึงเป็นรูปแบบความเชื่อที่อยู่จัดระบบความสัมพันธ์ให้คนในชุมชนมีความเคารพซึ่งกันและกันพร้อมกับเป็นสิ่งที่แสดงถึงความผูกพันระหว่างคนในชุมชนกับบรรพบุรุษตั้งแต่วันแรกของการมีชีวิตอีกด้วย

การถือครองพื้นที่ไร่

การทำไร่ ถือเป็นระบบการผลิตแรกเริ่มที่ชาวบ้านในชุมชนภาคเหนือใช้ตอบสนองต่อการยังชีพในยุคบุกเบิกตั้งถิ่นฐาน และยังมีความสำคัญอย่างสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การทำไร่ดังกล่าวดำเนินไปในลักษณะของการทำไร้ข้าวแบบ “ไร่หมุนเวียน” คือ เป็นการเพาะปลูกที่มีการเปลี่ยนพื้นที่การผลิตไปทุกๆ ปี และเมื่อครบรอบพื้นที่การผลิต ก็จะวนกลับมาใช้พื้นที่เดิมอีกครั้ง ซึ่งโดยปกติแล้วรอบหมุนของพื้นที่ไร่หมุนเวียนแต่ละรอบจะมีระยะเวลาประมาณ 4 - 5 ปีเป็น

อย่างต่ำ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำไร้ข้าวในแต่ละปีนั้น เนื่องจากการกระทำดังกล่าวจะช่วยให้พื้นดินได้มีโอกาสพักตัวและพื้นดินความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมเพียงพอที่จะใช้ในการผลิตปีต่อๆ ไป สภาวะของความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดินย่อมทำให้ผลผลิตที่ได้ต่อไร่มีปริมาณสูง และภาวะของผลผลิตข้าวที่ได้รับก็หมายถึงความอยู่รอดในการดำรงชีวิตของครอบครัวในแต่ละปีก้าวผลิตสืบต่อ กันอย่างเป็นลูกโซ่

ด้วยเหตุที่พื้นที่ไร่เป็นพื้นที่การผลิตที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดของครอบครัวเรือน ความมั่นคง และความยัติธรรมในการใช้และเข้าถึงพื้นที่ไร่ จึงถือเป็นหัวใจหลักอันจะนำมาซึ่งความอยู่รอดของชุมชนควบคู่ไปด้วย ดังนั้น ความเชื่อเจ้าเริต วัฒนธรรม ในกระบวนการคุมและจัดการไร่หมุนเวียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ถูกพัฒนาขึ้นควบคุมจัดการการใช้และการเข้าถึงพื้นที่ไร่ เพื่อทำให้คนในชุมชนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างไม่ซัดเบี้ยง

ในส่วนของระบบการใช้พื้นที่ไร่ของชุมชนในเขตภาคเหนือตอนบนนั้น พื้นที่ไร่ถือเป็นพื้นที่ “หน้าหมู่” การใช้และการเข้าถึงดำเนินไปบนเงื่อนไขของ “สิทธิ์การใช้ประโยชน์” ซึ่งชาวบ้านทุกคนในชุมชนสามารถใช้และเข้าถึงพื้นที่ไร่ได้อย่างเท่าเทียมโดยมีชุมชนเป็นผู้ให้การรับรองสิทธิ์ ตามนัยของหลักสิทธิ์การใช้ประโยชน์นี้ ผู้ใช้พื้นที่ไร่นั้น จะคงมีสิทธิ์ใช้และได้รับการรับรองจากชุมชนต่อไปตราบเท่าที่ยังทำประโยชน์บนพื้นที่นั้นอยู่ ผู้ใช้ไม่สามารถผูกขาดสิทธินั้นไว้ตลอดไปได้ และจะสูญเสียสิทธินั้นไป เมื่อพื้นที่ไร่นั้นได้กลับคืนสู่สภาพเดิมตามธรรมชาติแล้วผู้ใช้เดิมไม่ย้อนกลับมาใช้ใหม่⁶ สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับระบบการผลิตแบบไร่หมุนเวียนค่อนข้างชัดเจนเนื่องจากเป็นการผลิตที่เคลื่อนย้ายพื้นที่เพาะปลูกทุกปี และไม่ให้กลับประกันว่าจะย้อนกลับมาใช้ใหม่เมื่อใด จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวอื่นๆ สามารถใช้และเข้าถึงพื้นที่ไร่ของชุมชนได้โดยชอบธรรม

พร้อมๆ กันนั้นเอง นอกจากการถือครองพื้นที่ไว้ จะดำเนินไปบนพื้นฐานหลักการสิทธิการใช้ประโยชน์โดยมีชุมชนเป็นกลไกรับรองความคุณและกำกับแล้ว ภายใต้ความเชื่อ ดังเดิมของชุมชนภาคเหนือที่มองว่าสรรพสิ่งในธรรมชาติ ส่วนแล้วแต่มีเจ้าของ ทำให้การใช้พื้นที่ไว้ยังปราภูมิให้เห็น การซ่อนหันของอุดมการณ์ความเชือดี ซึ่งเป็นอุดมการณ์ ทางอารีตสำคัญที่ค่อยควบคุมให้การใช้พื้นที่ไว้เพื่อการผลิต ของชาวบ้านดำเนินไปบนฐานความเคารพต่อธรรมชาติ รวมทั้ง ตอกย้ำหลักการของสิทธิการใช้ที่ไม่มีผู้ใดสามารถเป็นผู้ถือครอง พื้นที่ไว้ได้อย่างสมบูรณ์และเบ็ดเสร็จเด็ดขาดควบคู่ไปพร้อมกัน ดังจะสังเกตได้จากการประกอบพิธีกรรมเลี้ยงผีไว้ที่ปราภูมิ อยู่ทัวร์ไปทั่วในชุมชนของคนเมือง และกลุ่มชาติพันธุ์บุนพันที่สูง

การถือครองพื้นที่นา

อาจกล่าวได้ว่า ที่นาเป็นพื้นที่การผลิตสำคัญ อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งชาวบ้านบุกเบิกขึ้นหลังจากที่มีการลงหลัก ปักฐานก่อร่างเป็นชุมชนต่อน้ำซึ่งมั่นคงในระดับหนึ่ง การบุกเบิกพื้นที่นาส่วนใหญ่จะกระทำการใช้แรงงาน ในครัวเรือนและเครือญาติเป็นหลัก แต่อาจสอดแทรก การบุกเบิกในลักษณะของการแลกเปลี่ยนแรงงานและการ ว่าจ้างแรงงานภายในชุมชนควบคู่ไปด้วย

เมื่อพิจารณาการได้มาซึ่งพื้นนาแล้ว จะพบว่า พื้นที่นา มีได้เป็นทรัพย์สินที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หากแต่ได้มาการลงทุน เพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่นาด้วยเฉพาะการใช้แรงงานในครัวเรือน และเครือญาติร่วมกับบุกเบิก ดังนั้น สิทธิการถือครองที่นา จึงมีลักษณะเฉพาะที่แยกออกจาก การถือครองทรัพยากรป่า และพื้นที่ไว้ย่างเด่นชัด กล่าวคือ พื้นที่นาถือเป็น “สมบัติ หน้าหมู่” ของสายตระกูล โดยกลุ่มเครือญาติจะถือครองสิทธิการ ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เทืนได้ชัดจากการที่แต่ละสายตระกูล จะร่วมทำการผลิตบนพื้นที่นาเดียวกัน และเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต แล้ว ข้าวที่ได้จะถูกนำมาเก็บไว้ในยุ่งฉางเดียวกันและใช้ร่วมกัน ภายในสายเครือญาติ การที่ที่นามีสิทธิแบบ “หน้าหมู่” ข้อนี้ทัน ดังกล่าว ทำให้การสูญเสียที่นาจากการขายเกิดขึ้นได้ยาก หรือไม่สามารถกระทำได้ ถ้าปราศจากความเห็นชอบจาก เครือญาติที่ถือครองร่วม

สิ่งที่จะทendonให้เห็นว่าที่นาเป็น “สมบัติหน้าหมู่” ในกลุ่มตระกูล ยังปราภูมิให้เห็นอย่างเด่นชัดในรูปของการ สืบทอดมรดกที่นา โดยเฉพาะในระยะแรกๆ ของยุคการตั้งถิ่นฐาน กล่าวคือ การสืบทอดมรดกที่นาของครอบครัว มีได้เป็นอย่าง

เท่าที่ยอมรับห่วงเพศ คือ ผู้ที่ได้รับมรดกที่นาของครอบครัว จะเป็นลูกสาว ส่วนลูกชายจะได้รับมรดกเป็นสัตว์ เช่น วัวควาย ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่า ด้านหนึ่งเพศชายเป็นเพศที่มีพลังกำลัง ที่จะสามารถบุกเบิกที่ทำกินได้ดีกว่าเพศหญิง ขณะเดียวกัน อีกด้านหนึ่ง ลูกชายเมื่อแต่งงานแล้วจะต้องย้ายไปเป็น แรงงานการผลิตให้บังครอบครัวผู้หญิง การแบ่งมรดกเป็นที่นา จะทำให้ผืนนาบางส่วนต้องหลุดออกไปจากการดูแลและ ใช้ประโยชน์ของกลุ่มเครือญาติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การสืบทอดก ที่นาผ่านผู้หญิงในตระกูล จึงเป็นการควบคุมและจัดการที่นา ให้อ่ายุคภายในตัวผู้หญิง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าที่นาจะเป็นทรัพย์สินของ สายตระกูล โดยมีกลไกของระบบเครือญาติเป็นตัวกลาง 在ในการควบคุม จัดการเพื่อสร้างความมั่นคงในการใช้ และการถือครอง แต่กระนั้นก็ใช้ว่าสายตระกูลที่ถือครอง พื้นนาจะมีอำนาจหนึ่งพื้นที่นาอย่างเต็มที่ เพราะยังปราภูมิ ให้เห็นการควบคุมการใช้พื้นที่นาผ่านกลไกขององค์กร เมื่อมฝ่ายควบคู่ไปด้วย ดังเห็นได้ทัวร์ไปในชุมชนคนเมือง ภาคเหนือ

จากที่กล่าวมาจะสังเกตเห็นว่าการใช้และการเข้าถึง ทรัพยากรของชาวบ้านบุกเบิกเริ่มมีความมั่นคงและเท่าเทียม ต่อชั้นมาก เนื่องจากมีกลไกตามต่างด้อยความคุณ จัดการ อย่างชั้นชั้น ทั้งกลไกของความเชื่อ อารีต รวมถึงเครือญาติ และชุมชน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในระดับลึกแล้ว ภายใต้ บริบทของชุมชนดังเดิมก็เริ่มปราภูมิภาพความแตกต่างด้าน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม หรือความแตกต่างทางชนชั้น บนพื้นฐานการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร โดยเฉพาะ การถือครอง พื้นที่นาและการใช้พื้นที่ไว้คุ้มครองกัน

6 อาณันท์ กัญจนพันธุ์. มติชุมชน : วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วยสิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร. (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544), หน้า 133.

กล่าวคือ ในด้านการถือครองพื้นที่นาชาวบ้านแต่ละกลุ่มตระกูล ได้ถือครองผืนนาในจำนวนที่เท่ากัน

ความแตกต่างของการถือครองที่นาเกิดขึ้นจาก เงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ ประการแรก เงื่อนไขทางด้านระยะเวลาของการเข้ามาดั้งถิ่นฐาน เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีที่รบาน้อย ทำให้ชาวบ้านที่อพยพเข้ามาในช่วงแรกของการตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มซึ่งมีความได้เปรียบหรือมีโอกาสจับจองพื้นที่รบานที่มีความเหมาะสมสำหรับบุกเบิกเป็นผืนนาได้จำนวนมากกว่ากลุ่มชาวบ้านที่อพยพเข้ามาภายหลัง

ประการที่สอง เงื่อนไขของการมีทุนหรือสภาพวิชาชีพ ก็มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้สามารถเข้าถึงที่นาในช่วงยุคตั้งถิ่นฐานได้รวดเร็ว เพราะการบุกเบิกที่นาต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ตลอดจนใช้ระยะเวลาภายนอก การที่ครอบครัวมีข้าวักกตุนไว้มากพอ ย่อมจะสามารถใช้แรงงานในการบุกเบิกได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องพะวักพะวิง และสามารถใช้ข้าวที่เหลืออยู่มาจ้างแรงงานช่วยบุกเบิกได้อีกด้วยหนึ่ง

ในส่วนของความแตกต่างด้านการใช้พื้นที่ไร่ในช่วงยุคตั้งถิ่นฐานนั้น ก็มีความล้มเหลวนี้จำนวนที่สามารถเข้าถึงได้เช่นกัน กล่าวคือ ในยุคตั้งถิ่นฐานกลุ่มชาวบ้านที่มีที่นาในการผลิตมาก จะใช้พื้นที่ไร่เพื่อปลูกข้าวหรือพืชผักอื่นๆ ไว้ริโภคไม่กร้างชาวบ้านนัก เนื่องจากการผลิตบนผืนนาสามารถให้ผลผลิตที่มั่นคงและให้ผลตอบแทนได้มากกว่าการทำไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนของพื้นที่และแรงงานที่ทุ่มลงไป ส่วนชาวบ้านที่ถือครองที่นาปานกลางและถือครองน้อย กลับต้องทำการผลิตในทางตรงกันข้าม คือ ต้องลงทุนลงแรงในการทำไร่ให้มีขนาดกว้างใหญ่ เพื่อลดความเสี่ยงของครอบครัวที่อาจเผชิญกับภาวะของการปลูกข้าวไม่พอกิน อันจะนำไปสู่ความไม่มั่นคงในการยังชีพได้

แม้ว่าจะปรากฏให้เห็นความแตกต่างด้านจำนวนการถือครองพื้นที่นา รวมทั้งลักษณะและจำนวนการใช้พื้นที่ไร่ระหว่างชาวบ้านภายในชุมชนภาคเหนือในการสร้างความมั่นคงทางการดำเนินธุรกิจแต่ต้นยุคการตั้งถิ่นฐาน แต่ด้วยเงื่อนไขที่การเข้าถึงพื้นที่ไร่มีความเป็นอิสระจากอำนาจเจ้าที่ แล้วเดนเนินไปบนพื้นฐานของหลักการสิทธิการใช้ประโยชน์ ซึ่งทำให้ชาวบ้านทุกครัวเรือนสามารถเข้าถึงพื้นที่ไร่ได้อย่างเท่าเทียม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ไม่เกิดภาวะของชาวนาไร่ที่ติดทำกินและไม่เกิดความชัดแย้งในการเข้าถึงทรัพยากรระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้านอื่นในชุมชน

7 ดูเมรีบันเทียบกับพื้นที่ศึกษาของ ยศ สันตสมบัติ, พลวัตและความยืดหยุ่นของสังคมชาวนา : เศรษฐกิจชุมชนภาคเหนือและการปรับกระบวนการทัศน์ว่าด้วยชุมชนในประเทศไทย : (เขียงใหม่ : วิทยานิพิทักษ์, 2546).

เมื่อแยกกลุ่มน้ำด้วยแบ่งตามการถือครองที่นา ซึ่งถือเป็นปัจจัยการผลิตที่สร้างความมั่นคงให้กับครัวเรือน ความสามารถแบ่งชาวบ้านในชุมชนได้เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ “ชาวนาราย” เป็นกลุ่มที่ถือครองพื้นที่นามากกว่า 6 ไร่ กลุ่มที่สองคือ “ชาวนากลาง” ถือครองที่นาระหว่าง 3 - 6 ไร่ และกลุ่มที่สามคือ “ชาวนาจน” ถือครองที่นา 0 - 2 ไร่ โดยชาวบ้าน 2 กลุ่มหลังจะเป็นคนล่วงให้กับชุมชน⁷

ภาวะของความแตกต่างทางชนชั้นในลักษณะของการเข้าถึงหรือการครอบครองที่นา ยังคงดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มขยายตัวมากขึ้น เมื่อพื้นที่นาภายในชุมชนถูกบุกเบิกจับจองจนหมด ความเปลี่ยนแปลงที่ก่อตัวขึ้นภายในชุมชน ดังกล่าวส่งผลให้ครัวเรือนที่แยกตัวออกมารับรู้ครอบครัวใหม่ไม่สามารถแสวงหาหรือจับจองที่นาเพื่อใช้ในการผลิตได้

สภาวะการณ์ดังกล่าว ได้สร้างผลกระทบต่อระบบการลีบมรดกแบบดั้งเดิมที่พ่อแม่จะไม่แบ่งที่นาให้กับลูกชาย เนื่องจากเป็นสมบัติหน้ามูญที่ต้องการรักษาไว้ภายใต้กฎหมายเดิมนี้ ในบริบทที่ผู้นาทั้งหมดถูกบุกเบิกจับจอง การลีบมรดกแบบดั้งเดิมจึงจำเป็นต้องคลายความเข้มงวดลง และเริ่มปรากฏให้เห็นการแบ่งที่นาให้แก่ลูกชายเพื่อหลักเลี่ยงความชัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายใต้กฎหมายเดิม

อย่างไรก็ตาม การแบ่งมรดกดังกล่าว ถือให้ความแตกต่างทางชนชั้นในชุมชนเพิ่มและขยายตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะในครัวเรือนของ “ชาวนากลาง” และ “ชาวนาจน” เพราะเมื่อแบ่งปันที่นาแล้ว ครัวเรือนที่แยกออกมามาใหม่ก็จะได้รับมรดกที่นาไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวของ “ชาวนาราย” ขณะเดียวกันความแตกต่างทางชนชั้นในการเข้าถึงยังจะเพิ่มสูงขึ้นทั้งในด้านการใช้และการเข้าถึงพื้นที่นา และพื้นที่ไร่เมื่อชุมชนต้องเผชิญกับแรงกระแทกจากปัจจัยภายนอกนับตั้งแต่ยุคของการพัฒนาประเทศ (จะกล่าวต่อไปข้างหน้า)

อนึ่ง นอกจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนจะนำมาสู่ความเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้ว อีกด้านหนึ่ง ด้วยเงื่อนไขที่ชุมชนมีได้ตั้งอยู่อย่างโดดเดี่ยว หากแต่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับระบบการเมืองเมือง เศรษฐกิจ สังคมภายนอก อยู่ตลอดเวลา ดังนั้น เมื่อกระแสความเปลี่ยนแปลงภายนอกบังประการ ซึ่งมีความแตกต่างกับแนวคิดหรือรูปแบบการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามที่เรียดสถาปัตย์ชุมชนจึงกลับเป็นปัจจัยให้เกิดภาวะความตึงเครียด จนนำมาสู่ความชัดแย้ง

ในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ
(ดังจะกล่าวต่อไปข้างหน้า)

3. พลวัตความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งในมิติการใช้ และการเข้าถึงทรัพยากร

ในส่วนนี้จะพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้
และการเข้าถึงทรัพยากรภายใต้แรงกระทบของกระแสความ
เปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกนับตั้งแต่ยุคการพัฒนาประเทศ
ได้แก่ แรงกระทบจากการขยายตัวของอำนาจชุมชน
จัดการทรัพยากร แรงกระทบจากการขยายตัวของระบบ
เศรษฐกิจทุนนิยม และแรงกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทาง
นโยบายของภาครัฐ ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง
ความตึงเครียดและความขัดแย้งทางอำนาจการใช้และการ
เข้าถึงทรัพยากรอย่างมีผลวัต

ความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งในมิติการใช้และการ เข้าถึงทรัพยากรการขยายตัวของอำนาจชุมชนในการควบคุม จัดการทรัพยากร

นับตั้งแต่ภาครัฐได้ประกาศใช้นโยบายแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา
ประเทศไทยต้องประสบปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าอย่าง
รวดเร็วและรุนแรง ดังจะเห็นได้จากการลดลงของพื้นที่ป่า
โดยเฉพาะในช่วง 3 ทศวรรษของการพัฒนา สาเหตุการ
ลดลงของพื้นที่ป่า ด้านหนึ่งเกิดขึ้นจากนโยบายของภาครัฐ
ที่สนับสนุนให้ราชภูมิขยายพื้นที่การเกษตรหันไปและออกเขตป่า
เพื่อตอบสนองต่อความต้องการเติบโตทางภาคอุตสาหกรรมและภาค
การส่งออก ลั่งเกตได้ชัดจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่การเพาะปลูก
พืชไร่ตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 3 (2504 - 2519)
ที่ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 มีเนื้อที่ประมาณ 5 ล้านไร่
เมื่อเข้าสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 เพิ่มขึ้นเป็น 8 ล้านไร่
และในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 ได้ขยายไปเป็น 17.89 ล้านไร่
ซึ่งมากขึ้นกว่าช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 กว่าเท่าตัว⁹ ขณะ
เดียวกันการลดลงของพื้นที่ป่ายังมีส่วนสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ
อย่างร้อนด้าน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการเปิดพื้นที่ป่าเพื่อให้
สัมปทานป่าไม้แก่บริษัทเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ
ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ซึ่งถือเป็น
ช่วงที่มีอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้สูงสุดถึง 4.17 ล้านไร่ต่อปี

หรือแม้แต่การทำลายป่าด้วยสาเหตุของความมั่นคงของรัฐ
ในการต่อสู้กับภัยคอมมิวนิสต์ ตลอดจนนโยบายการพัฒนา
ระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างทางรถไฟ การสร้างถนน
การสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้
พื้นที่ป่าถูกทำลายมาจนถึงปัจจุบัน¹⁰

ท่ามกลางสถานการณ์การลดลงของพื้นที่ป่าไม้
ในประเทศไทย ประกอบกับกระแสการตื่นตัวด้านการอนุรักษ์
ธรรมชาติและลั่งแวงล้อมของชนชั้นกลางในประเทศไทย
ตามอุดมการณ์ลั่งแวงล้อมนิยมแบบตะวันตก นับตั้งแต่
ทศวรรษที่ 2500 เป็นต้นมา เช่น “กลุ่มนิยมเพรสบิแทร์”
ที่ตั้งค่าตามต่อการลดลงของพื้นที่ป่าและผลักดัน ให้รัฐบาล
ออกกฎหมายป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ¹¹
ได้หลายเป็นเงื่อนไข สำคัญที่ส่งเสริมให้ภาครัฐขยายอำนาจ
เข้ามายควบคุม จัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศ
อย่างเข้มข้นผ่านวาระ “การอนุรักษ์”

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการอนุรักษ์กระแสหลัก
อาจกล่าวได้ว่าเป็นนโยบายที่ตั้งอยู่บนฐานคิดแบบวิทยาศาสตร์
ซึ่งมองป่าอย่างแยกส่วนออกจากกันเช่นเดียว การจะรักษาความ
อุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ได้จำเป็นต้องกันพื้นที่ป่าไว้เป็นพื้นที่
เฉพาะโดยห่วงห้ามให้มีนุษย์เข้าไปอยู่อาศัยรวมทั้งใช้ประโยชน์
 เพราะจะก่อให้เกิดการรบกวนสภาพดังเดิมตามธรรมชาติ

ภายใต้ฐานคิดการอนุรักษ์กระแสหลักที่ไม่ยอมรับ
การอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า จึงยังผลให้ภาครัฐเริ่มสร้าง
ปฏิบัติการทางอำนาจเพื่อปิดกั้นคน (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน
ต่าดำๆ) มิให้ “บุกรุก” พื้นที่ป่า อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น¹²
การประกาศพระราชบัญญัติสงวนและศูนย์ครองป่า พ.ศ. 2481,

9 โฉมิต บันเยี่ยมรัชฎ์, ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2533), หน้า 13 , 23.

10 เสน่ห์ จันริก และยศ สันตสมบัติ (บก.), บ้านชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา เล่ม 1, (กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2536), หน้า 136.

2496 และ 2497 การประการเขตอุทัยฯแห่งชาติ พ.ศ. 2504
การประการพระราชนูญติป่าส่วนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
การจัดซื้อคุณภาพลุ่มน้ำ พ.ศ. 2528 นโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. 2528 ฯลฯ เป็นต้น

แม้ว่าภาครัฐจะห่วงดีที่ต้องการอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ (ด้วยการไม่ให้ใช้) สักเพียงใดก็ตาม กระนั้น แนวทางการอนุรักษ์ที่รับมาจากประเทศตะวันตกก็ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย ซึ่งในพื้นที่ป่า มีชุมชนอาศัยมาก่อนแล้วแบบทั้งสิ้น ประกอบกับการทำพื้นที่ป่า ที่ป่าอนุรักษ์ยังคงทำในลักษณะของการขึ้นลงบนแผนที่ โดยมิได้เข้าไปสำรวจหรือกำหนดจากพื้นที่จริง สงผลให้เกิดการประการป่าอนุรักษ์ที่บ้านอยู่อาศัย ตลอดจนพื้นที่ที่กำกินของชาวบ้าน โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนอย่าง กว้างขวาง ยกตัวอย่างเช่น การประการเขตป่าส่วนฯ ทั่วพื้นที่ของชาวบ้านตำบลแม่ทา จังหวัดลำพูน เป็นจำนวนถึง 18813 ไร่ หรือการประการเขตป่าส่วนฯ แห่งชาติอ่อนชานทับที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ป่าเกอจะภูมิ มากกว่า 20 หมู่บ้าน (ปัจจุบันทั้งสองพื้นที่ยังอยู่ในระหว่างการเตรียมประการ เป็นเขตอุทัยฯแห่งชาติเพิ่มเติมช้อนทับลงอีกชั้นหนึ่ง) และเพื่อให้ การบังคับใช้อำนาจเป็นไปได้อย่างชอบธรรม รัฐยังสร้างภาพความเลวร้ายให้กับชุมชน (ชาวบ้าน) ที่อาศัยอยู่ในเขตป่า จนกลายเป็น “ความจริง” ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในระดับ

พร้อมๆ กันนั้นเอง การบังคับใช้กฎหมายอนุรักษ์ และการสร้างภาพลบ นอกจากจะส่งผลให้ชุมชนในเขตพื้นที่ ป้าของภาคเหนือตอนบนถูกติดตราให้ดำรงอยู่อย่างผิดกฎหมาย ในสายตาภาครัฐและสังคม นโยบายการอนุรักษ์กระแสหลัก ยังส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามเจ้าตัวเอง ให้เกิดความไม่สงบและไม่สงบ โดยเฉพาะการใช้และการเข้าถึงพื้นที่ไม่ทุนเรียนและพื้นที่ป่า ยกตัวอย่างเช่น กรณีของชุมชนป่าเกอจะภูมิในเขตอุทัยฯ สะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งชาวบ้านมีวัฒนธรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาพื้นที่ไม่ทุนเรียนเพื่อสร้างความมั่นคงทางการยังชีพ ได้ถูกเจ้าหน้าที่กรรมป่าไม้จำกัดให้ทำริบบ์พื้นที่เดียวและริบบ์ป่าทับพื้นที่ไม่ทุนเรียนเพื่อกีดกันการหานกลับเข้าไปใช้ผลิต¹¹ หรือ การกีดกันสิทธิอ่านจากการเข้าถึงพื้นที่ป่า ที่ปราฏให้เห็นเด่นชัด

11 อัจฉรา รักภูติธรรม, “นิเวศน์วิทยาการเมืองของไฟป่าในประเทศไทย : กรณีศึกษาไฟป่าที่อุทัยฯแห่งชาติโดยอินทนนท์”, วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับลั่งแಡล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543, หน้า 52.

13 เจริญ โขติกิจวิทย์ “การจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาการจัดการไฟป่าทุนเรียนของชาวป่าเกอจะภูมิในจังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

ในการนี้ชาวบ้านคำເກົອແມ່ວງແລະຄຳເກົອເຊີຍດາວ ຈັງຫວັດເຊີຍໃໝ່ ຖຸກເຈົ້າທີ່ກໍມປ່າໄນ້ເຂົ້າຈັນກຸມແລະຕັ້ງຂ້ອຫາດໄມ້ໃນເຂດປ່າສົງວນໆ ແມ່ວ່າຈະເປັນກາຕັດໄມ້ເພື່ອນໍາມາໃຊ້ຂ່ອມແໜ່ງບ້ານເຮືອນ ແລະພື້ນທີ່ດັກລ່າວເປັນເຂດປ່າຊຸມໝານ ຂຶ້ງຫວັດທີ່ກໍມປ່າໄນ້ອັນນຸ່າຕາຈັກຄະນະການກໍມປ່າຊຸມໝານອ່າງຖຸກຕົ້ນດ້ານກຸມ ໄດ້ມີການກໍມປ່າຊຸມໝານທີ່ກໍມປ່າຊຸມໝານຂອງພົມມາດຕະຖານ 46 ແລະ 79 ກົດາມ ເປັນດັນ

ສປາວະຂອງການຖຸກກິດກັນ ຈຳກັດສີທີ່ອໍານາຈກາໃຊ້ ແລະກາເຂົ້າສີ່ນທີ່ທັກພາກຕາມແນວທາງຈາກເຈົ້າຂອງຊຸມໝານ ໄດ້ກ່ອນໄທເກີດຄວາມໄມ້ມັນຄົງໃນການດຳກັນຊີ່ພົມຫວັດທີ່ ອີ່ກໍມປ່າຊຸມໝານແລະເປັນຮູບປະຣົມ ທີ່ເຫັນໄດ້ຫັດຕື່ອ ເກີດກາວະຂອງການປຸກຂ້າໄມ້ເພີ່ມພອດຕ່ການບໍລິການໃນຄວາມເຮົາມາດຕະຖານ ໂດຍເພັະໃນກຸມຂອງ “ຫວານາກລາງ” ແລະ “ຫວານາຈັນ” ຂຶ້ງເປັນກຸມທີ່ຈຳເປັນດັກລ່າວທີ່ໄວ້ຂາດໄທຖຸກເປັນສູນການພລິຕ ມີເວັນແມ່ກະທັ່ງ “ກຸມ່ຫວານາຮຽນ” ຂຶ້ງແມ່ວ່າຈະຄຳຍື່ນໄປເປັນສູນການພລິຕໍ່ຫລັກ ແຕ່ເກີດຕົ້ນທີ່ກໍມປ່າຊຸມໝານທີ່ໄວ້ (ແມ່ຈະໄມ້ມາກັນກັນ) ແລະພື້ນທີ່ປ່າເປັນດັວເສລີມສ້າງຄວາມມັນຄົງທີ່ໄດ້ຮັບຜລກະທບນ ທັ້ງຍັງດັກລ່າວທີ່ພົມຫວັດທີ່ກໍມປ່າຊຸມໝານທີ່ ກໍມປ່າໄມ້ຍັງໄມ້ສາມາດຖຸກເລີ່ມໄດ້ສປາກການຍົກຈຳກັດສີທີ່ອໍານາຈກາໃຊ້ ແລະກາເຂົ້າສີ່ນທັກພາກຈາກການບໍລິການ ຈຶ່ງມາ ຂຶ້ງຄວາມຂັດແຍ້ງທາງອໍານາຈກາໃຊ້ ແລະກາເຂົ້າສີ່ນທັກພາກ ຮະຫວັງຫວັດທີ່ກໍມປ່າຊຸມໝານກັບການບໍລິການຢ່າງກວ້າງຂວາງທີ່ວ່າການເຫຼືອ

ອື່ນໆ ຄວາມເປົ້າຍື່ນແປ່ງແລະຄວາມຂັດແຍ້ງໃນມິຕິການໃຊ້ ແລະກາເຂົ້າສີ່ນທັກພາກກົມທີ່ໄດ້ຈຳກັດດັວເສລີມຈາກແຮງກະທບນ ຂອງການຂໍາຍາຍອໍານາຈັນຮູບໃນການຄວນຄຸມຈັດການທັກພາກເພີ່ມ ຕັ້ນເຕີຍວ ເພະໃນຊ່ວງເລາຄານເກີຍກັນຊຸມໝານຍັງຕັ້ງພິຈູ້ ແຮງກະທບນຈາກການຂໍາຍາຍຕົວອອກະນະເຄຣະສູກິຈຖຸນນິຍມ ແລະແຮງກະທບນຈາກຄວາມເປົ້າຍື່ນແປ່ງທາງໂຍນຍໍອກກາຮັງ ຂຶ້ງນຳມາສູ່ຄວາມເປົ້າຍື່ນແປ່ງແລະຄວາມຂັດແຍ້ງດ້ານທັກພາກ ກາຍໃນຊຸມໝານອ່າງມີພລວຕ

ຄວາມເປົ້າຍື່ນແປ່ງແລະຄວາມຂັດແຍ້ງໃນມິຕິການໃຊ້ ແລະກາເຂົ້າສີ່ນທັກພາກຈາກການຂໍາຍາຍຕົວອອກະນະເຄຣະສູກິຈຖຸນນິຍມ ແລະຄວາມເປົ້າຍື່ນທາງໂຍນຍໍອກກາຮັງ

นับตั้งแต่หลังสังคมโอลิครัชที่สองเป็นต้นมา ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเริ่มกระชาติตัวอกไปในสังคมไทยอย่างชัดเจน เนื่องมาจาก การสนับสนุนของสหรัฐมนตรีกิจที่เข้ามาส่งเสริมผ่านทางธนาคารโลกและองค์กรการช่วยเหลือต่างๆ ของสหประชาติ เพื่อป้องกันการขยายตัวของลักษณะนิยมในภูมิภาคอาเซียน โดยจัดให้ประเทศไทยและบรรดาประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกือบทั้งหมดเป็น “ประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกาที่สาม” ที่ยังมีความล้าหลังทางเศรษฐกิจจากการเมืองซึ่งอาจถูกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ การที่จะควบคุมดูแลประเทศที่ถูกเรียกว่าประเทศด้อยพัฒนาเหล่านี้ได้จึงจำเป็นต้องแนะนำและเร่งให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขึ้น เพื่อประชาชนจะได้มีฐานะอยู่ดีกินดีและไม่ทันไปนิยมลักษณะนิยมที่เป็นฝ่ายตรงข้าม¹⁴

จากการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมที่ทะลุทะลวงเข้าสู่ทุกพื้นที่ของสังคม ชุมชนในเขตพื้นที่ป่าภาคเหนือตอนบน ก็หลักไม่พ้นที่จะต้องก้าวเข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ แต่ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ร่วนไม่กว้างขวางมากนัก ลงผลให้แทนไม่ปรากฏให้เห็นการปลูกข้าวเพื่อขายดังชุมชนในเขตที่ราบภาคกลาง พืชที่นิยมเฉพาะปลูกจึงเป็นพืชไร่และไม่ผล โดยอาศัยพื้นที่ไร่เป็นฐานการผลิตสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการพื้นที่ปลูกข้าวโพดและมันสำปะหลัง ในเขตที่ดอนของภาคเหนือนับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2510 เป็นต้นมา¹⁵ มิพักจะต้องพุดถึงไม้ผลเมืองหนาวที่ปรากฏให้เห็นได้ทั่วไปในเขตพื้นที่สูง

เมื่อพิจารณาถึงแรงกระทบจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมต่อรูปแบบการใช้ทรัพยากรดังเดิม จะพบว่า ด้านหนึ่งการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมเป็นตัวกลางสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการใช้พื้นที่ริ่มจากการใช้เป็นปัจจัยการผลิตเพื่อการยังชีพไปสู่การใช้เพื่อตอบสนองต่อการผลิตเชิงพาณิชย์อย่างเข้มข้น ขณะเดียวกันอีกด้านหนึ่ง ด้วยเงื่อนไขที่วิถีชีวิตต้องอาศัยเงินตราในการดำเนินชีพค่อนข้างมากยังมีส่วนทำให้การใช้พื้นที่ริ่มจากเดิมที่เคยก่อระบุตัวอยู่กับ “กลุ่มชาวนากลาง” และ “กลุ่มชาวนาจน” ได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ “กลุ่มชาวนารวย” (ซึ่งเดิมไม่มีความจำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ริ่มหน้าหมู่ของชุมชน) ขยายการมีส่วนร่วมและครอบครองพื้นที่ริ่ม เพื่ออาศัยเป็นพื้นที่เฉพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น¹⁶

พร้อมๆ กันนั้นเอง นอกจากจะประกฎภาพความเปลี่ยนแปลงใน 2 มิติข้างต้นแล้ว ด้วยเงื่อนไขแรงกระทบจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความแตกต่างทางชนชั้นและการเข้าถึงทรัพยากรระหว่างกลุ่มชาวบ้านภายในชุมชนทวีความเข้มข้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างการพัฒนาทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของสังคมไทย เป้าหมายหลักของแนวทางการพัฒนานับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา ได้นำการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมนำภาคเกษตรกรรมเพื่อสร้างความจำเริญเติบโตตามลำดับขั้นแบบตะวันตกเป็นหลัก โดยมองว่าการขยายตัวของรายได้จากการเติบโตของภาคเกษตรกรรมจะเป็นตัวกลางที่กระจายหรือฉุดดึงให้ภาคเกษตรกรรมมีความเจริญเติบโตตามไปด้วย

ตามนัยของการพัฒนาที่เน้นเข้าช่องภาคอุตสาหกรรมยังผลให้ภาคเกษตรกรรมถูกทอดทิ้งให้เผชิญชะตากรรมกับความไม่เป็นธรรมในระบบตลาด โดยชาวบ้านไม่สามารถมีอำนาจต่อรองราคาผลผลิตได้อย่างแท้จริง ขณะเดียวกันยังต้องแบกรับภาระความเสี่ยงของการลงทุนตามลำพัง เมื่อชาวบ้านในชุมชนถูกผลักให้ก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่ริบความเป็นธรรมเชิงโครงสร้าง สิ่งที่ติดตามมาอย่างไม่ลดลงคือภาวะหนี้สินจากการผลิตที่เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการก้าวเข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์จะก่อให้เกิดสภาวะหนี้สินขึ้นในชุมชน กระนั้นปัญหาหนี้สินที่ปรากฏจะปกคลุมชนชั้น “ชาวนากลาง” และ “ชาวนาจน” เสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากชาวบ้านสองชนชั้นนี้ไม่สามารถก้าวข้ามข้อจำกัดของการลงทุน คือ ไม่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตร และยังเป็นการลงทุนโดยอาศัยรูปแบบการถือมีเงินเชิงปรากមทั้งการถือมีเงินทุนในระบบและเงินกู้นอกระบบ เมื่อชาวบ้านสองกลุ่มนี้ทำการผลิตเชิงพาณิชย์จึงไม่ได้รับมูลค่าส่วนเกินทางการผลิตอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะมูลค่าส่วนเกินจะถูกหักบ้างในส่วนของค่าจ้างเครื่องจักร (เช่นค่าจ้างไก่พรawn พลิกหน้าดิน ฯลฯ) รวมถึงดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต้องชำระคืนพร้อมเงินต้น และเมื่อการผลิตไม่เป็นไปดังคาดหมายหรือต้องประสบปัญหาขาดทุนทางการผลิต ก็ต้องแบกรับภาระหนี้สินในอัตราที่สูงตามไปด้วย ในขณะที่ “กลุ่มชาวนารวย” กลับดำเนินสถานการณ์ผลิตในทางตรงกันข้าม ดังนั้นมีอภิภากษาสู่การผลิตเชิงพาณิชย์โดยมีฐานารากรองรับ จึงกล้ายิ่งขึ้นที่สามารถสะสมทุนได้ในระดับหนึ่ง หรือถ้าขาดทุนก็น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบ¹⁸

14 ศรีสักร วัลลีโกdom และเอกวิทย์ ณ คลาง (บก.), พัฒนาการทางสังคม - วัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพฯ: อริจินท์, 2544), หน้า 166.

16 Ingram, James C, *Economic Change in Thailand 1850 - 1970*, (California: Stanford University Press, 1971) : 238. และ อาณันท์ กัญจนพันธ์ และมีสราฟ ขาวสะอาด, วิวัฒนาการของกรุงเบิกที่เดินทำกินในเขตป่า : การฝึกอบรมภาคเหนือตอนบน, (กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, มปป. 2538), หน้า 28.

ด้วยสภาวะปัญหาหนึ่นลินตั้งกล่าว ด้านหนึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ความแตกต่างทางฐานะภายในชุมชนขยายช่องว่างมากยิ่งขึ้น อีกด้านหนึ่งยังเป็นเงื่อนไขเอื้ออำนวยให้ “กลุ่มชาวนาราย” สามารถเข้าถึงพื้นที่นาผ่านการซื้อขายเพื่อปลดเปลือกหนี้สินที่พันธนาการครอบครัวของ “กลุ่มชาวนากลาง” และ “กลุ่มชาวนาจน” อย่างมีนัยสำคัญ¹⁹ ความแตกต่างทางชนชั้นและการเข้าถึงทรัพยากรในลักษณะที่ “กลุ่มชาวนาราย” เริ่มเข้าไปดึงเอาทรัพยากรภายใต้ความครอบครองของ “กลุ่มชาวนากลาง” และ “กลุ่มชาวนาจน” ยังทว่าความรุนแรงพร้อมกับขยายของชาติพื้นที่นาไปสู่พื้นที่ไร่นาหมู่อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ชุมชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของภาครัฐ โดยเฉพาะนโยบายการออกเอกสารสิทธิ์เหนือพื้นที่ไร่นาหมู่

ภายใต้การประกาศใช้นโยบายการออกเอกสารสิทธิ์เหนือพื้นที่ไร่นาหมู่โดยไม่เข้าใจถึงความชัดเจ็บของการควบคุมจัดการทรัพยากรของชุมชน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แนวคิดการเข้าถึงพื้นที่ไร่นาหมู่เริ่มแตกแยกออกเป็น 2 แนวทาง คือ การถือครองแบบกรรมสิทธิ์ปัจเจกบุคคลที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐและ การถือครองแบบกรรมสิทธิ์ร่วมตาม Jarvis ดังนี้

ด้วยเงื่อนไขของความไม่มั่นคงทางด้านการเข้าถึงพื้นที่ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการกีดกันจากภาครัฐมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน เพราะพื้นที่ไร่นาในใหญ่ดังอยู่ในเขตพื้นที่ป่า เมื่อภาครัฐหันมายื่นโอกาสการเข้าถึงหรือการครอบครองพื้นที่ไร่ที่ครองหนึ่งเดียวเป็นลิ่ง “ผิดกฎหมาย” ให้กล้ายเป็นลิ่งที่ “ถูกต้อง” โดยได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากภาครัฐ ส่งผลให้พื้นที่ไร่นาหมู่ถูกกระตุ้นให้แปรเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่ทรัพยากรแบบเปิด (open access) ที่ชาวบ้านทุกชนชั้นสามารถ “เข้าถึงและครอบครองได้อย่างเสรี”

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบริบทของชุมชนซึ่งมีความแตกต่างทางอำนาจจากการเข้าถึงทรัพยากรระหว่างชาวบ้านกลุ่มต่าง ๆ เป็นทุนเดิม เมื่อไหร่ที่นโยบายการออกเอกสารสิทธิ์เหนือพื้นที่ทรัพยากรร่วมถูกบังคับใช้ การบูนการเข้าถึงและครอบครองทรัพยากรหน้าหมู่โดยเสรีจึงดำเนินไปในลักษณะของการเข้าถึงที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชาวบ้านแต่ละกลุ่มนี้ กล่าวคือ “กลุ่มชาวนาราย” ซึ่งมีฐานการผลิต

17 วิเชิด ทวีกุล, อ้างแล้ว, หน้า 87

18 ดูการเปรียบเทียบรูปแบบการผลิตของชาวบ้านก่อนต่างๆ ใน วิเชิด ทวีกุล, อ้างแล้ว, หน้า 87 - 99 และ 127 - 129

19 พระเจ้า เดิมารี, “การเปลี่ยนแปลงความมั่นคงในการถือครองที่ดินในประเทศไทย: กรณีศึกษาหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่คณะสังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534. และ รายงานที่คำขอ “กระบวนการการสูญเสียความสามารถในการควบคุม และจัดการทรัพยากรของเกษตรกรในเขตป่า: กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2537.

20 วิเชิด ทวีกุล, อ้างแล้ว, หน้า 103 - 105 และ 121 - 126

อยู่บนพื้นนา ไม่มีความจำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ไร่เพื่อสร้างความมั่นคงทางการยังชีพมากนักและต้องการพื้นที่ไร่นาหมู่เป็นฐานการผลิตเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างความมั่งคั่ง ได้สนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรโดยอาศัยความได้便利ด้านอำนาจเศรษฐกิจว่าจ้างแรงงาน รวมถึงเครื่องจักรกลเข้าบุกเบิกพื้นที่ไร่นาหมู่ในการสร้างรหัสหมายการครอบครองกรรมสิทธิ์ได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มเข้าไปอิงแอบกับแนวคิดการถือครองกรรมสิทธิ์ของภาครัฐเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่กระบวนการแบ่งชิงพื้นที่ไร่นาหมู่ควบคู่ไปด้วย ขณะที่ “กลุ่มชาวนากลาง” และ “กลุ่มชาวนาจน” กลับเป็นกลุ่มซึ่งมีข้อจำกัดที่จำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ไร่นาหมู่เพื่อการผลิตให้เพียงพอต่อการบริโภคและไม่มีเงินทุน จึงไม่อาจตอบสนองต่อกระบวนการครอบครองพื้นที่หน้าหมู่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเห็นได้ชัดในกรณีของชุมชนบ้านชุมหัวใน ซึ่งต้องเผชิญแรงกระทบจากนโยบายการพิสูจน์ลิทธิ์การอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตาม “มติวังน้ำเชี่ยว” ซึ่งเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดการแบ่งชิงพื้นที่ไร่นา “กลุ่มชาวนาราย” ผ่านการบุกเบิกและปรับเปลี่ยนให้เป็น พื้นที่ส่วนเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจการถือครอง แม้จะเป็นการถือครองแบบไม่ได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างแท้จริง ก็ตาม หรือในกรณีของบ้านริมดอย ซึ่งเผชิญแรงกระทบจากกระบวนการออกเอกสารสิทธิ์เหนือพื้นที่ไร่นาหมู่ซึ่งเป็นผลข้างเคียงมาจากการนโยบายการจัดจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ก็ได้ปรากฏให้เห็นการแบ่งชิงพื้นที่ไร่นาหมู่ของ “กลุ่มชาวนาราย” ด้วยการปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่สวนเพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมที่ดินรังวัด และออกเอกสารสิทธิ์²⁰ เป็นต้น

สภาวะการแบ่งชิงทรัพยากรของ “กลุ่มชาวนาราย” บนฐานแรงกระทบจากกระแสความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและความเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของภาครัฐ ดังกล่าว จึงกล้ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความชัดแย้งทางอำนาจการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชาวบ้านภายในชุมชนอีกบริบททางประวัติศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ความเปลี่ยนแปลง และความขัดแย้งในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร ที่เกิดขึ้นในชุมชนมีได้ดำเนินไปบนพื้นฐานการขยายตัวของอำนาจรัฐในการควบคุม จัดการทรัพยากร หรือเป็นความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐเพียงมิติเดียว หากแต่ยังปรากฏให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงจากแรงกระทบจาก การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและความเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของภาครัฐ ซึ่งได้ก่อรุปความขัดแย้งทางอำนาจ การใช้และการเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มชาวบ้านภายในชุมชนควบคู่ไปอีกกลุ่มหนึ่ง

ด้วยเงื่อนไขของความหลากหลายในมิติความขัดแย้งนี้เอง ได้กล้ายเป็นตัวกลางที่ทำให้กระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐเนื่องจากความขับข้อนของ “ปฏิบัติการการเมืองแบบชาวบ้าน” เพื่อแก้ไขปัญหาตามบริบทความขัดแย้งที่ก่อตัวขึ้นในแต่ละช่วงเวลาอย่างเด่นชัด

4. พลวัตการเมืองแบบชาวบ้านกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐ

ในส่วนนี้จะชี้ให้เห็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้าน ในลักษณะ “การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้าน” ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวทางอำนาจของกลุ่มชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาการแย่งชิงอำนาจการใช้และ การเข้าถึงทรัพยากร โดยใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐ เน็กพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และรือพื้นระบบทวัฒนธรรมด้วยเดิม เพื่อเป็นฐานในการสร้างอำนาจและโอกาสในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรที่เท่าเทียม โดยมีพลวัตการเคลื่อนไหวไปตาม บริบทของปัญหาที่ก่อตัวขึ้น

อนึ่ง เมื่อจะวิเคราะห์การเคลื่อนไหว ทางการเมืองแบบชาวบ้านผ่านเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐนั้น จึงหลักเลี้ยง มีได้ที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและองค์ประกอบ ของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐ ซึ่งเป็นองค์กรการเมืองที่ถูกใช้เป็นฐานอำนาจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของชาวบ้านเป็นอันดับแรก

เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐ (คกน.) เป็นเครือข่ายชาวบ้านที่มีจุดกำเนิดจากการรวมตัวของกลุ่มชาวบ้าน ผู้ประสบปัญหาด้านการแย่งชิงทรัพยากรที่ดิน ป้าไม้

และ ปัญหาราคาพืชผล²¹ ในเขตภาคเหนือ ผ่านการช่วยเหลือ เชื่อมโยงขององค์กรพัฒนาเอกชนใน “โครงการพัฒนาค้ายภาพเครือข่ายเกษตรกรเชียงใหม่”²² นักวิชาการและผู้นำชาวบ้าน ให้เป็นเครือข่ายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสร้างพลังในการแก้ไขปัญหา จนกระทั่งมีการจัดเวทีเสวนา ทิศทางการเกษตร เมื่อวันที่ 17 - 18 มกราคม พ.ศ. 2537 ณ สถานบันวิจัยลังค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีนักพัฒนา และชาวบ้านหลายจังหวัดในภาคเหนือเข้าร่วม เช่น เชียงใหม่ เชียงราย พะเยาฯ และที่ประชุมมีมิติร่วมกันจัดตั้ง “องค์กรพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ” หรือ “หน่วยเหนือ” ขึ้น²³ โดยวางแผนการร่วมมือหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) สร้างความเข้มแข็งและประสานเครือข่ายให้เป็นหนึ่งเดียว 2) แก้ไขปัญหาการอนุรักษ์ พื้นพูหรือพืช แลสิ่งแวดล้อมและปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรต่อ 3) พัฒนาอุปกรณ์การเกษตรให้ชัดเจนโดยการพัฒนา งานเครือข่าย 4) หาพันธมิตรที่นอกเหนือไปจากสมาชิก ในองค์กร ได้แก่ นักพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ²⁴

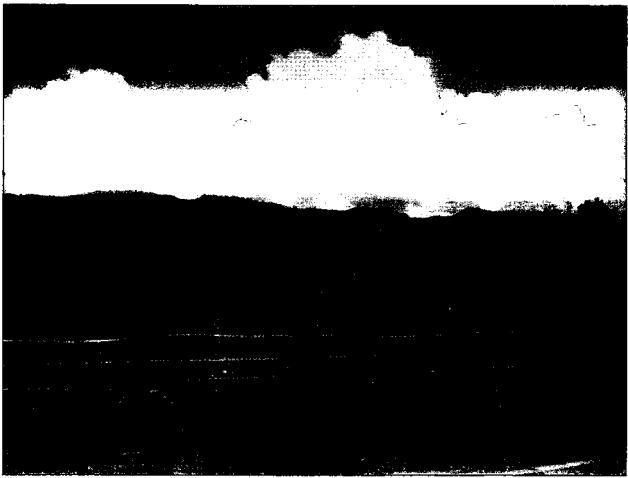
ในส่วนของการจัดตั้งองค์กรนั้น ในระยะแรกมีการจัดโครงสร้างองค์กรรูปธรรมอย่างหลวง ๆ โดยมีการเลือกตั้งประธานเครือข่าย และเลือกตัวแทนจากกลุ่มปัญหาต่าง ๆ ที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการองค์กร มีจำนวน 15 คน ในการนี้ ชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์จะแบ่งกลุ่มปัญหาตามรายชื่อของเขตป่า อนุรักษ์พร้อมกับเลือกตัวแทนชุมชนในแต่ละเขตป่าอนุรักษ์ เป็นคณะกรรมการขององค์กร เป็นกลไกประสานงานและขยายฐานสมาชิกในระดับพื้นที่ นอกจากนั้นยังมีการเลือกแทนนำชาวบ้านบางคนมาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการติดตามการแก้ไขปัญหาของรัฐโดยเฉพาะ

โครงสร้างของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐ จึงมีพัฒนาการรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานที่เป็นทางการมากขึ้นหลังจากกลุ่มปัญหาราคาพืชผลลดบทบาทลง กล่าวคือ ภายใต้โครงสร้างการบริหารงานภายใต้ ไดปรับให้มีการเลือกคณะกรรมการกลางภายใต้เครือข่าย จากตัวแทนในแต่ละเครือข่ายกลุ่มน้ำ (เครือข่ายระดับพื้นที่) ขณะเดียวกันยังมีการเลือกตั้งประธานเครือข่าย หัวหน้าฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายเยาวชน ฝ่ายกองทุน ฝ่ายติดตามนโยบาย ฝ่ายประสานงานพื้นที่ ฝ่ายข้อมูล และฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ จากสมาชิกในเครือข่ายทั้งหมด เข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายใต้การ

21 กลุ่มชาวบ้านซึ่งถูกทิ้งไว้ในเขตที่ไม่มีภูมิภาคและที่ดิน

22 แนวร่วมที่รวมตัวของชาวบ้านและนักวิชาการที่มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนและมีส่วนร่วมในการขยายชุมชนมาอธิบายในเครือข่ายในช่วงเวลาต่างๆ แต่ต้องพึงระวังที่จะมองว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องอย่างแน่นอนกับการที่ชาวบ้านไม่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในได้ ซึ่งตัดสินใจเข้าร่วมเครือข่าย กับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐนั้น เพื่อให้เข้าร่วมในกระบวนการสร้างอำนาจและความชอบธรรมในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร ไม่ใช่มาจากภายนอก แต่เป็นการตัดสินใจของนักพัฒนาเอกชนแต่ผู้เดียว

23 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาครัฐ” หรือ “คกน.” ในช่วงการที่มีให้ในปี พ.ศ. 2538

ในส่วนของการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ยังมีทั้งระดับการสั่งการจากบนสู่ล่าง ล่างขึ้นสู่บน (การประสานงานระหว่างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ กับเครือข่ายลุ่มน้ำ ดังได้กล่าวไปแล้วตอนต้น) และร่วมกันดำเนินกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองในแแนวร่วม เพื่อสร้างอำนาจการกดดันต่อรองในระดับพื้นที่และระดับนโยบายรัฐ

ขณะที่เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการภายในเครือข่ายไปตามฐานสมาชิกที่แปรเปลี่ยนไป ในช่วงศตวรรษ 2530 แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงรูปและไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก คือ องค์ประกอบหลักทางอำนาจของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ซึ่งหมายถึงกลุ่มพันธมิตรทางอำนาจ ทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนหรือนักพัฒนาเอกชนและนักวิชาการ ที่ยังถูกดึงมาใช้เป็นพันธมิตรในการขับเคลื่อนกระบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของนักพัฒนาเอกชน แม้ว่าโดยทั่วไป องค์กรพัฒนาเอกชนในภาคเหนือจะมีกลุ่มองค์กรที่หลากหลาย และกิจกรรมการทำงานของนักพัฒนาเอกชนส่วนใหญ่จะเน้นการทำงานในระดับพื้นที่เป็นหลักทำให้ดูเหมือนว่าองค์กรพัฒนาเอกชนดังกล่าวเป็นองค์กรขนาดเล็กที่ดำเนินงานอย่างโดดเดี่ยว ไร้ปัจจัยที่ค่อยเกื้อหนุนให้เชื่อมั่นได้ว่าเป็นองค์กรที่มีอำนาจอย่างไร้เต็ม แม้พิจารณาถึงระดับลึก จะพบว่าแท้จริงแล้ว องค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่มีได้เป็นอิสระจากองค์กรพัฒนาเอกชนอื่นที่เข้ามาทำงานในภาคเหนืออย่างเบ็ดเสร็จ โดยเฉพาะนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการจัดตั้งองค์กรกลางขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเวทีพัฒนาความร่วมมือ ประสานการช่วยเหลือ เรียนรู้และ

แลกเปลี่ยนปัญหาร่วมกันในหมู่นักพัฒนาเอกชนภาคเหนือ ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การจัดตั้ง “ชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ” (ปัจจุบัน คือ มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ) “คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ” ซึ่งเป็นองค์กรที่ค่อยประสานงานในระดับภูมิภาค หรือในระดับประเทศก็มี “คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน” ที่ค่อยเชื่อมการทำงานของนักพัฒนาเอกชนแต่ละภาค และทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเคลื่อนไหวระดับประเทศ เป็นต้น ดังนั้น นักพัฒนาเอกชน จึงเป็นองค์กรพันธมิตรทางอำนาจสำคัญซึ่งทำหน้าที่ทั้งเป็นกลไกในการเชื่อมโยงนักพัฒนาเอกชนนักวิชาการ ให้เข้าร่วมเป็นแนวร่วมในการเคลื่อนไหวทางการเมือง หรือเป็นแนวร่วมในการสร้างอำนาจ ความชอบธรรมให้กับการเคลื่อนไหวทางการเมือง หรือเป็นแนวร่วมในการสร้างอำนาจ ความชอบธรรมให้กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อสังคม สร้างเวทีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายลุ่มน้ำฯ ฯ

ในส่วนของนักวิชาการนั้น (โดยเฉพาะนักวิชาการสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ถือเป็นแนวร่วมพันธมิตรที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างอำนาจและความชอบธรรมให้กับการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชนอย่างเด่นชัด กล่าวคือ นอกจากรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนแล้ว ยังเด่นชัด กล่าวคือ องค์ความรู้ทางวิชาการที่ท้าทายความรู้ การจัดการทรัพยากระยะแสงหลักซึ่งครอบคลุมไปทั่วโลกทั่วโลก นักวิชาการอนุรักษ์ที่รวมศูนย์ลักษณะและไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางสังคม นักวิชาการยังเป็นกลุ่มที่ค่อยสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามระบบ Jarvis ผ่านการผลิตและยกระดับองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรของชาวบ้านอุกฤษฎาภรณ์ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมต่อการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในเขตพื้นที่ป่า ซึ่งได้ช่วยเสริมสร้างให้ชาวบ้านมีตำแหน่งแห่งที่ในสังคมกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของ “คำ” ที่เกี่ยวพันกับรูปแบบการใช้ทรัพยากร เช่น การเปลี่ยนแปลงความหมายของ “ไร่เลื่อนลอย” ไปสู่ “ไร่หมุนเวียน” หรือเปลี่ยนและยกระดับคำเรียกชานกลุ่มชนผ่านภาษา “ชาวเขา” ไปเป็น “กลุ่มชาติพันธุ์” เป็นต้น พร้อมๆ กันนั้นเอง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2539 ที่มีการก่อตั้ง “สมชานักวิชาการเพื่อคนจน” กลุ่มนักวิชาการยังได้เข้ามายึดบทบาทในการร่วมเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับชาวบ้านในระดับนโยบายและกฎหมาย

อย่างเต็มตัว จนกระทั่งกล้ายเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของเครือข่ายชาวบ้านอย่างไม่สามารถตัดขาดได้

ภายใต้เงื่อนไขความเพียบพร้อมของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ เมื่อชาวบ้านในชุมชนต้องเผชิญกับกระแสความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากร จึงปรากฏให้เห็น การเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตร เพื่ออาศัยกลุ่มดังกล่าวเป็นฐานอำนาจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามบริบทเฉพาะของปมเงื่อนที่ก่อตัวขึ้น

การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับภาครัฐนับตั้งแต่ภาครัฐ

นำโดยกรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการดูแลป่า เริ่มเข้ามาเกิดกัน จำกัดสิทธิอำนาจการใช้และการเข้าถึงพื้นที่ไว้และพื้นที่ป่า ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐจึงค่อยๆ ขยายวงกว้างออกไปในเขตภาคเหนือตอนบน

ด้วยเงื่อนไขที่วิถีชีวิตของชาวบ้านที่ต้องพึ่งพาพื้นที่ไว้หมุนเวียนและพื้นที่ป่าเพื่อการดำรงชีพ จึงปรากฏให้เห็นว่าชาวบ้านไม่ได้สัญญอมต่ออำนาจของเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้แต่ฝ่ายเดียว หากแต่ประท้วงความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้วยยุทธวิธีการดื้อแพ่งต่ออำนาจของเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ย่างเด่นชัด ดังจะเห็นได้จากกรณีชาวบ้านในเขตอำเภอสะเมิงพยายามดื้อแพ่งต่ออำนาจของเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ ด้วยการแอบรือถอนกล้าไม้ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ได้ปลูกหับพื้นที่ไว้หมุนเวียน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ยุทธวิธีการดื้อแพ่งก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างแท้จริง เพราะยังปราบปรามความพยายามของเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ที่จะบีบบังคับให้ชาวบ้านยอมรับในอำนาจด้วยการใช้อำนาจทางกฎหมายเข้าจับกุมชาวบ้านที่ละเมิด “คำสั่ง” อญญาตลดเวลา

จากสภาพการดังกล่าว จึงกล้ายเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมายกระดมกลุ่มของชาวบ้านภายในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

เมื่อพิจารณาปัจจัยการถูกกีดกันสิทธิและอำนาจในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรจากองค์กรภาครัฐ อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่ชาวบ้านทุกครัวเรือนต้องเผชิญ หรือแบกรับชะตากรรมร่วมกัน การรวมตัวจึงดำเนินไปในลักษณะที่กลุ่มชาวบ้านทุกชนชั้นภายในชุมชนออกมาร่วมร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้าน เพื่อรับใช้

กลุ่มอำนาจภายนอกเป็นฐานทางอำนาจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน

การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านด้วยการใช้กลุ่มอำนาจภายนอกเป็นตัวกลางแก้ไขปัญหา มีได้เกิดขึ้นอยู่ๆ ในสัญญากาศ หากแต่เป็นกระบวนการที่มีพัฒนาการอย่างเป็นลำดับขั้น กล่าวคือ เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เป็นองค์กรที่เชื่อมโยงกับอำนาจจารួយลายระดับ ทั้งการบังคับใช้อำนาจยังมีกฎหมายบ้านเมืองรองรับความชอบธรรม

ดังนั้น การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระยะแรกจึงดำเนินไปในลักษณะของการร้องเรียนผ่านระบบราชการ เพื่อใช้กลุ่มอำนาจในระบบราชการเป็นตัวกลางในการคนอำนาจ กดกัน ต่อรอง กับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เป็นสำคัญ กระบวนการนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็มิอาจบรรลุผลขณะเดียวกันยังทำให้ชาวบ้านเรียนรู้ว่าการอาศัยกลไกหรือช่องทางทางการเมืองประดิษฐ์อาจตอบสนองความต้องการของชาวบ้านได้อย่างแท้จริง²⁵

ภายใต้บริบทความตื้นตันด้านการแสวงหาทางออกของปัญหา ประกอบกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือซึ่งเป็นองค์กรทางการเมืองที่เพียบพร้อมด้วยกลุ่มอำนาจอยู่ภายใน เริ่มขยายฐานสมาชิกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา จึงกล้ายเป็นแรงขับสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านในเขตป่าภาคเหนือตอนบนก้าวเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ เพื่ออาศัยเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการเป็นฐานในการสร้างอำนาจและโอกาสในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนสมาชิกเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ จาก พ.ศ. 2537 มีจำนวนชุมชนสมาชิกทั้งหมด 22 ชุมชน ใน 4 ลุ่มน้ำหลัก ได้เพิ่มเป็น 81 ชุมชน ใน 13 ลุ่มน้ำหลัก ภายในช่วงปี พ.ศ. 2538 และขยายตัวออกไปอย่างกว้างเป็น 108 ชุมชน ในช่วงปี พ.ศ. 2540 โดยแบ่งเป็นชุมชนพื้นฐาน 45 ชุมชน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ 62 ชุมชน²⁶ เป็นต้น

ภายใต้ตระรากของความพยายามแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ภายในชุมชน ขณะเดียวกัน ต้นตอของปัญหาความขัดแย้งยังเกี่ยวพันแบบแน่นอนโดยมีการควบคุมจัดการทรัพยากรของภาครัฐ การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านผ่านการปรับใช้องค์กรภายนอกเป็นฐานการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน จึงปรากฏให้เห็นใน 2 ลักษณะ คือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับเหนือหมู่บ้าน เพื่อรับเปลี่ยนสัมพันธภาพเชิงอำนาจในระดับนโยบายและกฎหมายกับรัฐ และการ

เคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับหมู่บ้านในการสร้างอัตลักษณ์เพื่อการเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งแต่ละกระบวนการมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้

การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านระดับเหนือหมู่บ้านของชาวบ้านผู้ประสบปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรจากภาครัฐ ผ่านการเข้าร่วมเดินขบวน ชุมนุมประท้วง เพื่อปรับใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ นักพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ เป็นตัวกลางในการสร้างอำนาจด้วย ต่อรอง และปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการและการเข้าถึงทรัพยากรในระดับนโยบายของภาครัฐ ถือเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดังจะเห็นได้จากปี พ.ศ. 2538 ที่มีการชุมนุมประท้วง ณ ศาลาอ่างแก้ว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเริ่มต้นจากการจัดเวที “สมัชชาป่าตันน้ำครั้งที่ 2” โดยมีชาวบ้านเข้าร่วม ประมาณ 20,000 คน จากหมู่บ้านต่างๆ ในภาคเหนือประมาณ 50 แห่ง ใน การชุมนุมครั้งนี้นั้นมีนักวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักพัฒนาเอกชน และชาวบ้านเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การควบคุมจัดการป่า ปัญหาความขัดแย้งด้านมิติทรัพยากรของชุมชน วิพากษ์วิจารณ์นโยบายการขยายเขตป่าอนุรักษ์ของภาครัฐที่สร้างปัญหาให้กับชาวบ้านที่อยู่อาศัยทั้งในและใกล้เขตป่า และเรียกร้องให้ภาครัฐยุติการอพยพชาวบ้านออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์รวมถึงให้ภาครัฐเร่งออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน จnore ทั้งที่ลงนามสู่การเดินขบวนครั้งใหญ่ของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ ออกจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปสู่ประตูท่าแพและลิ้นสุดการเดินขบวน ณ ถนนสายลำพูน - ลำปาง เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เดินทางมาเปิดการเจรจา กับตัวแทนชาวบ้านและรับข้อเสนอ ณ ศาลากลางจังหวัดลำพูน²⁶ เป็นต้น

พร้อมๆ กันนั้นเอง กระบวนการการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากรของรัฐ มีตัวอย่างเช่นการเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนสัมพันธภาพเชิงอำนาจในมิตินโยบายของรัฐ เช่นนั้น แต่ยังปรากฏความพยายามที่จะอาศัยกลุ่มอำนาจภายในออกเป็นฐานอำนาจในกดดัน ต่อรอง เพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระดับกฎหมายของรัฐควบคู่ไปอีกนึ่งหนึ่ง เช่น การเรียกร้องพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับประชาชน

การเคลื่อนไหวเรียกร้องพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับประชาชน นอกจากเป็นการแย่งชิง “พื้นที่” ในกระบวนการนี้ ความหมายเชิงอำนาจ เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรของชุมชนแล้ว การเรียกร้องพระราชบัญญัติป่าชุมชนของชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการแย่งชิงทรัพยากรของภาครัฐ ยังสอดแทรกนัยของ “การเมืองแบบชาวบ้าน” ที่พยายามปรับใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ นักพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ เป็นฐานการช่วงชิงอำนาจอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะการใช้นักพัฒนาเอกชนและนักวิชาการเป็นกระบวนการออกเสียงในการสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และคัดค้านร่าง พ.ร.บ. ป่าชุมชน ฉบับที่มีเป้าหมายต่อการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรภายในชุมชนควบคู่ไปพร้อมๆ กัน

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัดนับตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา (ถ้าไม่นับรวมการยกร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับประชาชนขึ้นต่อสู้กับฉบับของกรมป่าไม้ใน พ.ศ. 2536 ซึ่งเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือยังไม่เคยดำเนินขึ้นอย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวในช่วงเวลาดังกล่าวก็ดำเนินไปบนฐานของการใช้นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการเป็นตัวกลางในการช่วงชิงอำนาจ เช่นเดียวกัน²⁷) ที่เกิดการประท้วงร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับประชาชนกับพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับกรมป่าไม้ จนนำไปสู่การทำประชาพิจารณ์ ท้ายสุดแต่พระราชบัญญัติป่าชุมชนกลับกลายเป็นเพียงเอกสารแนบท้ายฉบับของกรมป่าไม้ เพื่อเสนอต่อรัฐบาลเท่านั้น

สภาพการณ์ดังกล่าวจึงส่งผลให้ชาวบ้านอาศัยนักพัฒนาเอกชนและนักวิชาการเป็นแนวหน้า ในการออกแกลงการณ์ดัดค้าน จนกระทั่งรัฐบาลต้องยอมให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และได้ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับ (ฉบับ กนก.) ซึ่งยอมรับหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่าตามความต้องการของชาวบ้าน ต่อมาเมื่อร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน (ฉบับ กนก.) ถูกปฏิเสื่อนความหมายเชิงอำนาจและลิตรอนความชอบธรรม ด้านการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามจริง จากการแก้ไขของนายโภคิน พลกุล ชาวบ้านก็ได้อาศัยนักพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ เป็นกระบวนการออกเสียงในการวิพากษ์วิจารณ์

25 ประกาศ บันทึกแต่ง, อ้างแล้ว

26 อะรถั้ก ลัตยานุรักษ์, ปัญหาของการศึกษาประวัติศาสตร์ส้านนา, (เชียงใหม่: ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542), หน้า 89.

27 อัจฉรา รักยุติธรรม, การบริหารจัดการองค์กร..., 2547, หน้า 17.

28 วิเชิด ทวีกุล, อ้างแล้ว, หน้า 195 - 199

ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน (ฉบับน้ายาโกคิน) ซึ่งเป็นภัยคุกคามการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรต่อชุมชนอย่างร้ายแรง

พร้อมๆ กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับนโยบายและกฎหมายของภาครัฐ ปัมปัญญา ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐ ยังเกี่ยวพันกับการกีดกันสิทธิและอำนาจการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรของเจ้าหน้าที่กรมป่าในระดับพื้นที่ ดังนั้นจึงปรากฏให้เห็นว่า ชาวบ้านก็อาศัยการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับหมู่บ้านในการสร้างอัตลักษณ์เพื่อการเข้าถึงทรัพยากรควบคู่ไปด้วย

ในบริบทที่ชุมชนถูกสร้างภาพให้เป็นตัวการในการทำลายป่า ด้วย “การทำไร่เลื่อนลอย” เพาป่า ฯลฯ ท่ามกลางเงื่อนไขข้างต้น ทำให้ชาวบ้านเริ่มปรับใช้การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับหมู่บ้าน ผ่านการรื้อพื้นที่วัฒนธรรม จารีตประเพณีดั้งเดิม เป็นฐานการสร้างอัตลักษณ์ ความเป็น “ชาวบ้านผู้อนุรักษ์” เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามจารีตควบคู่กับการเคลื่อนไหว ในระดับเหนือหมู่บ้าน

ยกตัวอย่างเช่น การก่อตั้งป่าชุมชนซึ่งถือเป็นปฏิบัติการทางอำนาจสำคัญที่สะท้อนให้เห็นการปรับใช้หรือรื้อพื้นที่ระบบความเชื่อผสมผสานวัฒนธรรมการทำกินในเขตป่า โดยชาวบ้านได้ก่อตั้งป่าชุมชนและจัดแบ่งพื้นที่ป่าออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย และป่าทำไร่หมุนเวียน รวมทั้งการตั้งกฎระเบียบป่าชุมชน

เมื่อพิจารณาการก่อตั้งป่าชุมชนตามความหมายของชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการกีดกันสิทธิอำนาจ การใช้และการเข้าถึงทรัพยากรของเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้แล้ว จะสังเกตเห็นว่า การก่อตั้งป่าชุมชนเป็นจุดเริ่มต้นที่ชาวบ้านใช้เป็นพื้นฐานทางอำนาจในการอธิบายตัวตนของความเป็น “ชาวบ้านผู้รักษาป่า” อันจะนำมาสู่ความชอบธรรมของการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเด่นชัด กล่าวคือ การกำหนดอัตลักษณ์การใช้ที่นี่ที่เดียว ในชุมชนอย่างแนชัด ถูกใช้เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่า ชาวบ้านก็ดำเนินถึงการอนุรักษ์ไม่แตกต่างไปจากภาครัฐ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ถูกจัดวางไว้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของระบบนิเวศพื้นที่ป่าเดิมที่ชี้ว่า ความหลากหลายและแตกต่างกันออกนำไปในแต่ละพื้นที่ การจัดแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งให้เป็นพื้นที่ที่ทำไร่หมุนเวียน ยังมีนัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการแปรพื้นที่ซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็น “ไร่เลื่อนลอย” กระทำโดยไร้ขอเขตได้ทุกพื้นที่ของระบบนิเวศ มาสู่อาณาบริเวณที่ให้การนิยามความหมายเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วย

ประสาทลัมผัสที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กฎระเบียบป่าชุมชนที่สถาปนาขึ้น ก็มีนัยที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่า ซึ่งถูกจัดวางไว้อย่างเป็นระบบและสามารถปฏิบัติหรือบังคับใช้ควบคุมพฤติกรรมเหนืออาณาเขตควบคุมได้จริงและเป็นรูปธรรม

ขณะเดียวกัน การจัดจำแนกพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ของชาวบ้าน ซึ่งดำเนินไปบนพื้นฐานของการจัดแบ่งด้วยองค์ความรู้ตามระบบวัฒนธรรมการใช้พื้นที่ ยังสืบที่ให้เห็นถึงความพยายามที่จะสถาปนาความชอบธรรมให้กับการจัดการทรัพยากรตามแนวทางจารีต อันเป็นแนวคิดการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนผ่านการใช้พื้นที่อย่างเข้าใจในระบบนิเวศและมีความเป็นธรรมต่อกลุ่มผู้ใช้ทรัพยากรร่วม ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการอนุรักษ์แต่ไม่ใช่ประโยชน์และกีดกันการใช้อายุรุนแรงตามแนวทางของกรมป่าไม้ควบคู่ไปอีกนัยหนึ่ง

พร้อมๆ กับกับการสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรด้วยการสถาปนาตัวเป็น “กลุ่มชาวบ้านผู้อนุรักษ์” ผ่านการจัดจำแนกพื้นที่ป่าและการตั้งกฎระเบียบป่าชุมชนแล้ว ยังปรากฏว่าชุมชนที่ประสบปัญหาความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้บางแห่ง ยังอาศัยช่วงการจัดแบ่งพื้นที่ป่า เป็นเวทีในการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้าน โดยเชื่อมโยงนักพัฒนาเอกชนเข้าเป็นแนวร่วมในการกำหนดความเชื่อบ่าชุมชนเพื่อสร้างกระแสกดดันเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ในพื้นที่อย่างเด่นชัด³⁰

นอกจากการก่อตั้งป่าชุมชนแล้ว “การบวชป่าชุมชน” ก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ชาวบ้านผู้ประสบปัญหาการแบ่งชิงทรัพยากรของรัฐดึงมาใช้ในความหมายที่เป็นฐานการสร้างความชอบธรรมและโอกาสในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรอย่างน่าสนใจ อย่างน้อยใน 3 มิติ

มิติแรก การบวชป่าชุมชน เป็นการประยุกต์ใช้ความเชื่อทางวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานในการอธิบายและผลิตชาอัตลักษณ์ ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้อนุรักษ์ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับวัฒนธรรมการใช้ป่าของชาวบ้าน ซึ่งเป็นระบบวัฒนธรรมที่ให้ความเคารพยำเกรงต่อธรรมชาติการใช้ผ้าเหลืองห่มคลุมตัวไม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าตามวัฒนธรรมของชาวบ้านพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ มีความบริสุทธิ์ และมีฐานะทางจิตวิญญาณที่ไม่ใช่เป็นเพียงสถานที่ท้ามตัดต้นไม้เท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเป็นพื้นที่ทางศีลธรรมที่ไม่สามารถเข้าไปทำสิ่งไม่ดีไม่งามในพื้นที่ที่ได้รับการบวช และจะได้รับความคุ้มครองจากชุมชนเป็นอย่างดี ขณะเดียวกันการบวชป่ายังเป็นการกระทำที่เกี่ยวโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพราะพื้นที่ป่าที่ได้รับการบวช

จะนำทูลเกล้าถวายแต่องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ครบ 50 ปี ซึ่งสำหรับชาวบ้านในเขตป่า โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ที่ประสบปัญหาความชัดแย้งกับรัฐ การบวชป่าที่เชื่อมโยงกับสถาบันชาติตั้งก่อขึ้นเป็นการตอกย้ำให้เห็นความเป็นพลเมืองไทยที่มีความจริงรักภักดีและอนุรักษ์ป่าให้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มิได้มีเป็น “ชาวเขา” ผู้ “ทำลายป่า” การบวชป่าจึงเป็นการเปิดพื้นที่ทางอัตลักษณ์ให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้นำเสนอตัวตนความเป็นพลเมืองไทยที่ห่วงใยสิ่งแวดล้อมของสังคม พร้อมกับนำเสนอความเป็นชาติพันธุ์ที่มีตัวตนทางวัฒนธรรม เป็นผู้รักษาป่า ให้มีตำแหน่งแห่งที่ในสังคม

มติที่สอง การบวชป่าชุมชนถือเป็นปฏิบัติการทางการเมือง เพื่อช่วงชิงความชอบธรรมทางด้านแนวคิดการจัดการป่าระหว่างการจัดการป่าตามกฎหมายปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการป่าตามแนวคิดวิทยาศาสตร์กราฟและหลักของภาครัฐ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดการจัดการป่าระหว่างโครงการบวชป่ากับโครงการปลูกป่า อาจกล่าวได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในระดับโลกทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากตามแนวคิดการจัดการป่าของกฎหมายปัญญาท้องถิ่น “ป่า” เป็นระบบนิเวศที่มีเสถียรภาพสูง และไม่สามารถบลูกได้ เนื่องจากระบบนิเวศของป่าในแต่ละช่วงเวลา มีความลับซับซ้อน การพื้นฟูสภาพป่า ในแต่ละช่วงธรรมชาติจะ coy เป็นผู้กำหนด ไม่อาจลัดขั้นตอน อย่างก้าวกระโดด และต้นไม้ที่ขึ้นในสภาพป่าประเภทหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมสมต่อการเติบโตในสภาพป่าอีกประเภทหนึ่ง ตามนัยดังกล่าว “ป่า” จึงเป็นที่มีชีวิตและอยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ ขณะเดียวกันการจัดการป่าตามกฎหมายปัญญาท้องถิ่น ด้วยการบวชป่า ยังเป็นการจัดการป่าที่เชื่อมโยงมนุษย์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เป็นการอนุรักษ์ที่ไม่ได้แยกวิถีชีวิตออกจากป่าอย่างเด็ดขาด แต่เป็นการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและสอดคล้อง

สำหรับการจัดการป่ากราฟและหลักผ่านโครงการปลูกป่า อาจกล่าวได้ว่า “ป่า” เป็นสิ่งที่สามารถ “ปลูกได้” โดยมีมนุษย์เป็นผู้ค่อยควบคุมดูแลและสามารถกำหนดความเป็นไปของระบบนิเวศ นิเวศ ตามนัยดังกล่าว มนุษย์จึงเป็นนายหรือเป็นเจ้าของธรรมชาติโดยสมบูรณ์และไม่ต้องคำนึงถึงความลับเอียดอ่อนของระบบนิเวศแต่ละประเภทมากนัก สังเกตได้จากการแจกจ่ายพันธุ์ไม้ที่ไม่ได้กำหนดว่าพันธุ์ไม้ชนิดนั้นจะต้องปลูกในพื้นที่ประเภทใด พร้อมๆ กันนั้น การปลูก

บวชเป็นการอนุรักษ์ที่พยายามขีดเส้นทางห้ามการเข้าไปรบกวนพื้นที่ที่ได้รับการปลูก กล่าวอีกนัยหนึ่ง การปลูกป่ายังคงเป็นแนวทางการจัดการที่แยก “คน” ออกจาก “ป่า” นั่นเอง มติที่สาม การบวชป่า ถือเป็นการเปิดทางที่ให้ชาวบ้านมีโอกาสใช้การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านด้วยการบวชใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและนักพัฒนาเอกชน เป็นพื้นฐานทางอำนาจในการต่อรอง กดดันเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ควบคู่ไปกับการสร้างอัตลักษณ์ เห็นได้จากกรณีของชาวบ้านบ้านชุมห้วยใน ซึ่งหลังจากประกอบพิธีกรรมชาวบ้านได้ร่วมกับนักพัฒนาเอกชนและชาวบ้านที่เป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือที่เข้ามาร่วมพิธีกรรม เข้าเจรจา กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้และเจ้าหน้าที่หน่วยต้นน้ำ โดยขออ่อนปานให้ชาวบ้านสามารถทำไร่หมุนเวียนได้ตามปกติ และขอให้เจ้าหน้าที่หน่วยต้นน้ำยุติการปลูกยุคคลิปตัสและกระถิน ณ รงค์ทั้งพื้นที่ไร่รวมทั้งไร่เหล่าของชาวบ้าน³¹ เป็นต้น

อนึ่ง นอกจากการก่อตั้งป่าชุมชน การบวชป่า ยังปรากฏให้เห็นว่าชาวบ้านในอีกหลายพื้นที่ยังอาศัยกิจกรรมอื่น ๆ ค่อยเสริมสร้างอัตลักษณ์ความเป็น “ชาวบ้านผู้อนุรักษ์” เพื่อแก้ไขปัญหาความชัดแย้งกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ เช่น การทำแนวกันไฟ การเข้าร่วมกิจกรรมดับไฟป่า ฯลฯ³² เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ภายใต้ปัญหาความชัดแย้งในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร อันเนื่องมาจาก การแย่งชิงทรัพยากรของภาครัฐ ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการก่อรุขของความเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้าน ในระดับเหนือหมู่บ้านและภัยในชุมชนควบคู่ไปพร้อมกัน

การเคลื่อนไหวทางการเมืองเหนือหมู่บ้าน ดำเนินไปในลักษณะของการปรับใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ องค์กรพันธมิตร เป็นพื้นฐานของการสร้างอำนาจในการปรับเปลี่ยนสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐ ทั้งในส่วนของนโยบายรัฐและในด้านของกฎหมาย

พร้อมๆ กันนั้นเอง ชาวบ้านยังอาศัยการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับหมู่บ้าน โดยปรับใช้ระบบวัฒนธรรมความเชื่อ มาเป็นพื้นฐานในการสร้างอัตลักษณ์ เพื่อก่อให้เกิดความชอบธรรมและอำนาจในการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร รวมถึงดึงเอากลุ่มอำนาจพันธมิตรเข้าเป็นฐานกดดันต่อรองกับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ควบคู่ไปอย่างมีนัยสำคัญ

30 เรื่องเดียวกัน, หน้า 201 - 202

31 เรื่องเดียวกัน, หน้า 259

32 ดูการศึกษาของ อัจฉรา รักษ์ยุทธธรรม, “นิเวศวิทยาการเมืองของไฟป่าในประเทศไทย : กรณีศึกษาไฟป่าที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์”, 2543.

ด้วยเงื่อนไขของการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านข้างต้น แม้ว่าปัจจุบันจะยังไม่ประสบความสำเร็จในการช่วงชิงอำนาจจากการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรcheinสู่ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านที่สถาปนาขึ้น ก็เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดสภาวะ “การคานอำนาจ” ระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐในระดับหนึ่ง เช่น ยังไม่ปรากฏการอพยพชาวบ้านในเขตป่าอนุรักษ์นับตั้งแต่ พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ทั้งยังไม่ปรากฏให้เห็นการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนฉบับที่จะเป็นภัยต่อความมั่นคงทางการดำเนินชีพของชาวบ้านในเขตป่า และภาวะ “การคานอำนาจ” ซึ่งกันและกันนี้เอง ยังเป็นตัวกลางที่ทำให้พิสูจน์ได้ว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านมิได้เกิดขึ้นจากการยุยงส่งเสริมของนักพัฒนาเอกชน หากแต่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจที่จะเลือกใช้นักพัฒนาเอกชนเป็นฐานอำนาจ ภายใต้เงื่อนไขที่ชาวบ้านไม่สามารถแก้ไขปัญหาความชัดแย้งด้วยตัวของชาวบ้านเองได้ และเลือกที่จะไม่ใช้นักพัฒนาเอกชนในบริบทที่ปัญหามาตรฐานด้วยตัวของชาวบ้านเองได้ แต่ต้องการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการลดลงของจำนวนสมาชิกของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ จาก 107 ชุมชน ในช่วงปี พ.ศ. 2540 ลดเหลือเพียง 61 ชุมชน ในปี 2544 เป็นต้น

นอกจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านในชุมชนเขตป่าภาคเหนือตอนบน ผ่านการเข้าร่วมเคลื่อนไหวกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ จะไม่ได้เกิดขึ้นจากการยุยงส่งเสริมของนักพัฒนาเอกชนแล้ว อีกด้านหนึ่ง ยังชี้อ่อนค่า แตกต่างในมิติความหมายหรือเป้าหมายของการเคลื่อนไหวอยู่ภายใน เมื่อบริบทความชัดแย้งเริ่มเปลี่ยนไปสู่ความชัดแย้งทางอำนาจการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มชาวบ้านภายในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ

การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านกับการแก้ไขปัญหาความชัดแย้งภายใต้ชุมชน

นับตั้งแต่ชุมชนต้องเผชิญแรงกระทบจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและแรงกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของภาครัฐ ได้ยังผลให้เกิดการแบ่งชิงอำนาจการใช้และการเข้าถึงพื้นที่โดย “กลุ่มชาวนาราย” จนนำมาสู่ความชัดแย้งภายในชุมชนอย่างรุนแรง

ภาวะความชัดแย้งทางอำนาจข้างต้น ได้ก่อให้เกิด

ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาในกลุ่มของชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบอย่างเป็นลำดับขั้น นับตั้งแต่การพูดคุย เจรจา ต่อรอง จนกระหึ่มถึงการตีแย้งความชอบธรรมระหว่างแนวคิด “สิทธิหน้าหมู่” กับ “สิทธิความเป็นเจ้าของ” ระหว่างกลุ่มผู้ถูกแบ่งชิงและกลุ่มผู้แบ่งชิงอย่างเข้มข้น³³ แต่กระบวนการยึดถือหลักการลิทธิ์ที่เป็นคู่ตรงข้าม จึงทำให้ปัญหาความชัดแย้งภายในความสามารถทางกฎหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเงื่อนไขที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความชัดแย้ง วิธีชีวิตที่ต้องอาศัยพื้นที่ไว้เพื่อดำรงชีพ ขณะเดียวกัน การแบ่งชิงพื้นที่ไว้ของ “กลุ่มชาวนาราย” ยังเกี่ยวโยงกับความชอบธรรมทางอำนาจของภาครัฐ จึงกลายเป็นตัวกลางสำคัญที่ก่อให้เกิดการรวมตัวเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านของกลุ่มชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการแบ่งชิงทรัพยากรของ “กลุ่มชาวนาราย” ด้วยการเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตร เพื่อใช้กลุ่มดังกล่าวเป็นพลังในการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากร ทั้งในระดับเหนือหมู่บ้านและระดับหมู่บ้านอย่างสืบเนื่อง³⁴

ในส่วนของการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับเหนือหมู่บ้าน กลุ่มชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการแบ่งชิงอำนาจเหนือพื้นที่ไว้ของ “กลุ่มชาวนาราย” ได้ใช้ยุทธวิธีเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการเดินขบวน ชุมนุมประท้วงกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตร ซึ่งเมื่อพิจารณาอย่างพิวฒแล้วจะพบว่า รูปแบบการเคลื่อนไหวความแตกต่างไม่มีความแตกต่างไปจากการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหากับภาครัฐ แต่เมื่อวิเคราะห์ในระดับลึก เนื่องจากคู่ความชัดแย้งได้เปลี่ยนไปดังนั้นความหมายของการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านจึงเปลี่ยนแปลงตามไปอย่างเด่นชัด

ยกตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมเคลื่อนไหวชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องพระราชบัญญัติป่าชุมชนกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตร ณ ศาลอาญาแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2538 (ดูเบรี่ยນเทียนกันในส่วนของการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหากับภาครัฐ) ของ “กลุ่มชาวนากลาง” และ “กลุ่มชาวนาชน” บ้านริมดอยซึ่งช่วงเวลาดังกล่าว “กลุ่มชาวนากลาง” และ “กลุ่มชาวนาชน” ต้องเผชิญปัญหาการแบ่งชิงพื้นที่ไว้จาก “กลุ่มชาวนาราย”

33 ดูรูปแบบการแบ่งชิงทางความคิดได้ใน วิเชิด ทวีกุล หน้า 150 - 152 และ 162 - 164

34 การรวมตัวของชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการแบ่งชิงทรัพยากรของ “กลุ่มชาวนาราย” อาจมีทั้งการรวมตัวเฉพาะชนชั้นเดียวกัน หรือข้างชนชั้นขึ้นอยู่กับบริบทภายในของแต่ละชุมชน ดูเบรี่ยนเทียนได้ใน วิเชิด ทวีกุล, ข้างแล้ว.

การเข้าร่วมเดินขบวน ชุมนุมประท้วง จึงมิได้ถูกใช้ในความหมายที่เป็นปฏิบัติการการเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชุมชนกับรัฐ หากแต่เป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในความหมายที่ใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ นักพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ เป็นตัวกลางในการสร้างอำนาจหรือเป็นข้อต่อทางอำนาจในการเรียกร้องให้ภาครัฐหยุดยื่นอำนาจผ่านพระราชนูญติป้าชุมชน เพื่อให้อำนาจรัฐเป็นฐานในการสร้างความเป็นธรรมและเท่าเทียมทางอำนาจในมิติการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามนัยของพระราชนูญติป้าชุมชน ที่มิให้ผู้ใดมีลิทธิ์ถือครองพื้นที่หน้าหมู่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ หรือในกรณีของบ้านชุมน้ำที่ใน ชึ้ง “กลุ่มชาวนากลาง” ประสบปัญหาการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปสู่พื้นที่สวนเพื่ออ้างอำนาจ ถือครองของ “กลุ่มชาวนาราย” จากนโยบายการพิสูจน์ลิทธิ์ ก็ได้อาศัยการเข้าร่วมเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้ภาครัฐเร่งออกพระราชบัญญัติป้าชุมชนและพิสูจน์ลิทธิ์ใหม่ อันจะนำมาสู่การก่อตั้งคณะกรรมการป้าชุมชนอย่างเป็นทางการ เพื่อคุ้มครองความคุ้มให้การพิสูจน์ลิทธิ์ดำเนินไปเฉพาะพื้นที่นา และที่อยู่อาศัย พร้อมทั้งออกกฎหมายป้าชุมชนหงหาม การปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปสู่พื้นที่สวน โดยอาศัยอำนาจรัฐที่ให้การรับรองอำนาจของคณะกรรมการป้าชุมชนผ่านพระราชนูญติป้าชุมชน (ฉบับ 50,000 รายชื่อ) มาเป็นพื้นฐานในการสร้างความชอบธรรมให้แก่การออกกฎหมายเป็นดังกล่าวควบคู่ไปพร้อมกัน³⁵

ภายใต้ตระรักษาระการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านข้างต้น กล่าวได้อีกนัยหนึ่งคือ บนพื้นฐานความขัดแย้ง จากกระแสการแย่งชิงทรัพยากร่วยในชุมชน การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านผ่านการซัมมุนประท้วงร่วมกับเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตรมิได้ดำเนินไปในลักษณะของการเรียกร้องให้เกิดการปรับเปลี่ยนสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐอย่างที่เคยเกิดขึ้น หากแต่เป็นการเคลื่อนไหวในความหมายที่อาศัยเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตร เป็นพื้นฐานทางอำนาจหรือข้อต่อในการดึงเอาอำนาจรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ

พร้อมๆ กันนั้นเองด้วยเงื่อนไขที่การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านมุ่งจะตอบสนองต่อปัจจัยทางความขัดแย้งภายในชุมชน กระบวนการการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านในระดับหมู่บ้านจึงแปรเปลี่ยนความหมาย

ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างชั้นชั้น

ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมการนwashป้าชุมชนของบ้านริมดอย ซึ่งต้านหนึ่งจากช่วยยกระดับความเป็น “ชาวบ้านผู้อนุรักษ์” ในสายตาของภาครัฐ แต่อีกด้านหนึ่ง ในช่วงเวลาดังกล่าวชุมชนกำลังเผชิญปัญหาการเรียกร้องเอกสารลิทธิ์ใหม่ พื้นที่ป้าอนุรักษ์ของ “กลุ่มชาวนาราย” การนwashป้าชุมชน จึงช้อนนัยของการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้านของผู้ได้รับผลกระทบจากการแย่งชิงทรัพยากรเพื่อใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ เป็นฐานอำนาจกดดัน ต่อรอง พร้อมกับอาศัยโครงการนwashป้าเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรตามกฎระเบียบ ของชุมชนอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ในส่วนของการใช้เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือเป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจกดดัน “กลุ่มชาวนาราย” ดำเนินไปในลักษณะของการร่วมเข้ากับคณะกรรมการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือเดินสำรวจพื้นที่ป้าอนุรักษ์ของชุมชน เพื่อแสดงให้ “กลุ่มชาวนาราย” เห็นถึงพื้นที่นิทรรฐานอำนาจที่จะเข้ามาให้การรับรองให้พื้นที่ป้าอนุรักษ์เปลี่ยนความหมายจากพื้นที่ที่อยู่ในลิทธิการใช้ของ “กลุ่มชาวนาราย” กล้ายเป็นพื้นที่ซึ่งชุมชนร่วมกำหนดอำนาจ การใช้และการเข้าถึง จนกระทั่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในพื้นที่ป้าชุมชนที่จะได้รับการนwashภายใต้โครงการนwashของเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ จากทั้งหมด 156 หมู่บ้าน

ในส่วนของการอาศัยโครงการนwashป้าเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้และการเข้าถึงตามกฎระเบียบของชุมชน ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดผ่านชั้นตอนการประกอบพิธีกรรมนwashป้าชุมชนที่มีผู้เข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับสูง ย่อมหมายความว่าชาวบ้านได้อาศัยพิธีกรรมนwashเป็นเครื่องมือในการดึงเอาอำนาจรัฐให้เข้ามารองรับความชอบธรรมของกฎระเบียบป้าชุมชนที่ห่วงห้ามการตัดพื้นดินไม่และการเข้าทำประโยชน์ในเชิงการผลิต ขณะเดียวกัน การที่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาให้การรับรองว่าพื้นที่ป้าชุมชนที่จะได้รับการนwashเป็นพื้นที่ป้าอนุรักษ์ ทำให้การออกเอกสารลิทธิ์ของ “กลุ่มชาวนาราย” ย่อมได้รับการกีดกันทางอำนาจจากเจ้าหน้าที่รัฐในระดับหนึ่งด้วย

พร้อมๆ กันนั้นเองการประกอบพิธีกรรมนwashป้า เป็นพิธีกรรมที่มีการผสมผสานอำนาจความเชื่อทั้งทางด้านศาสนาและจริยธรรม การนำจีวรพระเข้ามายัดลุมต้นไม้ในเขตป้าอนุรักษ์ จึงเป็นการปรับใช้พิธีกรรมการนwashป้าเป็นอำนาจทางสัญลักษณ์ว่าพื้นที่ป้าทั้งหมดได้รับการ “บัวช” เป็น

35 เรื่องเดียวกัน, หน้า 211 - 216 และ 263 - 271

อาณาบริเวณศักดิ์สิทธิ์ และยังเป็นการตอกย้ำทางความเชื่อ และการนิยมความหมายที่ถือว่าป่าเป็นพื้นที่ที่มีลิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิงสถิตอยู่ ซึ่งจะสร้างความยำเกรงและก่อให้เกิดการใช้อ้าง เคราะพ พร้อมกับสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้และการ เข้าถึงพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎระเบียบที่ชุมชนกำหนดขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับจักรวาลวิทยาของการเคราะพนำเจ้า ลิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น การเข้าไปตัดฟันต้นไม้หรือผ่ากลางในพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ของ “กลุ่มชาวนาราย” เท่ากับเป็นลิ่งที่ไร้ความ ชอบธรรม เพราะขัดกับหลักการความเชื่อถักล้าวอย่างชัดเจน เป็นพ้น³⁶

กล่าวโดยสรุป การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบ ชาวบ้านผ่านการเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองกับเครือข่าย กลุ่มเกษตรกรภาคเหนือและองค์กรพันธมิตร อาจกล่าวได้ว่า ท่ามกลางปัญหาความชัดแย้งจากกระแสการแย่งชิงทรัพยากร ภายในชุมชนได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างชันชื่น ทั้งมิติโครงสร้างและความหมายของการเคลื่อนไหว กล่าวคือ ในส่วนของโครงสร้างนั้น เป็นการรวมตัวเฉพาะกลุ่มนั้น ที่ได้รับผลกระทบจากการแย่งชิงทรัพยากรอกรมา เคลื่อนไหวทางการเมืองแบบชาวบ้าน ผ่านการใช้เครือข่าย กลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ นักพัฒนาเอกชน และนักวิชาการ เป็นพื้นฐานทางอำนาจในการกดดัน ต่อรองกับกลุ่มชาวบ้าน ผู้แย่งชิงทรัพยากร ขณะเดียวกันยังอาศัยเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร ภาคเหนือ นักพัฒนาเอกชนและนักวิชาการ เป็นข้อต่อในการ ดึงเอาอำนาจจารัสเข้ามาแก้ไขปัญหาความชัดแย้งภายในชุมชน พร้อมกับปรับใช้วัฒนธรรม จาริตประเพณีดั้งเดิม เป็นพื้นฐาน ในการสร้างความชอบธรรมและโอกาสในการใช้และการเข้าถึง ทรัพยากรที่เท่าเทียมอย่างมีนัยสำคัญ

5. บทสรุป ข้อสังเกตบางประการ

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านในเครือข่าย กลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ เป็นปรากฏการณ์ที่เริ่มโยงอย่าง ชันชื่นกับความเปลี่ยนแปลงในมิติการใช้และการเข้าถึง ทรัพยากรภายในชุมชน ขณะเดียวกันยังเป็นการเคลื่อนไหว ทางการเมืองที่มีพลวัตของความชัดแย้ง และเป็นการเคลื่อนไหว ทางการเมืองที่ชาวบ้านเป็น “ผู้กำหนด” แนวทางการเคลื่อนไหว รวมถึง “ความหมาย” ของการเคลื่อนไหวทางการเมือง ตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่และปัญหาความชัดแย้งที่ก่อตัวขึ้น

เมื่อพิจารณาข้อสังเกตนี้ การเมืองภาคประชาชน จึงเป็นปรากฏการณ์ที่ละเอียดอ่อน ไม่สามารถอธิบายได้ด้วย แนวคิดการเคลื่อนไหวต่อสู้ที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมของ

นักพัฒนาเอกชน ตามกรอบคิด “ทฤษฎีเมืองที่สาม” ของรัฐ เนื่องจากเป็นแนวทางการอธิบายที่ไร้น้ำหนักและไม่สมเหตุ สมผล เพราะเมื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์การเคลื่อนไหว ทางการเมืองแบบชาวบ้านที่เกิดขึ้นในชุมชนภาคเหนือตอนบน กับคำเป็นไปในลักษณะตรงกันข้ามคือ ชาวบ้านเป็นผู้เลือก ใช้นักพัฒนาเอกชนเป็นฐานอำนาจในการแก้ไขปัญหา ความชัดแย้ง ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหา ความชัดแย้งด้วยตัวของชาวบ้านเองได้ และเลือกที่จะไม่ใช้นักพัฒนาเอกชนในบริบทที่ปัญหาความชัดแย้งได้รับการแก้ไข ในระดับเป็นที่ไม่พอใจ

พร้อมๆ กันนั้นเอง การอธิบายการเคลื่อนไหว ทางการเมืองของชาวบ้าน ด้วยแนวคิดของการเคลื่อนไหว เพื่อตอบโต้กับกระแสการแย่งชิงทรัพยากรของรัฐ ก็ไม่ใช่สูตร สำเร็จที่จะนำมาเป็นกรอบคิดในศึกษาการเมืองภาคประชาชน อย่างเหมารวมได้ทั้งหมด เนื่องจากการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของชาวบ้านในบริบทที่ชุมชนต้องเผชิญกับกระแสการแย่งชิง ทรัพยากรระหว่างกลุ่มชาวบ้านภายในชุมชน การเคลื่อนไหว ทางการเมือง เช่น การเดินขบวน ชุมนุมประท้วง หรือ การเรียกร้องกฎหมายป่าชุมชน กลับถูกใช้ในความหมาย ของการเคลื่อนไหวเพื่อตอบโต้กระแสการแย่งชิงทรัพยากร ระหว่างกลุ่มชาวบ้านภายในชุมชนเป็นหลัก และยังเป็นการ เคลื่อนไหวที่พยายามดึงเอาอำนาจจารัสเข้ามาแก้ไขปัญหาความ ชัดแย้งภายในชุมชนไปพร้อมกัน

ด้วยเหตุนี้ การที่จะเข้าใจการเคลื่อนไหวทางการ เมืองของชาวบ้านซึ่งมีความ слับซับช้อนอยู่เบื้องลึก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาบริบทและลักษณะเฉพาะ ของความชัดแย้งที่ก่อตัวขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ และการจะเข้าใจ บริบทของความชัดแย้งที่ก่อตัวขึ้นภายในชุมชนได้ ก็จำเป็น ต้องมองลึกลงไปในรายละเอียดของความเปลี่ยนแปลงในมิติ การใช้และการเข้าถึงทรัพยากร อันเนื่องมาจากแรงกระทบ ของปัจจัยต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งแนวทางการศึกษา การเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านตามนัยดังกล่าวนี้ นอกจากจะทำให้เราเห็นถึงความ слับซับช้อนของการ เคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านแล้ว ยังจะนำไปสู่ความ การอธิบายการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวบ้านที่รอบด้าน และลึกซึ้งต่อไป อย่างมีนัยสำคัญ

บรรณานุกรม

- กานกศักดิ์ แก้วเทพ. (2530). เศรษฐศาสตร์การเมือง ว่าด้วยชานาการร่วมสมัย : บทวิเคราะห์สภาพัฒนาชานาชาติaireแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โภสิต ปันเปี่ยมรัชฎ์. (2533). ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เจงภา โซติกิจภิวัทย์. (2542). “การจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาการจัดการไร่หมุนเวียนของชาวปาเกะยะญในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชานันท์ คำทอง. (2537). “กระบวนการสูญเสียความสามารถในการควบคุมและจัดการทรัพยากรของเกษตรกร ในเขตป่า : กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอพาร. (2542). วิถีกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่น. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- ประภาส ปันตอบแต่ง. (2541). การเมืองบนท้องถนน 99 วันสมัชชาคนจน และประวัติศาสตร์การเดินหนานชุมชนประท้วง ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายและการจัดการสังคม มหาวิทยาลัยเกริก.
- พรใจ เติมวารี. (2534). “การเปลี่ยนแปลงความมั่นคงในการถือครองที่ดินในประวัติศาสตร์ของสังคมชนบทภาคเหนือ: กรณีศึกษาหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยศ สันตสมบัติ. (2546). “พลวัตและความยืดหยุ่นของสังคมชานนา : เศรษฐกิจชุมชนภาคเหนือและการปรับกระบวนการทัศน์ว่าด้วยชุมชนในประเทศไทยที่สาม.” เชียงใหม่ : วิทยินดีไซน์.
- วิเชิด ทวีกุล. (2548). “พลวัตการเมืองภาคประชาชน : การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ พ.ศ. 2530 - 2547.” เชียงใหม่: มูลนิธิชุมชนไทย.
- ศยามล ไกรสูรวงศ์ และคณะ. (2545). “uhnการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือเพื่อพิทักษ์ลิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและช่องทางทางชาติพันธุ์.” เชียงใหม่: ตรัสวิน.
- ศรีศักร วัลลีโภดม และเอกวิทย์ ณ ถลาง (บก.). (2544). พัฒนาการทางสังคม - วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ออมรินทร์.
- เสน่ห์ จำริก และยศ สันตสมบัติ (บก.). (2536). ป่าชุมชนในประเทศไทย : แนวทางการพัฒนา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อรรถจักร์ สัญญาณรักษ์. (2542). ปัญหาของการศึกษาประวัติศาสตร์ล้านนา. เชียงใหม่ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉรา รักยุทธิธรรม. (2543). “นิเวศน์วิทยาการเมืองของไฟป่าในประเทศไทย : กรณีศึกษาไฟป่าที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์.” วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับลิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อานันท์ กัญจนพันธุ์. (2544). มิติชุมชน : วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วยสิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อานันท์ กัญจนพันธุ์ และมิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด. (2538). วิัฒนาการของกรุงศรีอยุธยาที่ดินทำกินในเขตป่า : กรณีศึกษาภาคเหนือตอนบน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- Ingram, James C. (1971). *Economic Change in Thailand 1850 - 1970*. California : Stanford University Press.

รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

วิเคราะห์ปัจจัยเอื้อและปัจจัยอุปสรรคต่อการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย ที่เรียนรายวิชาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

Supportive and Obstructive Factors on Creative Thinking of the Thai - majored Students in Thai Creative Thinking Course

บรรพ พม่า

ศย.ม. การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเอื้อและปัจจัยอุปสรรคต่อการคิดสร้างสรรค์ ทางภาษาไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ที่เรียนรายวิชาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย สาเหตุที่วิจัยเชิงปฏิบัติการนี้เพื่อการดูแลให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานเขียนจริง อันเป็นผลงานตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรายวิชา THAI 302 ความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษาไทยนอกจากนี้แบบฝึกกิจกรรมยังเป็นตัวเร้าให้นักเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้นนับเป็นการฝึกให้คิดอย่างมีรูปแบบในเชิงการเขียน สร้างสรรค์ทางภาษาไทย ความคิดสร้างสรรค์คือความสามารถแสดงออกได้ทางการพูด ดังนั้นจึงได้จัดกิจกรรมเพื่อฝึกกระบวนการคิด สร้างสรรค์ทางการพูด อีก 2 กิจกรรม คือ การพูดแบบอุปมาณ์ และการพูดเสนอผลงานการเขียน หัวข้อ “คนสร้างสรรค์ กับงานสร้างศิลป์” โดยใช้ตัวชี้วัดกำหนดเกณฑ์ที่ผ่านไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 การกำหนดเกณฑ์นี้ก็ เพราะความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นเรื่องค่อนข้างต้องใช้ความคิดจินตนาการ ประสบการณ์ และอาจต้องอาศัยเวลาในการคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มุ่งไปที่ กระบวนการคิด คือ จัดเบื้องแบบฝึกกิจกรรม ให้ลงมือกระทำจริง คือ นักศึกษาสามารถเสนอผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ตาม จุดมุ่งหมายของรายวิชา

มูลเหตุของการทำวิจัยเรื่องนี้ มาจากในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้สอนรายวิชา THAI 302 ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ให้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 กลุ่มเรียน มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนทั้งหมด 25 คน หลังจากจัดกิจกรรมได้ 2 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยฝึกให้นักศึกษาได้ฝึกใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ คือคิดสร้างค้าใหม่ และแต่งเรื่องสร้างสรรค์ตามจินตนาการ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่ใช้ ได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่นความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดล้อ พบว่านักศึกษา ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพราะการสร้างคำใหม่นั้นส่วนใหญ่ยังเป็นถ้อยคำและข้อความที่เคยผ่านสือต่างๆ มาแล้ว ไม่ค่อยมีคำที่คิดขึ้นจากการกระบวนการคิด เพราะในการตอบมักจะมีมุมมองเพียงมิติเดียว และในการฝึกกิจกรรมแต่ละครั้งนักศึกษาจะใช้เวลาคิดนานกว่าที่กำหนด แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังขาดการใช้ทักษะสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์คำเพื่อเขียนเชิงสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ผู้วิจัยจึงได้พยายามหาทางแก้ปัญหาโดยวิเคราะห์ว่ามีปัจจัยอะไรที่เป็นปัจจัยเอื้อและปัจจัยอุปสรรคต่อการเรียนรายวิชา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้นำทฤษฎีความคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักวิชาการหลายท่าน อาทิ โทแรนซ์ (Torrance, 1962) ออสบอร์น (Osborn, 1957) เมลัน (Mason, 196) ฟอร์ม (Fromm, 1963) เดอ โบโน (De Bono, 1982) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม และที่สำคัญได้นำลักษณะการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นแบบแผนในการคิดของ ทีศนา แซมมณี และคณะ (2540 : 53-59) ที่ได้เสนออักษณะการคิดที่ควรพัฒนาให้กับเด็กไทยไว้ 9 ลักษณะ ได้แก่ (1) การคิดคล่อง (2) การคิดหลากหลาย (3) การคิด ละเอียด (4) การคิดชัดเจน (5) การคิดอย่างมีเหตุผล (6) การคิดถูกทาง (7) การคิดกว้าง (8) การคิดลึกซึ้ง และ (9) การคิดไกล โดยนำมาปรับใช้ในการสร้างแบบฝึกเพื่อจัดกิจกรรมฝึกกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

การดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง ผู้วิจัยนำปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ที่พบว่าช่วง 2 สัปดาห์แรก ผู้เรียนมีปัญหาด้านการคิดคำใหม่ ด้านการสร้างคำใหม่ และด้านการใช้คำในการเรียนเรียงงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามกระบวนการ คิดสร้างสรรค์ มาคิดหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือนักศึกษา

ขั้นที่สอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา ด้านประสบการณ์เรียนภาษาไทยเพื่อนำมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหาตามกระบวนการวิจัย

ขั้นที่สาม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์และทฤษฎีการพูดเชิงสร้างสรรค์มาสร้างแบบฝึกเพื่อฝึกนักศึกษาให้มี กระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยตนเอง

ขั้นที่สี่ นักศึกษาจัดนิทรรศการแสดงผลงานชิ้นเอกอันแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ขั้นที่ห้า ผู้วิจัยรวมข้อมูลในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักศึกษาลักษณะสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูลการวิจัย และรายงานผลการวิจัยเชิงพรรณนา

กิจกรรมที่ใช้ฝึกทักษะการคิด

แบบฝึกกิจกรรมการคิด อันเป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาลงมือกระทำ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาทั้งหมด 10 กิจกรรม แบ่งเป็น กิจกรรมการเขียน 8 กิจกรรม การพูด 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมคิดวิเคราะห์จากเกมที่กำหนด

กิจกรรมที่ 1 นี้ ผู้วิจัยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เป็นลักษณะเกม คือ เกมคิดวิเคราะห์ โดยกำหนดให้มีภาพ ล้วนดอกไม้มีพื้นที่ 4 แปลง นักศึกษาจะต้องปรับปรุงพื้นที่ปลูกดอกไม้ในสวน ซึ่งสวนหนึ่งแปลงสามารถปลูกต้นไม้ได้ 1 ต้น เท่านั้น และในจำนวนสวน 3 แปลง จะต้องมีพื้นที่ว่างสำหรับเลี้ยงสัตว์หรือทำแหล่งน้ำ 1 แปลง โดยพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลง ต้องมีลักษณะคล้ายรูปตัว L) กำหนดเวลาในการฝึกกิจกรรมไม่เกิน 10 นาที พบร่วยว่า ร้อยละ 88 ของนักศึกษา กลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมฝึกคิดคล่อง-thinking

กิจกรรมที่ 2 นี้ ผู้วิจัยใช้แบบฝึกคิดคล่อง-thinking ของคำที่กำหนดให้ได้มากที่สุด เช่น คำว่า ตา, ใบ, น้ำ มีความหมายถึงอะไรบ้าง เป็นการฝึกทักษะการคิดให้หลากหลายในเวลาที่จำกัดไม่เกิน 10 นาที พบร่วยว่าร้อยละ 64 ของนักศึกษา กลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมฝึกคิดยืดหยุ่น

กิจกรรมที่ 3 นี้ ผู้วิจัยใช้แบบฝึกการคิดยืดหยุ่นเพื่อฝึกความสามารถความคิดเชิงสร้างสรรค์แบบยืดหยุ่น เช่น ห่วย หมายถึงอะไรได้บ้าง สามารถนำไปเปลี่ยนรูปเป็นของใช้แล้วอื่นๆ อะไรบ้าง โดยกำหนดเวลาในการฝึกกิจกรรม ไม่เกิน 10 นาที พบร่วยว่า ร้อยละ 92 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมฝึกคิดสร้างสรรค์สังเกตภาพ และจำแนกลักษณะภาพ

กิจกรรมที่ 4 นี้ ผู้วิจัยใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์เพื่อให้นักศึกษาสังเกตภาพที่กำหนด และจำแนกประเภทของภาพ โดยอาศัยคุณสมบัติของวัตถุ กำหนดเวลาทำการไม่เกิน 5 นาที พบร่วยว่า ร้อยละ 88 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมฝึกคิดรีเมิ่ม (คิดคำ สร้างคำใหม่ แต่งเรื่องตามจินตนาการ)

กิจกรรมที่ 5 นี้ ผู้วิจัยใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์เพื่อให้นักศึกษาฝึกคิดรีเมิ่มในการคิดคำใหม่ สร้างคำใหม่ และนำคำที่คิดแต่งเรื่องตามจินตนาการได้ คือ ให้เขียนคำที่ชอบให้ได้มากข้อที่สุด และเขียนคำที่ตรงกันข้ามกับคำที่ชอบ จากนั้นให้สร้างสรรค์คำใหม่โดยต้องผสมคำทั้งสองคำเป็นคำใหม่ และเลือกคำที่สร้างใหม่ไปแต่งเรื่อง ตามจินตนาการ พบร่วยว่า ร้อยละ 84 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมฝึกคิดและอภิปราย แก้ปัญหาจากโจทย์ที่กำหนด

กิจกรรมที่ 6 นี้ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้ร่วมกันฝึกคิดและอภิปราย แก้ปัญหาโจทย์ปัญหาที่กำหนดโดยอาศัยเหตุผลประกอบ กำหนดเวลาในการฝึกกิจกรรม 20 นาที พนว่า ร้อยละ 92 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับดี

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมฝึกคิดแก้ปัญหา

กิจกรรมที่ 7 นี้ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้ร่วมกันคิดแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนด เช่น หากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติทำให้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโอล ปัญหาวิกฤตทางสังคม นักศึกษาจะแก้ปัญหาอย่างไรให้สมเหตุสมผล โดยกำหนดเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที พนว่า ร้อยละ 100 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมสร้างผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 8 นี้ ผู้วิจัยกำหนดให้นักศึกษาสร้างผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบที่ตนเองถนัดคนละ 1 ชิ้นงาน ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ ตกแต่งชิ้นงานให้สวยงาม ดำเนินการตามขั้นตอนการเขียน คือ การวางแผนเรื่อง การหาข้อมูล การลงมือเขียน การประเมิน และปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานให้สมบูรณ์ พนว่า ร้อยละ 84 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมการฝึกพูดสร้างสรรค์แบบอุปมา

กิจกรรมที่ 9 นี้ ผู้วิจัยกำหนดให้นักศึกษาศึกษาเขียนร่างบทพูดเชิงอุปมา ก่อน จากนั้นจึงนำเสนอด้วยการพูด การพูดอุปมา เป็นการพูดแบบใหม่ที่นักศึกษายังไม่เคยได้รับการฝึกพูดมาก่อน ผู้พูดจะต้องกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้าว่าจะพูดถึงอะไร เช่น ถ้าจะพูดถึง “ช้าง” ผู้พูดต้องไม่เอ่ยคำว่าช้างแม้แต่คำเดียว ผู้พูดสามารถอธิบาย พรรณา รูปร่างลักษณะ คุณประโยชน์ ไทย การใช้งาน ช่าว ความเคลื่อนไหวของสิ่งที่พูดได้หมด เมื่อพูดจบแล้วผู้ฟังต้องสามารถตอบได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร ผู้พูดมีความคิดสร้างสรรค์มาก เรื่องราวในอุปมา ก็นำเสนอ ใจมากขึ้น ผู้ฟังก็ต้องคิดตามและฟังตลอดเพื่อจะบอกให้ได้ว่าสิ่งที่พูดคืออะไร ในการพูดอุปมา ตามกิจกรรมที่ 9 นี้ ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 10 คะแนน พนว่า ร้อยละ 80 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมการพูดเสนอผลงานสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 10 นี้ นักศึกษาต้องนำเสนอผลงานของตนเองทุกคน โดยแบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 5 คน เพื่อเสนอผลงานสร้างสรรค์ ในลักษณะแบนดالใจที่สร้างสรรค์ผลงานชิ้นเอกนี้ จุดมุ่งหมายของผลงาน คุณภาพของงาน อุปสรรคของการทำงาน และความคาดหวังในผลงานที่ตนเองนำเสนอ โดยจัดเสวนานี้ให้ชื่อ “คนสร้างสรรค์ กับงานสร้างศิลป์” ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนการนำเสนอเป็น 20 คะแนน พนว่า ร้อยละ 80 ของนักศึกษากลุ่มประชากร ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ ดี

วิธีการรวมข้อมูล

- ใช้แบบฝึกหัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย เพื่อฝึกนักศึกษาเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยเก็บข้อมูลตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดวิเคราะห์ และความคิดละเอียดลออ
- สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาขณะทำการนำเสนอ ว่ามีความสนใจและร่วมกิจกรรมอย่างไร
- นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นประเมินผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา โดยการประเมินการสร้างคำ การแต่งเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์รูปิกัด
- นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นประเมินผลการนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา โดยใช้เกณฑ์รูปิกัด
- แบ่งกลุ่มนักศึกษาตามความสามารถโดยประเมินจากผลคะแนนตามข้อ 3 และ 4 โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และนำข้อมูลมาสนับสนุนผลการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การพูดเชิงสร้างสรรค์ และจากการสนทนากลุ่มย่อย มาวิเคราะห์สังเคราะห์ว่าปัจจัยใดอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย และปัจจัยใดเป็นอุปสรรคต่อความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยที่เรียนรายวิชาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

หลังจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัจจัยอื้อ และปัจจัยอุปสรรคของความคิดเชิงสร้างสรรค์ทางภาษาไทย โดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามผลคะแนนเป็น 3 กลุ่มใหญ่ เพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนผลการวิจัย สรุปได้ว่า

ปัจจัยอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม คือ อาจารย์ผู้สอนมีส่วนกระตุ้นเร้าให้เกิดผลงานเพื่อเรียนร่วมกัน ร่วมคิดร่วม ให้กำลังใจซึ้งกันและกัน ผู้ปกครองสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียน ตัวของนักศึกษาเอง มีความสนใจ ชอบคิด และเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว กิจกรรมการฝึกและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมมีส่วนกระตุ้นและเสริมบทเรียน บรรยายการในการฝึกสนุกสนานเป็นกันเอง ส่งผลให้การคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นไปด้วยดี

ส่วนปัจจัยอุปสรรค พบว่า นักศึกษาจัดแบ่งเวลาในการเขียนผลงานไม่เหมาะสม จึงทำให้ผลงานยังไม่เป็นที่พึงพอใจ เนื่องจากต้องใช้เวลารังสรรค์ความกังวลในการคิดนับเป็นอุปสรรคในการสร้างผลงาน การขาดประสบการณ์ของนักศึกษา ก็เป็นอุปสรรค สถานที่พิจิกรรมมีส่วนสำคัญเนื่องจากอาการร้อน หากได้ปรับเปลี่ยนสถานที่ในการจัดกิจกรรมบ้างในบางครั้ง เช่น จัดกิจกรรมสนามหญ้า ได้ต้นไม้ หรือลานกิจกรรมบ้าง ก็จะทำให้นักศึกษามีกระบวนการคิดที่สร้างสรรค์มากกว่าเดิม และการเพิ่มสื่อทางเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นเร้าในการคิด

โดยภาพรวมการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ภายใต้ปัจจัยอื้อและปัจจัยอุปสรรคต่อการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยนั้น พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียน การกระตุ้นเร้าผู้เรียนด้วยกิจกรรม และการเสริมแรง การเสริมสร้างบรรยายศาสตร์แบบปฏิบัติกรรม รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษา สร้างสรรค์ผลงานนับเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์และสามารถสร้างผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างมีคุณภาพด้วยองค์ความรู้ของนักศึกษา

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). การคิดเชิงสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมีเดีย.
- ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์. (2546). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : ดำเนินสุชาการพิมพ์.
- พิศนา แรมมนี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาร มาลาภุ ณ อยุธยา. (2546). ความคิดสร้างสรรค์ : พรสรรค์ที่พัฒนาได้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ.
- พิสมัย จำพันธุ์. (2537). การเขียนสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : วิทยาลัยครุเชียงใหม่.
- ลัดดา ภู่เกียรติ, บรรณาธิการ. (2549). กลยุทธ์การสอนของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิช สุชารัตน์. (2547). ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สุวิทยานลัย.
- ทรงสุนีย์ เอื้อรัตนรักษा. (2536). “การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอแรนช์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาที พันธ์มณี. (2547). ฝึกคิดให้เป็น คิดให้สร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไอล์ฟ.

คุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างไทยในประเทศไทย

(Quality of Life of Thai Labour in Construction Industry in Singapore)

● ดร.ชนวิทย์ บุตรอุดม

ปร.ด. (ประชาราตนารถ)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสำราญ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาดับคุณภาพชีวิตของแรงงานย้ายถิ่นในประเทศไทย 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการย้ายถิ่น และปัจจัยสภาพแวดล้อม ในการทำงานของแรงงานย้ายถิ่นกับคุณภาพชีวิตของแรงงานที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน 3. เพื่อศึกษาทิศทางและระดับของความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในประเทศไทย ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกตสภาพที่แท้จริงในการทำงานของแรงงานไทยในประเทศไทย จำนวน 400 ราย และใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI Questionnaire) ทำการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของแรงงานใน 4 ข้อบ่งชี้ ได้แก่ ขอนเขตด้านสุขภาพกาย ขอนเขตด้านสุขภาพจิต ขอนเขตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และขอนเขตด้านสภาพแวดล้อม และใช้การวิเคราะห์ความตดดอยเชิงพหุด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอนในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยทั้งหมดเป็นเพศชาย เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมาย มีอายุเฉลี่ย 30.8 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สมรสแล้ว และมีรายได้โดยเฉลี่ย 15,898.75 บาทต่อเดือน ผลการประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ภาพรวมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลาง ภาพรวมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ในประเทศไทยในแต่ละด้านและในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยเหล่านั้น ได้แก่ ปัจจัยสถานภาพสมรส โดยการเป็นโสด ของแรงงานจะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมและคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ในขณะที่การแยกกันอยู่ ของแรงงานจะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยในเรื่องของรายได้ จะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายและคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม ส่วนการมีสมาชิกในการย้ายถิ่น จะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวม คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม โดยที่การมีหนี้ลินของแรงงานจะมีอิทธิพลในทางลบต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมและคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในประการสุดท้าย ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานซึ่ง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในทางบวก ต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานในภาพรวมและในทุกด้านของคุณภาพชีวิต ในขณะที่มีปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ในบางด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุที่มีอิทธิพลในทางลบเฉพาะคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรือปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลในทางลบต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของแรงงานเชิงทางผู้วิจัยวิเคราะห์เพียงเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมแล้ว จะไม่ปรากฏว่าปัจจัยทั้งสองประการนี้มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับปัจจัยการสมรส การแยกกันอยู่ และปัจจัยด้านรายได้ซึ่ง ไม่ปรากฏว่ามีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงาน ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ 1970 กระแสการย้ายถิ่นเข้าไปทำงานชั่วคราวในประเทศต่างๆ ของผู้อ้ายถิ่นจากประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงที่ธุรกิจอุตสาหกรรมน้ำมันกำลังเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ในช่วงปีค.ศ. 1973 ที่มีความต้องการแรงงานจำนวนมาก (U.N., 2003) สำหรับประเทศไทย การเข้ามีส่วนร่วมของแรงงานในประเทศผู้ผลิตน้ำมันเดิมโดยขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลเนื่องมาจากการเกิดสังคมร่วมในเวียดนาม (ค.ศ. 1964-1974) ตั้งนั้น ในช่วงทศวรรษที่ 1970 การส่งออกแรงงานของไทยจึงเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศและครัวเรือน โดยประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน ได้แก่ ชาติอา拉เบียคูเวต โอมาน กาตาร์ บาร์เรน และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (Asis, 2004) ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 1980 ประเทศไทย ปลายทางของแรงงานไทยได้เปลี่ยนไปจากประเทศผู้ส่งออกน้ำมันไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮ่องกงและไต้หวัน โดยแรงงานส่วนใหญ่เข้าสู่แรงงานในภาคการก่อสร้าง เกษตรกรรม และการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม (Wong, 2000) ทำให้ จากทศวรรษ 1990 แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานยังต่างประเทศที่มีจำนวน 86,800 คน เพิ่มขึ้นเป็น 193,000 คน ในช่วงปลายของทศวรรษ

แรงงานไทยเริ่มเดินทางเข้าไปทำงานยังสิงคโปร์ ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2521 และมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ จากปี พ.ศ. 2541 ที่มีจำนวนแรงงานเดินทางไปทำงานยังสิงคโปร์จำนวน 4,817 คน เพิ่มจำนวนเป็น 12,480 คน ในปี พ.ศ. 2546 และในปี พ.ศ. 2548 มีแรงงานไทยที่ทำงานในประเทศสิงคโปร์ประมาณ 53,077 คน ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับที่สองของจำนวนแรงงานไทยที่ขอนัญญาตเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศ โดยแรงงานไทยส่วนใหญ่ทำงานในสาขาก่อสร้างถึงร้อยละ 97 และอุตสาหกรรม การผลิตที่เกี่ยวเนื่องกับการก่อสร้าง เนื่องจากประเทศสิงคโปร์อนุญาตให้แรงงานไทยเข้าไปทำงานโดยได้รับใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ในภาคการก่อสร้างและอู่ต่อเรือเท่านั้น (กรรมการจัดหางาน, 2547)

การอพยพยายถิ่นของแรงงานไทยไปทำงานยังต่างประเทศทำให้แรงงานเหล่านี้ต้องเผชิญปัญหา โดยปัญหาของแรงงานไทยในสิงคโปร์ ส่วนใหญ่แล้วเป็นปัญหาต่อเนื่องที่เกิดจากภัยในประเทศ ได้แก่ การจัดส่งคนทำงานโดยไม่ผ่านชั้นตอนตามกฎหมาย การหลอกหลวง และการลักลอบเดินทางเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย นอกจากนี้แล้วปัญหาที่แรงงานไทยจะต้องเผชิญเมื่ออาศัยอยู่ในต่างประเทศคือปัญหาในการดำรงชีวิตในต่างถิ่น โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ในเรื่องของสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป สภาพการทำงานและความปลอดภัยในการทำงาน ภาวะสุขภาพอนามัย นอกจากนี้แล้ว ปัญหาด้านสุขภาพของแรงงานยังคงมีต่อเนื่อง โรคไอลดาย (Sudden death) ในหมู่คนงาน นอกจากปัญหาด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงชีวิตแล้วแรงงานส่วนใหญ่จำต้องยอมรับกับสภาพที่เป็นอยู่แห่งจีบัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการในการทำงาน คือตามดังนี้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างถือได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่ต้องโอกาสกรุ่นหนึ่งที่มีคุณภาพชีวิตและคุณภาพในการทำงาน ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งสมควรที่จะได้รับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานยายถิ่นในประเทศไทยสิงคโปร์
- เพื่อศึกษาในเรื่องปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการยายถิ่น และปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานยายถิ่นที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของแรงงาน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตในแต่ละด้าน
- เพื่อศึกษาทิศทางและระดับของความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในประเทศไทยสิงคโปร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการศึกษาในเรื่องของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยโดยเฉพาะแรงงานย้ายถิ่นไปทำงานยังต่างประเทศ
- เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลที่ศึกษาได้ไปประยุกต์ใช้สำหรับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบาย การกำหนดแผน โครงการ และมาตรการในการให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุน การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กับแรงงานไทยในต่างประเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง การมีชีวิตที่ดี (Good life) การมีชีวิตที่ดีมีความหมายเช่นเดียวกันกับการมีชีวิตที่มีคุณภาพสูง (Ventegodt, 2003) องค์กรอนามัยโลก (WHO) ได้ให้คำจำกัดความของคุณภาพชีวิต (Quality of Life: QOL) ใน การประชุมที่เจนีวา ในระหว่างปี 1919/1992 เพื่อหาตัวชี้วัดหรือเครื่องมือในการวัดคุณภาพชีวิต ให้ “คุณภาพชีวิต จะพิจารณาถึงแนวความคิดของบุคคลที่มีต่อชีวิตในบริบทของวัฒนธรรมและระบบของการให้คุณค่า โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมาย (goals) ความคาดหวัง (expectation) มาตรฐาน (standard) และความตระหนัก (concern) โดยแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต จะเกี่ยวข้องกับสุขภาพทางกายของบุคคล ภาวะทางสุขภาพจิตความเป็นอิสระความสัมพันธ์ทางสังคมความเชื่อส่วนบุคคล และสัมพันธ์ภาพกับสิ่งแวดล้อม” (Hagerty , M.R., et al. 2001) จากคำจำกัดความของคุณภาพชีวิตจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิต ที่แสดงถึงการประเมินในเชิงจิตวิสัย (subjective) ในบริบทของวัฒนธรรม สังคมและลิ้งแวดล้อม นั่นคือการวัดคุณภาพชีวิตไม่เพียงแต่พิจารณาถึงสภาวะทางสุขภาพกาย สุขภาพจิตความพึงพอใจในชีวิต ภาวะทางอารมณ์ หรือความเป็นอยู่ที่ดี แต่ยังต้องมีการพิจารณาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น คือ แนวคิดในการวัดคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด (perceive) ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับมุมมองต่างๆข้างต้น และความคาดหวังในชีวิตอีกด้วยในขณะที่ Shackman และคณะ (2005) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพชีวิตไม่ได้หมายถึงการกินดีอยู่ดีทางด้านวัตถุเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องประกอบไปด้วยการมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ความมีเกียรติศักดิ์ศรี การได้รับการยอมรับในสังคม ความรู้สึกว่าได้รับความรักจากบุคคลอื่น การปราศจากความกลัว และความวิตกกังวล เป็นต้น

การประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกถูกพัฒนาขึ้นมาจากการหน่วยงานขององค์กรอนามัยโลกใน 30 ประเทศ ทั่วโลก เพื่อทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตที่สามารถปรับใช้ได้กับทุกๆวัฒนธรรม (WHO, 1996) องค์กรอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ไว้ว่า เป็นแนวความคิดของบุคคลเกี่ยวกับชีวิตในบริบทของวัฒนธรรม ระบบสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ และความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานของบุคคล ซึ่งมีแนวความคิดหลากหลายในเรื่องของคุณภาพชีวิตที่สัมพันธ์กับสุขภาพกาย สุขภาพจิตความสัมพันธ์ในสังคม และความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ซึ่งองค์กรอนามัยโลกได้พัฒนาแบบสอบถามเพื่อใช้วัดระดับของคุณภาพชีวิตโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของคำจำกัดความดังกล่าว (Liang et.al., 2005; Ducinskiene et.al., 2003) จากหลักการสำคัญในการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลก ทำให้องค์กรอนามัยโลกได้พัฒนาแบบประเมินคุณภาพชีวิตที่ประกอบไปด้วย 4 ข้อมูล 24 ดัชน้ำ ดังตารางที่ 1

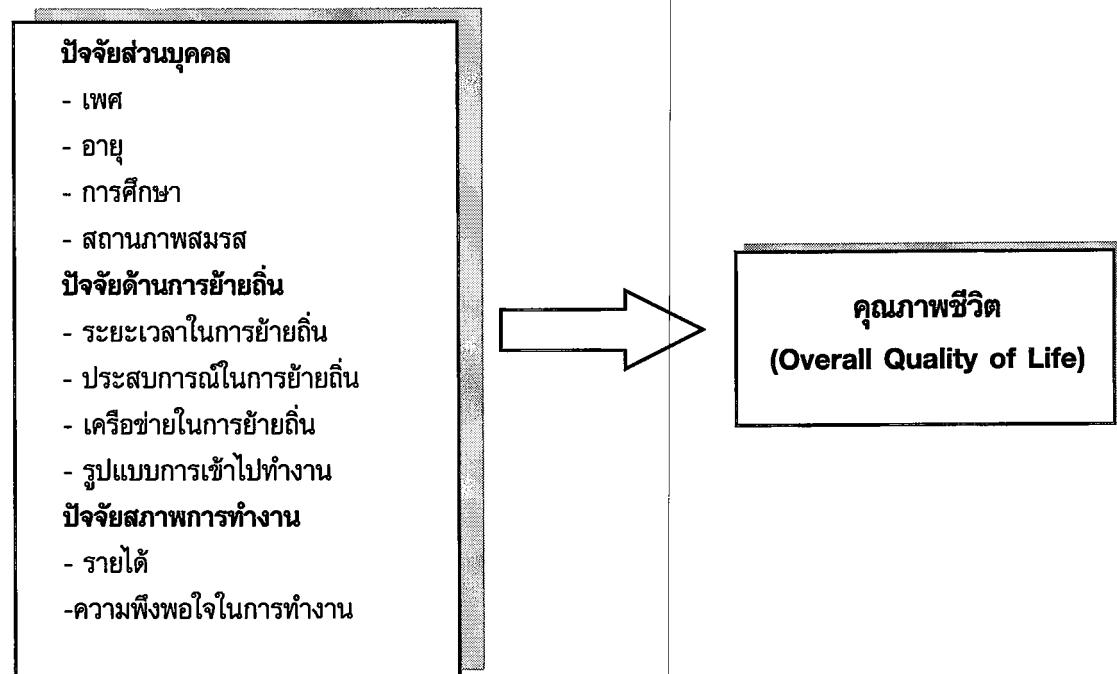
ตารางที่ 1 ข้อมูลของคุณภาพชีวิต (WHOQOL-BREF Domains)

ข้อมูลเขต (Domain)	มุมมอง (Facets incorporated within domains)
1. ด้านสุขภาพกาย (Physical Health)	<ol style="list-style-type: none">ความเจ็บปวดและความไม่สบาย (Pain and discomfort)การไม่ใช้ยาและการรักษา (Dependence on medicine or treatment)ความกระตือรือร้นและความเหนื่อย (Energy and fatigue)การเคลื่อนไหว (Mobility)การนอนและการพักผ่อน (Sleep and rest)กิจกรรมในชีวิตประจำวัน (Activities of daily living)ความสามารถในการทำงาน (Working capacity)

ขอบเขต (Domain)	มุมมอง (Facets incorporated within domains)
2. ด้านสุขภาพจิต (Psychological Domain)	1. ความรู้สึกทางบวก (Positive feeling) 2. ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา และความเชื่อส่วนบุคคล (Spirituality, religion and personal beliefs) 3. ความคิด การเรียนรู้ความจำ และสมารถ (Thinking, learning, memory and concentration) 4. รูปร่าง ลักษณะภายนอก (Body image and appearance) 5. ความพึงพอใจในตัวเอง (Self-satisfaction) 6. ความรู้สึกทางลบ (Negative feeling)
3. ด้านสังคม (Social Domain)	1. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (Personal relationship) 2. กิจกรรมทางเพศ (Sexual activity) 3. การสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน (Friends' support)
4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Domain)	1. ความมั่นคง ปลอดภัย ทางกายภาพ (Physical safety and security) 2. สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ (Physical environments) 3. การเงิน (Financial resources) 4. โอกาสที่จะได้รับข้อมูลและทักษะใหม่ๆ (Opportunities for new information and skills) 5. การได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนันหนนาการ (Participation and support of leisure activities) 6. สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย (Home environment) 7. บริการทางสุขภาพ (Health and social care: availability and quality) 8. การคมนาคม (Transportation)

ที่มา : องค์การอนามัยโลก (WHO, 1996)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของคุณภาพชีวิตข้างต้น ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างไทยในประเทศไทยในปัจจุบัน สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-sectional data) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกต และแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย จำนวน 53,077 คน (กรมการจัดหางาน, 2548)

3. กลุ่มตัวอย่าง

1) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวนจากสูตรของ Yamane (1973) ที่เหมาะสมกับประชากรจำนวนมาก ที่ค่าความคลาดเคลื่อนสมมูลน์ระหว่างค่าสถิติ P ที่เปลี่ยนออกจากการามิเตอร์ ในที่นี้กำหนดให้เท่ากัน ร้อยละ 5 การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2) การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกตัวอย่าง จากแรงงานย้ายถิ่นของไทย จำนวน 400 คน ที่อาศัยอยู่ ในประเทศไทย นึ่งด้วยเหตุผลด้านข้อจำกัดของการวิจัย (สุชาติ, 2544) โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (Preliminary Data Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติตัวแปรเดียวและการวิเคราะห์สถิติสองตัวแปรอย่างง่าย (Univariate and simple bivariate) โดยการใช้ค่าเฉลี่ยค่าความถี่ ร้อยละค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายคุณลักษณะของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของแรงงาน (Analyzing relationship of variables related to quality of life) โดยการใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีความลัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ของแรงงาน

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลการวิจัยพบว่า แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยทั้งหมดเป็นเพศชาย เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมาย มีอายุเฉลี่ย 30.80 ปี ส่วนใหญ่วัย 39.25 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 56.0 สมรสแล้ว มีรายได้โดยเฉลี่ย 15,898.75 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่วัย 96.75 มีภูมิลำเนาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 92.50 มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 87.30 มีประสบการณ์ในการย้ายถิ่นมาก่อน และกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เดินทางไปเข้าไปทำงานในประเทศไทยโดยวิธีการ Re-entry

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยในภาพรวม และแยกเป็นรายด้าน

ผลการประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย พบร้า โดยส่วนใหญ่แล้วแรงงานไทยร้อยละ 90.5 มีคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพกายในระดับปานกลาง และร้อยละ 9.5 มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายในระดับที่ไม่ดี การประเมินคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพจิตพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วร้อยละ 70.5 มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตในระดับปานกลาง ร้อยละ 22.8 มีคุณภาพ ชีวิตด้านสุขภาพจิต ที่ดีและร้อยละ 6.7 มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตในระดับที่ไม่ดี การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.5 มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.2 มีคุณภาพชีวิต ด้านสภาพแวดล้อมในระดับดีและร้อยละ 17.3 มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมในระดับที่ไม่ดี การประเมินคุณภาพชีวิตด้าน ความสัมพันธ์ทางสังคมพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.3 มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับดี

ร้อยละ 45.2 มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับปานกลางและร้อยละ 4.5 มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับที่ไม่เดิมดีผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยในระดับดี ร้อยละ 12.8 มีภาพรวมคุณภาพชีวิตในระดับดี และร้อยละ 4.5 มีภาพรวมคุณภาพชีวิตในระดับที่ไม่ดีโดยสรุปแล้วแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยในทุกด้านยกเว้นในด้านของความสัมพันธ์ทางสังคมที่กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตในระดับดี จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยในระดับดีถึงแม้ว่าจะเป็นการย้ายถิ่นไปทำงานในต่างภูมิลำเนา ทำงานที่หันก เนื่องจาก ผลงานที่เสียด้วยตัวเอง นอกเหนือนี้แล้วยังต้องอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งควรที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีอยู่นัก แต่ผลการวิจัยกลับพบว่าแรงงานส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลางถึงระดับดี หันนี้ เนื่องจากกระบวนการจัดสวัสดิการสำหรับแรงงานต่างชาติของประเทศไทยมีความเป็นระบบรัฐบาลลิงค์โปรดมีนโยบายด้านแรงงานที่แฟชั่นทำให้แรงงานส่วนใหญ่แล้วมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมตามที่ควรจะได้รับการดูแล

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยในแต่ละด้าน และในภาพรวม พบร่วมกันที่มีปัจจัยหลักปัจจัยที่เป็นปัจจัยร่วมกันที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานในแต่ละด้าน และในภาพรวม อายุ平均 0.05 ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ปัจจัยสถานภาพสมรส โดยการเป็นโสดของแรงงานจะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมและคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ในขณะที่การแยกกันของผู้ของแรงงานจะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม ปัจจัยด้านระยะเวลาการทำงานจะมีอิทธิพลในด้านลบ ต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมชุมชนภาพชีวิตด้านจิตใจและคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยในเรื่องของรายได้จะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายและคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม ส่วนการมีสมาชิกในการย้ายถิ่นจะมีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมชุมชนภาพชีวิตด้านจิตใจ และคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม โดยที่การมีหนี้สินของแรงงานจะมีอิทธิพลในทางลบต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมและคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมสำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในประการสุดท้ายได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานในภาพรวมและในทุกด้านของคุณภาพชีวิต ในขณะที่มีปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในบางด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ที่มีอิทธิพลในทางลบเฉพาะคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายเพียงด้านเดียวเท่านั้นหรือปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลในทางลบต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของแรงงาน ซึ่งหากผู้วิจัยวิเคราะห์เพียงเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมแล้ว จะไม่ปรากฏว่าปัจจัยทั้งสองประการนี้มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกับปัจจัยการสมรส การแยกกันอยู่ และปัจจัยด้านรายได้ ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	R	R ²	R ² Change
qol	sat, time, status1, member, debt	.470	.221	.010
physic	sat, age, status2, income, status1	.462	.214	.023
mental	sat, status3, educ, member, time	.442	.196	.011
envir	sat, time, income, member	.522	.272	.013
social	sat, status3, debt	.394	.155	.021

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร*	Y		Y1		Y2		Y3		Y4	
	b	□	b	□	b	□	b	□	b	□
ค่าคงที่	55.42	-	5.895	-	13.325	-	2.479	-	5.559	-
อายุ (age)	2	-	-.007337	-.202	-	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา (educ)	-	-	-	-	-.178	-.130	-	-	-	-
โสด (status1)	-	-.116	1.658	.344	-	-	-	-	-	-
สมรส (status2)	-2.336	-	2.451	.518	-	-	-	-	-	-
แยกกันอยู่ (status3)	-	-	-	-	1.784	.140	-	-	1.522	.180
ระยะเวลาในการ ขยายนี้ (time)	-	-.242	-	-	-	-.110	-.008507	-.212	-	-
ประสบการณ์ในการ ขยายนี้ (experian)	-	-	-	-	.002703	-	-	-	-	-
เดินทางโดยบริษัท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
จัดทำงาน (type1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เดินทางด้วยตนเอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ครัวเรือน (type2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Re-entry (type3)	-	-	.0000394	.228	-	-	.000059	.171	-	-
รายได้ (income)	-	-.110	9	-	-	.113	9	.113	-	-
สมาชิกในการ ขยายนี้ (member)	2.731	-	-	.813	-	1.332	-	-	-	-
การได้รับคำปรึกษา (consult)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การมีหนี้สิน (debt)	-3.850	.420	-	.433	-	.384	-	.540	.00754	.328
ความพึงพอใจในการ ทำงาน (sat)	.501	-	.121	-	.133	-	.305	-	9	-

ตัวแปร Y ได้แก่ คะแนนคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้าง
 ตัวแปร Y1 ได้แก่ คะแนนคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างด้านสุขภาพกาย
 ตัวแปร Y2 ได้แก่ คะแนนคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างด้านสุขภาพจิต
 ตัวแปร Y3 ได้แก่ คะแนนคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างด้านสภาพแวดล้อม
 ตัวแปร Y4 ได้แก่ คะแนนคุณภาพชีวิตของแรงงานก่อสร้างด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

4. สภาพการทำงานและการดำรงชีวิตของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย

4.1 ชีวิตการทำงานของแรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่จะเริ่มตื่นนอนปฏิบัติการกิจประจำวัน ทุกอาหาร ชักเสื้อผ้า ตั้งแต่เวลา 4.00 - 5.00 น. รถรับ - ส่งจะมารับจากที่พักในเวลา 6.00 น. และเริ่มทำงานตั้งแต่เวลา 8.00 น. และเลิกงานเมื่อเวลา 17.00 น. มีเวลาพักกลางวัน 1 ชั่วโมง แต่ถ้ามีงานเร่งด่วนจะมีการทำงานนอกเวลาปกติ ซึ่งจะทำต่อจนถึงเวลา 20.00 น. หรือมากกว่านั้น แรงงานไทยบางรายทำงานจนถึง 24.00 น. ตามความเร่งด่วนของงาน แต่ปัจจัยหลักที่ทำให้แรงงานต้องทำงานเกินกว่าเวลาตามปกตินั้นคือ ปัจจัยในเรื่องของรายได้

สำหรับการเกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุของแรงงานไทยที่เข้ามาติดต่อขอความช่วยเหลือในการรับสิทธิ์ในการรักษาและค่าดูแลของสำนักงานบริหารแรงงานไทยในประเทศไทยสิงคโปร์พบว่าสถิติการเกิดอุบัติเหตุจากปี พ.ศ. 2546 - 2549 แรงงานไทยที่มาขอรับบริการการช่วยเหลือจากสำนักงานบริหารแรงงานไทยในประเทศไทยสิงคโปร์ มีจำนวนลดลง จาก 158 รายในปี พ.ศ. 2546 เป็นจำนวน 133 ราย ในปี พ.ศ. 2547 และจำนวน 111 ราย ในปี พ.ศ. 2548 ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวน 81 ราย แต่อย่างไรก็ตามสถิติตั้งกล่าวเป็นเพียงสถิติการเกิดอุบัติเหตุที่แรงงานไทยได้เข้ามาขอความช่วยเหลือจากสำนักบริหารแรงงานไทยในประเทศไทยสิงคโปร์เท่านั้น

4.2 ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทย

การศึกษาถึงชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยสิงคโปร์จะทำการศึกษาใน 5 ประเด็นหลักพบว่า

4.2.1 ที่พัก

1) เช่าที่พักรัฐบาล รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดสร้างสถานที่พักสำหรับแรงงานต่างชาติที่เดินทางเข้าไปทำงานในประเทศไทยสิงคโปร์รวมถึงแรงงานจากประเทศไทย โดยรัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัย (Housing Development Board : HDB) เพื่อทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับที่พักอาศัยสำหรับแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานที่ไร้ฝีมือ สถานที่พักจะมีลักษณะเป็นหอพัก (Dormitory) ที่แรงงานจะอยู่อาศัยร่วมกัน โดยที่พัก 1 ห้องจะมีแรงงานอาศัยอยู่ห้องละ 3 - 4 คน หรือมากกว่านั้น ซึ่งหอพักที่นายจ้างเช่าจากรัฐบาลนั้นจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม โดยสถานที่พักที่นายจ้างเช่าจากรัฐบาลจะอยู่ในย่าน Keppel, Jurong, LimChu Kang และ Woodlands

2) เช่าที่พักเอกชน นายจ้างสิงคโปร์จะเช่าที่พักจากเอกชนเพื่อเป็นที่พักสำหรับแรงงานไทยในหลาย ๆ ลักษณะ ยกตัวอย่างเช่น อพาร์ทเม้นต์ หอพัก แฟลต หรือบ้านเช่า โดยส่วนใหญ่แล้วนายจ้างจะเช่าสถานที่พักสำหรับแรงงานที่เช่าจากเอกชนให้กับลูกนักเรียนสถานที่ทำงาน สถานที่พักที่เช่าจากเอกชนจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าที่พักที่เช่าจากรัฐบาลนอกเหนือจากจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับแรงงานแล้วแรงงานที่พักในสถานที่พักของเอกชนจะมีอิสระในการอยู่อาศัยและการทำกิจกรรมมากกว่าอาศัยในที่พักของรัฐบาล เช่น อนุญาตให้หุงอาหารในห้องพักได้ หรืออนุญาตให้นำเพื่อนเข้ามายังที่พักได้ตามความเหมาะสม สำหรับสถานที่พักที่นายจ้างเช่าจากเอกชนจะอยู่ในย่าน Geylang, Juruong, Bukit และ Woodlands

3) ที่พักชั่วคราวที่ตั้งอยู่ในสถานที่ก่อสร้าง สำหรับที่พักชั่วคราวที่อยู่ในสถานที่ก่อสร้างหรือเรียกว่า ที่พักในไซต์ (site) งานในปัจจุบันจะมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์ได้มีนโยบายในการเพิ่มคุณภาพชีวิตของแรงงาน และการจัดระเบียบของสถานที่ก่อสร้าง ทำให้นายจ้างจะต้องจัดที่พักที่เป็นระเบียบและเหมาะสมสำหรับแรงงาน โดยนายจ้างจะเลือกเช่าที่พักสำหรับแรงงานที่จัดให้โดยรัฐบาลหรือเลือกที่จะเช่าที่พักจากเอกชน

4.2.2 อาหาร ชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานไทยในเรื่องของอาหาร จากการสัมภาษณ์แรงงานไทยในประเทศไทยสิงคโปร์ พบว่า แหล่งที่มาของอาหารสำหรับแรงงานจะมาจากหลายแหล่งที่มา ได้แก่ การหุงอาหารรับประทานเอง อาหารที่จัดให้โดยนายจ้าง และการอุดไปรับประทานอาหารจากร้านอาหารนอกที่พัก การหุงอาหารรับประทานเองเป็นวิธีการที่แรงงานไทยนิยมมากที่สุด เนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น การซื้ออาหารรับประทานจากร้านอาหารมีราคาแพง รสชาติของอาหารไม่ถูกปาก การรับประทานอาหารที่จัดให้โดยนายจ้างซึ่งมักจะเป็นแรงงานที่อาศัยอยู่ในหอพักที่นายจ้างเช่าจากรัฐบาล โดยนายจ้างจะเก็บเงินค่าอาหารจากแรงงานโดยแรงงานจะต้องจ่ายค่าอาหารประมาณวันละ 2-3 เหรียญสิงคโปร์ อาหารที่นายจ้างจัดให้แก่แรงงานจะหมุนเวียนกันไปตามสัญชาติของแรงงานแต่ละประเทศปัญหาที่พบจากการสัมภาษณ์แรงงานไทยที่รับประทานอาหารที่จัดให้โดยนายจ้างคือ ปัญหาเรื่องคุณภาพของอาหาร

4.2.3 สุราและการพนัน การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของแรงงานไทย ผลการวิจัยพบว่าแรงงานไทย จะใช้เวลาในวันหยุดคือวันอาทิตย์ไปรวมตัวกันที่ห้างสรรพสินค้า โกลเด้น ไมล์คอมเพล็กซ์ ภาพที่พบเห็นได้ทั่วไปคือการจับกลุ่มกันดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จากการล้มภัยณ์แรงงานทำให้ทราบสาเหตุมากขึ้นว่าเหตุใดแรงงานจึงต้องประทัยด้วยอาหารแต่กลับน้ำเงินมาดื่มสุรา แรงงานได้ให้ความเห็นว่าการดื่มสุราเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่งจากที่เหนื่อยจากการทำงาน และได้สังสรรค์กับเพื่อนแรงงานด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความมีการร้อนรุ่งคือที่แรงงานไทยเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแสดงให้เห็นถึงประเทศไทยของการดื่มสุรา ในเรื่องของการพนัน การเล่นการพนันของแรงงานไทยโดยส่วนใหญ่ ได้แก่ ไฟ ไฮโล โดยเป็นการเล่นการพนันกันตามสถานที่พักต่างๆ ซึ่งจะต้องลักษณะเนื่องจากความเข้มงวดของกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามยังมีการเล่นการพนันที่ผู้วิจัยพบจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ได้แก่ การเล่นพนัน hairy นิดนิน ที่ได้แพร่กระจายไปถึงต่างประเทศพบว่ามีร้านค้าที่จำหน่าย hairy นิดนินหลายร้านตั้งอยู่ที่ ห้างสรรพสินค้า โกลเด้น ไมล์คอมเพล็กซ์ ซึ่งแรงงานไทยสามารถซื้อ hairy นิดนินได้โดยสะดวก

4.2.4 ชีวิตทางเพศ ตามกฎหมายของประเทศไทยที่เป็นเพศชายเท่านั้น ที่สามารถเข้ามารажาทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยสิ่งคือ แล้วห้ามนำครอบครัวเข้ามารา�าทำงานด้วย แรงงานย่อมมีความต้องการทางเพศ แต่การให้บริการทางเพศเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายในประเทศไทย การให้บริการทางเพศในประเทศไทยจะมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การเข้ามาให้บริการทางเพศตามสถานบันเทิงที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย เช่น บาร์ที่ตั้งอยู่ในโกลเด้นไมล์ คอมเพล็กซ์ หรือในย่าน Geylang นอกจากนี้แล้วจากการพูดคุยกับแรงงานในเรื่องของการเข้ามาให้บริการทางเพศของหญิงไทย ยังพบว่า ในปัจจุบันมีรูปแบบของการให้บริการทางเพศของหญิงบริการที่เป็นชาวไทยในรูปแบบใหม่คือ การให้บริการทางเพศโดยหญิงไทยจะเข้ามาให้บริการทางเพศแบบชั่วคราวสำหรับแรงงานชั่วคราวที่ให้บริการทางเพศจะเป็นพุ่มไม้หรือป่าละเมะที่อยู่ในละแวกที่พักคนงาน

4.2.5 ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านสุขภาพที่แรงงานไทยในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่แล้วจะประสบปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานและปัญหาด้านสุขภาพที่เป็นผลลัพธ์เนื่องมาจากการทำงานหนัก การมีเวลาพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ และการได้รับประทานอาหารที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้แล้วยังมีโรคใหญ่เช่น ไข้ไข้หวัดใหญ่ ซึ่งในทางการแพทย์เรียกว่า SUDS (sudden unexpected death - syndrome) หากเกิดกรณีที่แรงงานไทยประสบปัญหาด้านสุขภาพ เจ็บป่วย อย่างหนักหรือประสบอุบัติเหตุร้ายแรงจนจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล โรงพยาบาลที่ให้บริการสำหรับแรงงานไทยในประเทศไทย ได้แก่ โรงพยาบาล Tan Tock Seng ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาด 1,200 เตียง ตั้งอยู่ย่าน Jalan Tan Tock Seng

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยคุณภาพชีวิตแรงงานไทยในต่างประเทศ พบว่า แรงงานไทยมีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง ขาดสวัสดิการ และการคุ้มครอง ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการดูแลจากรัฐ โดย

1. รัฐควรดำเนินนโยบายเกี่ยวกับแรงงานไทยในต่างประเทศโดยจัดทำข้อตกลงร่วมกันกับประเทศต่างๆ ที่เป็นประเทศปลายทางของแรงงานไทย โดยให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองลิทธิขั้นพื้นฐานของแรงงานไทยในต่างประเทศในเรื่องความยุติธรรมของสัญญาจ้างในการทำงาน สภาพความเป็นอยู่ สภาพการทำงาน และความปลอดภัยในการทำงาน โดยใช้ช่องทางของกฎหมายที่เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศ

2. รัฐควรมีการให้ข้อมูลพื้นฐานและความรู้เบื้องต้นแก่แรงงานไทยที่จะเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศ เช่น ความรู้เบื้องต้นด้านกฎหมาย สภาพเศรษฐกิจ-สังคม วัฒนธรรมของประเทศปลายทาง และภาษาที่มีความสำคัญ ในการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น รวมถึงการจัดทำระบบสาธารณสุขด้านแรงงานที่เป็นระบบ โดยเฉพาะข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการตัดสินใจในการเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศ

3. นโยบายที่รัฐควรให้ความสำคัญ คือ รัฐควรหันกลับมาพิจารณาบทวนนโยบายในการส่งออกแรงงานไปทำงานยังต่างประเทศ เพื่อวัดคุณประสิทธิภาพในการหารายได้เข้าประเทศ รัฐควรหาวิธีการที่จะทำให้รายได้ที่ได้มาจากการทำงานของแรงงาน มีการใช้จ่ายอย่างยั่งยืน นอกจากนี้แล้วการกำหนดนโยบายการส่งออกแรงงานเพื่อนำรายได้มาสู่ประเทศไทย โดยพิจารณาเฉพาะในส่วนผลประโยชน์ที่จะได้ โดยเฉพาะรายได้ที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียวอาจจะยังไม่เพียงพอในการพิจารณากำหนดนโยบาย รัฐควรที่จะนำปัจจัยหลายด้านที่อาจจะเกิดผลกระทบซึ่งจากการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานมาร่วมพิจารณาด้วย นอกจากนี้แล้ว รัฐควรที่จะให้ความสำคัญกับการสร้างงานในประเทศไทยเพื่อให้ประชาชนในประเทศไทยมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

4. จากผลการวิจัยทำให้พบว่าแรงงานไทยยังมีปัญหาในเรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิต ดังนั้น รัฐควรมีการกำหนดนโยบายในการดูแลรักษาสุขภาพของแรงงานไทยซึ่งอาจจะดำเนินการโดยจัดทำช้อตกลงแบบทวิภาคีระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านสาธารณสุขของทั้งสองประเทศ เพื่อก่อให้เกิดความช่วยเหลือด้านสุขภาพของแรงงานไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ในการกำหนดนโยบายของรัฐด้านแรงงาน ลิงสำคัญที่รัฐควรจะต้องดำเนินการคือ การให้ความสำคัญ ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องมาจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในหลายงานวิจัย รวมถึงงานวิจัยขั้นนี้พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศคือการขาดโอกาสทางการศึกษาซึ่งทำให้ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีในประเทศไทย ผลลัพธ์ของการได้รับรายได้ ทำให้ต้องตัดสินใจเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น รัฐจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องของการสนับสนุนให้เกิดโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในทุกระดับอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันในทุกภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีสำหรับประชาชน

บรรณานุกรม

กรรมการจัดทำงาน. สำนักบริหารแรงงานไทยในต่างประเทศ. (2547). “สรุปข้อมูลแรงงานไทยในประเทศสิงคโปร์.” [มปท].

กรมสุขภาพจิต. (2549). “แบบสอบถามคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI Questionnaire).” [มปท].

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย. (2544). “ตลาดแรงงานไทยในเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ผลกระทบจากเศรษฐกิจด้อยในปลายศตวรรษที่ 90.” กรุงเทพ : ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันสหกรณ์แรงงานแห่งประเทศไทย. (2549). “แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงาน.” [มปท].

สุชาติ ประลิฟธีร์สุลินธ์. (2544). ระเบียนวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพ ฯ: โรงพิมพ์เลียงเชียง.

Asis, Maruja M.B. (2004). “Not Here for good? International Migration Realities and Prospects in Asia.” *The Japanese Journal of Population.* 2 , 1 (March) : 18-28. retrieved January 28 , 2005 from http://www.ipss.go.jp/webj-ad/WebJournal.files/Population/2004_3/maruja2004mar.pdf

Bigelow, Douglas A., et. al. (1991). *Quality of Life Questionnaire Interviewer Rating Version.*

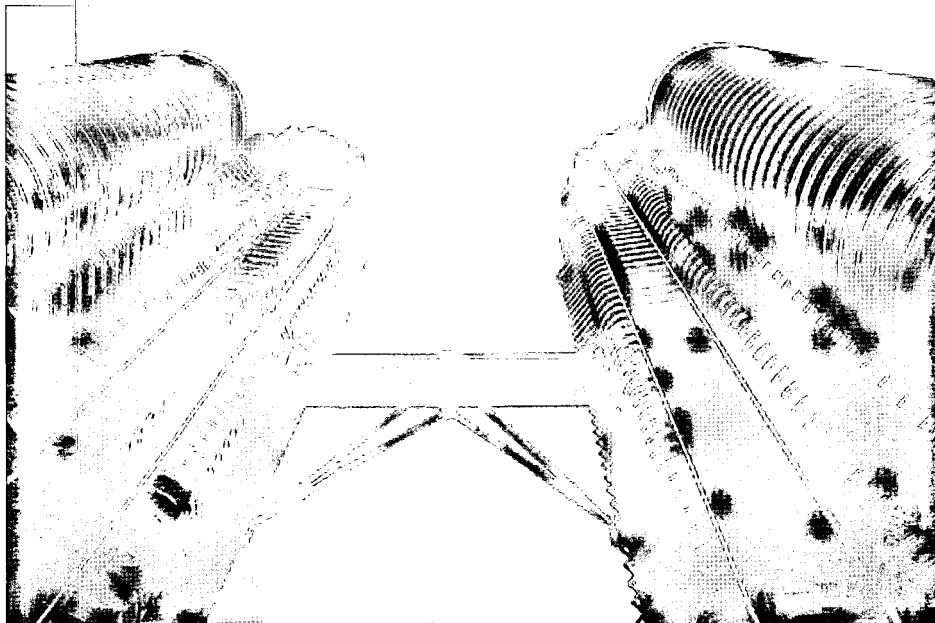
Western Mental Health Research Center. Oregon Health Sciences University. retrieved November 8 , 2005 . from <http://www.ohsu.edu/psychiatry/research/qol/interviewratedoug.pdf>.

Curran, Sara R., Filiz Garip, Chang Chung, and Kanchana Tangchonlatip. (2003). *Migration, Cumulative Causation and Gende: Evidence from Thailand.* Paper prepared for Conference on African Migration in Comparative, Johannesburg, South Africa, 4-7 June, 2003. retrieved January 23 , 2005 from <http://www.pum.princeton.edu/pumconference/papers/3-Curran.pdf>

Ducinskiene, Danute, et al. (2003). Quality of Life among Lithuanian University Students. *Acta medica Lituanica.* retrieved November 8 , 2005 from <http://www.uga.edu/nonprofit/Academics/facultyDocs/Jaskyte.ithuanianService.pdf>

Hagerty, Michael R., and Land, Kenneth C. (2004).*Constructing summary Indices of Social Well-Being: A Model for the Effect of Heterogeneous Importance Weights.* Paper Present at the annual meeting of the American Sociological Association, August 16-19, Chicano, IL. Retrieved January 18 , 2005 from <http://www. faculty.gsm.ucdavis.edu/~mrhagert/Papers/CompositeInd.pdf> .

- Hagerty, Michael R., et. al. (2001). **Quality of Life Indexes for National Policy : Review and Agenda for Research.** Paper Present for Committee for Societal QOL Indexes, ISQOLS. retrieved January 18 , 2005 from http://www.faculty.gsm.ucdavis.edu/~mrhagert/Papers_3/CompositeInd.pdf
- Liang, Wen-Miin, et al. (2005). **Factor Construct of Health-related Quality of Life in Taiwanese Workers by WHOQOL-**
- BREF Questionnaire.** retrieved August 12 , 2005 from [http://www.cmuh.org.tw/HTML/dept/1j00-1/full-text/10\(3\)p113-122.pdf](http://www.cmuh.org.tw/HTML/dept/1j00-1/full-text/10(3)p113-122.pdf)
- Schalock, R. L. (2004). The Concept of Quality of Life: What We Know and Do not Know. **Journal of Intellectual Disability Research** 48 (March): 203-216. retrieved October 14 , 2005 from http://www.ic.polyu.edu.hk/esh/KB/research/Schalock_concept_of_quality_of_life.pdf
- United Nations.(2003). **Levels and Trends of International Migration to Selected Countries in Asia.** New York: United Nations Publication.
- Ventegodt, Soren, et. al. (2003)."Measurement of Quality of Life III. From the IQOL Theory to the Global, Generic SEQOL Questionnaire." **The ScientificWorld JOURNAL** (October 13): 972-991. retrieved December 2 , 2005 from <http://www.fclk.dk/cms.ashx/Videnskabelige%20Artikler/~mqol3.pdf>
- Wong, Diana.(2000). **Men Who Built Singapore: Thai Workers in The Construction Industry.** Bangkok: Asian Research Center for Migration Chulalongkorn University.
- World Health Organization. (1996). **WHOQOL-BRE: Introduction, Administration, Scoring and Generic Version of the Assessment. Programme on Mental Health**, Geneva, Switzerland. retrieved December 8 , 2005 from http://www.who.int/entity/mental_health/media/en/76.pdf
- Yamane, Taro. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis.** New York: Harper and Row.

ภาษาอังกฤษความมั่นคงของชาติ

● อรุณรัตน์ หาญคำ

ศศ.ม. (สาวีรักษ์ไทย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และลังค์คมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ภาษาอังกฤษต่อความมั่นคงของประเทศชาติ มีบทบาทในการสร้างชาติ และมีส่วนช่วยดำเนินการของชาติไทย เช่นมา การสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา ได้เรียนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ก้าวทันโลกการวัฒนธรรมที่ควรสนับสนุนในขณะเดียวกันก็ต้องสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาให้ความสำคัญกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติตัว

บุคคลสามารถใช้ความสามารถภาษาหากว่าหนึ่งภาษาได้ในเวลาเดียวกัน ดูแต่บรรพบุรุษไทยบุคคลแรกๆที่ส่งบุตรหลานไปศึกษาในยุโรปและอบรมกันเป็นไร ส่งกันไปตั้งแต่อายุ 9 ขวบ 10 ขวบ พากันใช้ชีวิตวัยต้นๆ อยู่ในต่างประเทศตลอดเวลา การเดินทางกลับมาประเทศไทยโดยทางเรือซึ่งเป็นเส้นทางเดียวในสมัยที่การเดินทางทางเครื่องบินยังไม่สะดวกนั้น ลำบากและใช้เวลานานนักหนา ในยุโรปและอบรมกันเป็นอยู่ในต่างประเทศ คนไทยต้องอยู่บ้านคนได้แต่ท่านเหล่านั้นถูกผู้ใหญ่กำหนดเสมอว่า “ให้เรียนภาษาต่างประเทศให้เก่ง เพื่อใช้เป็นตั้งตุณแจ้ง เอาความรู้จากบ้านเมืองของเข้าแล้วถ่ายทอดความรู้เป็นภาษาของเราม เพื่อนำความรู้มาช่วยในการพัฒนาสังคมไทย ที่คุณหั้งประเทศสืบสานต่อภาษาไทย” นักเรียนเก่าญี่ปุ่น และอบรมกันเป็นอยู่ในต่างประเทศ แต่ท่านเหล่านั้นก็ยังเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษใช้ภาษาอังกฤษได้ดีไม่แพ้ผู้ใดเก่งกว่ากัน ด้วยเหตุที่ไปใช้ชีวิตอยู่ในยุโรปตั้งแต่เยาว์วัย แต่ท่านเหล่านั้นก็ยังเชี่ยวชาญทางภาษาไทยและล้วนตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยอย่างยิ่ง ต่อมาหลายท่านพัฒนาต้นขึ้นเป็นกวี เป็นนักประชัญญาทางภาษาของแผ่นดินไทย ดังที่ปรากฏผลงานการสร้างสรรค์ทางภาษาไทยจำนวนมาก

การตระหนักในคุณค่าภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาตินี้ ในสังคมไทยสมัยปัจจุบันดูเหมือนจะชะล่าใจ กันเกินไป เยาวชนไทยพากันเมินเฉยมากเกินไปต่อข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทย

ชนชาติที่เคยสูญเสียเอกสารล้วนตระหนักดีว่า การสูญเสียภาษาและวัฒนธรรมนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการสูญเสียทุกอย่างในความเป็นชาติ

ภาษาประจำชาติมีผลต่อความมั่นคงของชาติเสมอมา ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงสมัยปัจจุบัน มีด้วยอย่างให้เห็นอยู่มากมาย

ผู้ที่สนใจประวัติศาสตร์ของโลกนี้ล้วนตระหนักกันดีว่า กว่าที่ชนชาติยิวคุกใหม่จะกอบกู้ชาติ จนสามารถประกาศตั้งประเทศอิสราเอลให้ผงาดขึ้นมาได้ในท่ามกลางกลุ่มประเทศอาหรับทั้งหลาย เมื่อ 59 ปี ที่ผ่านมานี้นั้น ชนชาวยิวต้องใช้เวลาใช้เลือดเนื้อและวิญญาณของคนร่วมเพื่อพันธุ์เข้าแลกมาด้วยความยากลำบาก เมื่อพากษาประกาศเอกราชได้แล้ว ยังต้องรับแสดงความเป็นเอกราช ด้วยการมีภาษาประจำชาติชนชาวยิวได้พยากรณ์ช่วงกันพยากรณ์พื้นฟูภาษาอิบรู (Hebrew) ซึ่งเป็นภาษาเก่าแก่ที่ถูกดึกดำบรรพ์ เป็นภาษาที่ตายไปนานแล้ว ไม่มีใครใช้พูดจากันมานานแล้ว แต่เป็นภาษาที่ใช้ในสมัยพระเยซูเจ้ายังดำรงพระชนม์ชีพอยู่ ชาวอิสราเอลทั้งมวลสามารถช่วยกันพื้นฟูภาษาอิบรู ให้กลับคืนชีพขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้เป็นภาษาประจำชาติ เยาวชนของชาติล้วนใช้ภาษาอิบรูได้อย่างภาคภูมิใจ ว่าเป็นภาษาประจำชาติที่มีลักษณะโดดเด่นไม่เหมือนกับภาษาของชนชาติใดในโลก

การที่ชาวน้ำใจสถานและชาวบังกลาเทศประกาศตัวเป็นเอกราช โดยการแยกออกจากประเทศอินเดีย เมื่อประมาณ 40 ปี มานี้นั้น เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ควรสนใจ ดินแดนของประเทศปากีสถานและประเทศบังกลาเทศ เคยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศอินเดีย แต่ประชาชนในดินแดนทั้งสองประเทศนี้ใช้ภาษาต่างจากภาษาอังกฤษของอินเดีย การใช้คุณลักษณะการไม่ออกภาพทางภาษา เป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความลี้ลักษณ์ เป็นคนละพาก เป็นคนละเทือกเขาเล็กๆ กัน ถึงแม้ว่าอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดียวกัน แต่ความที่เป็น “คนต่างภาษา” ก็เป็นชนวนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ประเทศอินเดียจึงสูญเสียดินแดนที่เป็นประเทศปากีสถานและประเทศบังกลาเทศไปอย่างน่าเสียดาย

สิงคโปร์เป็นอีกประเทศหนึ่ง ที่ผู้บุริหารประเทศเห็นความสำคัญของการมีภาษาประจำชาติ ทั้งที่สิงคโปร์เป็นประเทศที่เกิดใหม่ มีอาณาเขตเพียงนิดเดียว มีผู้คนกลุ่มใหญ่ๆ รวมกันอยู่ถึงสามเชื้อชาติเพื่อพันธุ์ คือ หนึ่งเชื้อชาติจีน สอง ผู้อิสลามหรือที่ชาวไทยเรียกว่า แขกชาว

และสามชาวนี้เมืองที่ชาวไทยเรียกว่า แซกคำ ชนชาติทั้งสามกลุ่มนี้ ต่างกันทั้งเชื้อชาติและวัฒนธรรมดังเดิมของตนเอง ได้มีเหตุต้องมาอาศัยอยู่ร่วมกันเดียวกันอย่างแสนจะไม่กลมกลืนแต่ถึงอย่างนั้นรัฐบาลของสิงคโปร์ที่ได้เลือกให้ความสำคัญของการมีภาษาประจำชาติและเพื่อเป็นการทำให้ชาวสิงคโปร์ทั้งปวงรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงให้ความสำคัญของการใช้ภาษาเดียวกัน รัฐบาลสิงคโปร์ซึ่งนำโดยประธานาธิบดี ลี กวน ยู ในสมัยนั้น จึงได้พยายามก่อให้เกิดภาษาประจำชาติ คือ “ภาษาสิงคโปร์เรียน” ซึ่งโดยแท้จริงก็คือภาษาจีนสาขาหนึ่งนั่นเอง แต่ชาวสิงคโปร์ไม่ยินยอมให้เรียกภาษาของตนเองว่าภาษาจีน แต่ให้เรียกว่าภาษาสิงคโปร์เรียน อีกทั้งได้พยายามดังสถาบันภาษาขึ้นในประเทศไทยสิงคโปร์ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นสถาบันทางภาษาที่ยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ย้อนคุณรัฐบุรุษไทยในอดีตก็เหมือนกัน ทุกบุคคลมายที่ประเทศไทยทำให้ภาษาช่วยในการแก้ไขภารติแห่งความมั่นคงของชาติเสมอ ดังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยพ่อขุนรามคำแหง สมัยพระเจ้าตากสินมหาราช สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก สมัยเจ้ากาวิละแห่งดินแดนล้านนา และสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระปิยมหาราช ซึ่งล้วนแต่ทรงทราบนักในความสำคัญของภาษาไทย ทรงເອະທິການໃຫຍ່ในกิจของภาษาไทย ทุกพระองค์ทรงใช้ความละเอียดอ่อนในการใช้ภาษาไทย เพื่อให้เกิดความมั่นคงของชาติ เสมอมา

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้เพื่อแสดงเอกสาร เพื่อประกาศอิสรภาพทางภาษา เพื่อความเป็นศรีสั่งแก่ชาติไทย เพราะในสังคมของชนเผ่าไทย ก่อนการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยก่อนสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้น คงใช้อักษรและภาษาของชนชาติอื่นที่เคยมีอำนาจเหนือชนเผ่าไทยมาก่อน เช่น เมื่อชนเผ่าไทเป็นประชากรส่วนหนึ่งของอาณาจักรน่านเจ้า ก็คงใช้อักษรจีนภาษาจีน เป็นภาษาของทางการ และเมื่อยุคในอำนาจของก็ใช้อักษรขอม ดังนั้นเมื่อก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยได้แล้ว อักษรไทยจึงได้กำเนิดขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งในการประกาศความเป็นชาติไทย

เมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกอบกู้เอกราชได้นั้น ชาวไทยทุกคนตระหนักรู้ว่า ตลอดรัชกาลของพระองค์นั้น พระองค์ทรงลำบากขนาดไหน ตลอดเวลา 15 ปี ที่ทรงงานหนักเพื่อการฟื้นฟูชาติไทย เวลาว่างพอที่จะทรงพักผ่อนหาความ

สงบอย่างจริงจังนั้นเกือบไม่มีเลย แต่ถึงอย่างนั้น พระองค์ก็ยังโปรดให้พื้นที่ภาษาและวรรณกรรมเพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ภูมิปัญญาให้แก่ชาวไทย เพื่อให้ได้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างชาติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงใช้ภาษาไทยในการปลูกใจชาวไทยให้เลิกเกรงกลัวพม่า อันเป็นความหวัดพัวของชาวบ้านชาวไทยที่เคยทรงมีความรุนแรงมาก ยามแพ้สังคมพม่า ในรัชสมัยรัชกาลที่ 1 นั้น ชาติไทยเพิ่งหายใจจากสงครามเสียกรุง ผู้คนที่ผ่านเหตุการณ์อพยพหนีตายตอนกรุงแตกยังหวั่นกระเจิงกันอยู่พระเจ้าอยู่หัวในสมัยนั้นก็ยังต้องทรงลำบาก นอกจากต้องทรงกอบกู้บ้านเมือง ต้องเร่งก่อสร้างกรุงใหม่แล้วยังต้องเตรียมรับศึกพม่า แต่ถึงแม้ทรงมีความสามารถด้วยน้ำเสียงนั้น ก็ยังโปรดให้กิริยาริบบ์ วรรณกรรมชื่น เพื่อความเป็นศรีสั่งแก่ชาติบ้านเมือง วรรณคดีการละครที่มีเนื้อหาในเชิงการเมือง เช่น เรื่อง “ราชាណราช” ที่เนื้อหากล่าวถึงสังคมระหว่างมอญกับพม่า เป็นเรื่องที่ใช้สำหรับปลูกใจชาวไทยให้กล้าหาญ เนื้อหาในเรื่องเหมือนเป็นการบอก กล่าวฯ ว่าชนชาวมอญซึ่งไม่มีอาณาเขตไม่มีประเทศไทยของตน ถ้าที่อยู่อาศัยก็ถูกพม่ายึดครองหมดแล้ว ในชีวิตจริงในยุคหนึ่งความมอญต้องอพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมการพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 1 ของไทย แต่ในวรรณคดีละครการเมืองเรื่องนี้ มอญ ทำสังคมอาชานะพม่าได้ เพราะเรื่องนี้พระเจ้าราชานิราษ กษัตริย์มอญ สามารถชนะพระเจ้าผู้รั่งมังส่องกษัตริย์พม่าได้ทุกครั้ง ละครเรื่องนี้ยังให้เห็นว่า เมื่อมอญยังอาชานะพม่าได้ แล้วคนไทยซึ่งเป็นที่ฟังของชาวมอญได้นี้ จะต้องไปเกรงกลัวพม่าทำไม เรื่องราชานิราษ จึงเป็นวรรณกรรมการเมืองสำหรับปลูกใจให้คนไทยที่เป็นชาวบ้านทั่วไป ที่เคยพบเห็นความโหดร้ายของสังคมได้หายหวาดกลัวพม่า เพื่อให้มีใจยกเที่มช่วยกันเตรียมตัวป้องกันประเทศไทยได้อย่างเข้มแข็ง

เจ้ากาวิละ วีรบุรุษไทยชาวล้านปาง ผู้ทรงเป็นกำลังสำคัญ ในการปกป้องคุ้มครองดินแดนล้านนา หลังจากได้เอกราชคืนมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เจ้านายฝ่ายเหนือ ของไทยพระองค์นี้ทรงเป็นนักรบในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน จนได้สมญานามว่าเป็น “พระยาช้างฝ่ายเหนือ” คู่กับ “พระยาเสือฝ่ายใต้” ซึ่งหมายถึง สมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระราชวังมหาสุรลิṅกhanati ในสมัยต่อมา เพราะทั้ง 2 พระองค์นี้ทรงทำสังคมภูชาติเคียงคู่กันมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช นอกจากเจ้ากาวิละได้เป็นกำลังสำคัญในการรับแล้ว ยังทรงกอบกู้ศิลปวัฒนธรรมของ

อาณาจักรเชียงใหม่ให้พื้นคืนชีพขึ้นมา หลังจากเสียความเป็นอาณาจักรเชียงใหม่ให้พม่าอยู่นานเกือบ 200 ปี งานพื้นฟูการใช้อักษรธรรมล้านนาหรืออักษรตัวเมือง ที่เคยใช้กันอยู่ก่อนเสียเอกสารชนนี้ เป็นงานในลำดับแรกๆที่เจ้ากาวิลະทรงให้ความสำคัญ ยกเลิกการใช้อักษรพม่าภาษาพม่าที่พม่าใช้เป็นภาษาราชการในอาณาจักรเชียงใหม่ในช่วงที่พม่าปกครองสนับสนุนกิจกรรมการพื้นฟูภาษาและวรรณกรรมควบคู่กับการพื้นฟูด้านอื่นๆ เป็นผลให้วรรณกรรมค่าวงในห้องถินล้านนาในสมัยนี้รุ่งเรืองสูงสุด

เมื่อสมัยชาติตะวันตกล่าอาณาจักร ดินแดนของประเทศไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราช เป็นที่หมายปองทั้งของชาวอังกฤษและชาวฝรั่งเศส แต่ด้วยพระปริชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราช ประเทศไทยจึงรอดพ้นปาก夷ี่ยวนภาคมาได้ หนีในหลายๆ อย่างที่พระองค์ทรงใช้ในภาวะบ้านเมืองดับชั้น คือ ประกาศให้ชาวไทย ภาคเหนือยกเลิกการใช้อักษรธรรมหรืออักษรตัวเมือง ให้ชาวไทยภาคอีสานยกเลิกการใช้ตัวอักษรไทยน้อย ทรงมีพระราชประสงค์ให้คนไทยทั้งประเทศใช้อักษรและภาษาเดียวกัน เพื่อความเป็นยั่นหนึ่นเดียวกัน ภาษาไทย จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยทำให้เกิดความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ

การสูญเสียภาษาของชาวไทยในแคว้นอีสาน ประเทศไทยอินเดียเป็นอีกด้วยที่ยืนยันได้ถึง “การสูญเสียภาษาและวัฒนธรรม เป็นจุดเริ่มต้นของการสูญเสียทุกอย่าง ในความเป็นชาติ” ชาวไทยอามเครยเป็นชนชั้นปกครอง เคยมีอาณาจักรของตนเอง มีชาภรปักหักพังของเมืองรังคบุรี โบราณอันยิ่งใหญ่เป็นหลักฐานยืนยันได้ ชาภเมืองโนราณ แห่งนี้มีบริเวณกว้างมากกว่าเมืองเก่าของกรุงศรีอยุธยามาก (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา : 2533) แคว้นอามมีประวัติศาสตร์ติดต่อกันยาวนานกว่า 600 ปี ชื่อแม่น้ำ ชื่อชุมชน เช่น ชื่อบ้าน นามเมืองกว่า 70 แห่ง ในเขตราชอั划สัม ประเทศไทยอินเดียปัจจุบัน ยังมีชื่อเป็นภาษาตระกูลไทย แต่ชุมชนชาวไทยอามที่ได้เสียเอกสารให้แก่อินเดียไปแล้วนั้น ได้สูญเสียความเป็นคนผู้ไทยนานาแล้ว มาถึงยุคปัจจุบัน นักประชาร్ยชาวไทยให้พิพากษา พื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมไทยอาม ได้พิพากษาดำเนินการติดต่อกันมาไม่ต่ำกว่า 60 ปีมาแล้ว แต่ก็ถูกรัฐบาลกลางของประเทศไทยเดิม คอยความคุ้มอยู่ แม้แต่การเข้าพบกับแขกชาวไทย ที่เดินทางไปจากประเทศไทยก็ยังต้องอยู่ในสายตาของบุคคลภาครัฐบาลของอินเดียอยู่เสมอ กลุ่มชาวไทยที่เป็นชาวบ้านมีเจ้าหลวงเฝ่าชาวไทยอามอยู่ประมาณ 70

ปี เป็นผู้นำของกลุ่ม ได้พิพากษาเชิญชวนให้คณะศึกษาดูงานจากประเทศไทยไปเยี่ยมบ้าน แต่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ที่ทำการของอินเดียส่งมาดูคละศึกษาดูงานจากประเทศไทย จนถึงวาระสุดท้ายในงานเลี้ยงส่งคณะจากประเทศไทย เจ้าหลวงเฝ่าได้โอกาสเข้าร่วมงานด้วย เจ้าหลวงเฝ่าชาวอาหมได้กล่าวสุนทรพจน์ทึ่งน้ำตาว่า “ขอต้อนรับพี่น้องจากเมืองไทย เรายินดีเรียนรู้ชมที่พวกท่านยังรักษาภาษาไทยดั้งเดิมไว้ได้ มีความเจริญรุ่งเรืองพากเราชาวไทยอาหมสูญเสียทุกอย่างไปหมดแล้ว เพราะพากเราสูญเสียภาษาศาสนาและวัฒนธรรม เมื่อสูญเสียภาษาและวัฒนธรรมไทยไปแล้วก็คือสูญเสียทุกอย่าง ขอให้พี่น้องจากเมืองไทรรักษาภาษาไทยให้ยังอยู่ต่อไปด้วย” (ฉัตรทิพย์ นาถสุภาและคณะ : 2534 : 112)

การเกิดปัญหาอย่างมากในดินแดนสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยในขณะนี้ นอกจากสาเหตุทางด้านการเมือง การปกครองในห้องที่แล้ว ปัญหาการพูดกันคนละภาษาที่เป็นสาเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่ง การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่ ที่ไม่สามารถเข้าใจกันได้หมด จนครบถ้วนกระบวนการ การไม่สามารถ “เข้าถึง” ความรู้สึกความคิดของกันและกันได้ทั้งหมดก็มีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดการแตกแยก เด็กชาวไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ได้ใช้ภาษาไทยภาคกลางเป็นภาษาที่หนึ่งเหมือนเด็กชาวไทยภาคกลางไม่ได้ใช้ภาษาไทยภาคกลางเป็นภาษาที่สอง เมื่อเด็กๆ ชาวไทยภาคเหนือและภาคอีสาน แต่เด็กๆ และเยาวชนไทยภาคใต้ สามจังหวัดนี้ใช้ภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่ 4 เพราะเมื่อแรกเกิด เด็กๆ และเยาวชนชาวไทยภาคใต้กับพ่อแม่ผู้ปกครองสื่อสารกันด้วยภาษาไทยวิธีซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองเป็นภาษาที่หนึ่ง เมื่อเติบโตพอที่ตามพ่อแม่ผู้ปกครองไปมัสมิดได้ ต้องเรียนภาษาอาหรับอันเป็นภาษาที่ใช้กันอยู่ในพระคัมภีร์อ่านที่จงเป็นภาษาที่สอง ต่อเมื่อเติบโตขึ้นได้ติดตามพ่อแม่เข้าไปเมืองหรือไปติดต่อธุรกิจกับคนในเมือง จึงได้ใช้ภาษาไทยท้องถิ่นภาคใต้เป็นภาษาที่สาม ดังนั้นกว่าจะได้เรียนภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่สี่ ก็ต่อเมื่อไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ดังนั้น ทางราชการเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่จำเป็นต้องไปมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนชาวไทยในสามจังหวัดภาคใต้ គรรค์มีสิ่งความสำคัญของภาษาไทยภาคกลางด้วยการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันคุณลักษณะ และเป็นภาษาคนละตระกูลนั้น อย่าคิดว่าไม่สำคัญ เพราะการสื่อสารกับด้วยภาษาต่างตระกูลกันนั้น การฟังกันไม่รู้เรื่อง ก็คือไม่รู้เรื่องอย่างลึกซึ้ง ยิ่งผู้ใช้ภาษาทั้งสองฝ่ายมี วิธีชีวิตวัฒนธรรมต่างกันด้วยแล้ว โอกาสที่ฟังเรื่องเดียว แต่เข้าใจกันผิดพลาด

จนมองต่างมุกกันออกไปอย่างมาก จนเกิดเป็นปัญหาขึ้นนั้น จึงเป็นได้มาก ไม่เพียงชาวไทยภาคเหนือและภาคอีสานที่ถึงแม้สื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการด้วยภาษาต่างถิ่นกันแต่ก็ยังเป็นภาษาต่างถิ่นที่เป็นภาษาระบุลในเดียวกันถึงแม้ว่าแต่ต่างกันอย่างไร ก็ยังสามารถเข้าใจกันได้ไม่ยาก เมื่อเป็นเช่นนี้ ทางราชการและเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทุกคนต้องให้ความสำคัญ ในเรื่องภาษาไทยกับความมั่นคงของดินแดนสามจังหวัดภาคใต้อย่างเร่งด่วน ต้องเร่งจัดให้มีโครงการสนับสนุน และส่งเสริม ให้ประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้ตระหนักในความเป็นไทย ถึงแม้ว่าเป็นคนเชื้อชาติใดๆ หรือนับถือศาสนาใดๆ ต้องให้ตระหนักว่า ทุกคนเป็นคนไทยเหมือนกัน ใช้ภาษาไทยอย่างเดียวกัน อย่างประชาชนชาวไทยในพื้นที่สามจังหวัด คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส ที่ประสบปัญหาอยู่ในขณะนี้ เลี้ยงโภcasในการเรียนรู้ภาษาไทยมาตรฐาน ต้องจัดการให้โอกาสได้เรียนภาษาไทยเป็นอย่างดีต้องใช้ภาษาไทยอย่างเดียวกันผูกพันประชาชนชาวไทยไว้ด้วยกัน ใช้เป็นเครื่องมือในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงกัน โครงการอย่างนี้ต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วน ก่อนที่ประเทศไทยจะเสียดินแดนสามจังหวัดนี้ไป อย่าให้เหมือนกับที่ประเทศไทยอินเดียเสียดินแดนที่เป็นประเทศไทยปากีสถานและดินแดนประเทศไทยบังกลาเทศไปเมื่อประมาณ 40 ปี ที่ผ่านมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) มีพระราชประสงค์ให้ปวงชนชาวไทยตระหนักในคุณค่าภาษาไทย พระองค์ทรงเป็นได้ดีที่สุดเดียวต่อประเทศฯ ของพระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางรากฐานในการเรียนภาษาของกลุ่มตรัไทยเอาไว้ คือ ให้เรียนภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นกุญแจไขความจากบ้านเมืองที่เจริญแล้ว พร้อมๆ กับต้องเอาใจใส่เรียนภาษาไทยให้เก่งควบคู่กันไปด้วย เพราะต้องนำความรู้ที่ได้จากต่างประเทศมาใช้พัฒนาบ้านเมืองไทย พัฒนาสังคมไทย ด้วยการใช้ภาษาไทย เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดชทรงพระเยาว์ ได้ประทับและศึกษาอยู่ต่างประเทศ ทรงเชี่ยวชาญการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมาก แต่ก็ทรงพระปรีชาสามารถในภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง พระปรีชาสามารถทางด้านภาษาไทยนั้น เป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไป พระราชนิพนธ์เรื่องนายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ เรื่องติดต่อและเรื่องพระมหาชนก เป็นที่จับใจของนักอ่านทั่วไป พระองค์ทรงเห็นคุณค่าของภาษาไทยอย่างยิ่ง ในการที่ช่วยเสริมความเป็นครีสต์ให้แก่ชาติบ้านเมือง ทรงห่วงใยภาษาไทย ถึงกับเสด็จเป็นองค์ประธานการประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับภาษาไทย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ต่อมาวันภาษาไทยแห่งชาติ เพื่อเป็นโอกาสให้เยาวชนไทยได้หันมาอาใจใส่ภาษาไทย ให้ช่วยกันตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย เพื่อให้ได้ช่วยกันจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาไทย จัดกิจกรรมการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง ให้ช่วยกันอนุรักษ์และเผยแพร่การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องให้ภาษาไทยสามารถอยู่ร่วมคู่กับประเทศไทยตลอดไป

เมื่อเห็นว่า ภาษามีคุณค่าต่อความมั่นคงของชาติ เป็นครีสต์ เป็นหน้าตาให้แก่ประเทศชาติได้ดังกล่าวมาแล้วนี้ ควรจะเริ่มนักเรียน นักศึกษา จะปล่อยปละละเลยให้ภาษาไทยตกต่ำ ชนิดที่ใครๆใช้ภาษาไทยผิดๆ อย่างไรก็ได้ เยาวชนไทยเพิกเฉย ไม่พยายามใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง สื่อมวลชนหลายกลุ่ม เห็นการใช้ภาษาผิดๆ เป็นเรื่องโก้ก็ ผลการสอนเข้ามายังภาษาลัยของนักเรียนมัธยมศึกษาส่วนมาก สอบตกวิชาภาษาไทย ตั้งนั้น พวกราชวงศ์ไทยในประเทศไทย ที่มีอิสระเสรีอย่างเต็มที่ ในการทำบุญบำรุงภาษาไทย เป็นความหวังของบรรดาพื้นเมืองชนเผ่าไทยก่อประเทศหลายกลุ่ม หลายพวก ที่เคยได้รับบทเรียนและตระหนักรู้ถึงความสำคัญและวัฒนธรรมเป็นจุดเริ่มต้นของการสูญเสียทุกอย่างในความเป็นชาติ

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และคณะ. (2534). เมืองนุนสุนคำ. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. บทสนทนาระหว่างศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรทิพย์ นาถสุภา กับคณะศิษย์เก่าราชภัฏภาษาไทยบันดาลปัตตานี เรื่องบทหลวง เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2533 ในโอกาสร่วมเดินทางกับนิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปทศศิลป์ที่เกาะลีซัง อำเภอเกาะลีซัง จังหวัดชลบุรี.

วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์. (2526). ภาษาเชิงประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อิทธิพลของภัยธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์

● พงศธร คำใจหนัก

วทม. (ภูมิศาสตร์)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทความนี้มีเป้าหมายที่จะให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ประการแรก เป็นการนำเสนอແນ່ງມູນເກີຍກັບພາຍຫຼຸດ ประการที่สอง เพื่อนำเสนอແນວຄວາມຄົດເບື້ອງຕົ້ນເກີຍກັບພາຍຫຼຸດ ประการທີສໍາມາເພື່ອນຳເສັນອັນວາທາງທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການສຶກຫາກັບພາຍຫຼຸດ

1. บทนำ

ກັບພາຍຫຼຸດທີ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສູງເລື່ອຕ່ອງຫິວດແລ້ວຮ້າພໍລິນເພີ່ມມາກັ້ນ ຊື່ກ່ອນໃຫ້ເກີດຄວາມເລື່ອຫາຍທັງໝົດແລ້ວຮ້າພໍລິນໃນແຕ່ລະປົມມູລຄ່າມທາຄາລ ແມ່ເຈາະໄມ້ມີຄັລັງຂ້ອມມູລສາກລົດທີ່ຈະເກີບຮຽນຮ່ວມຂ້ອມມູລເພື່ອຍືນຍັນຄໍາກຳລ່າງຂ້ອນຕົ້ນ ລົງທຶນນູ່ຍີໄດ້ຮັບກີ່ຄົດຜລກຮະບນທາງສັງຄົມ ເສຍຣູກົງຈ ອາຈານໃຫ້ສັກພັກສັງຄົມ ເສຍຣູກົງຈລົດນ້ອຍຄອຍລົງ ແນະຈະຟິກາຣປັບປຸງກາຣຄາດກາຣ໌ລ່ວງໜ້າ ກາຣເຕືອນກັບ ຮ່ວມທັງຄວາມຊ່ວຍເຫຼື່ອຈາກອົງຄົງກ່າວຕ່າງໆ ຈາກຕ່າງປະເທດ

ນັບວັນກັບພາຍຫຼຸດທີ່ວິຄວາມມຽນແຮງຂຶ້ນແລະມີແນວໃນໜີ ຈະໄມ້ຫຍຸດແຕ່ນີ້ ຊຶ່ງນັກວິທາສາສົກລາຍຄນສຽງປະກັນວ່າ ເປັນພະເນົາມີຂອງນູ່ຍືນເອງ ຕັ້ງແຕ່ດັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າຮ່ວມທັງກາຣປ່ອຍກໍາຊເຮືອນກະຈຸກໍາທໍາໃຫ້ໂລກຮ້ອນກ່າວເດີມຈຸນສັງຜລກຮະບນທ່ອສັກພແວດລ້ອມກາຍໃນ ກາຣໜ່າວີເວີນຂອງກະແສນ້້າແປປ່ຽນ ເກີດແຜ່ນດິນໄຫວປ່ອຍຄົ້ງ ມີພາຍຸກ່ອດົວໜ້ານັ້ນມາກີ່ ເປັນປະວັດກາຣ໌

ຄວາມເລື່ອຫາຍທີ່ເກີດຈາກກັບພາຍຫຼຸດ ມີສ່ວນຜລັກຕົ້ນໃຫ້ເກີດອີທີພລຕ່ອສັງຄົມສັມຍໃໝ່ ແຕ່ເນື່ອງຈາກມີເຫດຜລທາຍ ປະກາຣທີ່ປະຊາຊົນຄວາມຈະໄດ້ຮັບກາຣກະຕຸນໃຫ້ເກີດຄວາມສັນໃຈມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕ່ອບໍ່ຫາດັ່ງກ່າວຫາຍປະກາຍປະກາຣື່ອ

ປະກາຣທີ່ສອງ ໃນສັງຄົມຂອງເຮົາມີກາຣເປົ້າຢັ້ງແປ່ງເທົ່ານີ້ທີ່ສັນນັ້ນ ເພີ່ມຄວາມເລື່ອຫາຍແລະຜລທີ່ເກີດຈາກກັບພາຍຫຼຸດ ປະຊາຊົນມີກາຣເດີນທາງ ແລະເປົ້າຢັ້ງທີ່ອູ້ອາດ້າຍນຳໄປສູ່ຄວາມເລື່ອຫາຍເພີ່ມຂຶ້ນ

ປະກາຣທີ່ສໍາມາ ຄວາມຈຳເປັນໃນກາຣທີ່ຈະຂັດຄວາມນີ້ ແລະຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຜິດພາດເກີຍກັບປາກົງກາຣ໌ ແລະຜລທີ່ເກີດຈາກກັບພາຍຫຼຸດ ຊຶ່ງລຶ່ງເຫັນນີ້ຄວາມກົດກະນົດ ອ່າຍ່າງເປັນຜລ ໃນກາຣສ້າງຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງມີເຫດຜລ

ໃນບົບົດ (context) ທີ່ກ່າວແລ້ວນີ້ ນັບເປັນເຫດຜລທີ່ດີທີ່ໜ່າຍເສີມສ້າງໃຫ້ສຶກຫາຄວາມຮູ້ໃນເຮືອງກັບພາຍຫຼຸດ ດຳຕົວທີ່ໄດ້ໄມ່ເຂົ່າພະເພີ່ມແຕ່ຕົວຮັບທີ່ວິວວິເສດເທົ່ານັ້ນ ຄວາມຈຳເປັນໃນກາຣທີ່ຈະດ້ວຍຮຽນຂ້ອມມູລທີ່ມີກາຣສັງເກດກາຣ໌ ອ່າຍ່າງສົມ່າເສົມອ ກາຣດັ່ງສົມມຸດທີ່ສູານ ແລະກາຣໃຊ້ເຫດຜລທີ່ດັ່ງ ອ່າຍ່າງກວ້າງຂາງໃນລັກຜະນະທີ່ມີກາຣໃຊ້ປະໂຍ້ນຈາກປະສບກາຣ໌ ເຊັ່ນເດີຍກັບກາຣສຶກຫາທາງວິທາກາຣອື່ນໆ ໂດຍເພາະທາງສັງຄົມ ຂາດພັນຖຸ ຊຶ່ງຕົ້ນນຳມາພິຈາຮານາໃນກາຣສຶກຫາ ໄນເຂົ່າພະແຕ່ກາຣສຶກຫາທາງວິທາສາສົກລາຍຄນດ້ານເດີຍ ກາຣສຶກຫາກັບພາຍຫຼຸດ ໃຊ້ກາຣພິຈາຮານາຮັບສູງໄໝເຂົ່າພະແຕ່ກາຣສຶກຫາທາງດ້ານ ອຮັດວິທາ ກູມີສາສົກລາຍຄນ ສັງຄົມວິທາ ແລະສາຫຸ້າອື່ນໆທີ່ເທົ່ານັ້ນ

ຈາກກາຣທີ່ໄດ້ພິຈາຮານາປັ້ງຫາເກີຍກັບພາຍຫຼຸດ ຊຶ່ງເປັນບົບົດທອງໂລກ ຂັ້ນຕ່ອໄປຈຳເປັນຕົ້ນພິຈາຮານາເກີຍກັບແນວຄົດ ທຸກໆນີ້ທີ່ຈະນຳນາໃຊ້ໃນກາຣສຶກຫາ ວິເຄຣະທີ່ກັບພາຍຫຼຸດຕ້າຍ

2. ຄວາມໝາຍແລະແນວຄວາມຄົດເບື້ອງຕົ້ນ (Definitions and basic concepts)

ກັບພາຍຫຼຸດ ທີ່ວິວແຮງຈາກພາຍຫຼຸດ ທີ່ເຮົາເຮົາກ່າວວ່າ Force of Nature ໄນວ່າຈະເປັນແຜ່ນດິນໄຫວ ກູ່ເຂົ້າໄຟຮະເມີດກາຣເກີດພາຍຸເຍອົງເຄີນ ທອບນາໄດ ຜົນຕົກ ນ້ຳທ່າວມ ດຳວ່າກັບພາຍຫຼຸດ (Natural Hazards) ມີຄວາມໝາຍໃນ 4 ລັກຜະດ້ວຍກັນ ອື່ອ

1) เป็นประภูมิการณ์ที่เกิดตามธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ บางอย่างมนุษย์ทำขึ้น เช่น ชุดอุโมงค์ ระเบิดพิที

2) เป็นปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์และลิงแวดล้อม หรือร่วมกัน โดยมนุษย์ใช้ระบบต่างๆ เข้าไปปรับสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนแปลงไป เช่น ลาดไห่เชา กีไปตัดถนน ผนวกอาจพังลงมา

3) องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นอันตรายแก่มนุษย์ หรือเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดแรงภัย nokไปมีผลต่อมนุษย์ ตัวอย่างเช่น ลม, น้ำ

4) โอกาสที่เกิดประภูมิการณ์ต่างๆ ในช่วงเวลาหนึ่งของบริเวณพื้นที่หนึ่งที่กำหนดให้เป็นประภูมิการณ์ ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้

จากความหมายข้างต้น ทำให้เราทราบว่า สิ่งต่างๆ อาจเกิดจากลักษณะทางกายภาพที่ไม่มีผลต่อมนุษย์ และสภาวะแวดล้อมของมนุษย์อย่างน้อยจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพอดีหากไม่เป็นเช่นนั้นแล้วความเสียหาย จะไม่เกิดขึ้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นรวมกับการที่มนุษย์เข้าไปมีส่วนในการเลี้ยงดูจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติภายนอก

นอกจากนี้ ภัยธรรมชาติ (Natural disasters) สามารถอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจต่อพื้นที่นั้น ซึ่งสามารถอธิบายประภูมิการณ์หรือให้ความหมายว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาและสถานที่ไม่มีผลต่อสังคม หรือส่วนบุคคล ของสังคมโดยสิ่งเหล่านั้นไม่เป็นที่ พึงประสงค์ หรือเป็นผลจากความล้มเหลวในการป้องกัน ภัยพิบัติบางอย่าง เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ภาวะโรคขาดอาหาร ไม่รวมถึงภัยธรรมชาติ

หากกล่าวโดยทั่วไปแล้วจะเห็นได้ว่า เราไม่ได้เกี่ยวข้องกับประภูมิการณ์ที่มีความรุนแรงมากๆ แต่ในสภาพที่เป็นจริง เราสามารถที่จะอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรุนแรง สามารถที่จะอธิบายระบบทางกายภาพของโลก (ธรณีภาค อุทกภาค ชีวภาค และบรรยายภาค) ซึ่งมีความแตกต่างกัน หรือมีความสำคัญต่อการเกิดของภัยธรรมชาติตั้งแต่กล่าวแต่ถึงระบบทางสังคม-เศรษฐกิจ ของมนุษย์และระบบทางกายภาพมีลักษณะไม่ตอบสนอง ดูดซับ หรือเป็นแนวป้องกันผลกระทบจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น

3. การจัดระเบียบและการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการเสี่ยงภัย (Adjustment and adaptation to risk)

ในสังคมหนึ่งๆ ถ้าหากสามารถทำให้ปลอดภัยจากภัยพิบัติได้แสดงว่ามีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับภัยพิบัติหรือหลีกเลี่ยงภัยนั้น

การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง ความตระหนักทั้งภัยธรรมชาติและวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงจากภัยธรรมชาติ

ซึ่งขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่มีอยู่ ภายใต้สภาพทางเศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ในการหาแนวทางเลือกเพื่อหลีกเลี่ยงภัยธรรมชาติ และพยายามให้กระบวนการทางสังคม บางครั้งก่อให้เกิดความล่าช้าและยุ่งยากขึ้นซ้อน

การกำหนดรูปแบบหรือการปรับตัวต่อการเสี่ยงภัยทางธรรมชาติโดย Alexander (1991a) แบ่งเป็น 4 ระดับ

ระดับที่ 1 ประกอบด้วยการประกอบอาชีพที่ยังคงอยู่ในเขตเสี่ยงภัย ผู้คนที่อาศัยในพื้นที่พยาภัยทั่วไปมีความสูญเสียให้น้อยลง เช่น การเตือนภัยล่วงหน้า การอพยพอย่างรวดเร็ว

ระดับที่ 2 การปรับตัวประกอบด้วย การมีข้อมูล การสูญเสีย จำกัดภัยพิบัติในช่วงที่ผ่านมารวมทั้งการทำหน้าที่ทางภูมิศาสตร์ ที่มีมากที่สุดไว้ด้วย

ระดับที่ 3 ความเสียหายหรือสิ่งที่ถูกทำลาย เช่น การปรับปรุงรื้อถอนรวดเร็ว ประชาชนสามารถกลับมาอยู่ที่เดิมได้อีก

ระดับที่ 4 การกำหนดให้มีการวางแผนล่วงหน้าในการอพยพโยกย้ายไปยังบริเวณที่ปลอดภัย

อย่างไรก็ตาม มีความพยายามลดผลกระทบทางอ้อมจากภัยธรรมชาติ โดยความพยายามที่จะทำให้ทุกสิ่ง ทุกอย่างอยู่ในลำดับที่ถูกต้อง เรายังคงรู้ การจัดระเบียบ โดยที่การจัดระเบียบกิจกรรมของมนุษย์ มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการควบคุมแรงทางกายภาพที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้ประโยชน์จากที่ดินบริเวณน้ำท่วมถึง (Floodplain) มีกฎเกณฑ์ที่จะลดความเสี่ยงภัยมากกว่าการก่อสร้างแนวคันดินสองฝั่งสำหรับเพื่อช่วยในการป้องกันภัยจากน้ำท่วมอย่างรุนแรงอย่างไรก็ตาม ยังมีค่าใช้จ่ายมากอย่างช่อนอยู่ซึ่งอาจเกิดจากการกำหนดของรัฐบาลที่มีอำนาจเด็ดขาด ในขณะนั้น

นอกจากนี้การจัดระเบียบแต่ละสังคมอาจเป็นสัดส่วนจากตัวแปรอื่นๆ เช่น ทุนสำรอง ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือ ความสามารถในการเลือกวิธีลดภัยพิบัติ ระบบการเมืองการปกครอง และพฤติกรรมของมนุษย์ พยายามปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ รวมทั้งการจัดระเบียบสังคม ประชาชนอาจเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อช่วยลดความสูญเสียมากอย่างให้น้อยลง ซึ่งความสูญเสียอาจจะมี เช่น บางอย่างที่เราเรียกว่า แนวทางดูดซับสูญเสีย (loss absorption) หรือแนวทางเปลี่ยนจากพื้นฐาน (radical change) อาจเปลี่ยนจากรากฐานเดิม ให้มีความตระหนักรู้ซึ่งการจัดระเบียบทั้ง 4 ลักษณะสากล บางสังคมอาจทำได้ช้าหรือเร็ว ในระดับที่ง่ายที่สุด ในทางสิ่งมีชีวิตและสภาพทางชีววิทยาที่ว่ามนุษย์ปรับตัวเข้ากับลิงแวดล้อมลักษณะการพึ่งพาเชิงกันและกัน (Symbiosis) เป็นระบบนิเวศที่สนับสนุนลิงมีชีวิตนั้นๆ หรือเป็นลักษณะของการทำลายทรัพยากร ซึ่งอยู่ในรูปแบบของลิงที่เป็นภัย

(parasitism) ไม่สนใจเกี่ยวกับภัยธรรมชาติจนกระทั้งได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว

4. ความเสี่ยงภัยของทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (the hazardousness of geographical locations)

ช่วงปลายศตวรรษที่ 20 (1980 - 1990) ความเสี่ยงภัยธรรมชาติ เกิดเพิ่มมากขึ้นในลักษณะต่างๆ มนุษย์พยายามหาวิธีลดความสูญเสียให้น้อยลง การลดความสูญเสียอาจมีเหตุผล 4 ประการ คือ

ประการที่ 1 อาจมีแรงถ่วงด้านภูมิศาสตร์ (Geographical inertia) บางพื้นที่อาจมีความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ แต่พื้นที่นั้นมีลักษณะของการเสี่ยงภัย แต่ประชาชนยังอาศัยอยู่ต่อไปในเขตเสี่ยงภัย

ประการที่ 2 อาจมีความเสี่ยงภัยเฉพาะหรือลักษณะที่เป็นอันตราย บางครั้งอาจเกิดการปล่อยปะละเลยของมนุษย์ หรือกระทำต่อสภาพแวดล้อมที่ผิดพลาดต่อสภาพแวดล้อม เช่น โครงการป้องกันอุทกภัย โดยการเพิ่มปริมาณการระบายน้ำ ของแม่น้ำในแม่น้ำให้มากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงภัยจากน้ำท่วม ให้น้อยลงและช่วยป้องกันพื้นที่ให้รอดพ้นจากน้ำท่วมได้

ประการที่ 3 ผลกระทบจากอันตรายที่เกิดขึ้น กล้ายเป็นข้อยุ่งยากขับข้อนของสังคม การสะสมตัวขององค์ประกอบทางกายภาพ ร่วมด้วยความสูญเสียของทำเลที่ตั้ง หรือการกระจายตัวของความเสี่ยงหายของพื้นที่ ในขณะที่จำนวนประชากรของโลกเพิ่มขึ้น บางบริเวณมีประชากรมากเกินไป ประชากรของประเทศที่มีคั่งร้าว จะกล้ายเป็นกลุ่มที่มีผู้ดึงเพิ่มขึ้น เพราะได้รับประโยชน์ในทางสังคม - เศรษฐกิจ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของบริเวณเขตที่ได้รับภัยธรรมชาติมากขึ้น และช่วยให้มีการป้องกันมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ บริเวณเขตพื้นที่ที่ง่ายต่อการได้รับความเสี่ยงหายจากภัยธรรมชาติจะกล้ายเป็นสิ่งง่ายสำหรับกลุ่มที่ร้าว แต่เป็นปัญหาภัยดังกล่าวที่ยากจะ

ประการสุดท้าย ปัญหาที่ประสบอยู่ทุกวันนี้คือการขาดแคลนความรู้ งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภัยธรรมชาติ

และผลกระทบ การนำความรู้มากำหนดนโยบาย วางแผนป้องกัน วางแผนช่วยเหลือ ถ้ามองในแง่บางกลุ่ม บางพื้นที่ ยังอาศัยในเขตที่มีอันตรายในภัยธรรมชาติ แม้จะรับรู้ความเสี่ยงภัยในพื้นที่ดังกล่าว คำตอบ คือ ในพื้นที่นั้นมีโอกาสทางเศรษฐกิจดีกว่า เช่น ดินอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูก บางกลุ่มอาจไม่มีทางเลือกอื่นจำเป็นต้องอยู่ บางพื้นที่อาจขาดแคลนทำให้ต้องไปเสี่ยงในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง หรือไม่สามารถอพยพไปบริเวณปลดภัยกว่า เช่น บนเกาะมีภูเขาไฟ บางพื้นที่อาจมีกิจกรรมอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยว เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ยังดำเนินกิจกรรมได้โดยแต่ละกลุ่มได้ผลประโยชน์ในอัตราสูงกว่าการสูญเสีย

5. บทสรุป

ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น สำหรับในส่วนที่จะวิเคราะห์ เชิงภูมิศาสตร์ในด้านผลกระทบและการตอบสนองเฉพาะกรณีๆ ไป และลึกลงที่สามารถจะทำให้เกิดความชัดเจน ได้แก่ ขนาดและความรุนแรงของภัยธรรมชาติ (magnitude and intensity) ซึ่งแต่เดิมหมายถึงแรงหรือพลังงานของเหตุการณ์ทางกายภาพ ต่อมากลายถึงความแข็งแรงที่ต่อเนื่องไปยังมนุษย์และสภาพแวดล้อม ในการใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ของปรากฏการณ์เหล่านี้ ได้มีการสรุปให้ความหมาย สามารถแลกเปลี่ยนกันได้ และเชื่อมโยงกับระหว่างผลกระทบทางกายภาพ (Physical impact) กับความเสี่ยงหายที่เกิดกับมนุษย์ (Human vulnerability) ที่อันเป็นสิ่งสำคัญในเรื่องของภัยธรรมชาติจากที่กล่าวมาแล้ว

ภัยธรรมชาติสามารถที่จะวิเคราะห์จากศาสตร์สาขาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิชาการด้านกายภาพ ธรรมชาติ เทคโนโลยี และศาสตร์ทางพุทธิกรรม แต่การที่จะให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ต้องสาเหตุ รวมทั้งผลกระทบนั้นจะต้องวิเคราะห์และพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ซึ่งรวมทั้งการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงการจัดระเบียบ รวมทั้งการลดความเสี่ยงหายให้น้อยลง ซึ่งผู้เขียนเชื่ออยู่ย่างหนึ่งว่าต่อไปนี้ภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติมันจะมีต่อเนื่องทุกปีและรุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ

บรรณานุกรม

ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. (2536). การตั้งถิ่นฐานมนุษย์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Abler, Ronald F. et al. (1992). Geography's Inner Worlds : Pervasive Themes in Contemporary American Geography.

[n.p.]: Association of American Geographers. Rutgers University Press 1992.

Essex. Strahler, A. and Strahler, A. (2003). Introducing physical geography (3 rd ed.). [n.p.] : John Wiley & Sons.

Johnston, R.J. (1985) The Future of Geography [n.p.]: Methuen.

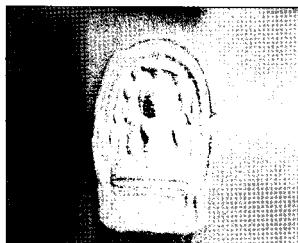
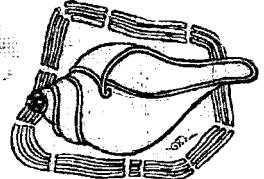
Naish, M., and Warn, S (2001). Changing environments (4 th impression). [n.p.] : Longman, Edinburgh Gate Harlow.

ลำปางลุ่มโขนกเชียงแสนศึกษา

● สักเสริญ รัตนชัย

ครุภูมิปัญญาไทยด้านภาษาและวรรณกรรม

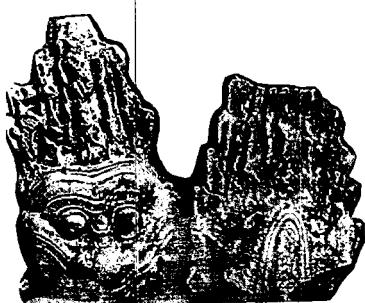
ปี 60 วารสารทางชาติ

กิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อชาติ พัฒนาเชิง
เศรษฐกิจและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

“สายลับพันธ์หริอุฐไทย - เว็บนริหาร”

เปิดประชุมเชิงข้าราชการ เรียนโน้นเรียนนี่
เรียนท่ามกลางเว็บไซต์

ของก้าวรวมของความลับพันธ์เชิงໄภากิริลิฟ
ระหว่างเมืองเครือเดียว ที่ราชอาณาจักรอุฐไทยในรัช
ทุกพระบรมราชูปถัมภ์ ๑๔-๒๑ ฯ ภารกิจการสืบต่อภูมายิ่ง
ราช ดุรุกด คั่วไว้ทึ่ก
๐.๓๘๙๖๗ วัดน้ำดี
๐.๕๗๕๔๘ ถนนสายสุภาพ
และนาไกกรอิน คุ่นไกอินน์

วันพุธที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ณ ห้องประชุมที่ศูนย์กิจกรรมทางการท่องเที่ยวหริอุฐไทย

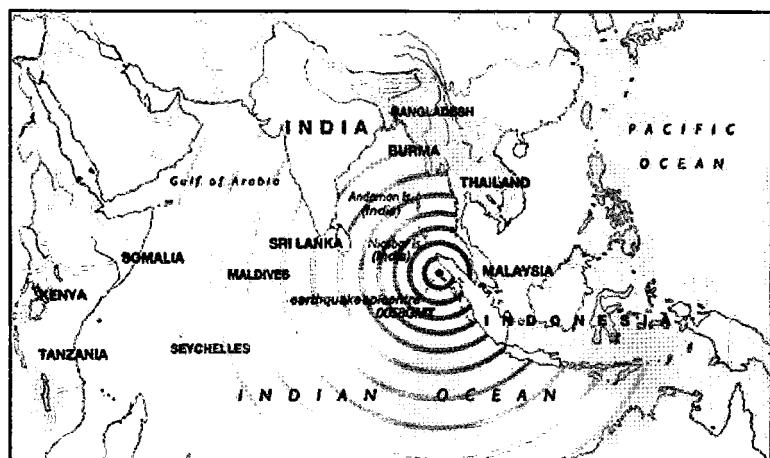
๐.๓๘๙๖

โขนก คือ ชนชาติ LONEA ที่อินเดียเรียก YONOK ผลการแลกเปลี่ยน
วัฒนธรรมลำปาง-กรีก ปี ๒๕๔๓ ช่วยให้ลำปาง พожะอิบ้ายได้ร่วมมือ
หลักสูตรโรงเรียนในกรีก ไม่มีพระนามปราชญ์ราชาระดับสะท้านโลก
ในตำราเรียนของตนเองแต่พุทธบริษัทไทยอาเชียนก์สามารถอิบ้ายได้อย่าง
ภูมิใจคัมภีร์เก่าฉบับมีลินทปัญหาที่ไม่ได้ในโลกลำปางกว่า ๕๐ ปี

บทคัดย่อ หัวข้อ ๑

โขนก คือ ชนชาติ LONEA ที่อินเดียเรียก YONOK

โขน ๒. โขนก ชื่อชนชาติกรีก, ชาวอินเดียเรียกเพียงจากคำว่า
Lonia.. คือคำอิบ้ายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๓
จากรีบหนองแสงdale นำเข้า พ.ศ.๑๓๐๘ และหนังสือหมั่นซู ของจีน กำหนด
อายุสมัย アナจักรน่าเนเจา คุยังมีเมืองกษัตริย์ทั้งปั้ง (จามเทวีวงศ์) อุฐในช่วง
พุทธศตวรรษที่ ๑๔ ศาสตราจารย์หม่อมเจ้า สุภารదิล ดิศกุล ทรงอธิบาย
ดำเนินพระพุทธศาสนาในประเทศไทย กำหนดแบบคลิปประทวารดี พศว. ๑๙-๑๙
แบบศรีวิชัย พศว. ๑๗-๑๙ แบบพุทธรูป พศว. ๑๗-๑๙ แบบเชียงแสน พศว. ๑๙-๑๙
แบบสุขทัย พศว. ๑๙ แบบอู่ทอง พศว. ๑๙-๑๙ แบบอยุธยา พศว. ๑๙-๑๙
พ.ศ. ๒๕๑๐

ลำปางลุ่มโขนกเชียงแสน คือหัวข้อใหม่ต่อพันธกิจศึกษาค้นคว้า
เรื่องของตนเอง

หลังการสัมมนาประวัติศาสตร์นานาชาติเรื่องไทยศึกษาครั้งที่ ๕ ที่นครคุนหมิง พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้มีบทความชี้อ้างสังเกตบางประการโดยนักภาษาล้านนา ในหนังสือชุดสัมมนาและในวรรณสารศิลป์การ กับการพบทฤทธิ์ใหม่โดยหนังสือ “หนองแสงสองแห่ง” ประเด็นใหม่ของนักวิชาการสูงงานวิจัยบุคคลประวัติทับซ้อน ทางการเมือง ของราชวงศ์สิงหนวัตกับปู่เจ้าลาวจากข้อนี้ จักรวงศ์เชียงแสตนสูช่องว่าประวัติศาสตร์ด้านชำระบุคคลโยนกเชียงแสตน-เวียงปρีกษาทำแพงเพชร กับบุคคลประดิษฐ์มาร์ที่เคยเรียกเชียงแสตนที่ต่างระดับมีมือกับเชียงใหม่ สู่ประเด็นศึกษาให้ประณีตยิ่งขึ้น

ผลแลกเปลี่ยนวัดมนธรรมสัมพันธ์การแสดงนาฏศิลป์เพลงประวัติศาสตร์โยนกอินโดไชน่าไทย เวทีแสงสี ระหว่างศิลปินล้านนาและประเทศไทย ๒๙-๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๗ ฯพณฯสุรุงษ์ ชัยนาม เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเอนเนลส์ เพย์ถึงดำรงตำแหน่งด่านหนังสือประเทศไทยไม่พระนามกษัตริย์ Minander หรือพระยาภิลินท์ ในหลักสูตรการเรียนวิชาประวัติศาสตร์กรีซให้นักเรียนรู้จักและเขียนในมหาเดชาบุพรา กษัตริย์ของตนจากญี่ปุ่นได้แต่สูชุมพุทวีปแห่งเอเชียอย่างน่าเชื่อถือได้บ้างเลย ทั้งที่คำตอบปัญหารือเรื่องนี้ก็ไม่ปรากฏว่ามีในตำราเล่มใดทั้งภาคภาษาไทยและภาษาต่างประเทศรวมเจ้าของประทศกรีซ เหตุด้วยกรีซเคยเป็นอาณาจักรที่ผลักดันเป็นอิสานจากโรมันในญี่ปุ่นสู่อียิปต์-เบอร์เซีย-อินเดียโบราณ จำกัดตำแหน่งครุยเซอร์ แห่งเอนเนลส์ ทรงชนะเบอร์เซีย แฟ่อานาจายิดครองคันธารราชภูมิ อินเดีย จัดให้การบริหารปกครอง กรุงเอนเนลส์เป็นระบบปกครองประมุชรัฐสูงสุดถึงตั้งพระองค์พร้อมกองทัพขยายดินแดนแผ่ผลชนบดีและจัดตั้งอำนาจประมุชรัฐบริหารต่างๆโดยลำพัง พระองค์ได้ยอมเปลี่ยนศาสตรา เข้ารีดเป็นกษัตริย์คุ่คร้าวชนีบลลังก์อียิปต์ ช่วง พ.ศ. ๒๑๖ มีกลุ่มอุบາสกษากรีกที่เลื่อมใสพุทธศาสนา นวัชเรียนนำเพညเพียรจวบสำเร็จพระอหันต์ได้ร่วมองค์คณะกระทำสังคายนาระไตรปิกูในแผ่นดินพระเจ้าอโศกแห่งอินเดียมีเชื้อเป็นคนโยนกในแผ่นดินพระเจ้าอโศก ในช่วงพศว. ๓ ครั้นสมัยพระเจ้ามินานเดอร์หรือพญาภิลินท์ (พ.ศ. ๒๙๔-๒๐๓) ช่วง พศว. ๔-๕ ได้ขยายดินแดนลึกลับยังประเทศอินเดีย ทรงเลื่อมใสศึกษาแตกด้านคัมภีร์พุทธศาสนา จนทำพระภิกษุไข่บริศนาธรรมอันล้ำลึกของพระองค์มีได้ ควบพงพระนากเสนที่ปaganบุนтар เกิดเป็นคู่ปุจฉาวิสัยชนาวนมบท เป็นพญาภิลินท์ปัญญาคัมภีร์สำคัญความคู่ปกรณ์พระไตรปิกู

พระเจ้ามิลินท์ได้บัวเรียนและสรุคติในสมณวิสัยที่อินเดียสืบสืบบุคคลผู้นำพุทธศาสนาไว้เมื่อจากอินเดียเริ่มเจริญในลังกาเวป

พ.ศ. ๕๘๙ กษัตริย์ลังกาได้มีราชานิมนต์พระพุทธไสยาสารย์ไปสืบศาสนา แปลพระไตรปิกูจากภาษาลังกาเป็นภาษาบาลี เพื่อฉลองลังกา พ.ศ. ๑,๐๐๐ คัมภีร์ภิลินท์ปัญหาจากต้นฉบับภาษาล้านสกุตจากอินเดีย กลายเป็นคัมภีร์สำคัญภาษาบาลีที่พระพุทธไสยาสารย์ได้แปลครั้งนี้ด้วย ประวัติพระสมณะพุทธไสยาสารย์ได้เดินทางเผยแพร่ศาสนาอักษะ ๔๐ ตัวสู่ประเทศไทย เช่นกันเป็น ๔๐ หน่วยอักษรล้านสืบสืบบุคคลเป็นพิมพ์ภาษาเขมรในปัจจุบัน

สำปางลุ่มโขงโยนกเชียงแสตน ศึกษาจากข้อมูลเรื่องข้อสังเกตบางประการโดยนักภาษาล้านนา ศักดิ์ รัตนชัย หนังสือรวมบทความสัมมนาประวัติศาสตร์นานาชาติเรื่องไทยศึกษาครั้งที่ ๕ เล่มที่ ๓ นครคุนหมิง พ.ศ. ๒๕๓๓ พร้อมภาพประวัติศาสตร์ศิลปะเบรียบเที่ยบ ชุด ABCD กับฉบับข้อสังเกตบางประการโดยนักภาษาล้านนา ในวรรณศิลป์ ปีที่ ๓๕ เล่มที่ ๕ ปี ๒๕๓๕ กับข้อมูลผลแลกเปลี่ยนวิชาการโยนก-ล้านนา และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปี ๒๕๙๐-๒๕๙๔ เรื่อง หนองแสงสองแห่ง แม่น้ำล้านช้างไม่มี ของศาสตราจารย์เจีย แยนจง ฉบับพระราชานุญาตทูลเกล้าฯ ถวายที่ รล ๐๐๐/๔๐๘๘ ณ วิทยาลัยโยนก ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๙๔ และเรื่อง ช่องว่างดำเนินประวัติศาสตร์สำปาง ร่องทางภูมิศาสตร์โบราณคดีปั้นน้ำ ศักดิ์ รัตนชัย วารสาร ราชภัฏสำปาง ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ มกราคม-เมษายน ๒๕๙๔ ฉบับร่วมฉลองครบรอบ ๓๐ ปี สถาบันราชภัฏสำปาง ข้อมูลจากรากสมัยเครื่องรวมโครงการ กษัตริย์ไทยใช้อักษรขอมที่ดึงแม่น้ำเมือง ๑๗๐ กษัตริย์ราชวงศ์นี้เกี่ยวข้องทั้งดำเนินวัดพระภูตสำปางหลวงและนครเครื่องราชดำเนิน พื้นเมืองเชียงใหม่ต่อน้ำมหากษัตริย์ลุ่มแม่อิ้ง จำเมืองเดีย ประภากเรืองพระร่วงคือญาตินครเครื่องราช

สำปางลุ่มโขงโยนกเชียงแสตนคือหัวข้อใหม่ต่อกรณีศึกษาค้นคว้าเรื่องของตนเอง จากการลุ่มเอกสารบรรณาธุกกรมเบื้องต้น สรุปลงที่สำปางได้ว่า ข้อมูลหนองแสงสองแห่งคือน้ำเจ้าหนองแสงตาลีฟู อิสระช่วง พศว. ๑๕-๑๐ โดยเปลี่ยนชื่อ อำนาจมองโกลได้ยึดจีนเลยถึงตาลี พ.ศ. ๑๗๙๖ ศตวรรษที่ ๑๕ นี้ หริภูมิไซ-เซลางค์ ได้ผลัดอำนาจมองโภเก่าเป็นราชวงศ์ไทยอำนาจย์จากเซลางค์เป็นจักรวงศ์ท้องถิ่นกันแล้ว ร่องน้ำรังจากหลักฐานประวัติศาสตร์โบราณคดีคือร่องน้ำโยนกเชียงแสตน (โยนกไซย์เสน) ล้านราชวงศ์สิงหนวัตสู่กำแพงเพชรแล้ว

ร่องน้ำย้อยดอยผีปันน้ำทางธรรมชาติลุ่มโขงสู่ลุ่มแม่วังเจ้าพระยา

- ◎ บุ่นภูผีปันน้ำต้นน้ำแม่กาก แม่อิง ให้ลุ่มน้ำเนื้อสู่โขนกโขง
- ◎ ต้นน้ำวังจากเทือกดอยเตียวกันไหลสู่แม่โขนกเจ้าพระยา

ร่องน้ำกัลต์ดอยผีปันน้ำทางนิติธรรมชาติ

ร่องทางสัตว์ต่างๆจากแม่น้ำแม่กากแม่อิง
ตามกลิ่นแม่น้ำวังสู่ร่องทางประวัติศาสตร์

๑. โซนประวัติศาสตร์

แม่งเหตล้าน้ำวัง๗

(ก) โซนโขนก แจ้ห่ม

ขันโขนกเชียงแสณ

(ข) โซนเหลาฯ

ขันละโวจามเทว

(ค) โซนอิงขับรัฐ

ศาสนจักรอิงบดีสังฆ

รูปเส้นจาก Lampang Reports

Scandinavian 1976 Page 19 (ເສັ້ນວັດທິ Oro-Hydrographic Map ຂອບສຳຫຼຸງ)

แผนที่บึง-วังที่แจ้งตาก

• ชุมชนชาวไทย • ชุมชนชาวต่างด้าว • ชุมชนชาวพื้นเมืองเชียงราย

เส้นนำร่องสู่แม่น้ำวัง ① - ②

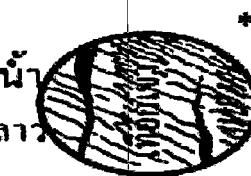
①

ต้นน้ำ

แม่กาก

②

แม่วัง

*ผู้วางกลม

ต้นน้ำ
แม่กาก

*ผู้วางรี

↑
แม่วัง
↓
ค้านปาง พะยَا

ผังเส้นทางประวัติศาสตร์

๑. วังเนื้อ-*แจ้ห่ม, น.

๒. เเหลาฯ

๓. เกิน, น. น่าน

น. ปั่ง, น. ยน

๔. *แจ้ตาก

๕. ก้าแพงเพชร

๖. ดงแม่นางเมือง

นครสวรรค์

*ภาพประกอบ จาก : ช่องว่างดำเนินประวัติศาสตร์ลำปาง ร่องทางภูมิศาสตร์โบราณคดีผีปันน้ำ

จากร่องทางสัตว์ต่าง ตามกลิ่นธรรมชาติของสายน้ำ กับร่องรอยโบราณคดีเส้นทางอพยพชาวโขนก

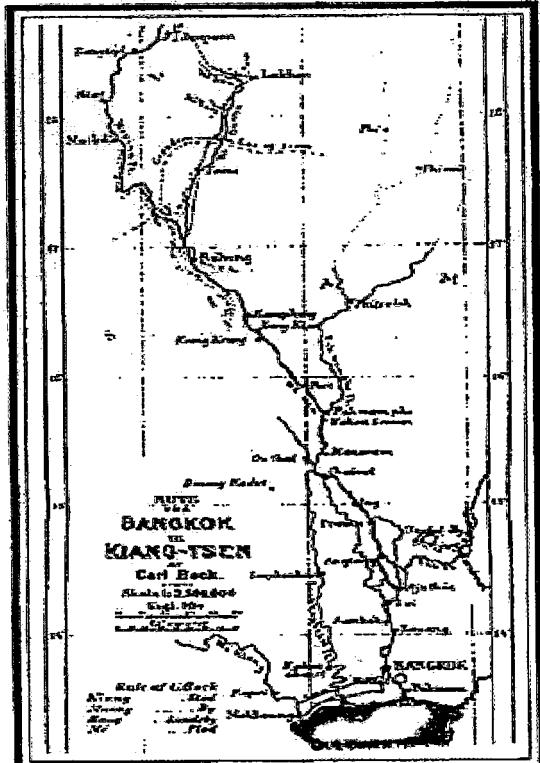
เชียงแสณ ที่ทึ่งรื่วรอยแห่งเกร็ดนิทานพื้นบ้านประกอบศาลาเลื่อน้ำและคำขันชั้นบูชา เส้นทางพระแก้วมรกต

ทั้งปฐมบทจากกำแพงเพชร ฝั่งระมิงค์ เลียนน้ำวังขึ้นเหนือกับลงใต้จากร่องภูผีปันน้ำ.

เสียมกູກ ຈາກຄໍາກາງາຫາກາພ ຄໍາເຮັດວຽກເສີມຈາກກາງາຫາລ້ວ ລຳນໍາສວດເບີກຈາກກາງາດນທຣີຄໍາແຕ່ຈົວ

ເກົ່າຕໍ່ານານນໜ້າຍານສ້າຍແຕ່ຈົວ
ຢຸກຈາກກອຂອມເຮັດວຽກສ້າຍາມວ່າເສີມກູກ

ແຜນທີ SIAM ໂດຍ Carl Bock

ເຕີຍຮອສູຮປະກູທີສ໌ເນື້ອນຄຣວັດ

ຈາກກິກຄຣວັດຮຸນພຸທອສຕວຣະ ๑๗

ເຮັດວຽກສ້າຍາມວ່າ “ເສີມກູກ”

ເຕີຍຮອສູຮນ້າຈົວນໍາຈະເປັນຈິນແຕ່ຈົວ?
ເພຣະຫັນສື່ອຈິນ ๒ ຕົວ ຊົ້ວໂຕ ໂກ
ທີ່ແປລວ່າ ປະເທດສ້າຍາມ ຈິນກລາງອ່ານ
“ເສີນກວ່ວ” ຈິນແຕ້ຈົວອ່ານ “ເສີມກູກ”
SIAM ໃນແຜນທີ ຄືອເສີມໃນຄໍາແຕ່ຈົວ

ລຳນໍາສວດເບີກທາ ດສູສເຢີໃນກາງາຄໍາເມືອງ ມີຄົນທີ່ສັບພົດແຕ່ຈົວ ນັບແຕ່ລືລາຊື້ນດັນ
ແລະລອງທ້າຍ (*ຈາກ ພັດທະນາຄ ສົມືກອີຍຮຣມ ຜົນບັນທຶກເສີມພະບາງຄູກ່າວ ສູຮົມບຸກໄຕ)

ຄວິສັກ ວັລລິໂກດມ ມທາວິທາລັບຄືລປາກ ເຂົ້ານຸ່ມເຈືອງ ສຳນິກຮ່ວມທາງວັດນອຮມຂອງຄົນລຸ່ມນໍ້າໂທອນນນ
ໃນທ້າວຍຸ່ງໜຸ່ນເຈືອງ ວິວຽນຮູ່ສອງຝຶ່ງ ຄືລປວັດນອຮມຈົບປີເສຍ ສຸຈິດຕໍ່ ວົງເທັສ ບຣະນາມີກິກ ໜ້າ ໨໔໔ ຈິຕຣ ຖູມີສັກຕໍ່ ຜຸ່ນເຈືອງ
ກີ່ຄືອບຸຄຄລໃນປະວັດຄາສຕຣີທີ່ມີຕັດນອຢູ່ໃນພຸທອສຕວຣະທີ່ ๑๗-๐๘ ຮ່ວມສັຍເດືຍກັນກັນພຣເຈ້າສຸວິຍາມັນທີ່ສົ່ງແໜ່ງກັນພູ່າ
(ພ.ຄ. ១៩៤០-១៩០០) ໂດຍຈົດມີຄວາມເຫັນວ່າ ກາພສລັກກອງທັພ ສ້າຍາມຖຸກທີ່ປຣາກູນພັນປຣາສາຫນຄຣວັດໃນກັນພູ່ານັ້ນກີ່ຄືອກອງທັພ
ຂອງໜຸ່ນເຈືອງຈາກລຸ່ມນໍ້າກົກທີ່ຍົກໄປໜ່າຍຂອມຮັບກັນຈາມນັ້ນເອງ

ຈິຕຣ ຖູມີສັກຕໍ່ ຜູ້ແຕ່ງທັນສື່ອເຮັດວຽກສ້າຍາມ ໄກ ລາວ ແລະຂອມ ໄດ້ໃຫ້ທຸກໆ “ເສີມກູກ”
ຄືອ ຄວາມໝາຍ ຮະຫວ່າງຄໍາວ່າ “ສ້າຍາມ” ກັນຄໍາວ່າ “ແມ່ນ້າກ”

ประกายคิดใหม่ พร้อมชุดภาษา เด้าคำนำนமายานสายแต้จิว ยุคเจริญอมเรียกสยามว่าเสียมกຸກ

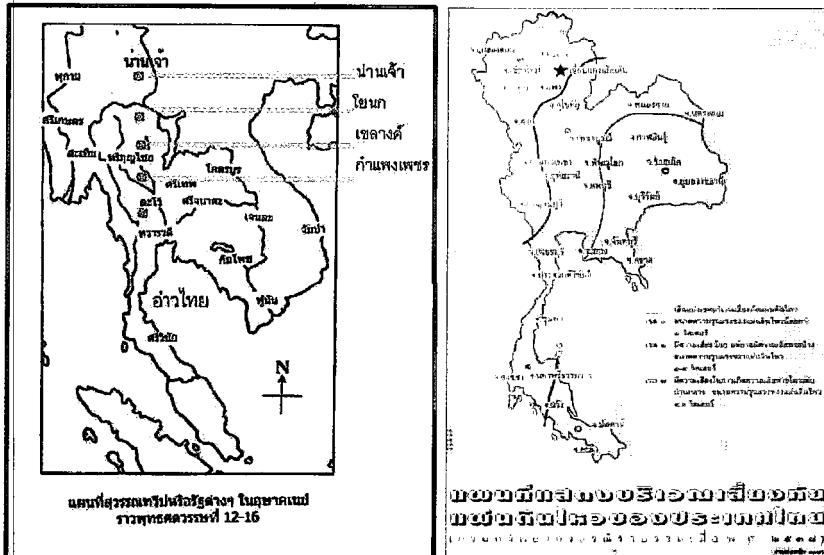
ในระหว่างงานสำราญโนบรรณวัดถุสถานระหว่างเขตพื้นที่สามเหลี่ยมไทย พนา ลาว ในสมaccom เพื่อการรักษาสมบัติวัฒนธรรม (สรส.) สาขาลำปาง ซึ่ง ศาสตราจารย์ หมวดเจ้าสุกสรรติศ ดิศกุล คณบดีคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นกรรมการสมาคมใหญ่ส่วนกลาง ร่วมกับงานสายมูลนิธิเชียง โดย ดร.กริลโลลด์ และพิพิธภัณฑ์ พุทธสถานเชียงใหม่ ของอาจารย์ไกรสีห์ นิมนานเหมินท์ เกี่ยวกับข้อมูลเจ้าสุกสรรติศ ดิศกุล คณบดีคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญ ของ มอง มอง และแบบฝึกหัดท่องถิ่น รวมทั้งลักษณะอสรุรแบบทางเหนือเปรียบเทียบรวมทั้งภาพพ่อสูรนควรด้ จากหนังสือประดิษฐ์รวมของเมืองนครหลวง ลงในหนังสือลานนาล้านนา เป็นของใคร? หน้า ๒๐๗ ที่มีคำบรรยายของ ศาสตราจารย์ หมวดเจ้าสุกสรรติศ ดิศกุล ประดิษฐ์รวมของเมืองนครหลวง ภาพ ๓ เคียรอสูรประจำสำนักเหนือ แบ่งนanya เจริญครัวด้ในพุทธศตวรรษที่ ๑๕ ระบุชื่อเมืองสยาม “เสียมกຸກ” ผู้เขียนเคยพากความคิดเชิงปริศนาว่า แฟนฯ โรงจิว เท็นเคียรอสูรภาพ ๓ คือเป็นเชมหรือไม่? การเชื่อคำระบุชื่อเมืองสยาม ในภาษาเขมร ก็ตรงกับคำเสียมกຸก ก็คือภาษาจีนแต้จิว ที่เรียกชื่อประเทศสยามว่า เสียมกຸก ภาษาฟรังเศส Siam ตามอักษรมาตราสະกดແມ່ກມ້ຂໍ້ภาษาแต้จิว เพราะหากเป็นภาษาจีนกลາงจะเรียกด້າມມາตราສະກດ ແມ່ກມ້ “ເລີຍກວ້າ” อີຫີພລກາຈຳນັດແຕ່ຈີ່ມືອຢູ່ຄູ່ພົງຄວາດາໄທ ແມ່ເຮົາກ່ຽວເມືອແລະ ຂາວຈິນ “ເຊີຍໄຊ” ນັບດັ່ງແຕ່ກາරາຊາກາສມ້າຍ ກຽມຄວູ່ຍຸ້ຍາ ຊື່ภาษาຈຳນັດລາວຈະເຮັດ “ເຊີຍໄຊ” ໃນภาษาແຕ່ຈີ່ວ່າ “ໜ້າໄທ” ຂ້າລ້ວທີ່ສູງຈະເຮັດໃຫຍ່ເພົ່າພັນນາວ່າ “ເສີມ” ສິນແຕ່ໂບຮານ ແລະໃນປົກກູດຈາກກິເໝາກທີ່ລຳປາງຈັດພິເສດຖະກູນແນ້ວ້າວິການນິມນົດພະລວດເບີກ ຜູ້ໜ່າຍຄາສຕຣາຈາຍົມຮົງຄໍ ສົມິຫີ ປະຮົມ ແກ່ ມາວິທາລີຍ່າກັງລຳປາງ ເປັນຜູ້ທີ່ບັນທຶກພາກສາດໍາສັດເບີກຂອງພະກິກຸນໃນພິເສດຖະກູນນ້ຳວັງ ມິດຕົວສັບສົນແຕ່ຈີ່ ສູ່ຂໍ້ສົງ “ເສີມກຸກ” ຈາກພາກສາດໍາເຮັດຈາກພາກສາລ້ວ ລໍານໍາສັດເບີກ ພາກາດນິຕີ ຈາກຄໍາແຕ່ຈີ່ທີ່ແປລວ່າ “ເສີມກຸກ” ຄື່ອເສີມກຸກ ທີ່ໝາຍເລີນປະເທດສະຫະໄຕໄທ

บทคัดย่อ หัวข้อ ๕

ปงປຸງຫາດກາරປະວັດຕາສຕຣາຈາກຜລເສວນວິຊາກາທີ່ລຳພູນ ຂໍ້ມູນສິນາມີ ກັບຮອຍເລືອນແຈ້່ມຄລ່ມຮ່ວມເຂີຍແສນເປັນໄປໄດ້

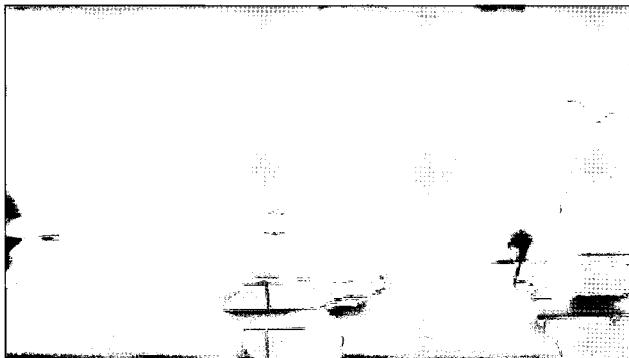

การอภิปรายวิชาการเรื่องสายสัมพันธ์หริภูมิฯ ใช้
กับเวียงบริวาร ໂນ ອ້ອງປະຊຸມພິພິທັນທສດານາ ຢ່າງວູ້ມີໃຫຍ່
ວັນພຸດທີ ២០ ກັນຍາຍັນ ພ.ສ. ២៥៥៥
ຈາກໜ້າຍ ดร.ເພິ່ນສູກາ ສຸຂົມຕະໂຈອນທີ່ ພວ.ພິພິທັນທສດາ
ແກ່ໜ້າດທ່ານວູ້ມີໃຫຍ່ ກ່າວແນະນຳ ອ.ສັກເລື່ອງ ວັດນ້ຳຍ ວິທາກ

*ກາພື້ນຈອເປີດປະເດີນໃໝ່ ບໍທເຮັດຈາກເຫດກາຮ່ອງນິປົດໂດຍຄື່ນສິນາມີ ២៦ ພ.ສ. ២៥៥៥

กับแผนที่กรมทรัพยากรธรรม์แสดงบริเวณเลี่ยงภัยแห่งดินไหวของประเทศไทย แบบพื้นที่ลันชوانและยอดขวางคือ แบบทับรอยเลื่อนเก่าเชียงแสน ฝ่าหนหริภูมิไชยสู่เชียงแสน แผนที่แสดงสีโคนประวัติศาสตร์สมพันธ์ นำน้ำเจ้า โขนก เขลงค์ กำแพงเพชรร่วมสมัยวงศ์คำชัตวิทย์ไทยโอนกเชียงแสนลึกราชวงศ์สิงหนวัติที่ถล่ม ศักราชนา่นเจ้า มีเมืองกลมสามเมืองช่วง พศ. ๑๕ แจ้งทั่วมีนิยายประกอบชาກเมืองกลมพร้อมเชียงแสน

บรรยากาศในท้องผู้เข้าประชุมเสวนा
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภูมิไชย จังหวัดลำพูน

จากชัย อ.สุรพงษ์ ภักดีคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฯ,
อ.สักแลริญ, รัตนชัย อ.สุรีย์วัฒน์ หาญคำ, ไม่เคลื่ไหว,
ดร.เพ็ญสุภา สุขุมะใจอินทร์ อ.สุภาพ ตี๋ใจ

จากข้อมูลสืบมาวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ศูนย์กลางให้สมควรสร้างความรุนแรงสร้าง ความหาย茫 ถึงแพริการ แหลมอินเดีย และเครื่องก้า ครอบอ่าวอันดามัน และแหลมอินโดจีนประเทศ สู่สมมุติฐานรอยเลื่อนโยนกเชียงแสนสร้างผล กระทบหอยเมือง เช่น เหตุการณ์ในเมืองกลมสามเมืองช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๕ ในน่านเจ้า เที่ยงประวัติกษัตริย์ที่ ๒๐ ในหนองสือ พงศาวดารโยนก กษัตริย์กลมละราช ขอ (ยุคคริวชัยจากละโว?) มาชนะตลอดถึงภาคปูรเชียงแสน ของราชย์นานถึง ๒๐ ปี ๗ เดือน (ราวช่วง พ.ศ. ๑๔๙๐ - ๑๕๘๐) อันเป็นช่วง พศ. ๑๕ ลดคล่องกันนิยารื่องเจ้าพญาลือกันเจ้าแม่สุดใจ เจ้าฟี้เจ้านอง มีเจ้าอพอง เจ้ากบคำ และเจ้าพาร่าง เกิดนิทานชาแจ้ห่มกินไข่เงือกิเศษ บ้านเมืองจึงกลมทลายเรียกว่า ปึง (ศือปึง) ราชวงศ์ นี้หนีภัยพิบัติตัวพากหะม้า บริเวณ ตำบล เรียง ย่องลี ปัจจุบันมีนิทานว่าเส้นทางเจ้าแม่สุดใจมีตลาหล่นจนจบตามร่อง แห่นดินกลม ยังมีรอยกลมที่เรียกว่า ย่องสุดใจ ส่วนเจ้าอพอง เจ้ากบคำ ชื่มหานปีทางภูษาด้านตะวันตกเฉียงเหนือของดัว เมือง แจ้ห่ม ปัจจุบัน ก็ถูกร่องกลมจะลงเป็นหลุมม่อนป่ายักษ์ ปัจจุบันยังมีการสร้างศาลาเจ้าฟื้อพาร่างกลางทุ่งบ้านผ้าขาวออย หมู่ ๓ ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม ในเขต อ.แจ้ห่มปัจจุบัน

ปมปัญหาศักราชประวัติศาสตร์จากผลเสวนาวิชาการที่ลำพูน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภูมิไชยนับเป็นพิพิธภัณฑ์ ที่มีกิจกรรมการจัดสัมมนาต่อเนื่องที่มีผู้สนใจทางด้านการศึกษาและนักเรียนที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์ การที่ปรับหัวข้อตามยุคสมัย เป็นประโยชน์อันทรงคุณค่าต่อการบันทึกเผยแพร่ในที่นี่ คือครั้งสัมมนาหัวข้อปริวรรตภาษา ชื่อบ้านเมือง ๑๙ กันยายน ๒๕๕๗ เป็นปีที่คณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน แจ้งมติเปลี่ยนภาษาเชียงอักษรธรรมคำว่า หริภูมิไชย เป็นหริภูมิชัย อันเป็นผลต่อระหัวว่างป้าย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภูมิไชยกับวัดพระธาตุหริภูมิชัย ทั้งที่ตั้งอยู่บนยอดเขาต่างๆ มาชุมนุมครั้งใหญ่ในประวัติประชา คณาจารย์วิจารณ์ระดับสำคัญที่เดียว ปัญหาใหม่ที่ผู้เชี่ยวชาญ มีส่วนนำเสนอร่วมด้วยคือ รากภาษาอักษรธัมมบาลี

ไม่มีฐานเลียงสาระ สำราญลีแปดเลียง ก็คืออะอาอิอิอุโควโโคว ฐานเลียงสาระไอต้องใช้ไม้เลียงประสมเป็นสาระโดย ที่คงเหลือ ในคำว่า เวยยฯ ที่แปลว่าไวๆ เพียงคำเดียวในภาษาพูดปัจจุบัน การสัมมนาคณทำพจนานุกรมฉบับแม่ฟ้าหลวง เดย์มีการ ได้ยัง จำกัดว่า อาจารย์บุญคิด วัชรศาสตร์ ชื่อปัญหา หริภูมิชัยเชียนเป็นตัวเมืองอ่านได้ว่า หริภูมิเชี้ยง ภาษาหนังสือ นับเป็นมาตรฐานวรรณกรรม แต่ทุก方言ในคณจะแม่ฟ้าหลวงก็ ต้องยกให้แก่คำว่า “ช้าพเจ้าขอรับผิดชอบแต่ผู้เดียว” ของ ประธานที่ประชานที่ ในผลงานฉบับแม่ฟ้าหลวง แต่ก็มานำ เรื่องในยุค ดร.เพ็ญสุภา สุขุมะใจอินทร์ พอ.พิพิธภัณฑ์ สถานหริภูมิไชย ท่องนุรักษ์ภาษาเชียงบันแห่งป้ายพิพิธภัณฑ์ สถานหริภูมิไชยให้แก่ชาวหริภูมิไชยและชาวเหนือได้อย่างดีเยี่ยม

ปัญหาศักราชที่ทำให้เมืองบริวารคู่สมัยทริกูญ่าไซ ที่คนลำพูนยังไม่ทันรู้จักเกือบจะสูญหายไปจากประวัติศาสตร์ ก็ได้แก่ ศักราชหนึ่งเลือชินกามมาลีปกรณ์ เสียงทริกูญ่าไซ พ.ศ. ๑๘๓๕ ศักราชนี้ขัดกับหลักฐานราชวงศ์ที่ยวานที่ได้รับสารานุกรรมการจากหนึ่งหัวกาวและหล่ออฐ (เมืองกษัตริย์ทัณฑ์ جامเทวีและละโว้) เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๑๘๓๕ ศักราช เสียงลำพูน พ.ศ. ๑๘๓๕ ปรากฏในเอกสารล้มม่านลายฉบับรวมทั้งเสียงโดยจากนักวิชาการที่ร่วมฟังແยงยืนศักราชชินกามมาลีปกรณ์ถือเป็นบริบทฐาน

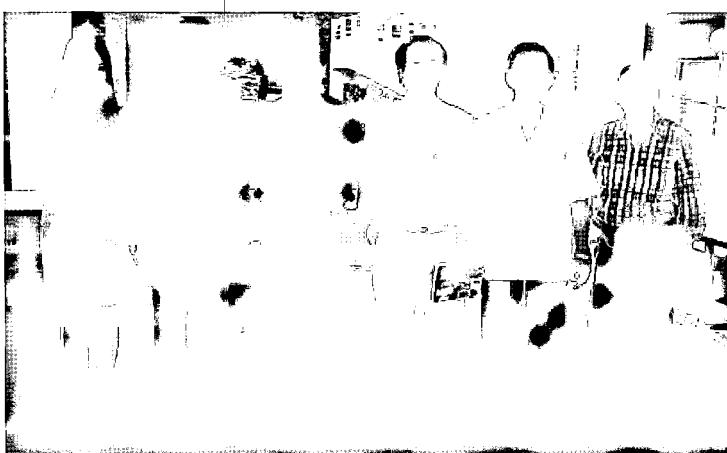
จุบะระทั่งการล้มม่านพูดที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๔๔ เรื่อง สายล้มพันธ์ทริกูญ่าไซ - เวียงกุมกำມ โดย ไกรสิน อุ่นใจจินต์ นักโบราณคดี สำนักงานศิลปากรที่ ๔ เชียงใหม่ ใช้ศักราช ประวัติศาสตร์เสียงทริกูญ่าไซปี ๑๘๒๔ ตรงกับศักราช ในกฎหมายมังรายฉบับนายศักดิ์รัตนชัยมอนแก่ทอสมุดแห่งชาติ ในวารสารศิลปากร ปี ๒๒ เล่ม ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ หน้า ๗๗ ความว่า

๑ ศรีสวัสดิ์ จักราด้วยเจ้ามังคละนานาย มากได้เป็นพระยาอยู่ในเมืองทริกูญ่าไซ ยามเมื่อติดศักราชได้ ๖๙๓ ตัว ปีร่วงไก่แล้วท่านก็อยู่กระทั่งยังราชกิจด้วยชอบยังดสราชธรรม ลับประการตามประเพณี... อยู่ทริกูญ่าไซนานได้ ๓ ปี แล้วไว ชุนฟ้าเป็นนายรักษามเมืองกุมไชย ท่านก็ยกເອາຫຼວງຮີພລອອກไปตั้งอยู่แขวงเชียงกุม ในปีกานลั่นศักราช ๖๙๖ ตัว อยู่หันกี๊ ๓ ปี เป็นที่น้ำท่วมนัก จักย้ายไปตั้งอยู่เวียงกุมกำມในปีร่วยเสด็ ศักราชได้ ๖๙๖ ตัว เดือนจิตรา ออก ๕ ค่ำ ...แขวงเชียงกุม" ในประวัตินี้คือ ขณะที่ໄວเมือง ทริกูญ่าไซແກ້ຍໍາຫ຾ การสร้างแขวงเชียงกุมคือเมืองหลวงแรกที่พญาแมงรายสร้าง ตรงกับคำวินิจฉัย ศาสตราจารย์ สุรพลล่าวถึง

เรื่องสายล้มพันธ์ทริกูญ่าไซ - เวียงท่ากาน และ เวียงເຄະ ของศาสตราจารย์สุรพล ดำริทกุล ภาควิชาศิลป์ไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ดังเวียงท่ากาน

อยู่ในตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ หรือทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของทริกูญ่าไซ ขนาดเรียงรูปสี่เหลี่ยม ผืนผ้า กว้างร้าว ๕๐ เมตร ยาวร้าว ๗๕ เมตร มีคูเมืองขัน กว้างร้าว ๔ เมตร ไม่มีเอกสารปรากฏเรื่องราواรสร้างขึ้นเมื่อใด มีหลักฐานพระพิมพ์ดินเผาบางองค์มีเจริญอักษรอมญ รูปพระโพธิสัตว์ที่บุดดายส่วนตัว เงิน และทองคำ จึงทำให้เชื่อว่า เวียงท่ากานคงถูกสร้างขึ้น ในช่วงเวลาที่แคนหินทริกูญ่าไซ มีความเจริญมั่นคง และเป็นเมืองบริวารของทริกูญ่าไซ...มีเจดีย์ ทรงแปดเหลี่ยมกับเจดีย์ทรงกลม...ในช่วงโมงบรรยายนี้ ศาสตราจารย์สุรพลได้กล่าวถึงตำแหน่งเวียงท่ากานนี้เคยอยู่ ในร่องแม่น้ำปิงเก่าจึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญติดสะอึกนกได้คำในกฎหมายมัง รายความว่า.. "อยู่ทริกูญ่าไซนานได้ ๓ ปี แล้วไว ชุนฟ้าเป็น นายรักษามเมืองกุมไชย ท่านก็ยกເອາຫຼວງຮີພລອອກไปตั้งอยู่แขวงเชียงกุม ในปีกานลั่นศักราช ๖๙๖ ตัว อยู่หันกี๊ ๓ ปี เป็นที่น้ำท่วมนัก จักย้ายไปตั้งอยู่เวียงกุมกำມในปีร่วยเสด็ ศักราชได้ ๖๙๖ ตัว เดือนจิตรา ออก ๕ ค่ำ ..แขวงเชียงกุม" ในประวัตินี้คือ ขณะที่ໄວเมือง ทริกูญ่าไซແກ້ຍໍາຫ຾ การสร้างแขวงเชียงกุมคือเมืองหลวงแรกที่พญาแมงรายสร้าง ตรงกับคำวินิจฉัย ศาสตราจารย์ สุรพลล่าวถึง

ศักราชเสียงทริกูญ่าไซ ๑๘๒๔ จากกฎหมายมังราย จึงมีเหตุน่าเชื่อว่า "เวียงท่ากาน" ก็คือ เวียงแขวงเชียงกุม ที่ถูกเลิมตอนน้ำท่วมถึงพญาแมงรายต้องทิ้งท่ากานไปสร้างกุมกำມ การคันพับเวียงแขวงเชียงกุมในฐานะเมืองหลวงแรกสวนໄว์กับ เวียงท่ากาน ถ้าแนวคิดนี้ตรงกัน ก็น่าถือได้ว่าเราได้ค้นพบ เวียงแขวงเชียงกุมที่ชากสิ่งรุ่นเก่าเคย咀น้ำที่ชาวลำพูนบดนี้ เรียกว่า ท่ากานในวันพุธที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๔๔ ณ ห้องประชุม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทริกูญ่าไซ โดยสายล้มพันธ์ทริกูญ่าไซ กับเวียงบริวารครั้งนี้เอง

จากซ้าย ดร.เพญสุภา สุขุมะใจอินทร์
อ.พงศ์เกشم สนธิไทย (ม.ศิลป์)
อ.ไกรสิน อุ่นใจจินต์ (นักโบราณคดีศิลปากร ๔)
ศ.สุรพล ดำริทกุล คณะวิจิตรศิลป์ มช.
อ.ลักษณ์ รัตนชัย ผู้เชี่ยวชาญ พระราชวังลำปาง
ดร.ยั่นส์ เพนธ์ สถาบันวิจัยลังกม มช.

- กรมศิลปากร. (2529). หนังสือจารึกในประเทศไทย. มปท.: โรงพิมพ์ภาคพิมพ์.
- _____. (2506 - 2517). ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่ม 1-4. มปท.: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.
- สุวัทธิดิศ ดิสกุล, ม.จ. (2512). ศิลปะในประเทศไทย. มปท : คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2515). ประติมากรรมขอม คณะโนรานคนดีเล่ม 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- “ก្រុមមានម៉ារាយ.” (2524). นิตยสารศิลปการฉบับศักดิ์ វัดนชัย มอบหอสมุดแห่งชาติ พ.ศ. 2519. 22. 4 (พฤศจิกายน).
- សุเมธ ชุมสาย ณ อุบลราช. (2529). “ន័ំ” នំកើតវត្ថុនគរមពីយេប៊ូឡាន. ក្រុងពេលវេលាភាសាអិចិនិជ. នានា នានានាបែងខែត្រួតពីក្រុមម៉ារាយ.
- นานิต វាលីកូដម. (2525). “ទារារីដីឲ្យឱន.” គិតថាង ឆ្នាំ 16, 2 (ករក្បាលម).
- គោគី វត្ថុនាយក. (2530). តាមណាតាមណាបែងខែត្រួតពីក្រុមម៉ារាយ. តាំង: សរស.
- Sakdi Rattanachai. (1990). Some Observation about Yonok Yunnan. Proceeding of The 4th International Conference on thai Studies 11-13 May. Institut of Southeast Asian Studies Vol. III pp. 267-281.
- គោគី វត្ថុនាយក. (2539). “ខែត្រួតបង្រារព្រៃការយិនក មួននាន.” គិតថាង 35, 5.
- វិនីយ ធម៌គីធីរ. (2539). បានសិរី - បានពោតាចិះយិន ខែត្រួតពីក្រុមម៉ារាយ. មប្ហ : គណន៍ក្រោមការសិក្សាបណ្តុះបណ្តាលព្រៃការយិនក មួននាន.
- គោគី វត្ថុនាយក. (2544). “ចុងវំពាននគរបាលវត្ថុភាសាព្រៃការយិនក ជីវិតខ្លួន.” វារសាររាជរាជ្យត្រូវបាន ឈប់ រៀបចំ និងរៀបចំ នៅក្នុងក្រុមម៉ារាយ ជាផ្លូវការ 30 ឆ្នាំ តាមប្រព័ន្ធនានា 2, 2 (ករក្បាល - មេខាមុន).
- ទីវិល ឯម្ចោះយែន. (ក្រោមការខ្មោះប្រវត្ថុភាសាព្រៃការយិនក). ក្រោមការរៀបចំ និងរៀបចំ នៅក្នុងក្រុមម៉ារាយ. [មប្ហ].
- ផែូនសុវា សុខគោលខែត្រួតពីក្រុមម៉ារាយ. (2547 - 2550). ក្រោមការរៀបចំ និងរៀបចំ នៅក្នុងក្រុមម៉ារាយ. នគរបាលវត្ថុភាសាព្រៃការយិនក មួននាន.
- ក្រុមម៉ារាយ. (2524). និតិយារកិតនបារ. 22 . 4 (ករក្បាលម).
- นานิต វាលីកូដម. (2525). “ទារារីដីឲ្យឱន.” គិតថាង. 16 , 2 (ករក្បាលម).

Identity Construction of the Marginalized Mon Women at the Thai-Burma Border: The Case of a Diasporic Mon Community in Kanchanaburi Province¹

Juajan Wongpolganan²

● ดร.เจือจันทร์ วงศ์ผลกานัน्द

ปร.ด.สหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏล้านนา

Abstract: This study reflects the grassroots lived experience of Mon women at the Thai-Burma border at Thai westernmost province of Kanchanaburi. These women have been labeled as marginal people because of their lack of Thai citizenship. The main focus of this study was the construction of identity by Mon women at the Thai-Burma border. Practically, their stories have not been a crucial part in the history of the Mon mainstream, accordingly, the Mon women have been marginalized from the political scenario. Meanwhile, these women have passed on the false social consciousness from one generation to the next that politics was a male task. Actually, Mon women have created their own tactics of informal struggle outside of the formal political scenario. However, their struggles have more or less affected the politics of identity in the Mon community as a whole.

The Diasporic Mon Community: Wangka Village

My fieldwork has been in Wangka Village, the Mon sanctuary on the Thai-Burma border in Kanchanaburi province. In order to reflect the circumstances faced by the Mon migrants from their perspectives. What I have found from this particular site so far will be reflected as in the followings.

Most Mons from Sangkhlaburi lack the right to Thai citizenship even though they were born there to Mon parents who migrated to Thailand after 1948 and have made a home in Thailand. The deprivation of rights has had a

1 This essay is part of the author's Ph.D. research titled *Identity Construction of Mon Women at the Thai-Burma Border: The Case of a Mon Community in Sangkhlaburi, Kanchanaburi Province*, funded by the Thailand Research Fund (TRF) through the Royal Golden Jubilee Ph.D. Program and the Thailand-United States Educational Foundation (TUSEF). The author would like to thank Prof. Dr. Cholthira Satyawadhna, Assoc. Prof. Dr. Kritaya Achvanijkul, and Dr. Charnvit Kasetsiri as well as her international advisor, Asst. Prof. Dr. Tamara Loos, Southeast Asia Program (SEAP), Cornell University, NY, U.S.A. for their academic and moral support.

2 Lecturer, English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University. She gained her Ph.D. in Integrated Sciences from Thammasat University in 2006.

variety of impacts on those people. Several thousand Mons from Burma who arrived in Thailand before 1976 were issued "pink cards," whereas immigrants arriving in Thailand after 1976 were issued "orange cards." 3

3 According to the Thai Immigration Law, highlanders and displaced ethnic minority groups are classified into 19 groups with 19 different colored cards as can be further clarified.

(1) People in the Hilly Areas (Highlands) (light blue card) holding non-Thai national ID cards and granted Thai citizenship by changing their nationality.

(2) KMT(Koumintang) Veterans (white cards): the 1st generation has been offered documents that specified a particular location of their permanent residence and allowed them to change their nationality, whereas the 2nd and 3rd generations are granted Thai citizenship.

(3) The non-military, Haw Chinese Migrants (yellow card): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(4) The Independent Haw Chinese (white card with an orange frame): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(5) Displaced Burmese Persons (pink card): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born in Thailand are granted Thai citizenship.

(6) Illegal Entrants from Burma who came into the country after March 6, 1976 (having permanent residence) (orange card) are allowed to extend their temporary stay with unlimited duration and have been granted permission to work.

(7) Illegal Entrants from Burma who came into the country after March 6, 1976 (staying with employers) (purple card) are allowed to extend their temporary stay with unlimited duration and have been granted permission to work.

(8) Vietnamese Migrants (white card with a navy blue frame): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(9) Laotian Migrants (light blue card): there is still no Cabinet Resolution to grant them any type of status yet.

(10) Nepalese Migrants (green card): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(11) Malayo-Chinese, Communist Veterans (green card): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(12) Tai-Lue (orange card): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(13) Phi Tong Luang (light blue card): these indigenous people, the original inhabitants(*khon tai dangdoem*), have been endorsed to be Thai nationals according to the regulations.

(14) Migrants from Ko Kong, Cambodia (green card) who were born to Thai parents and came into the country prior to November 15, 1977: the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(15) Migrants from Ko Kong, Cambodia (green card) who were born to Thai parents and came into Thailand after November 15, 1977 have not yet been granted any type of status by Cabinet Resolution.

(16) Illegal Entrants from Cambodia (white card with a red frame): there is no Cabinet Resolution available to grant them any type of status yet.

(17) Displaced Burmese Persons who were born to Thai parents and came into Thailand prior to March 9, 1976 (yellow card with a navy blue frame): the 1st generation are granted documents specifying their permanent residence, and the 2nd and the 3rd generations who were born here in Thailand are granted Thai citizenship.

(18) Displaced Burmese Persons who were born to Thai parents and entered Thailand after March 9, 1976 (yellow card with a navy blue frame) are allowed to extend their temporary stay with unlimited duration and have been granted permission to work.

(19) Communities in the Highlands (green card with a red frame): the 1st generation who migrated into Thailand are granted documents specifying their permanent residence. (Kritaya Archavanitkul (2005), *Chon khum-noi ti dai rab sa-tha-na hai yu a-sai nai prathet thai*). (Mimeographed).

Both identification cards allowed them to stay indefinitely and to work in the border provinces but nowhere else. If they need to leave their settlement, they must ask permission from district officials. They are not able to look for a job in any other areas except as specified on their cards. They lack official documents such as ID cards or house registration documents when applying for a job or for furthering their education. Moreover, some of them are discriminated against by Thai local officials when they are required to renew their cards every year. Officials may demand to see their cards at any time (Cholthira, Paphatsaun and others 2004: 459; Sunthorn 2000: 208).

However, since 2004 a number of the pink card holders have been allowed to apply for Thai citizenship with the local administrator known as the phuyaiban. About 3,000 people applied and submitted relevant documents. Some are not eligible to apply for this status because they were born in Burma, but their offspring born in Thailand are. Some parents felt that their status did not matter so long as their children could become Thai citizens with full right.⁴

⁴ Interview with the Mons at the fieldsite at Wangka Village, August 5, 2004.

The Mon children of Wangka Village attend a locally-run pre-school and a three-in-one, state-run kindergarten, primary and secondary school which are located within a short walking distance from the village center. The language used as a medium of instruction in all Thai schools is exclusively Standard or Central Thai so the young generation of Mon people is facing cultural assimilation into the Thai mainstream.

However, from my informal interviews with some of the new generation of Mon descendants in Sangkhlaburi who are from well to do families, I found that they lacked motivation to further their education after finishing Mattayom 6 since it is impossible for them to get legal jobs after graduation. They could only be hired as illegal migrant workers in sweatshop industries located in suburban areas of Bangkok and in other parts of the country due to their status as non-Thai citizens.

Nevertheless since 2005, there is a positive outlook that the Thai government has allowed the Mon workers who hold pink cards to work in Kanchanaburi Province, Bangkok or even any other provinces in the country on the condition that they have to report to the Sangkhlaburi district officers at the end of every 3 months.

Practically, the Mon descendants at Sangkhlaburi have encountered various barriers due to their lack of Thai citizenship.⁵ Consequently, the Thai government has provided the new Mon generation with a chance to apply for Thai citizenship since they were born in Thailand. Meanwhile, these immigrants are on the brink of losing their Mon-ness by being gradually assimilated into the Thai mainstream. However, there has been a new trend in Wangka Village when some well-to-do Mons opt to migrate further and settle down in the neutral countries like Australia or the U.S. in stead of waiting for the result of their applications for Thai citizenship.

⁵ From my personal contact with one of the female *hua na khum* (a leader of an informally divided group of houses located in the same neighborhood), Aranya Sakunwong about 2,000 of the Mon villagers who were born here on the Thai soil but to the Burmese displaced persons have applied for the Thai citizenship whereas about 600 of their parents who were born in Burma and migrated to live in Sangkhlaburi for about 10-30 years ago have applied for the non-Thai citizenship(*khon tangdao*). Consequently, in December 2005, ones who have applied for the Thai citizenship have been granted their rights by the Ministry of Interior, General Khongsak Wantana. Now they are in the process of applying for Thai ID. cards (*Matichon rai-wan*, January 3, 2549(2006); Informal conversation with Aranya Sakunwong, February 12, 2006).

•Statuses and Roles of Mon Women: Past and Present

levels of kinship, including a family, a clan, a village and groups of villages via the patriarchal lineage of successive generations. However, family members sharing significant part in the commencement of the ritual and the performance relate to the worshipping of the house spirits turn out to be women. This may reflect the remnants in which women were granted relatively high status or it may be the division of labor. Since, according to Mon traditional beliefs, nuns are assigned with significant roles in Theravada Buddhist monastic order (*sangha*) when they become ordained Buddhist monks, often temporarily whereas women are denied access to that order. (Cholthira, Paphatsaun & others 2001: 280).

Consequently, although Mon women do not have their direct roles in the Theravada Buddhist order, they are active patrons of Buddhism, for example, when a young man would like to be ordained to become a novice or monk in the serenity realm of Buddhism they can support him with stipend or gifts until he is able to fulfill his wish, as can be referred back to one particular event of Queen Shinsawbu 6 (1453-1472) (Phwa Jaw/ Pwazaw, Mon, Bannya Thaw or Mi Chao Bu) of Pegu, who sought to acquire merit through giving patronage to King Dammazedi 7 since he was still a novice until he became a revered Buddhist monk. Furthermore, she also acquired merit through gifts to Buddhist institutions and in so doing, the Queen declared that

6 Queen Shinsawbu (in Mon, Bannya Thaw or Mi Chao Bu) was King Rajadhiraj's daughter. She came to the throne in 1453. She was able to build up good harmony between the rival kingdoms. She is remembered for "the good-natured of her reign", for her renovation of the Shwedagon Pagoda and for building a number of important monasteries (South2003:72).

7 He was a monk chosen for the succession by the Queen so he was made to leave the monastery and marry her daughter. He became the best Buddhist king and was famous for his wisdom. The collections of his rulings called Dammazedi *pyatton* still exist. (Hall 1981: 181).

(W)henever I am born, I wish to be fully equipped with dana, precepts, faith, wisdom, nobility, which are virtues, and not know a bit of misery. At the end, having enjoyed bliss as man [sic]and nat [spirit] , I wish the state of arahantship which is noble, having internalized the doctrine of release and the tranquil and serene peace of nibbana [release from cycle of transmigration]. Thus I donate these lands, gardens, kywan (bondsmen) ,cows, and properties.All of these endowed properties are bona fide, none will have cause for argument later (Ramusack and Sievers1998: 81).

From the above passage, it may be implied that Queen Shinsawbu “seemed to accept a hierarchy or rebirths from woman to man to spirit on the way to arahantship or buddhahood...”(Ibid.:82).This in some parts coincides with what Edwards and Rorces (2000:268-69)quote Spiro and Khin Myo Chit in their work,

Women allegedly prayed to be reborn in a future life as men and the birth of a son was regarded as a great privilege. Nonetheless, the birth of a daughter was also welcomed because it was recognized by both parents that a daughter would remain closer to her parents in later life.

Apart from giving patronage to Buddhist order, Queen Shinsawbu also exercised her political power in the Mon state of Pegu by the application of wise strategic policies in ruling her kingdom until her homeland flourished and eventually became peaceful, calm and prosperous under the reign of this brilliant, charismatic and devoting female ruler. And she is “among the few women to have reigned the major pre-colonial politics of Southeast Asia” (South 2003: 72).

Anthony Reid (1988: 640) has noticed that between 1400 and 1600 “ there is a remarkable tendency for just those states participating most fully in the expanding commerce of the region to be governed by women.” Examples cited are those of Queen Shinsawbu “ in Burma to Pattani on the east coast of the Malay peninsular where the rule of women coincided with the era when that port was a major entrepot for the China trade. ” The tip of these successful

female rulers are caused by their knowledge of market conditions and their potentials in both skillful bargaining and maintaining their capital or resources (Ramusack and Sievers 1998:87; South 2003: 72).

Nonetheless, little is known about the conditions of most grassroots women in the era of the 11th –13th. “There is some indication that Burmese women were active in agriculture, in the spinning of yarn and the weaving of cloth, and in trade. They were particularly identified with the trade of items associated with the production of betel, such as jeweled betel containers” (Ramusack and Sievers 1998:81-82).

Economic activities of those Mon women are in accord with what the researcher found when interviewing one key informant 8 who is Mon by birth. He reflected “At present, Mon women in Mon State 9 are still active in supporting the economic stability of their families, either by engaging themselves in cloth weaving or selling small articles , such as home-grown vegetables , food and the like in local markets.”

This claim is still true for the women in the Mon community at Sangkhlaburi, who engage themselves in a variety of jobs and activities available for the well-being of their family members who struggle from hands to mouths because of limited resources at the community. There is no land for Mon people to farm there since they do not hold Thai citizenship. From the researcher’s observation at the fieldsite, 90% of food vendors and shopkeepers in Wat Wang market is women whereas the men are hired to serve as day labor in the construction sites located in the neighborhoods nearby.

Moreover, Mon women who are housewives have not only supported their families in terms of sufficiency economy but also taken care of every member of her family with many roles, namely as dutiful daughters, responsible wives and loving mothers. Since in this community there are many extended families who stay under

8 Sunthorn Sripangern, Mon Unity League(MUL), interviewed on 12 November, 2002.

9 Administrative divisions in Myanmar consist of 7 divisions: Ayeyarwady, Bago, Magway, Mandalay, Sagaing, Taninthayi and Yangon and 7 states: Chin State, Kachin State, Kayah State, Mon State, Rakhine State and Shan State. Ethnic groups consist of The Union of Myanmar 68%, Shan 9%, Karen 7%, Rakhine 4%, Chinese 3%, Mon 2%, Indian 2%, and other 5%.

the same roof. This is somewhat a big burden for the Mon women at a border village like Wanga whereas the access to public welfare and education is specifically limited because legally they are not Thai citizens. What is provided for them has been treated as basic humanitarian causes.

Mon Women and the Maintenance of Mon-ness

I have started to conduct my fieldwork in April 2003 during Songkran festival to get the overall picture of this Mon community and to get acquainted with some key informants both female and male alike. Then I visited this field site again and again. Each time I was there, I was appreciated with the simple way of life of the Mon people. It is the life that is centered around the teaching of the Lord Buddha. Early in the morning, elderly people (from the author's observation most of them are women) offer food to the monks and then go back home to pray in front of the Buddha image housed in the altar which is specially designed and adorned magnificently. This altar can be seen externally attached to every Mon's house. Again, in the evening elderly women engaged themselves in flower arrangement which will be used as a token when praying in front of the Buddha image at home. Also, from my observation in a nuclear family consisting of a husband and his wife with small children, it is the duty of the wife to pray in front of the altar at home with her children late in the evening.

Apart from being the pious Buddhists, Mon people at Wangka are also assiduous observances of paying respect to the house spirit or "kalok." That is to say, they not only set up one altar to house the Buddha image at home, but also the other for the house spirit. The offspring pays homage to their house spirit twice a year, once after the end of the Buddhist Lent and again after Songkran festival. Two kinds of "kalok" worshippers can be observed there, namely the coconut tradition and the bamboo-cane one. For the bamboo-cane tradition, the worshippers have to keep sprigs of particular leaves in the six bamboo canes and pour some water in to keep those sprigs fresh at all time. Those of the coconut tradition keep one coconut with its small sprig adorned with red and white cloth hung on the south-eastern pole of their house which is treated as the main pole. There is an incest taboo that the couples who worship the same house spirit must not marry to one another. Also, sexual relations outside the wed-lock are

not accepted since these may lead to the degradation of the house spirit who might be furious and could cause sickness or calamity to other family members. And then they will have to apologize to their house spirit by means of the ritual called "kalok dance." Traditionally, the kalok follows only the male line or the son, and when the daughters marry each of them become attached to the kalok of her husband 's family.

Furthermore, there is one shrine for the guardian spirit of the village which is located in the same spot as the local graveyard and the villagers will gather to pay respect and present offerings to the guardian spirit once a year after Songkran festival.

However, Mon people at Wangka village pay homage to the spirits of their ancestors who are long dead as well as the spirit of the guardian but also to elderly relatives who still live with and attended to by their extended families in the neighborhood. Traditionally, they show their respect to their senior relatives three times each year, first during Songkran festival, next before the start of the Buddhist Lent and third at the end of the Buddhist Lent. Normally, the young will offer the old some gifts in the forms of new clothes or items needed in daily life like sugar, milk, coffee, tea, some cookies, a bar of soap, a tube of toothpaste, a roll of tissue paper and even cash. What will be given to them in return is the benevolent blessing from their senior relatives and the joy of giving.

From my observation, in order to retain their Mon-ness, Mon language is still spoken at home, in the neighborhood, at the market place and in the monastery. The people in this community have even considered teaching Mon in schools as local curriculum in the hope that their children can read and write in their first language since they are well aware that in the long run the new generation of Mon people will be gradually assimilated into the Thai society and give up speaking Mon permanently like what is happening in many old Mon communities in Thailand nowadays.

Moreover, dress worn by the Mons in Wangka is the typical Mon dress which Robert Halliday(1999) mentioned that they are quite indistinguishable from the Burmese. The men wear *saluing* and cover the upper part of the body with a shirt or a t-shirt for everyday use but for formal occasion men wear red checkered *saluing* to match a short white jacket with red checkers on it.

The *ganin* is worn by the women. There is a long-sleeve blouse to complete the costumes. For special occasions women will wear cotton or silk scarf over the shoulders. They also have formal costume for special occasion consisting of red *ganin* and long-sleeve white blouses. When going to make merit at the monastery, elderly woman usually dress themselves in brown *ganin* and white cotton blouse with brown scarf over the shoulders to match. One spectacular display for the outsiders to observe during religious festivals is the way young Mon women bear burdens on the head and walk to the monastery in order to offer food to the monks and cater for their parents and senior relatives who stay overnight at the pavilion for laypersons in the monastery to do the meditation and pray together with other merit makers of their ages.

From what has been mentioned so far it is obvious that Mon people in Wangka village are still strong in the maintenance of their ethnic identity especially the overt signals or signs like dress, language, house-form, or life-style as well as the basic value orientation which can be referred to as the standards of morality and excellence by which every member of the community is evaluated (Barth 1998 : 14).

Identity Construction of Mon Women

From feminist ethnographical approach and participatory field investigations, the following conclusions have been drawn. The process of identity construction involved interactions in various situations in everyday life in the different contexts of the marginalized diasporic Mon community at the Thai-Burma border, including economics, politics, education, and mass media. Being situated at the margin, led the Mon women to apply various tactics to find a proper space for themselves and their family members. This allowed them to live with dignity in a competitive multi-ethnic society and to gain access to limited resources and rights. Accordingly, those who were able to maintain their Mon-ness successfully and completely were mostly senior Mon women of the first generation who migrated to Thailand more than 50 years ago. However, their second generation who were born in Burma and accompanied their families to reside at Wangka village, Sangkhlaburi district at the Thai-Burma border were more assimilated due to Thai political mechanisms and the educational system as well as to the mass media and interactions with peoples from various ethnic backgrounds in their everyday life. Thus, their identities were loosely formed between the two

poles of Mon-ness and Thai-ness. Still, they have tried their best to maintain their Mon traditional heritage and created cultural reproduction. One reason for revitalizing ancient traditions was to promote tourism. The third generation of Mon women was expected by their families, as well as their community, to preserve their Mon-ness. However, education, careers and marriage choices have become the external factors that have caused them to distinguish themselves from the community of their origin and adapt themselves to the new environment in their daily life. Thus, their Mon-ness has been dominated by their Thai-ness until there is a saying frequently uttered in the Mon community, "Being Mon by flesh and blood, but being Thai by heart."

Conclusion

From what has been exemplified of Mon women above, both elite and grassroots alike, it can be concluded that their roles, statuses and power within both spheres, namely private and public ones were significantly accepted by the people of their time and expanding through time though little evidence has been found of ordinary women who were daughters, mothers, grandmothers, or great grandmothers. Nonetheless, their roles have come but second to those of the fathers or men and been dominated by those of the heroes except for those of the two renown heroines/queens of Mon ethnicity mentioned earlier. In the feminists' point of view, history has been written solely by men and men have become the sole actors with distinctive roles in every scenario of public sphere whether they be in the arenas of politics, economics or society whereas the unsung heroines are identified by their relationships with their men – as mothers, wives or daughters (Miles 1999: 11-16).

References

- Barth, Fredrik. Ethnic Groups and Boundaries : The Social Organization of Culture Difference. Illinois : Waveland Press, 1998.
- Cholthira Satyawadhna , Paphatsaun Dhienpanya and others. A Complete Report of a Sub- Project on “Community Rights : A Case of the Effects of the Construction of Gas Pipeline on Indigenous Mon Communities and Mon Immigrant Communities at Sangklaburi District of Kanchanaburi Province” in “The Research Project : Indigenous Community Rights: From

Traditional to Current Situations : A Study in Search of Guidelines for Community Rights Policy in Thailand. (in Thai). The Thailand Research Fund, 2001. (Mimeo graphed.)

Edwards, Louise and Roces, Mina. Women in Asia : Tradition, modernity and globalisation. St Leonards : Allen & Unwin, 2000.

Hall, D. G. E. A History of Southeast Asia. New York : Macmilland, 1981.

Halliday, Robert. The Talaings. Bangkok: Orchid Press, 1999.

Kritaya Archavanitkul. *Chon khum-noi ti dai rab sa-tha-na hai yu a-sai nai prathet thai.* 2005. (Mimeo graphed)

Miles, Rosalind. The Women's History of the World. London:
HarperCollins Publishers, 1993.

Ramusack, Barbara N. and Sievers, Sharon. Women in Asia : Restoring Women to History. Birmington: Indiana University Press, 1998.

Reid, Anthony. Southeast Asia in the Age of Commerce 1450-1680.
Vol. 2. The Lands below the Winds. New Haven: Yale
University Press, 1988.

South, Ashley. Mon Nationalism and Civil War in Burma. New
York:RoutledgeCurzon, 2003.

Sunthorn Sripanguen. Loss of Mon Rights : A Mon Nationalist's
Perspective from Sangkhlaburi, Thai Culture : International
Review on Tai Cultural Studies, Community Rights in
Thailand and Southeast Asia. In Memorium for Dr.Gehan
Wijeyewardene. Vol.5, No. 2 (December, 2000):207-220.

การใช้คำในหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลรายวัน

● ศิริน แสงอาทิตย์

ศศ.ม. (ภาษาไทย)

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ปัจจุบันข่าวกีฬาฟุตบอลเป็นข่าวกีฬาระหว่างประเทศที่คนไทยให้ความสนใจมากที่สุดจากการสำรวจของสำนักงานดุลติโพล เมื่อพุทธศักราช 2546 (สวนดุลติโพล. 2546) นอกจากนี้สังเกตได้ว่ามีการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลทั่วไปในประเทศไทยและต่างประเทศ จะมีประชาชนติดตามชมการแข่งขันเป็นจำนวนมาก เช่น การแข่งขันฟุตบอลโลก ฟุตบอลลีกของประเทศไทยต่างๆ ในยุโรป ฟุตบอลไทยลีก ฟุตบอลลีก เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความนิยมติดตามชมกีฬาฟุตบอลของคนไทยได้อย่างดีเยี่ยม การนำเสนอข่าวกีฬาฟุตบอลจะมีส่วนนำเสนอหัวข้อเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับข่าวสาร ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์

สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ที่ถือได้ว่าได้รับความนิยมจากผู้รับข่าวสารกีฬาฟุตบอลเป็นจำนวนมาก คือ หนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลรายวัน โดยในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลรายวันเกิดขึ้นหลายฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์สปอร์ตพูล หนังสือพิมพ์สปอร์ตแม่นรายวัน หนังสือพิมพ์สตาร์ซอคเกอร์รายวัน เป็นต้น ซึ่งหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลรายวันที่เกิดขึ้นนับแรกในประเทศไทย คือ หนังสือพิมพ์สตาร์ซอคเกอร์รายวัน จำนวนครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2535 โดย บริษัท สยามสปอร์ตชินดิเคต จำกัด มหาชน (ฝ่ายบริษัทฯ) จำกัด มหาชน. 2547)

การนำเสนอข่าวกีฬาฟุตบอลในหนังสือพิมพ์รายวันจะต้องมีลักษณะเฉพาะที่นำเสนอให้ผู้อ่านมีความต้องการรับรู้ข่าวสาร และติดตามอ่านเป็นประจำ การนำเสนอข่าวให้นำเสนอให้เข้าใจขั้นอยู่กับกลุ่มวิธีการนำเสนอที่นำมาใช้ในการเขียนข่าว อันเกิดจากการใช้ภาษาและรูปแบบการนำเสนอ ซึ่งการใช้ภาษามีความสำคัญในการเขียนข่าวกีฬาฟุตบอล โดยเฉพาะการใช้คำ

การใช้คำในหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลจะมีลักษณะเด่นแตกต่างจากภาษาทั่วไป 6 ประการ คือ การใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ การตั้งสมญานาม การใช้คำสแลง การใช้คำเฉพาะทาง การใช้คำขยายกริยา และการหลอกคำ

การใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ นิยมใช้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยได้ติดต่อกันต่างประเทศ จึงรับเอาภาษาเข้ามาด้วย ในข่าวกีฬาฟุตบอลมีการใช้คำทับศัพท์อยู่มาก มีทั้งคำศัพท์เทคนิคและชื่อเฉพาะ คำทับศัพท์เหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษที่คนไทยคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว เพราะความเคยชินจากการชมฟุตบอลต่างประเทศ การใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศในข่าวกีฬาฟุตบอลมี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำทับศัพท์คำเดียวและการใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศร่วมกับคำไทย

การใช้คำทับศัพท์คำเดียว เป็นลักษณะที่ผู้เขียนข่าวใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีคำไทยร่วมประสมอยู่ด้วย เช่น เทรนเนอร์ (trainer) ชั่ว (sure) ซีซั่น (season) สตาร์ต (start) เป็นต้น

การใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศร่วมกับคำไทย เป็นการใช้คำไทยประสมกับภาษาต่างประเทศที่มีความหมายเฉพาะ เมื่อนำมาใช้ร่วมกันแล้วเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น เสริมทีม (team) กองเชียร์ (cheer) จบแมตช์ (match) เป็นต้น

การตั้งสมญานาม เป็นชื่อที่ผู้เขียนข่าวตั้งให้บุคคลในวงการกีฬาหรือองค์กรกีฬา เพื่อสร้างลักษณะพิเศษให้เกิดความน่าสนใจ หรือเพื่อความเข้าใจและจดจำง่าย การตั้งสมญานามมีใช้กันมากในวงการหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับข่าวการเมืองและข่าวกีฬา ในข่าวกีฬาฟุตบอลการตั้งสมญานามจะทำให้ข่าวมีความน่าสนใจ และชawnติดตาม ดังที่สุนันทา โลสวัจ (254 : 87) ได้กล่าวถึงการตั้งสมญานามไว้ว่า “การที่ผู้สื่อข่าวตั้งชื่อให้บุคคลหรือสิ่งที่ตกเป็นข่าวเพื่อเป็นการยกย่อง ล้อเลียน

หรืออนันยบทางอย่าง การตั้งสมญาณมีอาจตั้งตามลักษณะเด่นทางกายภาพ พฤติกรรม สัญลักษณ์ของบุคคล องค์กร ถี่นที่อยู่หรือสิ่งที่เป็นข่าว เพื่อให้ผู้อ่านง่ายต่อการจดจำและสนใจ” สมญาณมีเป็นวิธีกลวิธีที่ใช้ในหนังสือพิมพ์มานาน และได้มีการเผยแพร่ในช่วงและบทความนำคอลัมน์ต่างๆ การตั้งสมญาณมีเจตนาเพื่อผ่อนคลายความหนักของเนื้อหา สร้างความรู้สึกดุ้นเคย ต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านสนใจเนื้อหามากขึ้นเนื่องจากก็พ้าฟุตบลเป็นกีฬาประเภทที่เน้นการประทะของผู้แข่งขัน ดังนั้นผู้อ่านช่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลจึงชอบภาษาที่เร้าใจ สนุกสนาน และสนใจในเนื้อห้าช่าวที่เร้าใจมากกว่าการที่ผู้เขียนช่าวจะเรียกชื่อแบบธรรมดា การตั้งสมญาณมีในหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบลแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การตั้งสมญาณมีให้กับบุคคล และการตั้งสมญาณมีให้กับองค์กรกีฬา

การตั้งสมญาณมีให้กับบุคคล คือชื่อที่ผู้เขียนช่าวตั้งให้กับบุคคลโดยนำมาจากรูปลักษณะ วัยรุ่น นามแฝง ของบุคคล ในช่าว โดยมีลักษณะดังนี้

การตั้งตามรูปลักษณะ ผู้เขียนช่าวจะตั้งสมญาณมีให้กับบุคคลในช่าวตามลักษณะที่ปรากฏในด้านต่างๆ เช่น รูปร่างหน้าตา ลักษณะความสามารถ หรือพฤติกรรมของบุคคลในช่าว ลักษณะนิสัย หรือลักษณะเฉพาะตัวของคนนั้น เช่น เหยินน้อย สุดหล่อ หัวหอกหน้ายิ่รฟ เสี่ยวหมี ป้าโนบี เป็นต้น

เหยินน้อย สมญาณมีของ โรนัลดินโญ

สุดหล่อ สมญาณมีของ เดวิด แมคแฮม

การตั้งตามวัยรุ่น เป็นการตั้งสมญาณมีที่ใช้คำเรียกแสดงเครื่องญาติโดยพิจารณา จากความแตกต่างระหว่างวัยของผู้เขียนช่าวกับบุคคลในช่าว หากบุคคลในช่าวมีอายุมากกว่าผู้เขียนช่าว ผู้เขียนช่าวจะตั้งสมญาณมีให้เป็น ปู่ ลุง น้า อา พี่ เป็นต้น หากบุคคลในช่าวมีอายุน้อยกว่าผู้เขียนช่าว ผู้เขียนช่าวจะตั้งสมญาณมีให้เป็น น้อง หนู เจ้าหนู เป็นต้น การตั้งสมญาณมีโดยใช้คำเรียกแสดงเครื่องญาติจะสร้างความสัมพันธ์ ความสนใจสนับสนุน ความเป็นกันเองระหว่างผู้เขียนช่าวกับบุคคลในช่าวได้เป็นอย่างดี ทั้งที่บางครั้งผู้เขียนช่าวไม่ได้รู้จักบุคคลในช่าวเป็นการส่วนตัว แต่เกิดจากความสนใจที่ผู้เขียนช่าวได้เสนอช่าวอยู่เป็นประจำจนเกิดเป็นความคุ้นเคย เช่น เจ้าหนูโอเวน ลุงเฟอร์กี้ น้องจู เป็นต้น

ลุงเฟอร์กี้

เจ้าหนูโอเวน

การตั้งตามนามแฟงคือชื่อที่ผู้เขียนข่าวตั้งขึ้นเพื่อใช้แทนชื่อริจิใน การเขียนบทความหรือคอลัมน์โดยส่วนใหญ่ผู้เขียนข่าวใน การกีฬาพูดกับลูกเป็นผู้ที่รู้จักคุณเคยกัน เพราะเป็นบุคคลใน การอาชีพเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแก่กันในการ เขียนข่าว โดยมักเรียกนามแฟงแทนชื่อริจิ เพื่อแสดงความสนิทสนม คุณเคย และเป็นกันเอง เช่น บีกี้จัง บอยู่ ป้ายา คุณฉัย ยอดทอง ต โด้ง เป็นต้น

การตั้งสมญานามให้กับองค์กรกีฬาคือ สมญานามที่ผู้เขียนข่าวตั้งให้กับสโมสรฟุตบอล กลุ่มคน โดยใช้วรูปลักษณ์ คุณสมบัติเด่น ที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มาตั้งเป็นสมญานาม สมญานามที่ตั้งให้กับองค์กรกีฬาในข่าวกีฬาพูดกับล้มงวดได้ 2 ประเภท คือ การตั้งตามตราสัญลักษณ์ของสโมสรม และการตั้งตามคุณลักษณะเด่นของประเทศ

การตั้งตามตราสัญลักษณ์ของสโมสร เป็นการตั้งสมญานามตามตราสัญลักษณ์ของสโมสรมีลักษณะเด่น เช่น ราชันย์ชุดขาว สิงโน่น้ำเงินคราม ปีศาจแดง ปืนใหญ่ เสือใต้ ปีศาจแดงดำ เป็นต้น

ราชันย์ชุดขาว

สิงโน่น้ำเงินคราม

การตั้งตามตราสัญลักษณ์สโมสร

การตั้งตามคุณลักษณะเด่นของประเทศ เป็นการตั้งสมญานามโดยการนำเอาลักษณะเด่นของประเทศนั้นๆ ที่คนทั่วไปรู้จัก เช่น ลินค์ชาติที่มีชื่อสียง อาหารประจำชาติ ท่าเต้นประจำชาติ การปฏิบัติตัว ประเพณีที่มีชื่อเสียง เป็นต้น มาตั้งเป็นสมญานาม ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับกีฬาฟุตบอล หรือตั้งให้กับทีมฟุตบอล เช่น ทีมเมืองน้ำหอม ทีมกระทิงดุ ทีมผู้ดี ทีมแซมบ้า เป็นต้น

การตั้งตามคุณลักษณะเด่นของประเทศ

การใช้คำสlang คำสlang เป็นลักษณะคำที่เกิดจากคนกลุ่มนึงในลังคม ที่ได้คิดคำมาใช้เฉพาะกลุ่มของตน ต่อมา คนส่วนใหญ่ในลังคมรับไปใช้ จนกลายเป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ชื่อคำสlang ไม่ใช่คำที่หมายและไม่ใช่คำสุภาพ แต่เป็นคำที่ใช้ เพื่อสร้างความแเปลกใหม่ คำสlang เป็นคำลักษณะคำที่เกิดใหม่ในภาษาไทย มีทั้งคำพยางค์เดียวและหลายพยางค์ ส่วนใหญ่ ใช้ในกลุ่มวัยรุ่นและสื่อหนังสือพิมพ์ ชื่อหนังสือพิมพ์ต้องการคำแปลกดๆ ใหม่ๆ มาใช้เพื่อถูกดึงความสนใจของผู้อ่าน ชื่อใน พนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลจะมีการใช้คำสlangอยู่มากเนื่องจากผู้อ่านข่าวกีฬาฟุตบอลส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นและกีฬาฟุตบอล

เป็นกีฬาที่ต้องประทอยู่ตลอดเวลาการนำคำสแลงมาใช้เพื่อให้ความรู้สึกทางด้านอารมณ์แก่ผู้อ่านมากกว่าภาษาปกติและสร้างความน่าสนใจในตัวข่าวด้วย ในหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลพูดถึงการใช้คำสแลงอยู่ 2 ประเภท คือ การใช้คำสแลงแท้ และคำสแลงเทียม ภาษาใช้คำสแลงแท้ คำสแลงแท้เป็นคำสแลงที่คิดขึ้นใหม่สามารถประยุกต์ตามลำพังได้ พัชรี สายลิทธิ์ (2538 : 26) ได้กล่าวถึงลักษณะคำสแลงแท้ไว้ว่า “เป็นคำที่ใช้ความหมายในเชิงสแลงได้ แม้จะปรากฏโดยลำพังและไม่จำเป็นต้องพึ่งรับบท” คำสแลงแท้ในข่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลจะมีใช้อยู่มาก เช่น โก ยะ ฉะ จอย เดี้ยง เป็นต้น

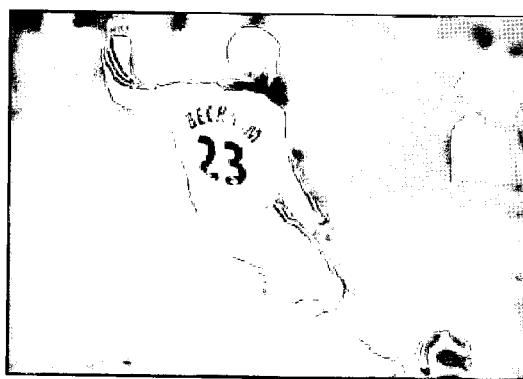
การใช้คำสแลงเทียม คำสแลงเทียม เป็นคำที่นำมาจากคำทั่วไปในภาษามาตรฐาน เมื่อนำมาใช้ในคำสแลงก็จะมีความหมายใหม่ พัชรี สายลิทธิ์ (2538 : 27) ได้กล่าวถึงลักษณะของคำสแลงเทียมไว้ว่า “คำประเภทนี้เมื่อปรากฏโดยลำพังเป็นความหมายซึ่งไม่ใช่คำสแลง แต่เมื่อพิจารณาความหมายในรับบทพบว่า มีความหมายเชิงสแลงเกิดขึ้น” คำสแลงเทียมในข่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอล เช่น

“ปืนเบี้ยด 2 - 1 ปีเรส เหมา” คำว่าเบี้ยด จะเป็นการใช้คำสแลงเทียม มีความหมายตามพจนานุกรมว่า แทรกหรือเลียด เช่น เข้าชิดติดกัน แต่ในที่นี้หมายถึง การเอาชนะได้อย่าง เสียดฉิว ซึ่งการใช้คำสแลงเทียมจะพบมากในข่าวกีฬาฟุตบอล

การใช้คำเฉพาะวงการกีฬาฟุตบอล คำเฉพาะวงการ คือ ภาษาที่ใช้กันอยู่ในการโครงการนึง เป็นภาษาที่สร้างความเข้าใจภายในกลุ่ม โดยมีการใช้คำที่เรียกว่า ศัพท์เทคนิค หรือลักษณะที่เป็นของตนเอง เช่น ในวงการนักวิชาการ หรือวงการหนังสือพิมพ์ เป็นต้น เพื่อเป้าหมายของวงการนั้นๆ ดังที่สุนันทา โลสรจิ (2541 : 12) กล่าวถึงคำเฉพาะวงการไว้ว่า “เป็นภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ในกิจกรรมงานอย่างโดยย่างหนัก หรือในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง หรือในวงการโครงการนึง รูปแบบถ้อยคำสำนวนที่ใช้มีลักษณะเฉพาะตัว แตกต่างไปจากการใช้ภาษาตามปกติในชีวิตประจำวัน” ในข่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอล ผู้เขียนข่าวใช้คำเฉพาะวงการกีฬาฟุตบอลเพื่อต้องการให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที อย่างไรก็ตามคำศัพท์เทคนิคที่ใช้ในวงการกีฬาฟุตบอลบางคำก็เป็นคำศัพท์เทคนิคที่ใช้ในข่าวกีฬาประเภทอื่นด้วย โดยคำเฉพาะวงการที่ใช้ในข่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ คำศัพท์เฉพาะวงการที่เป็นคำนามและคำศัพท์เฉพาะวงการที่เป็นคำกริยา

การใช้คำศัพท์เฉพาะวงการที่เป็นคำนาม คือ การนำคำนามมาใช้เป็นคำเฉพาะวงการกีฬาฟุตบอล เช่น จุดโทษ ลูกโทษ กองหน้า กองกลาง กองหลัง ในเหลือง ในแดง เป็นต้น

การใช้คำศัพท์เฉพาะวงการที่เป็นคำกริยา คือ การนำคำกริยา มาใช้เป็นคำเฉพาะวงการกีฬาฟุตบอล เช่น ติดโทษแบบเตะมุม ยิงไกล ครองบอล พากนอล เดษกัด เป็นต้น

ยิงไกล

การใช้คำขยายกริยา การใช้คำขยายกริยาเป็นการสร้างภาพที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงถ้อยคำที่เคลื่อนไหว ซึ่งเป็นการสร้างความเคลื่อนไหวในตัวภาษา ทำให้เกิดภาพพจน์ และกระตุนความรู้สึก และอารมณ์ร่วมไปยังผู้อ่าน ในข่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอลการใช้คำกริยาและคำขยายกริยาเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเร้าใจ มีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อหาข่าว และเป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับเนื้อหาด้วย เช่น ยิงสนั่น กระโดดเหยง วิงปรอ รับสนาย พุ่งวน เป็นต้น

การหลอกคำ การหลอกคำ คือ การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำขึ้นใช้เพื่อหลอกเลี้ยงการใช้คำเดียวช้าๆ และคำที่เปลี่ยนแปลงขึ้นใช้แทนก็มีความหมายหลอกใกล้เคียงคำเดิม (บุญยงค์ เกคเทศ. 2532 : 53) ในภาษาข่าวกีฬาฟุตบอลผู้เขียนข่าวใช้วิธีการหลอกคำ

เพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านและทำให้ผู้อ่านไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับคำเดิมที่ใช้ซ้ำๆ กัน คำที่นำมาใช้ในการหลอกคำจะต้องสื่อความหมายเข้าใจได้ดี ให้ภาพ หรือความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้อ่าน เช่น

“หงส์อัด 3-2 เซลซีสอย 2-0 เรือใบเย 1-0 ...” จากตัวอย่างใช้คำว่า อัด สอย เย ซึ่งในที่นี้มีความหมายเดียวกันหมายถึงชั้นชั้นของการหลอกคำจะมีใช้อยู่มากในข่าวหนังสือพิมพ์กีฬาฟุตบอล

จากการวิเคราะห์การใช้คำในหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลแสดงให้เห็นว่าการใช้คำในภาษาข่าวกีฬาฟุตบอลมีความแตกต่างจากคำไทยมาตรฐานอยู่หลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากภาษาหนังสือพิมพ์เป็นภาษาเชิงธุรกิจ จึงยากที่จะนำมาตรฐานมาใช้ในการเขียนข่าวทั้งหมด เพราะอาจทำให้เนื้อหาข่าวนั้นขาดความน่าสนใจ การผลักแพลงทางภาษาจึงเป็นลักษณะที่ทำให้หนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลมีความแปลกลใหม่ และเร้าอารมณ์ผู้อ่าน เหมาะกับการรายงานข่าวกีฬาฟุตบอลที่เป็นประเภทกีฬาเน้นการประท้วงและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าเป็นห่วงคือการรับภาษาหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลไปใช้ ผู้อ่านข่าวควรระหบันก่อนอยู่เสมอว่า คำบางคำในภาษาข่าวกีฬาฟุตบอลไม่ใช้ภาษามาตรฐานไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ให้เป็นภาษามาตรฐาน ควรพิจารณาให้ถูกต้องว่าคำใดควรใช้และคำใดไม่ควรใช้ เพื่ออนุรักษ์ภาษาไทยไว้ให้ถูกต้องตลอดไป ดังคำกลอนที่ว่า

เกิดเป็นไทยถ้าไม่รักษาไทย
จะมีใครรรโลงไว้ให้สืบสาน
บรรพชนสร้างสรรค์มาแต่ข้านาน
เราลูกหลานควรจักพิทักษ์แทน
ฝึกฟังพูดอ่านเขียนเรียนหลักภาษา
วรรณคดีมีค่าน่าห่วงแทน
ยิดภาษาไทยไว้ให้เป็นแก่น
สมที่เกิดในแดนแผ่นดินทอง

บรรณานุกรม

บุญยงค์ เกศเทพ. (2532). คำไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนล็อต.

พัชรีย์ สายสิทธิ์. (2538). การใช้ภาษาในสื่อมวลชนปัจจุบันและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภากาดพร้าว.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542. (2546). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

คิวเริน แสงอาทิตย์. (2548). “วิเคราะห์ข่าวกีฬาฟุตบอลในหนังสือพิมพ์ข่าวกีฬาฟุตบอลช่วงปี พ.ศ. 2546.”

ปริญญาณินทร์ ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสต์วิทยา.

สำนักสนับสนุนดุลิตโพล. (2546). กีฬาที่คนไทยติดตามมากที่สุดในการแข่งขันกีฬาชีกเกมส์. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ

10 กุมภาพันธ์ 2547, จาก <http://www.dusit.ac.th/poll/>.

สุนันทา โสรัจ. (2541). ภาษาเฉพาะกิจ. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสต์วิทยา.

คำสlangที่ใช้ในภาษาโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียง

● ฤทธิ์ พานิช
ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

การโฆษณาเป็นหนึ่งในกิจกรรมการสื่อสารของมนุษย์ผู้ผลิตสินค้าใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อนำสารจากผู้ผลิตไปสู่มวลชน จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตในทุกวันนี้ เราได้ยิน ได้เห็น และสัมผัสกับโฆษณา ผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ จากทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รวมไปถึงป้ายโฆษณาที่ปรากฏตามห้างร้าน หรือสถานบริการ และตามถนนพาหนะเคลื่อนที่ ผู้ผลิตสินค้าใช้สื่อต่างๆ เหล่านี้เป็นเครื่องมือในการซักจูงผู้บุกรุกให้เกิดความสนใจในตัวสินค้าหรือบริการ

เสรี วงศ์มนษา (2540, น.2) กล่าวถึงโฆษณาว่า เป็นกระบวนการทางด้านสื่อมวลชนประเททหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อจูงใจให้คนมีความต้องการซื้อหรือใช้บริการ โฆษณาจึงเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ใช้แนะนำสินค้า ใช้บรรยายสินค้า ทำให้คนรู้จักสินค้า และเกิดความต้องการที่จะซื้อสินค้า หรือใช้บริการ

วีไลวรรณ ชนิชฐานันท์ (2537, น.8) กล่าวถึง ภาษาที่ใช้ในโฆษณาว่า มีลักษณะที่โดดเด่นกว่าภาษาในรายการอื่นๆ เพราะมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นภาษาที่แสดงถึงความคิดริเริ่ม ผ่านการค้นคว้า วางแผน และการขัดเกลามากที่สุด ดังนั้นภาษาที่ใช้ในโฆษณาจึงต้องมีการสร้างสรรค์ถ้อยคำ และมีวิธีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าให้มีความน่าสนใจ เพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารเกิดความสนใจต่อความสำคัญและลักษณะของสินค้า อันจะนำไปสู่การซื้อหรือใช้บริการสินค้านั้นๆ

ด้วยเหตุที่โฆษณาไม่ลวนในการตัดสินใจของคน ภาษาที่ใช้ในบทโฆษณาจึงสำคัญในฐานะที่เป็นตัวกลาง ที่สื่อ “สาร” ของผู้ผลิตสินค้าไปยังผู้บุกรุก นอกจากนี้ ภาษาที่ใช้ในโฆษณาอย่างแสดงให้เห็นลักษณะโครงสร้างทางลังคอมป์จุบัน โดยคุก (Cook, 1992, pp.5) และไมเยอร์ (Myers, 1994, pp.2) มีความเห็นว่าโฆษณาเป็นสารที่สื่อให้เห็นถึงลักษณะที่สัมพันธ์ของลังคอมกับจิตวิทยา และภาษาที่ใช้ในลังคอมสามารถสังเกตได้จากการที่ใช้ในโฆษณา

ตัวอย่างบทโฆษณาเครื่องดื่มแพนต้า

“เปิดเทอมใหม่ก็ต้องเริ่มเทรนด์ใหม่กับแพนต้า บลู ทู สคูล....ดินสอในเทรนด์ใหม่ งอได้ เขียนได้ เปิดเทอมนี้ คราไม่มีระวงເວົດ....”

จากตัวอย่างเป็นบทโฆษณาเครื่องดื่มน้ำอัดลมยห้อแพนต้า โดยมีของแຄมเป็นดินสอ ภาษาที่ใช้ในบทโฆษณา มีการใช้คำภาษาอังกฤษที่พบว่ามากใช้ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของผู้ผลิตสินค้า ผู้ผลิตโฆษณาใช้คำเหล่านี้ เพื่อต้องการแสดงความเป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกันกับผู้ฟัง โฆษณาเน้นต้องการสื่อให้เห็นว่า เมื่อถึงเวลาเปิดเทอมใหม่ นักเรียนก็ควรจะมีอุปกรณ์ใหม่ๆ อย่างดินสอที่แคมพาพร้อมเครื่องดื่ม และถ้าใครไม่มีจะเป็นคนที่ไม่ทันสมัย ไม่เข้ากลุ่ม

สายรุ้ง จารัสธรรมศรีนิตย์ (2534) นำแนวคิดทางภาษาศาสตร์เชิงลังคอมมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาษาจากโฆษณา จากสื่อภาษาโฆษณาในวิทยุกระจายเสียง ชี้ว่าลักษณะการใช้ภาษาโฆษณาจะต้องให้เห็นสภาพบางประการของโครงสร้างทางลังคอม ในขณะนั้นได้ เช่น ผู้ทูญูนิมิการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สุภาพ และเป็นทางการมากกว่าผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายสามารถใช้ภาษาในการโฆษณา สินค้าได้หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งใช้คำศัพท์สlang ภาษาที่แปลงไปจากภาษาพูดปกติ หรือใช้ภาษาที่ไม่สุภาพได้บ้าง

ไมเยอร์ (Myers, 1994) ศึกษาการสื่อสารภายในลังคอมในงานวิจัยเรื่อง “Words in Ads” โดยใช้หลักทางภาษาศาสตร์ ในการวิเคราะห์ ในเรื่องความหมายพบการเล่นคำ (puns) การใช้อุปลักษณ์ (metaphor)

การศึกษาภาษาในโฆษณาของคุก (Cook, 1992) เรื่อง “The Discourse of Advertising” พบว่าโฆษณาเป็นข้อความ เพราะโฆษณาบางโฆษณาไม่ใช่เป็นเพียงแค่การซักชวนให้ผู้รับสารซื้อสินค้า แต่เป็นสารที่ส่งให้เชิญชวน เตือน หรือหาผู้สนับสนุน โฆษณา มีลักษณะคล้ายกับเพลงหรือบทกลอน การศึกษาข้อความโฆษณาจะต้องพิจารณาตัวข้อความควบคู่ไปกับบริบท โฆษณา แม้จะมีหน้าที่หลักในการซักจูงให้ซื้อสินค้า แต่โฆษณา ก็ใช้เป็นสื่อที่บอกข้อมูล และบอกคุณลักษณะได้ นอกจากนี้ภาษาที่ใช้

ในโฆษณาอย่างมีความลับซับซ้อน เพื่อการคิดโฆษณาขึ้นมาบัน ไม่ได้เกิดจากคนเพียงคนเดียว แต่โฆษณาเกิดจากตัวแทนผู้ผลิต ฝ่ายสร้างสรรค์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการผลิตลือ เพื่อชักจูงให้ชื่อสินค้า จึงต้องมีการเขียนบทเพื่อบอกคุณลักษณะและคุณภาพของสินค้า การใช้ถ้อยคำในภาษาโฆษณา จะต้องมีลักษณะเด่นเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภาษาที่ใช้ในสื่อโฆษณาสามารถแสดงความลับหัวใจคนในสังคม กับการใช้ภาษาตามสภาวะ และสถานการณ์ที่จำลองจากความเป็นจริง ในกรณีใช้ภาษาของคนในสังคม โดยภาษาที่แสดงได้ชัดเจนที่สุดในภาษาโฆษณาคือ การใช้คำสlang ดังนั้นในลำดับต่อไป ผู้เขียนจะกล่าวถึง “คำสlang”

เฟล็กซ์เนอร์ (Flexner, 1975) กล่าวว่า สlang เป็นการใช้คำในภาษาประจำดันหนึ่งโดยคนจำนวนค่อนข้างมาก แต่เป็นคำที่ยังไม่ยอมรับโดยคนส่วนใหญ่ ว่าเป็นการใช้คำในแบบที่ดี สlang พบรากภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน สlang เป็นถ้อยคำที่เกิดขึ้นมาใหม่ อุปถัมภ์ และมีอายุการใช้ที่ลั้น หากคำนั้นไม่เป็นที่นิยมใช้

豪金斯 (Hawkins, 1991) กล่าวว่า สlang เป็นคำหรือกลุ่มคำที่ใช้อย่างไม่เป็นทางการ และมักใช้อยู่ในวงแคบๆ เช่น ในกลุ่มคนอาชีพเดียวกัน การเลือกใช้สlang เพื่อสร้างความตกลงขัน เพื่อแสดงภาพพจน์ที่ร่วมรั้ด สlang เป็นการใช้ภาษาเพื่อแสดงถึงอารมณ์ และทัศนคติได้กว่าการใช้คำตามปกติ นอกจากนี้การใช้สlang ยังเป็นการแสดงถึงความเป็นกลุ่ม เป็นพวกเดียวกัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้นิยามสlang ว่าหมายถึงถ้อยคำหรือสำนวนที่ใช้เข้าหากันเฉพาะกลุ่ม หรือชั้วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช้ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้อง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2546, น.4) กล่าวถึงสlang ว่าเป็นภาษาแปลงๆ ที่มีจุดมุ่งหมายคือ ต้องการให้สนุก โลดโผน ไม่ซ้ำซาก ให้สะใจ ให้สน อารมณ์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่พบค่าเก่าๆ ที่เคยใช้กันไม่พอใช้ ไม่สนองอารมณ์ จึงต้องคิดคำใหม่ขึ้นมา

ชำนาญ รอดเดตุภัย (2523) กล่าวถึงคำสlang หรือคำนองว่าเป็นคำที่ใช้ให้แปลงไปจากปกติในด้านใดด้านหนึ่ง คำประเทณนี้หมายความว่าใช้ในการพูดรำเริงเพื่อสนิท หรือในงานเขียนที่ไม่ต้องการความประณีต โดยยกตัวอย่างประเภทของคำสlang ว่า อาจเกิดสlang ทางด้านเลียง การเขียน และความหมาย เช่น

1. สlang ในด้านเลียง เช่น หอย ยากลี ชาร์ล์ มาเด้น
2. สlang ในการเขียน เช่น เก้ากิกก์ มันส์ เด็น (เดล)
3. สlang ในด้านความหมาย เช่น วันเบาๆ ชั่วบิสุทธิ์ มันขาดะ เป็นต้น

วีไรวรรณ ชนิษฐานันท์ (2526) กล่าวว่าคำสlang เป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งของภาษาพูด และไม่นับว่าเป็นภาษามาตรฐาน โดยแบ่งลักษณะของคำสlang ไว้ดังนี้

1. สlang คือ การนำเอาคำหรือสิ่งที่มีอยู่แล้วในภาษามาใช้สื่อความใหม่ เช่น “กีน” และ “เช่งชี” ในความหมายปกติ หมายถึง อวัยวะภายในของสัตว์ นักศึกษามหาวิทยาลัยได้นำ 2 คำนี้มาใช้เป็นสlang โดยคำแรกหมายถึง “หัวสมอง” และคำที่สอง หมายถึง “หัวใจ”

2. สlang อาจเกิดจากการสร้างคำขึ้นมาใหม่ เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการ และผู้ใช้สlang จะมีความรู้สึกว่าคำใหม่นี้ สื่อความหมาย สื่ออารมณ์ได้ดีกว่าคำที่มีอยู่แล้ว เช่นคำว่า

“เริด” หมายถึง ดีมาก สวยงาม เป็นพิเศษ

“ชึ้งฉ่อง” หมายถึง ไปห้องน้ำ ไปปัสสาวะ

3. สlang อาจเป็นการนำคำที่มาจากภาษาอื่นอื่น หรือจากภาษาอื่นมาใช้แทนคำที่มีอยู่แล้ว หรือนำคำดังกล่าวนี้มาใช้กับกลุ่มคน หรือลิ้งของที่มีลักษณะเฉพาะตัวอย่างโดยอย่างหนึ่ง เช่น

“ใจอ้อ” หมายถึง ใจร้อน

“หลี” หมายถึง เจ้าชู้ ทำทางกรุ้มกริ่ม

4. สlang ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจุบัน สิ่งที่เกิดเป็นประจำหรือเกี่ยวกับสิ่งใกล้ตัว สิ่งแวดล้อม สlang มักเป็นคำที่ใหม่อยู่เสมอ เมื่อเวลาผ่านไป ถ้าสlang ไม่ถูกใช้เป็นคำธรรมดาก็มักสูญหายไป หรือคนส่วนใหญ่เลิกใช้ บางครั้งสlang ที่สามารถเป็นเครื่องชี้ได้ว่า ผู้ใช้เป็นคนรุ่นใด เช่น “เชย” และ “เม้ม” มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่คำว่า “เชย” เข้ามาในภาษา ก่อนคำว่า “เม้ม” เป็นต้น

5. สlang เป็นภาษาที่มักใช้กันเฉพาะกลุ่ม ที่มีความสนใจร่วมกัน หรือมีอาชีพเหมือนกัน คนที่ไม่ใช่สมาชิกของกลุ่ม ฟังแล้วอาจไม่เข้าใจได้ เช่น นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีสlang สำหรับเรียกชื่อสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย เช่น

“ติกจิปักษ์”	หมายถึง	ตึกเอนประกอบสี
“ปากฉลาม”	หมายถึง	ส่วนหน้าของตึกคณะศิลปศาสตร์
“ฝาเบี้ยร์”	หมายถึง	รูปบันธรรจักรซึ่งตั้งไว้ในตึกโดม

สุชาดา เหวงผลิน (2531) ศึกษาสlang ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำสlang ภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน” โดยใช้วิธีจำแนก ลักษณะของคำที่ลือความเชิงสlang และดึงความมีชีวิตชีวา มีลีสัน ตลอดข้อ หรือให้ภาพจนใหม่ มาพิจารณาว่าคำสlang แต่ละคำ สามารถให้ความหมายได้ โดยรูปคำเองหรือต้องพึงบวบก จากการศึกษาคำสlang แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. คำสlangแท้ (slang words) เป็นคำที่ให้ความหมายที่มีลีสัน มีพลังภาษาด้วยรูปคำเอง ไม่ว่าจะปรากฏในบวบกใด หรือแม้จะปรากฏแต่ล่าพังก์ตาม เช่น

“เชลลี่ร์” หมายความว่า การยกยอ การประจบสองพลอจนอกหน้าอย่างน่ารังเกียจ

“แครด” หมายความว่า ลักษณะของคนที่ชอบแสดงตัวให้เป็นที่สังเกต ของคนอื่นด้วยพฤติกรรมที่โป๊ะลา

2. คำสlangไม่แท้ (slang usage of words) คำสlangนี้เป็นสlangเพราการใช้ในบวบกตามเจตนาของผู้ใช้เท่านั้น เช่น คำว่า “กึ่น”

ในบวบกภาษา ก. “เด็กคนนี้ไม่ชอบกินกึ่น”

ในบวบกภาษา ข. “คนอย่างนี้ต้องค่าให้ถึงกึ่น”

“กึ่น” ในบวบกภาษาแบบ ก. เป็นคำสามัญทั่วไป มีความหมายถึง อวัยวะของสัตว์ปีก แต่ในบวบกภาษาแบบ ข. “กึ่น” หมายความว่า ส่วนที่อยู่ลึกที่สุด หรืออยู่ภายในที่สุดของคน

จากการให้นิยามความหมายของ “สlang” และงานศึกษาเกี่ยวกับสlangข้างต้น ผู้เขียนจึงนิยามความหมายของสlangว่า หมายถึง ตัวอย่างคำหรือลักษณะที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นคำที่มักใช้เฉพาะกลุ่ม มีความหมายที่ลืออารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติที่ดี และไม่ดี มีอายุการใช้งานที่สั้น หากคำนั้นไม่เป็นที่นิยม

สlangที่พบในบทโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง สามารถจำแนกประเภท และศึกษาวิธีการสร้างสlangในบทโฆษณาดังนี้

1. ประเภทของสlang

1.1 คำสlangแท้ คือ คำสlangที่มีความหมายคงที่ไม่ว่าจะปรากฏในบวบกใด เช่น เจ็บ, ใจ, ขา, ตืด, ตื้ม, อึ้ง เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

- (1) ผู้หญิง 1: หน้าใสแบงผุนก็พอไหว แต่อยู่ได้เป็นเดียว ต้องนี ชีเน่ไว้ที่แบงเด็กเนื้อขาวเนี่ย恩กว่า นางใส เป็นธรรมชาติ แบบว่าหน้าใสไม่มีอะไร
ผู้หญิง 2: แบงเด็กเนื้อขาว ชีเน่ไว้ที่
(แบงเด็กชีเน่ไว้ที่)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าคำว่า “อะไร” แสดงให้เห็นภาพของการทำแบงเพื่อให้หน้าขาว เนี่ยน สวย โดยใช้แบง ในปริมาณที่หนามาก ดังนั้น คำว่า “อะไร” อาจตีความหมายได้ว่า “ว. พอกเข้าไปให้หนา”

ตัวอย่าง

- (2) ผู้ชาย 1: เอ็งจะขออะไรเป็นครั้งสุดท้าย
ผู้ชาย 2: ข้าขอโค้กพีบีก
ผู้ชาย 1: ແນໃຈรីว่าขอແຄโค้กพีบีก
ผู้ชาย 2: ແນໃຈ
ผู้ชาย 1: ໃທມັນໄປ (ເລີຍເປີດຝາຂວາດ)
ผู้ชาย 3: ມັນບັກຈິງໆ ນະລູກພື້ (ເລີຍຕື່ມນ້ຳ)
ผู้ชาย 4: ມັນຕື່ມເສົ່ງເມື່ອໄຫວ່ຕົ້ນມັນເລີນນະລູກພື້

- ผู้ชาย 3: ทำไม้มันดีมิให้กลุ่มเพื่อ
 ผู้ชาย 4: เมื่อไหร่มันจะเสร็จซักทีเนี่ย
 ผู้ชาย 2: เอาจริง
 ผู้ชาย 4: ขอช้าก่อนนะเพื่อ
 ผู้ชาย 2: โถกพี่นึก ครรา ก็อยากดีม โถกพี่นึก 8 นาท เพิ่มอีกนาท ใจเพิ่มอีกครึ่ง
 ผู้ชาย 4: ขออีกเดียว

(เครื่องดื่มโถก)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าคำว่า “ดีบ” แสดงภาพพจน์ของคำให้เห็นว่าเป็นการทำร้ายร่างกายโดยการใช้เท้า ดังนั้นคำว่า “ดีบ” อาจมีความหมายได้ว่า “ก. กระทืบ”

1.2 คำสแลงไม่แท้ คือ คำสแลงที่เกิดจากการใช้คำที่มีในภาษามาใช้เป็นคำสแลงตามบริบทของผู้ใช้ เช่น แรง, เปรี้ยว, ลายมือ, ยีด, หนา, สวย เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

- (1) ผู้ชาย 1: LA bicycle
 ผู้หญิง 1: LA bicycle บริการข้อมูลสำหรับผู้ที่รักการปั่นจักรยาน พัฒนาไปสู่โปรแกรมค่าทางเสือภูเขาที่พร้อมจุลยพร้อมแข่งขันคันครับ
 ผู้ชาย 2: จักรยานเสือภูเขารุ่น 2 รุ่น ที่เหมาะสมกับคุณคันแรกเทรออย-เนอร์ จักรยานฟลูเชิร์ฟคันนี้สมบูรณ์แบบด้วยตัวถังอลลอลอยด์ อิกคันที่เข้มไม่แพ้กัน ต้องยกให้คุณเทียร์ โครงขับเสือภูเขารุ่นใหม่ในไทย เลือกได้ตามแบบใจคุณเลยค่ะ
 ผู้ชาย 3: คันไหนคือตัวตนในแบบของคุณ เลือกด้วยตัวคุณเองวันนี้
 ผู้ชาย 1: LA bicycle

(จักรยานแหลก)

จากตัวอย่าง “เข้ม” มีความหมายประจำญูปภาษา หมายถึง “ว. แรงกล้า แก่ จัด ใช้แก๊สแลรร์” เมื่อพิจารณาความหมายตามบริบทคำว่า “เข้ม” ที่ใช้ในบทโฆษณาเนี้ยมีความหมายว่า “ว.ดี สวย แข็งแรง”

ตัวอย่าง

- (2) ผู้ชาย : ถึงลูกถึงคนวันนี้ครับ เป็นเรื่องของการจ่ายในส่วนที่ตัวเองไม่ได้ใช้ มีมานานแล้วครับ เรียกว่า ส่ายอากาศ ต้องจ่ายทุกคน โดยกันทุกเดือนครับ แต่ปัญหานี้จะหมดไปจากสังคมไทยครับ ต้องเปลี่ยนครับ เปลี่ยนมาใช้แพคเกจ my เพาะะ my จ่ายเฉพาะส่วนที่โทรในแต่ละเดือนเท่านั้น เป็นอีกครั้งครับที่ DTAC ให้ประชาชนแบบถึงใจ ดีครับ พากันครูดี呀 เดียวช่วงหน้า มาเจอกันสมัครครับ

(ระบบโทรศัพท์ DTAC)

จากตัวอย่าง “สวย” มีความหมายประจำญูปภาษา หมายถึง “น. ของที่เรียกเก็บจากพื้นเมืองส่งเป็นภาคหลวงทันวิธี เรียกเก็บภาษีการในสมัยโบราณ เงินช่วยราชการตามที่กำหนดเรียกเก็บจากราษฎรชาติที่มีได้รับราชการทหารเป็นรายบุคคล” แต่คำว่า “สวย” ที่ใช้ในบทโฆษณาเนี้ยมีความหมายว่า หมายถึง “น. เงินที่ได้รับมาเป็นประจำด้วยการฉ้อราษฎร์ เงินที่ส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมีขอบเป็นประจำเพื่อแลกกับภารกิจที่”

2. การสร้างคำสแลง

การศึกษาการสร้างคำสแลง โดยใช้แนวคิดเรื่องการสร้างคำใหม่ในภาษา ของ Francis, (1985) และ ยูล (Yule, 1985) มาประยุกต์ พนวจมีกลวิธีการสร้างสแลงที่ใช้ในบทโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง ได้ 5 วิธี ดังนี้

2.1 การเติมหน่วยคำเติม คือ การยึดกลวิธีมาจากภาษาอังกฤษ โดยการเพิ่มหน่วยคำเพื่อแสดงจำนวนหรือปริมาณเข้าไป ที่หน่วยคำที่เป็นรากศัพท์ หรือต้นคำศัพท์ จากข้อมูลพบเพียงคำเดียวคือคำว่า “มันส์”

ตัวอย่าง

(1) ผู้หญิง :

เจมส์

ผู้ชาย 1:

บอนด์

ผู้ชาย 2:

พร้อมแล้วกับความมันส์จากสายลับคนเดิมที่คุณໄว้ใจได้ Die Another Day 007 พยัคฆ์ร้าย ท้ามรณะ เพียง บรรยาย ในบทอนด์ที่คุณคุ้นเคย ร่วมด้วยชัลลี่ เมอร์ สายลับสาวสุดเซ็กซ์ กับการกิจกรรมครั้งใหม่ที่สยบความมันส์ของทุกๆ ภาคที่คุณเคยชม Die Another Day 007 พยัคฆ์ร้ายท้ามรณะ สะบัดลายหัวประเทศ วันนี้ วีชีดี 190 บาท เท่านั้น

(วีชีดี James Bond)

ตัวอย่าง

(2) ผู้ชาย 1:

(ร้องเพลง) บันไปทางซ้าย บันไปทางขวา บันไปข้างหน้า บันไปข้างหลัง เอ้าปั้น crocodile ไปทางซ้าย บัน crocodile ไปทางขวา บัน crocodile ไปข้างหน้า บัน crocodile ไปข้างหลัง

ผู้ชาย 2:

จะบันไปไหน ก็ยีดได้เต็มที่กับ crocodile bicycle จักรยานจะเร็วกระแสงไฟไว้มันส์คำเดือน รับประทานตัวถัง 5 ปี จำไว้

ผู้ชาย 1:

เอ้าปั้น crocodile ไปทางซ้าย บัน crocodile ไปทางขวา บัน crocodile ไปข้างหน้า
(จักรยานตราจะระซื้้)

จากตัวอย่าง “มันส์” มาจากคำว่า “มัน” ซึ่งมีความหมายว่า “ก. เพลิน ถูกอกถูกใจ ออกรสชาติ” โดยออกเสียง **ศ** เพื่อให้พังค์ลัยกับเสียง /s/ ในภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการเติมหน่วยคำ เติมท้าย (suffix) ที่ทำให้คำมีความหมายทางไวยากรณ์ เป็นพุพจน์ ในบทโฆษณา “มันส์” จึงมีความหมายเชิงอารมณ์ว่า “ว. สนุกมาก ถูกใจอย่างมาก”

2.2 การประสมคำ คือ การนำคำ 2 คำ หรือมากกว่านั้น ที่มีอยู่ในภาษามาประสมกัน และเกิดความหมายใหม่ เช่น ชาลง, วัยมันส์, หน้าเด้ง, หน้าเงือก, ชูบลี, จริงดี เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(1) ผู้ชาย 1:

น์โทรศัพท์ทั้งวันทั้งคืนกับ 5 คนสนิท ในอัตราพิเศษ แล้วยังสนุกโคนใจแบบครบเครื่อง

ผู้หญิง 1:

SMS โนนัส ส่งข้อความฟรี 10 ครั้ง ทุก 30 วัน

ผู้ชาย 2:

อัพเดทฟรี ผลประโยชน์ลึกทุกแมตช์

ผู้หญิง 2:

ตรวจดวงฟรีได้ทุกวัน

ผู้ชาย+ผู้หญิง :

อัพเดทที่กิน ที่เที่ยว กีฬา

ผู้ชาย 3:

จะสนุกแบบไหนก็ต้องบลิมกับ Fun Pack จากօอเร้นจ์ที่ให้คุณแบ่งปันความรู้สึกดีๆ แบบไม่มีเงื่อนไข สนุกกับ Fun Pack ที่ Orange Shop หรือตัวแทนจำหน่ายวันนี้ อนาคตสดใส อนาคตօอเร้นจ์
(ระบบโทรศัพท์օอเร้นจ์)

จากตัวอย่าง “โคน” มีความหมายว่า “ก. กระทนงกระทั้ง กระทนงกระแทก ล้มผั้สถูกต้อง” “ใจ” มีความหมายว่า “น. สิ่งที่ทำหน้าที่รู้ รู้สึก นึก และคิด” คำว่า “โคนใจ” เป็นสlangเพราะละเมิดการเกิดร่วมของคำว่า “โคน” และ “ใจ” ซึ่ง “โคน” เป็นคำแสดงอาการต่อสิ่งที่ล้มเหลวได้ มีลักษณะเป็นรูปธรรม ส่วน “ใจ” เป็นคำที่เป็นนามธรรม เมื่อนำมาประสมกัน จึงเกิดความหมายใหม่แสดงอารมณ์ หมายความว่า “ว. ถูกใจอย่างมาก”

ตัวอย่าง

(2) ผู้หญิง :

ชั้นนี่

ผู้ชาย :

วิเจชีกชี

ผู้หญิง :

ชั้นใช่

ผู้ชาย :

สาวน้อยน่ารัก

ผู้หญิง :

ชั้นสตาร์

ผู้ชาย :	เครื่องเขียนเท่ นำเข้า
ผู้หญิง :	ไม่ว่าชั้นไหนก็ไม่เท่ นำไปใช้เท่านั้นstar เครื่องเขียนชั้นนำจากญี่ปุ่น มีทั้งปากกา márketor เครื่องดูดฝุ่นคอมพิวเตอร์ และยังมีให้เลือกอีกเยอะมาก ห้างสวย เท่ เก๋ good
ผู้ชาย :	พบชั้นสถาารได้ที่ร้าน B2S, Loft, Isetan, Emporium, The Mall และ Zen
ผู้หญิง :	รู้ได้ในอะ

(เครื่องเขียนชั้นสถาาร)

จากตัวอย่าง “เก๋” มีความหมายว่า “ว. ดี เหมาะสม” “good” เป็นคำภาษาอังกฤษ มีความหมายว่า “ว. งาม เช้าที” คำอุทานแสดงความพอใจ เมื่อนำคำทั้งสองมาประสมกันจึงเกิดคำที่มีความหมายเป็นคำสlangที่ให้ภาพจนว่า หมายถึง “ว. ดี มาก เหมาะสมมาก”

2.3 การเพิ่มความหมาย คือ การนำคำที่มีอยู่ในภาษามาใช้ในบริบทตามเจตนาของผู้ส่งสาร ซึ่งมีการตีความหมายเพิ่มจากความหมายนัยตรง เช่น ໄດ, เจ็บ, ดิ้น, เด็ด, หน้าว, สวย เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(1) ผู้ชาย 1: (ร้องเพลง) โยกไปทางซ้าย เข้าส่าย ส่ายหัวไปทางขวา เอ้าโยก เอ้าโยก โยก ส่าย ซ้าย ขวา ซ้ายขวา

ผู้ชาย 2: โยกได้ส่ายด้วย ไม่เสียทรง ออตีชา แมคลาลีลิงเยล เช็ทคอมเท่ แห้งเร็ว อยู่ทรงนานนาน เบรี้ยวได้ทั้งวัน ชาได้ทั้งคืน ออตีชา แมคลาลีลิงเยล ไม่ใส่ไม่ได้แล้ว

(เยลแต่งผมออตีชา)

จากตัวอย่าง “เบรี้ยว” มีความหมายประจำรูปภาษา หมายถึง “ว. มีรสชาติอย่างหนึ่ง อย่างรสมะนาว เป็นต้น มิกลิน หรือรสอย่างอาหารนุดหรืออาหารเสีย” “เบรี้ยว” ที่ปรากฏในบทโซน่า มีความหมายเป็นคำสlang หมายความว่า “ว. มีลักษณะ ปราดเปรี้ยว ทันสมัย มั่นใจ ชอบการคนหาสมาคม” “เบรี้ยว” เป็นการนำคำที่แสดงความหมายในรูปธรรมมาใช้ในความหมาย ที่เป็นนามธรรม กล่าวคือ เบรี้ยวเป็นรสชาติที่สัมผัสได้ด้วยลิ้น แต่นามาใช้กับการสัมผัสทางสายตา

ตัวอย่าง

(2) ผู้ชาย 1: ขอเชิญรับฟังละครเรื่องเยี่ยม เมืองมารยา

ผู้หญิง: ตัน ขอบเลี้ยงสัตว์แบลกๆ เทรอ

ผู้ชาย 2: อึมทือ

ผู้หญิง: แ昏 เค้ากีขอบเหมือนกัน

ผู้ชาย 2: อื້อหารอ

ผู้หญิง: เลี้ยงจังจกเหรอ

ผู้ชาย 2: อือ

ผู้หญิง: อืุย เค้ากีขอบจึงจากเหมือนกัน

ผู้ชาย 2: จริงดี

ผู้หญิง: ตัน เลี้ยงแรดด้วย บังเอิญจัง เค้ากีขอบแรดเหมือนกัน

ผู้ชาย 2: จริงดี

ผู้ชาย 1: อะห้า ผู้หญิงน่าเล่นละครเก่ง อย่าเป็นเหี้ย ระวังจะโดนหญิงกุ๊ก กุ๊ก ใหม่เอ็กซิทโรลอน ห้อมป่วน 24 ชั่วโมง

(เอ็กซิทโรลอน)

จากตัวอย่าง “ป่วน” มีความหมายประจำรูปภาษา หมายถึง “ก. วน วน อาการที่ปวดวนอยู่ในท้อง เพราะอาหาร เป็นเหตุ” แต่คำว่า “ป่วน” เมื่อเป็นคำสlangมีความหมายว่า “ก. อาการอยู่ไม่สุข ชอบแกลงคนอื่น ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน”

2.4 การประดิษฐ์คำใหม่ คือ การสร้างคำใหม่โดยใช้หน่วยเสียงที่มีในภาษามาประกอบกัน เป็นคำสแลง เช่น ใจ, กึ๊ง, ปึ๊ง, จ้าบ, ตื๊บ, บັກ เป็นต้น

ตัวอย่าง

(1) ผู้ชาย :

เมื่อสาว pop เจอฤทธิ์คำสาปอลเวง เปลี่ยนสาวน้อยหน้าเด็กให้กลายเป็นชายหน้าเหยี่ย งานนี้จึงหาระเบิดเด็ดเทิง The Hot Chick ว้าย สาวซอตกลายเป็นนายเหยี่ย รอบชั่วโมงเดอร์ ใส่ชิริตสุดจี๊ ในผลงานนี้ ต้อมยา The Hot Chick ว้ายสาวซอตกลายเป็นนายเหยี่ย วันนี้ วีชีดิ ราคาพิเศษ 190 บาท เท่านั้น

(วีชีดิ The Hot Chick)

จากตัวอย่าง (1) สามารถตีความหมายของคำว่า “เหยี่ย” ว่า หมายถึง “ว.ແຍ່ມາກ ດູໃໄດ້ ໄນໄດ້ເຮືອງ ໄນໜ່ວຍ”

ตัวอย่าง

(2) ผู้หญิง 1:

ຈຳນີ້ສຸດເລຍ ປະທັບໃຈທີ່ສຸດ

ผู้หญิง 2:

ວ້າ..... ເກົ່າດໃຈ ສຸດາເລຍ ປະທັບໃຈທຸກຄັ້ງທີ່ດູ

ผู้หญิง 3:

ຈິງດ້ວຍເຫຼຸດໆ

ผู้หญิง 2:

ກລັບຄ່າຢູ່ປະຈິບຕິດລວມແຄນນອນ ເກີນອາຮມນົ່ວພາພຂອງຄວາມມັນ ທຸກຄັ້ງທີ່ກົດຊັດເຕັກ ເໜືອນ ອູ້ໃນນະບາຍາກາຄຈິງ ເທັກໂນໂລຢີກລັບຄ່າຢູ່ປະຈິບຕິດລວມແຄນນອນ ໃໝ່ ຕ່າຍ່າຍທຸກອາຮມນົ່ວ ລົບແລ້ວ ດ້ວຍໃໝ່ ສະດວກສນາຍ ດູໃດທັນໃຈ

ผู้ชาย :

ກລັບຄ່າຢູ່ປະຈິບຕິດລວມແຄນນອນ ເກີນອາຮມນົ່ວພາພຂອງວ້າຍມັນໄມ້ກຸດເພັນ

(ກລັບຄ່າຢູ່ປະຈິບຕິດລວມແຄນນອນດິຈິຕອລ)

จากตัวอย่าง สามารถตีความหมายของคำว่า “ຈຳນີ້” ว่าหมายถึง “ວ.ເດັ່ນ ສະດຸດຕາ ມາກ ເຮື້ດ ເລີກ”

2.5 การยืมคำ คือ การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ โดยความหมายของคำที่ยืมมานั้นคงเดิม หรืออาจเปลี่ยนแปลงไป หรือมีความหมายที่กว้างขึ้น เช่น นັດ (need), ຍອດ (hot), ອິນເທຣັນດີ (in-trend), ເຊີບ (save), ເວີຣັກ (work) เป็นต้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

(1) ผู้ชาย 1:

ຮ້ານນັດພນສຸດອີຫຼາດໃຫ້ພະຈັນທີ່ 5 ວັນ

ผู้ชาย 2:

ເຂົ້າຕົ້ນ

ผู้ชาย 1

ແມກກາຊື່ນສຸດຍອດ 3 ວັນ

ผู้ชาย 2:

ເຂົ້າຕົ້ນ

ผู้ชาย 1:

ຍືນສົ່ງໃໝ່ສຸດເທິ່ງ 7 ວັນ

ผู้ชาย 2:

ເຂົ້າຕົ້ນ

ผู้ชาย 1:

ນ້ອນແຈນແກ້ມແຕງສຸດນໍາຮັກ 10 ວັນກີ່ເຂົ້າຕົ້ນ ມີແຕ່ໄວ້ນີ້ແທລະອິນສຸດໆ ຕລອດປີຕລອດໜາຕີ ໄນມີເຂົ້າຕົ້ນ

ผู้ชาย 3:

ເລັ່ນສຸດໆ ເລັ່ນໄວ້ວ່າ

(ເຄື່ອງເສີຍໄວ້ວ່າ)

จากตัวอย่างใช้คำว่า “ເຂົ້າຕົ້ນ” ซึ่งเป็นการตัดคำมาจากการคำว่า “out-of-date” หรือ “outdate” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความหมายว่า “ວ.ໜົດສົມຍ້ ລ້າສົມຍ້ ພັນສົມຍ້”

ตัวอย่าง

(2) ผู้ชาย 1:

ພມເກລີຍດກວັດກີ່ເຄົາດັນນາຮ້ອງເພັນແບບໜາດໃຈຈົບແຄຣອລຕັດໜ້າພັນ ແກລີຍດກຽກຖຸ ທີ່ມາໃຊ້ຢູ່ລູກເກີດຕ່ອ້ານ້າຕ່ອຕາດ້ວຍເພັນໃຈໃຫ້ໄປ ພມເກລີຍດກຽວທີ່ຮ້ອງເພັນຄົນໄມ້ມີແພນ ອ້ອນນ້ອງນ້າກ່ອນທີ່ພມຈະທັນໂຫຼວດລູກຄອ

ผู้ชาย 2:

ໄນ່ອຍາກໂທລດເຊື່ອຍ້ ຮ້ອງໜ້າ ຕ້ອງຮ້ອງແບນ high speed ເສີຍ 40 polyphonic ດ້ວຍ Hutch Full Fun Samsung ເຄື່ອງເດືຍທີ່ໄກ້ຄູນໂຫລດຄາරາໂອເກະມາຮ້ອງເຕີມກາພເຕີມເພັນ ໄນລະດຸດໄດ້ ເປັນຄົນແຮກ ຢັທັງອີກຂັ້ນຂອງເຄື່ອງຂ່າຍມັລດີມີເດີຍຄວາມເຮົວສູງ

(ຮະບນໂທຣັກພົກທີ່ຍັກ)

จากตัวอย่างใช้คำว่า “ใช้” ซึ่งเป็นคำที่มาจากภาษาจีน มีความหมายว่า “ก. นำอาหารเข้าปาก ทำให้ล่วงลำคอ ลงสู่กระเพาะ” เมื่อนำมาใช้ในบทโฆษณา มีความหมายว่า “ก. แห่งไป ตัดหน้า” การใช้คำว่า “ใช้” ในบทโฆษณาเนี้ยทำให้ผู้รับสารเห็นภาพกว่าการที่จะใช้คำว่า “แห่ง”

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าบทโฆษณา มีลักษณะการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคุก (Cook, 1992) และマイเยอร์ (Myers, 1994) ที่กล่าวว่าภาษาที่ใช้ในสังคม สามารถสังเกตได้จากภาษาที่ใช้ในโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียง เป็นการจำลองสถานการณ์เพื่อให้เกิดการสนทนาดังนั้นจะเห็นว่าถ้อยคำในบทโฆษณาจึงใช้คำหรือประโยคที่พบว่ามีการใช้จริงในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้สแลง หรือการใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้สแลงนั้น เกิดจากความต้องการของผู้เขียนบทโฆษณาที่ต้องการสร้างความคุ้นเคย และเป็นกันเองกับผู้ฟังที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ภาษาโฆษณา่าน่าสนใจ และจดจำง่าย โดยเฉพาะพบรการใช้สแลงในบทโฆษณาที่เป็นลินค้าเกี่ยวกับวัยรุ่น เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีการใช้คำแปลกรๆ ใหม่ๆ มากกว่าคนในวัยอื่น การใช้ภาษาของคนไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มในการใช้คำภาษาอังกฤษปนอยู่เสมอ โดยเฉพาะการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่เข้ามาใหม่ และยังไม่มีการน้อมถอดคำหรือบางคำที่แม้จะมีการสร้างคำใหม่ในภาษาไทย หรือเป็นคำที่มีการน้อมถอดศัพท์แล้ว แต่ยังใช้คำภาษาอังกฤษ เพราะเป็นคำที่คนส่วนใหญ่รู้จักแล้ว และเข้าใจง่ายกว่าการใช้ศัพท์บัญญัติ

บรรณานุกรม

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2546). ราชสุดารักษากิติชั้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจบ พันธุเมธा. (2514). ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์ พริ้นท์.
- วิจิตรา แสงผลสิทธิ์. (2524). ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. กรุงเทพฯ: พิรนันชนາ.
- วีไลวรรณ ชนิษฐานันท์. (2537). ลักษณะภาษาไทยที่ใช้ผ่านสื่อมวลชนโทรศัพท์. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. “ว่าด้วยสแลง. (2526). “-varสารภาษาและภาษาศาสตร์” (มกราคม-มิถุนายน) : 29-40.
- สำนักพิมพ์ดิชัน. (2545). พจนานุกรมนกรราชบัณฑิตฯ. กรุงเทพฯ : พิพเนศ พริ้นติ้ง เช็นเตอร์.
- เสรี วงศ์มนษา. (2540). การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย. กรุงเทพฯ : บีระพิล์มและโซลูชัน.
- ฤทธิ์ พานิช. (2547). “ลักษณะภาษาโฆษณาที่ใช้ทางสื่อวิทยุกระจายเสียง.” วิทยานิพนธ์คิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ลิทธิ์ ลิมกุลามน์. (2524). “กลไกของการใช้คำในภาษาโฆษณาภาษาไทยทางโทรศัพท์และนิตยสารไทย.” วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายรุ้ง จารัสดำรงนิตย์. (2534). “ลีลาภาษาโฆษณาในวิทยุกระจายเสียง : การวิเคราะห์ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม.”
- วิทยานิพนธ์คิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาดา เทเวศลิน. (2531). “คำและภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Agee, Warren K., Phillip H. Ault and Edwin Emery. (1991). *Introduction to Mass Communication*. [n.p.]: Harper Collins Publisher.
- Cook, Guy. (1992). *The Discourse of Advertising*. London: Routledge.
- Flexner, Stuart B. (1975). *Dictionary of American Slang*. New York: Thomas Y. Crowell.

- Francis W. Nelson. (1985). "Word-Making: Some Sources of New Words". In Clark, V. Enal, ed. **Language : Readings 269-281**. 4th ed. New York: St. Martin's Press.
- Hawkins, Joyce M. and Allen, Robert. (1991). **The Oxford Encyclopedic English Dictionary**. Oxford: Clarendon Press.
- Myers, Greg. (1994). **Words in Ads**. [n.p.]: Green Gate Publishing Service.
- Yule, George. (1985). **The Study of language**. Cambridge: Cambridge University Press.

